LIBER PRIMVS

Incipit dialog⁹ beati Gregorij pape eiuſqȝ diaconi Petri in quattuor libros diuiſus: de vita et miraculis patrū italicorum: et de eternitate animarum.

q Uadā die nimijs quorūdā ſeculariū tumultib⁹ depſſus: qbus i ſuis negocijs plerūqȝ cogimur ſoluere etiā qd nos certū ē nō debere ſecretū locū petij amicū meroris: vbi oē qd de mea mihi occupatōe diſplicebat ſe patēter oſtēderet ⁊ cūcta q̄ ifligere dolorē ꝯſueuerāt: ꝯgeſta añ oculos licēter venirēt. Ibi itaqȝ cū afflict⁹ valde ⁊ diu tacitus ſederē: dilectiſſim⁹ filius meus petr⁹ diaconus affuit: q̄ mihi a pmeuo iuuētutis flore i amicitijs familiarit̄ obſtrict⁹ ē: atqȝ ad ſacri verbi īdagationē ſoci⁹. Qui graui excoq̄ cordis lāguore me ītuēs: ait. Nūqd noui nā tibi aliqd accidit qꝛ pl⁹ te ſolito meror tenet? Cui inq̄. Meror. Petre quē quotidie patior ⁊ ſp mihi per vſū vetus eſt: ⁊ ſp p augmētū nouus. Infelix qppe anim⁹ meus occupatiōis ſue pulſatus vulnere: meminit qualis aliqñ in monaſterio fuit: quō ei labētia cūcta ſubtererāt. quātū rebus oīb⁹ q̄ voluunt̄ eminebat qꝛ nulla niſi celeſtia cogitare ꝯſueuerat. qꝛ etiā retētus corpore: ipſa iā carnis clauſa cōtēplatiōe tranſibat. qꝛ mortē q̄ȝ que pene cūctis pena eſt: videlicet vt ingreſſum vite ⁊ laboris ſui premiū amabat. At nunc ex occaſione cure paſtoralis ſeculariū hominū negocia patit̄: ⁊ poſt tā pulchrā q̄etis ſue ſpēm terreni act⁹ puluere fedat̄. Cūqȝ ſe p ꝯdeſcēſione multorum ad exteriora ſparſerit: etiā cū īteriora appetit: adhuc pculdubio minor redit. Perpēdo itaqȝ q̄d tolero: ppēdo q̄d amiſi Dūqȝ intueor illud qd pdidi: fit h̄ graui⁹ qd porto. Ecce eteni nūc magni maris fluctib⁹ q̄tior: atqȝ in naui mētis tēpeſtatis valide pcellis illidor Et cū p̄oris vite recolo: quaſi poſt tergū ductis oculis viſo littore ſuſpiro. Qdqȝ adhuc grauius eſt: dū īmenſis fluctibus turbatus feror: vix iam portum videre valeo quē reliqui qꝛ et ita ſunt caſus mentis: vt prius quidē perdat bo-

Anim⁹ i vita monaſtica q̄etus.

Inq̄etudo ani ſecularib⁹ negocijs occupati

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL.ES

nū qđ tenuit: ſi tñ ſe ꝑdidiſſe meminerit. Cūqꝫ lōgiꝰ re-
ceſſerit: etiā boni ipſius qđ ꝑdiderat obliuiſcit̃. fitqꝫ vt
poſt neqꝫ ꝑ mēoriā q̄dē videat: qđ pꝰ ꝑ actionē tenebat
Vñ hoc agit̃ qđ p̄miſi. qꝛ cū nauigamꝰ lōgiꝰ: iā nec por
tum quietis quē reliq̄mꝰ: videmꝰ. Nonnunq̄ꝫ v̄o ad au
gmētū mei doloris adiūgit̃: qđ quorūdā vita [q̄ p̄ſens
ſeculū tota mēte reliquerūt] mihi ad memoriā reuoca
tur. Quorū dū culmē aſpicio: quātū ip̄e ī īfimis iaceā
agnoſco. quoꝝ plurimi conditori ſuo in ſecretiori vita
placuerunt: qui ne per hūanos actus a nouitate men-
tis veteraſcerēt: eos om̄ps deꝰ huius mūdi laboribus
noluit occupari. Sed q̄iaꝫ ꝓlata ſunt meliꝰ inſinuo: ſi
ea que ꝑ inq̄ſitionē ac reſponſioneꝫ dicenda ſunt: ſola
nominū prenotatione diſtinguo. Petrus.
n On valde in italia quorūdā vitā virtutibꝰ fulſiſſe
cognoui. ex quoꝝ igit̃ ꝯparatiōe accēderis igno
ro. Equidē bonos viros in hac terra fuiſſe non dubito
ſigna tamē atqꝫ v̄tutes aut ab eis nequaq̄ꝫ facta exiſti-
mo: aut ita ſunt hactenus ſilentio ſuppreſſa vt vtrū ne
ſint facta: neſciamus. Gregorius
ſ I ſola petre referā q̄ de ꝑfectis ꝓbatiſqꝫ viris vnꝰ
ego homūcio: vel bonis ac fidelibꝰ viris atteſtāti
bus agnoui: vel ꝑ memetipſū didici dies [vt opinor]
anteq̄ꝫ ſermo ceſſabit. Petrus.
v Ellē q̄rēti mihi de eis aliq̄ narrares. Neqꝫ hac ꝓ
re intrūpere expoſitiōis ſtudiū g̃ue videat̃. qꝛ nō
Nota. diſꝑ edificatio orit̃ ex mēoria v̄tutū. In expoſitōe q̄ppe
q̄lit̃ iueniēda atqꝫ tenēda ſit v̄tꝰ ag̊ſcimꝰ. ī narratione
Attende v̄o ſig̊rū cog̊ſcimꝰ iuēta ac retēta q̄lit̃ declarat̃. Et ſūt
nōnulli q̊s ad amorē patrie celeſtis plꝰ exēpla q̄ꝫ p̄dica
mēta ſuccēdūt. Fit v̊ plerūqꝫ ī audiētis aīo duplex ad
iutoriū ī exēplis patrū. qꝛ ⁊ ad amorē vēture vite ex p̄-
cedētiū ꝯpatiōe accēdit̃: etiā ſi ſe eē aliq̄d exiſtimat dū
e A] meliora de alijs cog̊uerit hūiliat̃. Gregoriꝰ
q̄ mihi ſūt viroꝝ venerabiliū narratōe ꝯꝑta: icū-
ctāter narro ſacre auctoritatis exemplo. Cū mihi luce

clariꝰ ꝯſtet q̄ lucas et marcus euāgeliū quod ſcripſeſt
non viſu: ſed auditu didicerint. Sꝫ vt dubitatōis occa
ſionē legentibꝰ ſubtrahā: ꝑ ſingula q̄ deſcribo: quibus
hec narrātibus mihi ꝯperta ſint: manifeſto. Hoc vero
ſcire te cupio. qꝛ in q̄buſdā ſenſū ſolūmō: in q̄buſdaꝫ v̊
et verba cū ſenſu teneo. qꝛ ſi de ꝑſonis oībus ip̄a ſpeci
aliter verba tenere voluiſſē: hoc ruſticano vſu ꝓlata ſti
lus ſcribētis non apte ſuſciperet. Seniorum valde ve
nerabiliū didici relatione: quod narro.

CA. I. De honorato abbate monaſterij fundenſis.

v Enācij quōdā patricij ī ſānie partibꝰ villa fuit ī q̄
colonꝰ eiꝰ filiū honoratū noīe habuit. Qui ab an-
nis puerilibꝰ ad amorē celeſtꝭ patrie ꝑ abſtinētiā exar
ſit. Cūqꝫ tā magna ꝯuerſatiōe polleret ſeqꝫ iā ab ocioſo
q̊ꝫ ſermōe reſtrīgeret: multūqꝫ [vt p̄fatus ſū] ꝑ abſtinē
tiā carnē domaret die quadā parētes eiꝰ vicinis ſuis Exēplū
ꝯuiuiū fecerūt: ī quo ad veſcēdū carnes parate ſūt. q̄ſ de hono-
dū ille ad eſū ꝯtigere ꝑ abſtinētie amorē recuſaret: ce rati abſti
perūt eū parētes eiꝰ irridere: ac dicē. Comede: nunq̄d nētia.
piſcē ī his mōtibꝰ tibi allaturi ſumꝰ? Illo v̄o in loco pi
ſces audiri ꝯſueuerāt nō videri. Sꝫ cū his ſ̄monibꝰ ho
noratꝰ irrideret̃: repēte ī ꝯuiuio aqua ad miniſterium
defuit: cū ſitula lignea [ſicut illic moris ē] mācipiū ad
fōtē prexit. Dūqꝫ hauriret aquā: piſcis ſitulā ītrauit.
Reuerſūqꝫ mācipiū añ ora diſcūbētiū piſcē cuꝫ aqua
fudit q̄ ad totiꝰ diei victū potuiſſet honorato ſufficere.
Mirati ōs. tota illa parētū irriſio ceſſauit. Cepere nā
qꝫ in honorato mirari abſtinētiā: quā añ deridebāt. ſic Piſcis
qꝫ a dei hoīe irriſiōis deterſit obprobria: piſcis de mō- mōtanuſ
te. Qui cū magnis v̄tutibꝰ creſceret a p̄dicto dño ſuo honorati
libertate donatꝰ eſt: atqꝫ ī eo loco q̄ fūdis dicit̃ mōaſte-
riū ꝯſtruxit. ī q̊ ducētoꝝ ferme mōachoꝝ p̄r extitit. ibi Fundis
qꝫ vita illꝰ circūquaqꝫ exēpla eximie ꝯuerſatōis ꝺdit. monaſte-
Nā quadā die ex eo mōte q̄ eiꝰ mōaſterio ī excelſo ꝓmi riū.
net: ingētis ſaxi moles erupta ē q̄ ꝑ deuexū mōtis la- De ſaxo
tꝰ veniēs: totiꝰ ruinā celle: oīmqꝫ fratrū īteritū mina- ī mōſteri
bat̃. Quā cū veniētē deſuꝑ vir ſctūs vidiſſet: frequēti um igru-
ente.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

voce nomē xp̄i iuocās extēſa mox dxtera ſignū ei cru-
cis oppoſuit. eāqꝫ i ip̄o deuexi mōtis latere cadētē ꝫ fi-
Laurēti xit: ſicut religioſus vir laurenti⁹ perhibet. Et q2 locus
us. ei nō fuerat q̄ inherere potuiſſet aſpicit̄ ita vt nū c vſqꝫ
mōtē cernētib⁹: caſura pēdere videat̄. Petrus
p Utam⁹ h̄ tā egregi⁹ vir vt poſt magiſter diſcipulo
rū fieret: prius habuit magiſtrū: Gregori⁹.
Nota. n Equaq̄ꝫ hunc fuiſſe cuiuſq̄ꝫ diſcipulū audiui. ſꝫ le-
ge nō ꝯſtrigit̄ ſcti ſpūs donū. vſus quidē recte ꝯ-
uerſationis eſt vt p̄eſſe nō audeat: q̄ ſubeſſe nō didice-
rit. nec obediētiā ſubiectis iperet: quā p̄latis nō nouit
Quidā exhibere. Sꝫ tñ ſūt nōnulli q̄ ita p magiſteriū ſpūs in
hñt magi trinſec⁹ docētur: vt ꝛ ſi eis exteri⁹ humani magiſterij
ſteriū ſpi deſciplina deſit: magiſterij itimi cēſura nō deſit. Quo
ritus. rū tñ libertas vite ab infirmis i exēplū non ē trahēda
Infirmiſ nedū ſe q̄ſq̄ꝫ ſimilit̄ ſctō ſpū ipletū ꝫ p̄ſumit: diſcipulus
magiſtri hois eſſe deſpiciat: et magiſter error̄ fiat. Mens aūt q̄
neceſſarij diuino ſpū iplet̄ habet euidētiſſima ſigna ſua: ꝟtutes
ſunt. ſciliꝫ et humilitatē. q̄ ſi vtraqꝫ pfecte in vna mēte ꝯue
niūt: liq̄t qđ de preſentia ſcti ſpūs teſtimonium ferat.
Ioānes Sic q̄ppe etiā ioānes baptiſta magiſtrū habuiſſe nō le
baptiſta gitur neqꝫ ip̄a veritas q̄ corpali p̄ſentia apl'os docuit:
mgr̄m ñ eū corporalit̄ inter diſcipulos aggregauit. Sꝫ quē in-
habuit. triſecus docebat: extrinſec⁹ quaſi i ſua libertate: relīq̄
Moyſeſ rat. Sic moyſes i heremo edoctus mādatū ab angelo
caruit didicit: qđ p hoiem nō cognouit. ſꝫ hec vt p̄dixim⁹ infir
magiſtro mis veneranda ſūt: nō imitanda. Petrus.
p Lacet qđ dicis. ſꝫ peto vt mihi dicas: ſi tātus hic
pat̄ aliquē ſui imitatorē diſcipulū reliquit.

CA. II. de libertino p̄poſito eiuſdē. Gregorius.
v Ir reuerētiſſim⁹ libertin⁹ q̄ regis totile tēp̄e go-
thoꝝ eiuſdē fūdēſis monaſterij p̄poſit⁹ fuit. i diſci
pulatu illi⁹ ꝯuerſat⁹ atqꝫ eruditus ē. De quo q̄ꝫuis vir-
tutes mltas plurimoꝝ narratio certa vulgauerit. p̄di-
ctus tñ laurentius religioſus vir q̄ nunc ſupeſt ꝛ ei i-
ſo i tp̄e familiariſſimus fuit. multa mihi dicere de illo
ꝯſueuit: ex q̄bus ea q̄ recolo pauca narrabo.

i N eadem p̄uincia ſamnie ſ quā ſup̄ memoraui ſ iđ
vir p̄ vtilitate monaſterij carpebat iter. Dū dari-
da gothoꝝ dux cum exercitu in loco eodem veniſſet:
dei ſeruus ex caballo quo ſedebat ab hoibus eius pro-
iectus eſt. Qui iumenti pditi dāna libenter ferens pa Liberti-
tiēter etiā flagellū qđ tenebat diri pientib⁹ obtulit di- ni patiē-
cens. Tollite vt habeatis qualiter hoc iumētū minare tia.
valeatis. Quib⁹ dictis p̄tinus ſe i orōnē dedit. Curſu
aūt rapido p̄dicti ducis exercitus puenit ad fluuiuꝫ:
qui vocat̄ vulteran⁹. ibiq̄ꝫ equos ſuos ceperūt ſinguli
haſt̄ tūdere: et calcaribus cruētare. ſꝫ tñ eq̄ verberib⁹
ceſi: calcaribus cruētati fatigari poterāt: moueri non
poterant ſiq̄ꝫ aquā flumiſ tāgē quaſi mortale p̄cipitiū
ptimeſcebāt. Cūq̄ꝫ diu cedēdo ſeſſores ſinguli fatiga-
rent̄: vnus eoꝝ itulit. q2 ex culpa quā ſeruo dei i via fe
cerāt: illa ſui itiner̄ diſpēdia tolerabāt. Qui ſtatim re
uerſi poſt ſe libertinū reperiūt i orōne p̄ſtratū. Cui cū Caball⁹
dicerēt: ſurge tolle caballū tuū ille rñdit. Ite cū bono libertio
ego caballi op⁹ nō habeo. Deſcēdētes vero inuitū eū i reſtituit̄
caballū de q̄ depoſuerāt leuauerūt: ꝛ p̄tin⁹ abſceſſerūt
Quoꝝ eq̄ tāto curſu illud qđ p⁹ nō poterāt tranſire flu
mē tranſierūt. ac ſi ille flumis alue⁹ aquā minime ha-
beret. Siq̄ꝫ factum eſt: vt dū ſeruo dei vnus caballuſ
c Odē ů tp̄e i cā ſ reddit̄. ōs a ſingulis reciperent̄
panie ptib⁹ buccellin⁹ cū frāc̄ venit De mōſterio
ꝟo p̄fati viri famuli dei rumor exierat q̄ꝑ pecūias mul
tas haberet. Ingreſſi oratoriuꝫ frāci ceperūt ſeuiētes Liberti-
libertinū q̄rere. libertinū clamare vbi i orōe ille p̄ſtra nus fran
tus iacebat. Mira valde res: q̄rētes ſeuiēteſqꝫ franci cis iuiſi-
ingredientes i ip̄o ipigebāt ꝛ ip̄m videre non poterāt bilis.
ſiq̄ꝫ ſua cecitate fruſtrati. a monaſterio ſunt vacui re-
a Lio quoqꝫ tempore pro cau ſuerſi.
ſa monaſterij abbatis iuſſu qui honorato eius ma
giſtro ſucceſſerat: rauennam pergebat. Pro amore ve
ro eiuſdem venerabilis honorati quocunqꝫ libertin⁹
ibat: eius ſemper caligulam in ſinu portare conſueue-
rat. Itaq̄ꝫ dū pergeret accidit vt quedaꝫ mulier extin

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cti filij corpuſculũ ferret. Que dũ ſeruũ dei fuiſſet in-
tuita amore filij ſuccẽſa iumẽtũ ſuũ p frenũ tenuit: at
qꝫ cũ iuramẽto dixit. Nullatenꝰ recedes niſi filiũ meũ
ſuſcitaueris. At ille iuſitatũ habẽs tale miraculũ ex-
pauit petitionẽ illiꝰ: iuramẽta decliare mulieris voluit
ſꝫ nequaqꝫ ꝑualẽs aio heſit. cõſiderare libet quale: qꝫtũ
qꝫ i eiꝰ pectore certamẽ fuerit. Ibi qͥppe pugnabat iter
ſe huĩlitas ꝯuerſatiõis: ac pietas matris. timor ne iu-
ſitata ꝑſumeret: dolor ne orbate matri nõ ſbueniret. ſꝫ
ad maiorẽ dei gloriã vicit pietas illud pectus xͥtutis.
qꝺ ideo fuit validũ: qꝛ victũ. xͥtutis enĩ pectꝰ nõ eſſet ſi
hoc pietas nõ viciſſet. Itaqꝫ deſcẽdit: genua flexit. ad
celũ manꝰ tetẽdit. caligulã de ſinu ꝓtulit. ⁊ ſup extincti
pueri corpꝰ poſuit Quo orãte aĩa pueri ad corpꝰ rediſt
quẽ manu ꝯphendit. ac flenti matri viuentem reddi-
dit: atqꝫ iter quod ceperat peregit. Petrus.

Libertinꝰ caligula honorati puerũ mortuũ reſuſcitat.

q Uidnã hoc eſſe dicimꝰ. virtutẽ tãti miraculi ho
norati egit meritũ: an petitio libertini? Greg.

i N oſtenſiõe tã admirabilis ſigni cũ fide femie vir
tus ꝯuenit vtrorũqꝫ: atqꝫ ideo libertinũ exiſtimo
iſta potuiſſe. qꝛ plus didicerat de magiſtri qꝫ de ſua vir
tute ꝯfidere. Cuiꝰ enĩ caligulã i pectꝰ extincti corpuſcu-
li poſuit: eiꝰ nimirũ aĩam: obtinere qꝺ petebat eſtima-
uit. Nã heliſeus qꝫ magiſtri palliũ ferẽs: atqꝫ ad iorda
nẽ veniens: ꝑcuſſit ſemel ⁊ aquas minĩe diuiſit. Sꝫ cũ
repẽte diceret: vbi ẽ deꝰ helie etiã nũc? ꝑcuſſit fluuiuꝫ
magiſtri pallio: ac iter itra aquas fecit. Perpẽdis pe-
tre qꝫtũ i exhibẽdis virtutibꝰ humilitas valet? Tũc ex
hibere magiſtri meritũ xͥtutẽ potuit: qñ magiſtrij nom̃
ad memoriã reduxit. Qꝛ enĩ ad humilitatẽ ſub magi-
ſtro rediſt: qꝺ mgr̃ fecerat et ipe fecit. Petrus.

Nota.

iiij. Re. ij

l Ibet qꝺ dicis: ſꝫ qſo te. ẽ ne aliqͩd aliud qꝺ adhuc ꝺ
ipſo ad noſtrã edificationẽ narrares.

Gregorius

e St plane. ſꝫ ſi ſit qͥ velit imitari. Ego eĩ virtutẽ pa-
tiẽtie tãti pr̃is ſignis et miraculis maiorẽ credo.
Quadã nãqꝫ die is qͥ poſt venerabilis honorati exitũ
monaſterij regimẽ tenebat ꝯtra eũ dẽ venerabilẽ liber

tinũ in ꝗui iracũdia exarſit: ita vt eũ manibꝰ cederet
Et qꝛ virgã qua eũ ferire poſſꝫ minime inuenit: cõpre
hẽſo ſcabello ſuꝑpedaneo faciẽ ei ac caput tutudit: to-
tũqꝫ illiꝰ vultũ tumẽtẽ ac liuidũ reddidit. Qui vehe-
mẽter ceſus ad ſtratũ ꝓpriũ tacitꝰ receſſit. Die xͦ alte
ra erat ꝓ vtilitate monaſterij cauſa ꝯſtituta. Expletis
igiꝝ hymnis matutinalibꝰ libertinꝰ ad lectũ abbatis
venit: orõnẽ ſibi humiliꝝ petijt. Sciẽs xͦ ille quãtũ a
cũctis honorareꝝ: quãtũqꝫ diligereꝝ: ꝓ iniuria quã ei i-
geſſerat: recedere eũ a monaſterio velle putabat: atqꝫ
reqͥſiuit dicẽs. Ubi vis ire? Cui ille rñdit. Monaſterij
cauſa ꝯſtituta ẽ pater: quã declinare nequo. qꝛ heſterno
die me hodie iterũ ꝓmiſi: illuc ire diſpoſui. Tũc ille a
fũdo cordis ꝯſiderãs aſꝑitatẽ ⁊ duriciã ſuã: humilita-
tẽ ac mãſuetudinẽ liberti: ex lecto ꝓſilijt. pedes liber-
tini tenuit. ſe peccaſſe: ſeqꝫ reũ eſſe teſtatꝰ ẽ: qͥ tãto tali
qꝫ viro tã crudelẽ facere cõtumeliã ꝑſumpſiſſet. At ꝯ li
bertinꝰ ſeſe i terrã ꝓſternẽs: eiuſqꝫ pedibꝰ ꝓuolutꝰ ſue
culpe: nõ illiꝰ ſeuitie fuiſſe referebat qꝺ ꝑtulerat. Sic
qꝫ actũ ẽ vt ad magnã mãſuetudinẽ duceꝝ pr̃: ⁊ hu-
militas diſcipuli magiſtra fieret magiſtri. Cũqꝫ ꝓ vti-
litate monaſterij ad ꝯſtitutionẽ cauſe egreſſus fuiſſet:
multi viri noti ac nobiles qͥ eũ valde honorabãt: vehe
menꝝ admirati: ſollicite reqͥrebant qͥdnã hoc eſſꝫ qꝺ tã
tumẽtẽ ac liuidã haberet faciẽ. Quibꝰ ille dicebat. he
ſterno die ſero pctis meis exigẽtibꝰ i ſcabello ſuꝑpeda-
neo impugi: atqꝫ hoc ꝑtuli. Sicqꝫ vir ſctũs ꝑuãs in pe
ctore honorẽ xͥtatis ⁊ magiſtri. nec pr̃is ꝓdebat vitiũ
nec falſitatis incurrit pctm̃. Petrus.

Attende miram liberti patiẽtiã.

modeſtũ ⁊ argutũ libertini reſpõſuꝫ

p Utaſne vir iſte venerabiꝝ libertinꝰ (de qͦ tot ſigna
⁊ miracula retuliſti) in tã ampla cõgregatiõe imi
tatores ſuos in xͥtutibꝰ nõ reliquit? Gregorius

CAPI. III. de hortulano monacho monaſterij eiuſdẽ

f Elix qͥ appellabaꝝ curuus: quẽ ipſe bene no-
ſti. qͥ eiuſdẽ monaſterij nuꝑ prepoſitꝰ fuerat:
multa mihi de fratribus eiuſdẽ monaſterij
admirãda narrabat. Ex quibꝰ aliqua que ad memori

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

am veniūt ſupꝑmo: q2 ad alia feſtino. ſʒ vnū dicā qḋ ab
eo narratū ꝑtereundū nullo modo eſtimo.

i In eodē monaſterio qdā magne vite mōach⁹ erat hortulanus. fur vero venire ꝯſueuerat: ⁊ per ſepē aſcēdere⁊ occulte olera auferre. Cūq3 ille multa plātaret que min⁹ iueniret: ⁊ alia pedib⁹ ꝯculcata: alia direpta cōſpiceret: totū hortū circuiens: iuenit iter vnde fur venire ꝯſueuerat. Qui i eodē horto deābulās: repperit etiā ſerpētē: cui ꝑcipiēs dixit. Sequere me. atq3 ad aditū furis ꝑueniens impauit ſerpenti dicēs. In noīe ieſu precipio tibi vt aditū iſtū cuſtodias: ac fure3 huc ingredi nō permittas.

Serpēs horti cuſtos.

Protinus ſerpēs totū ſe i itinere intrāſuerſum tetendit: et ad cella3 monach⁹ rediit. Cūq3 meridiano tꝑe cūcti fratres quieſcerēt: more ſolito fur aduenit aſcendit ſepem. Et cū in hortū pede3 poneret: vidit ſubito q2 extenſus ſerpens clauſiſſ3 viā et tremefactus poſt ſemetipm ꝯcidit. eiuſq3 pes ꝑ calceamentū in ſude ſepis inheſit. ſicq3 vſq3 dū hortulan⁹ rediret: deorſū capite pepēdit.

Fur miraculoſe deprehēſus.

Cōſueta hora venit hortulanus pendētem in ſepe furē repperit: ⁊ ſerpenti dixit. Gratias deo: impleſti qḋ iuſſi: recede mō. Qui ſtatim abſceſſit. Ad furē vero perueniēs ait. Quid ē frater? tradidit te mihi deus: quare in labore monachoꝝ furtū totiens facere preſumpſiſti? Qui hec dicens pedem illius a ſepe in qua iheſerat ſoluit: eūq3 ſine leſiōe depoſuit. Cui dixit. Sequere me. Quē ſequēte3 duxit ad horti aditū: ⁊ olera que furto appetebat auferre ei cum magna dulcedine ꝑbuit dicēs. Vade ⁊ poſt hꝫ furtum non facias. ſʒ cū neceſſe habes huc ad me ingredere: et que tu cu3 peccato laborabas tollere: ego tibi deuotus dabo.

Petrus.

n Uncvſq3 vt inuenio: incaſſum ego non fuiſſe patres in italia qui ſigna facerent eſtimabam.

CA. IIII. de eqtio abbate ꝓuīcie valerie. Gregori⁹

f Ortunati viri venerabilis abbatis mōaſterij qḋ appellaꝛ balneū ciceronis. alioꝝ ūq3 etiā viroꝝ venerabiliū didici relatōe qḋ narro.

Balneū ciceroniſ mōſteriū

Vir ſciſſim⁹ equiti⁹

noīe in valerie ꝓuīcie ꝑtib⁹ ꝓ vite ſue merito apḋ oēs illic magne admiratiōis habebaꝛ. cui fortunat⁹ idē familiariter not⁹ fuit. Qui nimirū eqti⁹ ꝓ ſue magnitudine ſctitatꝭ multoꝝ i eadē ꝓuīcia monaſterioꝝ pr̄ extitit. Huc cū iuuētutis ſue tēpore acri certamīe carnis icētiua fatigaret: ipē ſue tētatiōis anguſtie eū ad orationis ſtudiū ſolertiorē fecerūt.

Viſio de eunuchatione eqtij.

Cūq3 hac in re ab oīnipotēti deo remediū ꝯtinuis ꝑcibus quereret: nocte q̄dā aſſiſtēte angelo eunuchiſari ſe vidit. eiuſq3 viſioni apparuit q3 oēm motū ex genitalib⁹ ei⁹ mēbris abſcideret: atq3 ex eo tpe ita alien⁹ extitit a tētatiōe: ac ſi ſexū nō haberet in corpore. Qua virtute fretus ex oīpotentis dei auxilio: vt viris ante precrat: ita cepit poſtmodū etiā feminis preeſſe. nec tn̄ diſcipulos ſuos admonere ceſſabat: ne ſe ei⁹ exēplo in hac re facile crederēt: ⁊ caſuri nō tētarēt donū qḋ nō accepiſſent.

e Oaūt tpe quo malefici in hac ſunt romana vrbe deprehenſi baſili⁹ (qui in magicis opibus prim⁹ fuit) in monachico habitu valeriā fugiēs petiit.

De baſilio magico.

Qui ad virū reuerētiſſimū caſtoriū amitrine ciuitatis epm pergēs: petiit ab eo vt eū eqtio abbati cōmitteret: ac ſanandū monaſterio illius cōmendaret. Tunc ad monaſteriū venit epiſcopus: ſecūq3 baſiliū monachū: deduxit. ⁊ equitiū dei famulū rogauit vt eūdē monachū in congregationē ſuſciperet.

Baſiliuſ ſb habitu mōchi diabol⁹ eſſe ab eqtio cerniꝛ.

Quē ſtatim vir ſanctus intuēs ait. Huc quē mihi cōmendas pater: ego non video monachū eſſe: ſed diabolū. Cui ille reſpondit. Occaſionē queris: ne debeas preſtare quod peto. Ad quē mox dei famul⁹ dixit. Ego quidē hoc eū eſſe denūcio: quod video. ne tamē nolle me obedire exiſtimes: facio quod iubes. Suſcept⁹ itaq3 in monaſterio eſt. Poſt nō multos vero dies idē dei famulus ꝓ exhortādis ad deſideria ſupna fidelibus paulolongius a cella digreſſuſ eſt. Quo diſcedēte cōtigit vt in monaſterio virginū in quo eiuſdem patris cura vigilabat: vna earū que iuꝛ carnis huius putredinē ſpecioſa videbatur febricitare inciperet: ⁊ vehemēter anxiari magniſq3 vocib⁹ cū ſtridore clamare. Nō moritura ſū niſi baſili⁹ mōach⁹

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

veniat: ⁊ ipē mihi p̄ ſue curatōis ſtudiū ſalutē reddat.
Sʒ i tāti pr̄is abſentia accedē q̄ſpiā mōachoꝝ i ꝯgre=
gationē ꝟginū nō audebat: q̄ꝯtomin⁹ ille q̄ nou⁹ aduc=
nerat: eiuſq̄ adhuc vitā ꝯgregatio fr̄ʒ neſciebat. Miſ
ſū repēte ē: ⁊ dei famł'o eq̄tio nūciatū q̄ſcimonial' illa
īmēſis febrib⁹ eſtuaret: ⁊ baſilij mōachi viſitationē an
xie q̄rēt. q̄ audito vir ſcūs dedignādo ſbriſit: atq̄ ait.
Nūq̄d nā dixi q̄ diabol⁹ ē iſte: nō monach⁹. ite ⁊ eū de
cella expellite. De ācilla aūt dei q̄ āxietate fe briū vr=
geř nolite eē ſolliciti. q̄z ex hac hora neq̄ febrib⁹ labo=
raťa ē: neq̄ baſiliū q̄ſitura. Regreſſus ē mōach⁹ et ea
hora ſaluti reſtitutā dei ꝟginē agūit: q̄ eādē ſalutē illi
us dei famul⁹ eq̄ti⁹ lōge poſit⁹ nūciauit. i ꝟtute ſcʒ mi=
racli exēplū tenēs magiſtri q̄ iuitat⁹ ad filiū reguli eū
ſolo ꝟbo reſtituit ſaluti. vt reuertēs pr̄ ea hora filiū re=
ſtitutū vite coḡſceret: qua vitā illi⁹ ex ore ꝟitatis audiſ
ſet. Oēs āt mōachi iuſſionē pr̄is ſui iplētes eūdē baſi=
liuʒ ex monaſterij habitatiōe repulerūt. Qui repulſ⁹
dixit frequēter ſe cellā eq̄tij magicis artib⁹ in aera ſu=
ſpendiſſe: nec tū ei⁹ quēpiā ledere potuiſſe. Qui nō p⁹
lōgum tēpus i hac romana vrbe exardeſcēte ʒelo xp̄ia
ni populi igne crematus eſt.

Virgo febricitās ſine r̄medio curata.

Baſilius rome crematus ē.

q Vadā vero die vna dei famł'a ex eodē mōaſterio
ꝟginū hortū igreſſa ē: q̄ lactucā ꝯſpiciens ꝯcupi=
uit: eāq̄ ſiḡ crucis bn̄dicere oblita auide momordit. &
arrepta a diabolo ꝓtin⁹ cecidit. Cūq̄ vexareť: eiď pr̄i
eq̄tio ſub celeritate nūciatū eſt vt veniret ꝯcit⁹: ⁊ oran
do ſuccurreret. Moxq̄ hortū ideʒ pr̄ vt igreſſus ē: ce=
pit ex ei⁹ ore quaſi ſatiſfaciēs ipē q̄ hāc arripuerat dia
bol⁹ clamare dicens. Ego q̄d feci: ego q̄d feci. Sedebā
ibi ſup lactucā: venit illa ⁊ momordit me. Cui cū indi
gnatiōe vir dei p̄cepit vt diſcederet: ⁊ locū i oīpotentſ
dei famula non haberet. Qui ꝓtinus abſceſſit: nec eā
vltra contingere preualuit.

Moniał obſeſſa p eq̄tiū liberatur.

q Vidā ꝟo felix noie mirſie ꝓuicie nobilis pr̄ hui⁹
caſtorij q̄ nūc nobiſcū ī romana vrbe demoratur: cū eū
dem venerabilē viꝝ eq̄tium ſacrū ordinē non habere

ꝯſpicerʒ: ⁊ p ſingl'a diſcurrē atq̄ ſtudioſe p̄dicare eū q̄=
dā die familiaritatł auſu adijt dicēs. Qui ſacꝝ ordieʒ
nō habes atq̄ a romāo pōtifice ſb̄ q̄ degis p̄dicatōis li=
cētiā nō accepiſti: p̄dicare quō p̄ſumis? q̄ ei⁹ inq̄ſitione
ꝯpulſ⁹ vir ſcūs idicauit p̄dicatiōis licētiā q̄liť accepit
dicēs. Ea q̄ mihi loq̄ris: ego q̄q̄ tecū ipē ꝑtracto. Sʒ q̄dā
nocte ſpecioſ⁹ mihi ꝑ viſionē iuuēis aſtitit: atq̄ i ligua
mea medicīale ferramētū .i. fleubotoniū poſuit dicēs
Ecce poſui ꝟba mea i ore tuo: egredē ad p̄dicādū. Atq̄
ex illo die etiā cū voluero: d̄ deo tacē nō poſſū

licētia p̄dicādi eq̄tij ſine ſacris ordibus.

Petr⁹

v Elleʒ etiā patris huius opus agnoſcere: q̄ fertur
talia dona a deo percepiſſe.

Gregorius

o P⁹ petre ex dono ē: nō donū ex ope: alioq̄n ḡtia
iam nō ē gratia. Oē q̄ppe opus dona p̄ueniūt q̄ꝯ=
uis ex ſubſequenti ope ipa etiā dona ſuccreſcūt. Ne tū
vite ei⁹ cognitōe frauderis b̄n hāc reuerētiſſim⁹ vir al
bin⁹ reatine antiſtes eccl'e cognouit: ⁊ adhuc ſupſunt
multi q̄ ſcire potuerūt. Sed q̄d pl⁹ q̄ris opis q̄n ꝯcorda
bat vite mūdicia cū ſtudio p̄dicatiōis? Tāt⁹ q̄ppe illuʒ
feruor ad colligēdas deo aīas accēderat: vt ſic mona=
ſterijs preeſſet quaten⁹ ꝑ eccl'ias: ꝑ caſtra: ꝑ vicos: ꝑ ſin
guloꝝ q̄q̄ fideliū domos circūq̄q̄ diſcurreret: ⁊ corda
audiētiū ad amorē patrie celeſtis excitaret. Erat vero
valde viľ i veſtib⁹: atq̄ ita deſpect⁹ vt ſi q̄s illū fortaſſe
neſciret: ſalutat⁹ etiā reſalutare d̄ſpiceret. ⁊ q̄tiēs alia
tēdebat ad loca iumētū ſedere ꝯſueuerat: q̄d eē deſpe
ctabili⁹ oībus iumētis i cella potuiſſet. In q̄ etiā capi=
ſtro ꝓ freno: et ꝟuecū pellib⁹ ꝓ ſella vtebať. p ſemet=
ipm̄ ſacros codices in pelliceis ſacculis miſſos dextro
leuoq̄ portabat latere: vt q̄cūq̄ p̄ueniſſet: ſcripturaꝝ
aperiebat fōtē ⁊ rigabat p̄ta mētiū. Hui⁹ q̄q̄ opinio p̄di
catiōis ad romāe vrbis noticiā p̄uenit: atq̄ vt ē ligua
adulantium auditoris ſui animū amplectendum ne=
cās. Eo tp̄e clerici hui⁹ ap̄lice ſedis antiſtiti adulādo
queſti ſūt dicētes. Quis eſt iſte vir ruſtic⁹ q̄ auctorita
tem ſibi predicationis arripuit: et officium apoſtolici

Nota.

eq̄tij vita

Viles ferebat veſtes.

mod⁹ eq̄tandi ei⁹

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

noſtri dñi ſibimet idoct⁹ vſurpare ꝓſumit. Mittat̃ ꝙ ſi
Adulatores eq̃tium accuſant. placet ꝙ huc eũ exhibeat: vt q̃d ſit eccl'aſtic⁹ rigor agnoſcat. Sicut aũt moris ẽ vt occupato ĩ mltis aĩo adulatio valde ſurripiat ſi ab ip̃o cordis hoſtio nequaq̃ fuerit citi⁹ repulſa. ſuadẽtib⁹ clericis ꝯſẽſũ põtifex ꝓbuit vt ad romanã vrbẽ duci debuiſſ&. ⁊ q̃nã ſua eẽt mẽſura cog̃ſceret. Julianũ tñ tũc defenſorẽ mittẽs q̃ ſabinẽſi eccl'ie poſtmodũ ĩ ep̃atu ꝓfuit: h̃ ꝓcepit. vt cũ mag̃ euz honore deduceret: ne q̃cq̃ dei famul⁹ ex ꝯuẽtione ead̃ iniuriã ſentiret. Qui parere de eo clericoꝝ votis ꝯcit⁹ volẽs feſtine ad ei⁹ monaſteriũ cucurrit. ibiq̃ abſente illo ãtiquarios ſcribẽtes repperit: vbi abbas eẽt req̃ſiuit. Qui dixerũt. ĩ valle hac q̃ monaſterio ſb̃iacet fe-
Abbas eq̃tius fenũ ſecabat. nũ ſecat. Jdẽ ů iulian⁹ ſupbũ valde atq̃ ꝯtumacẽ puerũ habuit: cui vix poterat vel ip̃e dñari. Hũc ꝗ miſit vt ip̃m ad ſe ſb̃ celeritate ꝓduceret. Perrexit puer ⁊ ꝓterno ſpũ ꝓtũ velocit̃ ingreſſus. hoĩeſq̃ illic ĩtuẽs fenum ſecãtes: req̃ſiuit q̃ſnã eſſet eq̃ti⁹. Moxq̃ vt audiuit q̃s eſſet eũ adhuc lõge poſit⁹ aſpexit: ⁊ ĩmẽſo timore correptus cepit timere laceſcere ſeq̃ ip̃m nutãti greſſu vix portare poſſe. q̃ tremẽs ad dei hoĩez ꝓuenit: atq̃z vlnis humilit̃ ſb̃miſſis ei⁹ genua deoſculãs ſtrinxit: ſuumq̃z dñm ei occurriſſe nunciauit. Cui reſalutato dei famulus ꝓcepit dicẽs Leua fenũ viride. porta pabulũ iumẽtis ĩ q̃b⁹ veniſtis. ecce ego ſ q: parũ ſupereſt ope expleto te ſubſeq̃r. Js ãt q̃ miſſus fuerat iulian⁹ defenſor mirabat̃ valde quidnã eſſet ꝙ redire morarett̃ puer. Cũq̃ reuertentẽ pueꝝ ꝯſpicit: atq̃z in collo fenuz ex ꝓto deferentẽ vehement̃ irat⁹ cepit clamare dicẽs. Quid ẽ h̃ ego te miſi hoĩem deducere nõ fenuz portare? Cui puer rñdit. Quẽ queris ecce ſubſeq̃tur. Et ecce vir dĩ cla-
Clauatis calciatus erat caligis. uatis calciatus caligis falcẽ fenariã in collo deferẽs veniebat. Quẽ adhuc lõge poſitũ puer ſuo dño ſ q: ip̃e eſſet quẽ q̃reret indicauit. Jdem ů iulian⁹ repẽte vt vidit dei famulũ ex ip̃o habitu deſpexit. eumq̃z qualiter deberet alloq̃ ꝓterua mẽte ꝓparabat. Mox vero vt ſeruus dei comin⁹ affuit: eiuſdẽ iuliani animuz ĩtolera-

bilis pauor ĩuaſit ita vt tremeret: atq̃z ad inſinuãdum hoc ip̃m ꝓ q̃ venerat: vix ſufficere lĩgua potuiſſet. Qui huĩliato mox ſpiritu ad ei⁹ genua cucurrit orõnẽ ꝓ ſe fieri petijt. et q: pat̃ eius ap̃licus põtifex eum vidẽ vellet indicauit. Uir ãt venerãdus eq̃tius cepit ĩmenſas grãs oĩpotenti deo agere: aſſerẽs ꝙ ſe ꝑ ſummũ põtificem grã ſupna viſitaſſet. Jllico vocauit frẽs: ꝓcepit hora eadẽ iumẽta ꝓparare. atq̃z executorẽ ſuum cepit vehement̃ vrgere vt cito abire debuiſſent. Cui iulian⁹ ait Hoc fieri nullatenus põt. q: laſſat⁹ ex itinere hodie nõ valeo abire. Tunc ille rñdit. Cõtriſtas me fili. q: ſi hodierna die nõ egredimur iã craſtina nõ exiem⁹. Dei itaq̃z famulus executoris ſui laſſitudĩe coactus ĩ mõaſterio ſuo eadẽ nocte demorat⁹ eſt. Sequẽti ů die ſb̃ ip̃o lucis crepuſculo vehement̃ eq̃ ĩcurſu fatigato ad iulianum puer cũ epiſtola ꝓuenit. ĩ qua ꝓceptuz eſt ei ne ſ̃uũ dei ꝯtĩgere vel mouere de mõaſterio auderet. Quẽ cum ille req̃reret cur ſententia eſſet mutata: cog̃uit q: nocte ead̃ ĩ qua ip̃e executor illuc miſſus eſt ꝑ viſum põtifex fuerat vehement̃ ext̃ritus: cur ad exhibẽdum dĩ hoĩem mittere ꝓſumpſiſſet. Qui ꝓtinus ſurrexit: ſeq̃z venerãdi viri ꝯmendãs orõnibus ait. Rogat pr̃ nr̃ ne fatigari debeatis. Cunq̃z h̃ dei famulus audiret ꝯtriſtatus ait. Nunq̃d nõ die heſterno dixi tibi q: ſi ſtatim nõ ꝓgeremus: iã ꝓgere minime liceret. Tũc ꝓ charitatis exhibitiõe aliquãtulum executorẽ ſuum ĩ cella detinuit: eiq̃z laboris ſui ꝯmodũ coacto renitẽtiq̃z ꝺdit Cognoſce igitur petre ĩ quãta dei cuſtodia ſunt q̃ ĩ hac vita ſeip̃os deſpicere nouerũt. cuz q̃bus ĩtus ciuib⁹ in honore numerant̃ q̃ deſpecti foris hoĩbus eſſe nõ erubeſcunt. quia ⁊ ꝯtra ĩ dei oculis nõ iacent qui apud ſuos et primoꝝ oculos per inanis glorie appetitum tumẽt. Unñ et q̃buſdaz veritas dicit. Uos eſtis q̃ iuſtificatis vos coraz hoĩb⁹: de⁹ autẽ nouit corda veſtra. q: q̃d hoĩbus altũ eſt: et abomĩabile ẽ ante deũ. Nota. Luc. xvi

Petrus

Jror valde ꝙ de tali viro ſurripi pontifici tanto potuerit.

Gregorius.

dđ ȝ ionathe filiuȝ ſētētiā dedit.

Quid miraris petre: qȝ fallimur qui hoīes ſumus an mēti excidit ꝙ dauid qui ꝓphetie ſpm̄ habe͂ cōſueuerat cōtra īnocētē ionathe filiū ſentētiā dedit cū verba pueri mētiētis audiuit. qđ tn̄ qȝ ꝑ dauid factū ē et occulto dei iudicio iuſtū credim⁹: ⁊ tn̄ hūana ratiōe qualit̄ iuſtū fuerit nō videm⁹. Quid ḡ mirū ſi ore mentiētiū aliqñ ī aliud ducimur ꝗ ꝓphete nō ſum⁹? Multū vero ē ꝙ vniuſcuiuſꝗ ꝓſulis mētē curarū dēſitas vaſtat. Cūꝗ aīm⁹ diuidit̄ ad multa: fit minor ad ſingula. tātoꝗ ei ī vna qualibet re ſurripit̄: quāto lati⁹ ī multis occupatur.

Nota.

Petrus.

v Era ſunt valde que dicis.

Gregorius.

f Ilere nō debeo qđ de hⁱ viro abbate quodā meo reuerētiſſimo valētino narrante agui. Aiebat nāꝗ qȝ corp⁹ ei⁹ dū ī beati laurētij martyris oratorio eēt humatū: ſup ſepulchrū illi⁹ ruſtic⁹ qđā archā cū frumēto poſuit. nec quāt⁹: qualiſꝗ vir illic iaceret: ꝑpēdere ac vereri curauit. Tūc repēte t̄bo celit⁹ fact⁹ reb⁹ illic oībus ī ſua ſtabilitate manētib⁹ archā ꝗ ſuppoſita ſepulchro ei⁹ fuerat extollit: lōgeꝗ ꝓiecit. ita vt palā cuncti coḡſcerēt: quāti eēt meriti is cui⁹ illic corp⁹ iaceret.

Miraculū ſepulchri eqtij

e Tiā ea ꝗ ſubiūgo pdicti venerabil' viri fortunati ꝗ valde mihi etate: ope ⁊ ſimplicitate placet: relatiōe coḡui. Eādē valerie ꝓuīciā lōgobardis ītrātib⁹ ex mōaſterio reuerētiſſimi viri eqtij ī pdctō oratorio ad ſepulchꝝ ei⁹ mōachi fugerūt. Cūꝗ lōgobardi ſeuiētes monaſteriū ītraſſēt: ceperūt eoſdē mōachos foras trahe͂: vt eos aut ꝑ tormēta diſcutterēt: aut gladijs necarēt. ꝗrū vn⁹ īgemuit: atꝗ acri dolore ꝯmot⁹ clamauit Heu heu ſcē eqti: placet tibi vt trahamur ⁊ nō nos defēdas. Ad cui⁹ vocē ꝓtin⁹ ſeuiētes lōgobardos īmūd⁹ ſpūs īuaſit Qui corruētes ī terrā tādiu vexati ſūt ꝗuſꝗ hoc cūcti etiā ꝗ foris erāt lōgobardi coḡſcerēt: ꝗten⁹ locū ſacrū temerare vlt̄i⁹ nō auderēt. Sicꝗ vir ſctūs dū diſcipl'os defēdit etiā mult' poſt remediū illuc fugiētib⁹ ꝓſtitit.

Equiti⁹ mōachos ad ſepulchꝝ e⁹ fugiētes tutatur.

CAPI. V. de Conſtantio manſionario eccleſie ſancti Stephani.

c Uiuſdā coepi mei didici relatiōe qđ narro. ꝗ in anchonitā vrbe ꝑ annos multos in monachico habitu deguit: ibiꝗ vitā nō mediocriter religioſā duxit. Cui etiā qdē nrī iā ꝓuectioris etat' ꝗ ex eiſdē ſūt ptib⁹ atteſtant̄ Iux̄ eā nāꝗ ciuitatē eccleſia bti martyr' ſtephani ſita ē: ī ꝗ vir vite venerabil' cōſtāti⁹ noīe ꝗ māſionarij funct⁹ officio deſeruiebat. cuius ſctitat' opinio ſeſe ad noticiā hoīm lōge lateꝗ detēderat. Qui iſdē vir fūdit⁹ t̄rena deſpiciēs: totoꝗ āniſu mēt' ad ſola celeſtia flagr̄bat. Quadā ů die dū in eadē eccl'a oleū deeſſ&: ⁊ pdict⁹ dei famulus vn̄ lāpades accēderet oīno nō haberet: oēs lāpades eccl'ie īpleuit aq̄ atꝗ ex more ī medio papirū poſuit: qs allato igne ſuccēdit. ſicꝗ aq̄ arſit in lāpadib⁹ ac ſi oleū fuiſſ&. Perpēde igit̄ petre cui⁹ meriti vir iſte fuerit: ꝗ nccitate ꝯpulſus elemēti naturā mutauit.

Eccleſia bti ſteph

cōſtanti⁹ aquaȝ loco olei ardē ī lāpadib⁹ fecit

Petrus.

m Irū ē valde qđ audio: ſ; velle͂ noſſe cui⁹ humilitatis apđ ſe eē intus potuit iſte: qui tante excellētie foris fuit.

Gregorius.

i Nter v̄tutes animū cognoſcere congrue queris: qȝ multū valde ē ꝙ tētatione ſua int⁹ mētē laceſſunt mira que foris fiūt. Sed ſi hui⁹ cōſtātij venerabilis vnū qđ fecit audis: cuius humilitatis fuerit citi⁹ agnoſcis.

Petrus.

p Oſtquā mihi facti illi⁹ tale miraculū dixiſti: ſupē etiā vt me de humilitate mētis eius edifices.

Gregorius.

q Uia valde opinio ſcitat' ei⁹ excreuerat: mlt̄i hūc ex diuerſis ꝓuīcijs ārie vide͂ ſitiebāt. Quadā v̄o die ex lōgiquo loco ad vidēdū eū qđā ruſtic⁹ venit. Eadē v̄o hora caſu ꝯtigerat vt ſctūs vir ſtās ī ligneis ḡdib⁹ reficiēdis deſuiret lāpadib⁹. Erat aūt puſill⁹ valde exili forma atꝗ deſpecta. Cūꝗ is ꝗ ad vidēdū eū venerat q̄ſnā eēt inq̄reret: atꝗ obnixe petēt vt ſibi debuiſſ&

forma et ſtat̄a cōſtātij.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Nota. oñdi: hi q̄ illū nouerāt mōſtrarunt q̄s eſſz. Sz ſic̄ ſtulte
mētes hoīm merita ex qualitate corꝑis metiunt̄ eū ꝑ-
uulum atq̄z deſpectū vidēs: ipm hūc eſſe nō cepit oīno
credere. In mēte eteni ruſtica inter h̄ q̄d audierat ꝛ vi
debat quaſi facta fuerat q̄dā rixa: ꝛ eſtimabat tā bre-
uē ꝓuiſionē eē nō poſſe: quē tā īgētē habuerat ꝑ opini
onē. Cūq̄z ipm eū eē a pluribꝰ fuiſſet aſſertū: deſpexit
et cepit irridere dicēs. Ego grādē hoīem credidi: iſte
Magna cōſtantij hūilitas aūt de hoīe nihil habet. Q̄d vt vir dei ꝯſtātiꝰ audiuit:
lāpades quas reficiebat ꝓtinꝰ reliquēs letꝰ ꝯcitꝰ deſcē
dit: atq̄z ī eiuſdē ruſtici amplexū ruit: eūq̄z ex amore
nimio ꝯſtrīgere cepit brachijs ꝛ oſculari. magſq̄z gr̄as
agere q̄ is de ſe talia iudicaſſet: dicēs. Tu ſolꝰ es q̄ ī me
aptos oclꝰos habuiſti. Qua ex re pēſandū ē cuiꝰ apud
ſe hūilitat̄ fuerit: q̄ deſpiciētē ſe ruſticū ā pliꝰ amauit
Nota. Qualis eni q̄ſq̄z apud ſe lateat: ꝯtumelia illata ꝓbat
Nā ſicut ſupbi honoribꝰ: ſic plerūq̄z humiles ſua dſpe
ctiōe gratulant̄. Cūq̄z ſe ꝛ ī alienis oculis viles aſpici
unt: iccirco gaudēt. q̄r h̄ iudicio ꝯfirmari ītelligūt: q̄d
de ſe ꝛ ipi apd ſemetipos habuerūt. Petrus

v T agnoſco vir iſte magnꝰ foris fuit in miraculis
ſed maior intus in humilitate cordis.

CA. VI. d marcellio āchonitane ciuitat̄ epo. Greg.

e Iuſdē q̄ꝫ anchonitane antiſtes eccl'ie vir vite ve-
nerabil' marcellinꝰ fuit: cuiꝰ greſſū dolore nimio
podagra ꝯtraxerat. eūq̄z familiares ſui ſicubi neceſſe
erat ī manibꝰ ferebāt. Quadā vero die ꝑ culpā icurie
eadē ciuitas anchonitana ſuccēſa ē. Cūq̄z vehemēter
arderet: cucurrerūt ōs vt ignē extiguerent. Sed illis
aquā certatiz ꝓijcientibꝰ ita creſcebat flāma vt iā toti
Marcellinꝰ ignē eſtuātem ſcitate ꝯpeſcuit. us vrbis īteritū minari videret̄. Cūq̄z ad ꝓpinq̄ora ſibi
loca q̄q̄z ignis iuaderet: iāq̄z vrbis partē nō modicaz
ꝯſū pſiſſet ꝛ obſiſtere nullꝰ valeret. deductus ī manibꝰ
venit epſ: ꝛ tāta periculi neceſſitate ꝯpulſus familia
ribꝰ ſuis ſe portantibꝰ ꝓcepit dicēs. Cōtra ignē me po-
nite. Q̄d ita factū eſt. atq̄z in eo loco ē poſitus vbi tota

vis flamme videbat̄ incūbere. Cepit aūt miro modo ī
ſemetipm icendiū retorq̄ri ac ſi reflectionis ſue īpetꝰ
exclamaret ſe epm tranſire nō poſſe. Sicq̄z factū eſt vt
flāma icendij illo termio refrenata in ſemetipm refri-
geſceret ꝛ ꝯtigere vlteriꝰ q̄cq̄z edificij nō auderet. Per
pēdis petre cuiꝰ ſanctitatis fuerit egrū hoīem ſedere
et exorando flāmas ꝓmere. Petrus.

e T perpendo et obſtupeſco. Gregorius.

CA. VII. d nōnoſo ꝑpoſito mōaſterij ī mōte ſoractis.

d E vicino nūc loco tibi aliq̄d narrabo q̄d ꝛ viri ve-
nerabilis maximiāi epi ꝛ laurionis quē noſti ve-
terani mōachi q̄uꝰ q̄ꝫ nūc vſq̄ ſupeſt: relatiōe cognoui. q̄
ſcz laurio ī illo mōaſterio q̄d iux̄ vrbē neptanā locatur
ab anaſtaſio viro ſciſſimo nutritꝰ ē. Qui nimirꝫ anaſta
ſius vite venerabil' viro nōnoſo ꝑpoſito mōaſterij q̄d in
ſoractis mōte ſitū ē. ꝛ ꝓpinq̄tate loci ꝛ morꝫ magnitu-
die ꝛ v̄tutū ſtudijs aſſidue iūgebat̄. Idē ū nōnoſus ſub
aſprimo ſui mōaſterij degebat pr̄e: ſ̄ eiꝰ mores mira ſꝑ
eq̄nimitate tolerabat. Sicq̄ fr̄ibꝰ ꝑerat ī māſuetudie
ſic̄ crebro pr̄is iracūdiā ex hūilitate mitigabat. Q̄r ū
eiꝰ mōaſteriū ī ſūmo mōtis cacumie ſitū ē: ad quēlibet
ꝑuū hortū fr̄ibꝰ excolēdū nll'a patebat planicies. vnꝰ
aūt breuiſſimꝰ locꝰ ī latere mōtis excreuerat quē īgēt̄
ſaxi moles naturalit̄ egrediēs occupabat. Quadā v̄o
die dū nōnoſus vir venerabilis cogitaret q̄ ſaltē ad cō Nōnoſiꝰ ſaxum īgens ſua orōne amouit.
dimēta holerū nutriēda locꝰ idē aptꝰ potuiſſet exiſtere
ſi hūc moles ſaxi illiꝰ nō teneret: occurrit aio q̄ eādem
molē q̄nq̄gēta boū paria mouere nō poſſēt. Cūq̄ de hu-
mano labore facta eēt deſpatio: ad diuinū ſe ſolatiuz
ꝯtulit. ſeq̄ illic noct̄no ſilētio ī orōnē dedit. Cūq̄ māe
facto ad eūd locū fr̄es venirēt īuenerūt molē tāte ma-
gnitudis ab eodē loco lōgiꝰ receſſiſſe: ſuoq̄ receſſu lar-
gū fr̄ibꝰ ſpaciū ad excolēdū hortū dediſſe.

a Lio q̄ꝫ tp̄e cū id v̄ venerabil' lāpades vitreas ī ora
torio lauaret vna ex eiꝰ māibꝰ cecidit: q̄ ꝑ īnūeras ptes
fracta diſſiluit. q̄ vehemētiſſimū pr̄is mōaſterij furorē

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

[Idē lāpadem fractā orōe reītegrauit.]

timēs lāpadis, ptin⁹ oīa fragmēta collegit. atqꝫ añ altare poſuit: ſeqꝫ cū ğui gemitu ī orōnē dedit. Cūqꝫ ab orōne caput leuaſſet: ſanā lāpadē repperit quā timens per fragmēta collegerat Sicqꝫ ī duob⁹ miracul' duoꝝ patꝝ ꝟtutes imitat⁹ ē. In mole ſcilicꝫ ſaxi factū gregorij q̄ mōtē mouit ī repatōe ů lāpadis ꝟtutē donati q̄ fractū calicē pſtine īcolumitati reſtituit. Petr⁹.

h Abemus vt video de exēplis veterib⁹ noua miracula. Gregorius.

v Is ne aliqd in operatione nonnoſi de imitatōe q̄z heliſei cognoſcere. Petrus.

v Olo atqꝫ inhianter cupio. Gregori⁹

d Um quadā die in monaſterio vet⁹ oleū deeſſet: iā qꝫ colligēde oliue tēp⁹ īcūberet: ꝯ fruct⁹ in oliuis nullus appareret. Uiſū patri monaſterij fuerat vt circūquaqꝫ fratres in colligēdis oliuis ad exhibēda extraneis opera pgerēt: quaten⁹ ex mercede ſui opis aliquātulū mōaſterio oleū deportarēt. Qd vir dñi nōnoſus fieri cū magna hūilitate phibuit: ne exeūtes frēs ex monaſterio dū lucra olei q̄rerēt aīaꝝ dāna paterēt Sꝫ q2 in monaſterij arborib⁹ oliue pauce ieſſe videbāt eas colligi p̄cepit et ī plo mitti: et quālibet parū olei

[nōnoſ⁹ oleū orōe augmentauit.]

exire potuiſſet ſibimet deferri. Factūqꝫ ē. et ſuſceptuꝫ in puo vaſculo oleū fratres nōnoſo dei famulo detulerūt. qd ip̄e ptin⁹ añ altare poſuit. cūctiſqꝫ egrediētib⁹ orauit. atqꝫ accerſitiſ poſtmodū frib⁹ p̄cepit vt h̄ qd detulerūt oleū leuarēt. ⁊ p cūcta vaſa monaſterij ex igne fūdēdo diuiderēt: quatin⁹ bñdictōe eiuſdē olei oīa infuſa viderētur: q̄ ptin⁹ vt erāt vacua claudi fecit. Die vero altera aperta oīa plena reperta ſūt. Petrus.

p Robamus quotidie īpleri verba veritatis que ait pater me⁹ vſqꝫ modo operaꝛ et ego operoꝛ.

CAPI. VIII. de anaſtaſio abbate monaſterij qd ſuppentonia vocatur.

Gregorius

e Odē q̄z tp̄e venerādus vir anaſtaſius cui⁹ ſuperi⁹ memoriam feci ſancte romane eccleſie cui deo auctore

deſeruio notari⁹ fuit. Qui ſoli dō vacare deſidērās ſcriniū deſeruit. mōaſteriū elegit. atqꝫ ī eo loco quē p̄fat⁹ ſū ſuppētoniā vocari p ānos mltos ī ſcis actib⁹ vitā duxit. eiqꝫ mōaſterio ſolerti cuſtodia p̄fuit. Quo vicꝫ ī loco igens deſup rupes eminet: ⁊ pfundū ſbter p̄cipitiū patet. Quadā vero nocte cū iā ops de⁹ ei⁹ venerabilis viri anaſtaſij labores remunerare decreuiſſet: ab alta rupe vox facta ē: q̄ pducto ſonitu clamaret dicēſ. Anaſtaſi veni.

[Septem frēs cuꝫ anaſtaſio ad mōtē vocati.]

Quo vocato alij q̄z ſepteꝫ frēs vocati ſunt ex noīe. Paruo āt momēto ea q̄ fuerat emiſſa vox ſiluit: ⁊ octauū frēm vocauit. Quas duꝫ apte ꝯgregatio audiſſet: dubiū nō fuit: q2 eoꝝ q̄ vocati ſunt obit⁹ ppiquaſſet. Intra paucos igit̄ dies p̄mus venerand⁹ vir anaſtaſius. ceteri āt ī eo ordīe ex carne educti ſunt: q̄ de rupis vertice ſunt vocati. Frat̄ vero ille ad quē vox parū ſiluit atqꝫ euꝫ tunc noīauit: morīētib⁹ alijs pauciſ diebus vixit ⁊ tunc vitā finiuit: vt apte mōſtraret̄. q2 int̄iectuꝫ vocis ſilētiuꝫ puū viuēdi ſpaciū ſignerit. Sꝫ mira res ꝯtigit. q2 venerabilis vir anaſtaſi⁹ dū d̄ corpe exiret: erat qdā ī mōaſterio q̄ ſupuiuere eum nolebat. puolut⁹ ů ei⁹ pedib⁹ cepit cū lachrymis ab eo poſtulare

[Mon⁹ frater vltro mortē p̄catuſ eſt.]

dicens. Per illuꝫ ad quē vadis depcoꝛ ⁊ adiuro ne ſeptē dies ſup te ī h̄ mūdo viuā. añ cui⁹ ſeptimū diē etiā ip̄e defunct⁹ eſt: q̄ tñ ī illa nocte iter ceteros nō fuerat vocat⁹ vt apte clareſceret. q2 ei⁹ obitū ſola venerabiliſ anaſtaſij int̄ceſſio obtinere potuiſſet. Petrus.

c Um idē fr̄ ⁊ vocat⁹ int̄ ceteros nō ē: ⁊ tñ ſci viri interceſſioib⁹ ex lucē ſubtract⁹ eſt: qd aliud dat̄ ītelligi: niſi q̄ hi q̄ apud dñꝫ magni ſunt meriti: obtinere aliqñ poſſunt ea etiā q̄ nō ſunt p̄deſtinata? Grego.

[Nota de predeſtinatione.]

o Btinere nequaq̄z poſſūt q̄ p̄deſtinata nō fuerīt: ſꝫ ea q̄ ſci viri orādo efficiūt ita p̄deſtiata ſunt vt p̄cib⁹ obtineāt. nā ipa q̄z ꝑhēnis regni p̄deſtinatio ita ē ab oīpotēti deo diſpoſita vt ad hoc electi p labore pueniant: q̄tenus poſtulādo mereāt̄ accipe qd eis omp̄s de⁹ ante ſecula diſpoſuit donare. Petrus.

p Robari mihi apti⁹ vellem: ſi poteſt predeſtinatio precibus iuuari. Gregorius.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

h Oc qd ego petre ītuli: ɔcite valet ꝓbari. Certe et-
geñ. xxi. en ī nosti q2 ad abrahā dñs dixit. In ysaac vocabi
ge. xxvij tur tibi semē. Cui etiā dixerat. Patrē multaꝝ gētiū cō
geñ. xxij. stitui te. Cui rursū ꝓmisit dicēs. Bñdicā tibi: et multi-
ꝛ. xxvj. plicabo semē tuū sicut stellas celi: ꝛ sicut harenā maris
Ex qua re apte ɔstat. q2 omps de9 semē abrahe mltipli
geñ. xxv cari p ysaac ꝓdestinauerat: ꝛ tñ scriptū ē. Depcatus ē
ysaac dñz p vxore sua eo ꝙ esset sterilis: q exaudiuit eū
Qũo pre et dedit ɔceptū rebecce. Si ḡ multiplicatio generis a-
destiatio brahe p ysaac ꝓdestinata fuit: cur ɔiugē sterilem acce
ꝓcib9 iu- pit: Sz nimiꝝ ɔstat. q2 ꝓdestinatio ꝓcibus iplet: qñ is
uetur. in quo de9 mltiplicare semē abrahe ꝓdestinauerat orō
ne obtinuit: vt filios habere potuisset. Petrus.

q Uia secretū rō apuit: nihil mihi dubietatis remāsit

CAPI. IX. De bonifacio ferētine ciuitatis epo. Greg

ꝛv Is tibi aliqd de tuscie ptib9 narrē: vt cognoscas
qles i ea viri fuerit ꝛ oipotētis dei noticie: quan-
tum propinqui: Petrus.

v Olo: atqz oi modo exposco. Gregorius

f Uit vir vite venerabilis bōifaci9 noie: q in ea ci-
uitate q ferentis dicit epat9 officiuz tenuit: ꝛ mo-
ribus impleuit. Hui9 multa miracula is q adhuc sup-
est gaudētibus ꝑsbyter narrauit. Qui nutrit9 i ei9 ob-
sequio tāto valet de illo veraci9 dicere: q̄to ei ɔtigit ꝛ i-
Nota de teresse. Huius eccl'e grauis valde pauptas inerat: q bo
pauper- nis mētibus esse solet custodia humilitatis. nihilqz ali
tate. ud ad oē stipendiū: nisi vnā tm̄modo vineā habebat. q
quodā die ita grādine irruēte vastata ē: vt in ea pauci
vitib9 vix parui rariqz racemi remāsissent. Quo cū di
ꝓdictus vir reuerētissimus bonifaci9 epus fuisset igres
sus: magnas oipotēti deo grās retulit. q2 in ipa sua ad
huc iopia sese angustiari cognouit. Sz cū iā tps exige-
ret vt ipi qz racemi q remāserāt maturescere potuisset
custodē vinee ex more posuit: eāqz solerti vigilātia fua
ri ꝓcepit. Quadā vero die mādauit ɔstantio ꝑsbytero
nepoti suo: vt cūcta vini vascula i episcopio oiaqz do-
lia ita vt añ ɔsueuerat pice supfusa ꝓpararet. Qd cum
nepos illi9 ꝑsbyti audissz valde admirat9 ē ꝙ q̄si isana

ꝓciperet: ꝙ vini vascula ꝑparare faceret q vinū minīe
haberet. nec tñ ꝑsū ꝑsit inqrere cur talia iuberet: s ius-
sis obtēperat: ꝛ oia ex more ꝓpauit. Tūc vir dei vineaz Bonifa-
igressus. racemos colligit. ad calcatoriū detulit. oēsqz ci9 eps vi
exide egredi ꝓcepit. solusqz ibi cū vno paruulo puero nū abun
remāsit: quē i eodē calcatorio deposuit: ꝛ calcari ipsos de augm̄
paucissimos racemos fecit. Cūqz ex eisdē racemis pa- tauit.
rū aliqd vini deflueret: cepit h vir dei suis manib9 in
paruo vase suscipere: ꝛ p cūcta dolia oiaqz vasa q para
ta fuerāt p bñdictione diuidere: vt ex eodē vino omia
vascula vix ifusa viderent. Cū vero ex liqre vini parū
aliqd i vasis oib9 misisset: vocauit ꝓtin9 ꝑsbyteꝝ: iussit
ꝙ paupes adesse. Tūc cepit vinū i calcatorio crescere:
ita vt oia q allata fuerāt paupeꝝ vascula ipleret. Qui
bus cū se idonee satisfecisse ɔspiceret: ex calcatorio ius
sit pueꝝ discedere. apothecā clausit. atqz ipresso sigillo
ꝓprio munitā reliqt: mox ad eccliā rediit. Die vero t-
tia ꝓdictū ɔstātiū ꝑsbyteꝝ vocauit: et orōne facta apo
thecā apuit: ꝛ vasa i qbus tenuissimū liquorē ifuderat
vbertim vinū fundētia iuenit: ita vt pauimētū oē ex-
crescētia vina iuaderēt: si ad hc epus tardi9 itrassz. Tūc Nota.
terribilit ꝑsbytero ꝓcepit: ne qusqz ipse i corpe viueret
hoc miraculū cuiqz idicaret: ptimescēs vicz ne virtute
facti fauore humano pulsat9 ide int9 iuanesceret vñ fo
ris hoibus magn9 appareret: exēplū magistri sequēs.
qui vt nos ad viā duceret humilitatis de semetipo disci-
pulis ꝓcepit: dicēs vt ea q vidissent minime dicerent.
quousqz filius hois a mortuis resurgeret. Petrus.

q Uia occasio apta se ꝓbuit: libet inqrere qdnā sit
qd redēptor nr̄ cū duob9 cecis lumē reddidit: ius-
sit vt nemini dicerēt. ꝛ illi abeūtes diffamauerūt eum
in totā terrā illā: Nūquid nā vnigenit9 fili9 pr̄i ꝛ sācto
spūi coetern9 hac i re velle habuit ꝙ nō potuit iplere:
vt miraculū qd taceri voluit minime potuisset abscon
di: Gregorius.

r Edēptor noster p mortale corp9 omne qd egit hoc Attende
nobis in exemplū actiōis ꝓbuit: vt pro nostraꝝ viriū doctrinā
modulo eius vestigia sequētes ioffenso pede opis ꝓsen

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tisvite carpamꝰ viã. Miraculũ nãqꝫ faciẽs ⁊ tacẽ iuſ
ſit: ⁊ tñ taceri nõ potuit. vt vcꝫ electi eiꝰ exẽpla doctrĩe
illius ſequẽtes ĩ magnis q̃ faciũt latere q̃dẽ ĩ volũtate
habeãt: ſ; vt pſint aliis ꝓdant̃ inuiti: quatenꝰ ⁊ magne
humilitatis ſit ꝙ ſua opera taceri appetunt: ⁊ magne
vtilitatis ſit ꝙ eoꝝ opera taceri nõ poſſunt. Nõ ḡ volu
it dñs quicq̃ fieri ⁊ minime potuit: ſ; q̃d velle eius mẽ=
bra debeãt: q̃d ve de eis etiã volentibꝰ fiat doctrine eiꝰ
magiſterio exẽplum dedit. Petrus.

p Lacet quod dicis. Gregorius.

a Dhuc pauca aliq̃ de bonifacii epĩ ope ſupſunt: q̃
eiꝰ meõriã facimꝰ: exequamur. Alio nãqꝫ tp̃e bti
ꝓculi martyr̃ natalicꝰ ꝓpiquabat dies. quo ĩ loco vir
nobilis fortunatꝰ noĩe manebat. q̃ magnis p̃cibus ab
eodẽ venerabili viro poſtulauit: vt cũ apd̃ beatũ mar=
tyrẽ miſſaꝝ ſolẽnia ageret: ad bñdictionẽ dandã ĩ ſuã
domuꝫ decliaret. Vir ãt dei negare nõ potuit qđ ab eo
et fortunati mẽte charitas popoſcit. Peractis igr̃ miſ
ſaꝝ ſolẽniis cuꝫ ad p̃dicti fortũati veniſſet mẽſã: ꝓuſq̃
deo hymnũ diceret (ſic q̃dã ludẽdi arte cibũ ſolẽt q̃re
re) repẽte añ ianuã cũ ſimia vir aſtitit ⁊ cymbala ꝑcuſ
ſit. Quẽ ſctũs vir dedignatꝰ audiẽs ſonitũ dixit. Heu
heu: mortuꝰ ẽ miꝭ iſte. Ego ad mẽſam refectiõis veni.
os adhuc ad laudẽ dei nõ aperui: ⁊ ille cũ ſimia veni=
ens ꝑcuſſit cymbala. Subiũxit q̃ꝫ et ait. Ite et ꝓ chari
tate ei cibũ potũq̃ꝫ tribuite. ſcitote tñ q̃ mortuꝰ ẽ. Qui
infelix vir dum panẽ ac vinũ ex eadẽ domo ꝑcepiſſet:
egredi ianuã voluit. ſed ſaxũ ingẽs ſubito de tecto ce=
cidit: eiqꝫ ĩ verticẽ venit. Ex qua ꝑcuſſione ꝓſtratus ĩ
manibus iã ſemiuiuꝰ leuatus eſt. Die vero altera ſ̃m
viri dei ſententiã funditus finiuit vitã. Qua in re pe=
tre penſandũ eſt quãtus ſit viris ſanctis timor exhibẽ
dus. tẽpla enĩ dei ſunt. Et cũ ad iracũdiã vir ſctũs tra
hit̃: q̃s aliꝰ ad iraſcẽdũ niſi eiuſdẽ tẽpli ĩhabitator ex=
cicatur. Metuẽda ḡ tanto eſt ira iuſtoꝝ: quanto ⁊ cõ=
ſtat. q̃ in eoꝝ cordibus ille preſens eſt: qui ad inferen
dam vltionẽ quam voluerit inualidus non eſt.

a Lio q̃ꝫ tẽpe p̃dictus ꝯſtãtiꝰ preſbyter nepos eius

[Margin:] Bonifaciꝰ ioculatori mortẽ p̃dixit

[Margin:] Viri ſcti dei tẽpla ſunt.

equũ ſuũ duodecĩ aureis vẽdidit: q̃s in ꝓp̃a archa po=
nẽs: ad exercẽdũ opꝰ aliqđ diſceſſit. Tũc ſubito ab epi
ſcopio paupes venerũt q̃ ĩportune p̃cabant̃ vt eis ſcũſ
vir bonifaciꝰ ep̃s ad ꝯſolationẽ ſue ĩopie aliq̃d largiri
debuiſſꝫ. Sꝫ vir dei q̃a q̃d tribueret nõ habebat: eſtua
re cepit ĩ cogitatiõe ne ab eo paupes vacui exirẽt. Cui
repẽte ad memoriã rediit: q̃ ꝯſtãtiꝰ p̃ſbyter nepos eiꝰ
equũ quẽ ſedẽ ꝯſueuerat vẽdidiſſꝫ: atq̃ꝫ hoc ipꝫ ĩ archa
ſua p̃ciũ haberet. Abſẽte igit̃ eodẽ nepote ſuo acceſſit
ad archã: ⁊ pie violẽtꝰ clauſtra arche cõminuit. xii. au
reos tulit. eoſq̃ꝫ ĩdigẽtibꝰ vt placuit diuiſit. Itaq̃ꝫ ꝯſtã=
tiꝰ p̃ſbyter reuerſus ex ope archã fractã reꝑerit: ⁊ ca=
balli ſui p̃ciũ qđ ĩ eã poſuerat nõ ĩuenit. Cepit itaq̃ꝫ vo
ce magna ꝑſtrepẽ ⁊ cũ furore nimio clamare. Oẽs hic
viuũt: ſolꝰ ego ĩ domo hac viuẽ nõ poſſũ. Ad cuiꝰ nimi
rũ voces venit ep̃s: oẽſq̃ꝫ q̃ ĩ eodẽ epiſcopio aderãt. Cũ
q̃ꝫ eũ locutione blãda vir dei tẽꝑare voluiſſꝫ: cepit ille
cũ iurgio reſpõdere dicẽs. Oẽs tecũ viuũt: ſolꝰ ego añ
te hic viuẽ nõ poſſũ. redde mihi ſolidos meos. Quibꝰ
vocibꝰ ꝯmotꝰ ep̃s: btẽ marie v̉gis eccl'am ĩgreſſus eſt.
⁊ expãſis manibꝰ ſtãdo cepit orare: vt ei redderꝫ vñ p̃ſ
byteri furẽt̃ ĩſania mitigari potuiſſꝫ. Cũq̃ꝫ ſubito ocu
los ad veſtimẽtũ ſuũ ĩter extẽſa brachia reduxit: repẽ
te ĩ ſinu ſuo xii. aureos ĩuenit: ita fulgẽtes tanq̃ꝫ ſi ex i=
gne ꝓducti eadẽ hora fuiſſẽt. Qui mox de eccl'ia egreſ
ſus: eos ĩ ſinũ furẽt̃ p̃ſbyteri ꝓiecit dicẽs. Ecce habes
ſolidos quos q̃ſiſti. ſ; hoc tibi notũ ſit: q̃ poſt mortẽ me
am tu huiꝰ eccl'ie ep̃s nõ er̃ ꝓpter tuã auariciã. Ex q̃ ſẽ
tẽtia v̉itat̃ colligit̃: q̃ eoſdẽ ſolidos p̃ſbyt̃ ꝓ adipiſcẽ=
do ep̃atũ p̃parabat. ſ; viri dei ſermo p̃ualuit. Nam idẽ
conſtãtius in preſbyteratus officio vitã finiuit.

a Lio q̃ꝫ tp̃e duo ad eũ gothi hoſpitalitat̃ grã vene
rũt: q̃ rauẽnã ſe feſtinare ꝓfeſſi ſunt. Quibꝰ ipſe
paruũ vas ligneũ vino plenũ manu ſua p̃buit: qđ for=
taſſe ĩ p̃ndio itiner̃ hr̃e potuiſſẽt. ex q̃ illi q̃aduſq̃ꝫ rauẽ
nã venirẽt gothi biberũt. Aliq̃nt̃ aũt diebꝰ ĩ eadẽ ciui
tate morati ſũt. ⁊ vinũ qđ a ſcõ viro accepẽrãt: q̃tidie ĩ
vſu habueſt. Sicqꝫ vſqꝫ ad eũdẽ venerabilẽ p̃rẽꝫ ferẽ

[Margin:] Bonifacius paupibꝰ ſubuenit.

[Margin:] Idẽ orãdo xii. aureos a beata v̉gie impetrauit.

[Margin:] Vaſculũ a bonifacio acceptũ vinũ auxit.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tes reuſi ſũt vt nllo die ceſſarẽt bibere. ⁊ tñ vinũ eis ex
illo vaſculo nunq̄ deeſſet: ac ſi i illo vaſe ligneo qđ eṗs
eis dederat: vinũ non augeret: ſ3 naſceretur.
n Uper q̄3 de eiuſdẽ loci ꝑtibꝰ ſenex q̄dã clericꝰ ad-
uenit: ⁊ ea q̄ ipſe de eo narrat ſilẽtio nõ ſũt ꝑtereũ
da. nã dicit ꝙ q̄dã die igreſus hortũ magna hũc eruca
rũ multitudie iuenit eẽ cooꝑtũ. q̊ oẽ holꝰ i eo deꝑire cõ
ſpiciẽs: ad eaſdẽ erucas ꝯuerſus dixit. Adiuro vos in
noie dñi ieſu xp̄i: recedite hic: atq3 hec holera comede
re nolite. Que ſtatim ad viri dei v̄bũ ita oẽs egreſſe ſũt
vt nec vna q̄dẽ itra ſpaciũ horti remaneret. S3 q̄d mi-
rũ qđ hec de eṗatꝰ eiꝰ tp̄e narramꝰ qñ iã ab oipotẽte đo
ordie ſimľ ⁊ moribꝰ creuerat: dũ illa magꝭ mirãda ſint
que cũ hic ſenex clericꝰ adhuc puerulũ feciſſe teſtatur.
Nã ait qđ eo tp̄e q̊ cũ matre ſua puer habitabat: egreſ-
ſus hoſpitio nõ nunq̄ ſine linea: crebro etiã ſine tuni-
ca reuerebať. q2 mox vt nudũ quẽpiã iuenit veſtiebat.
Se exſpoliãs vt ſe añ dei oculos illiꝰ mercede veſtiret.
Quẽ mať ſua frequẽter icrepare ꝯſueuerat: dicẽs qđ
iuſtũ nõ eſſet: vt ipſe iops pauperibꝰ veſtimẽta largire
tur. Que die quadã horreũ ingreſſa pene oẽ triticũ qđ
ſibi i expẽdiũ totiꝰ ãni ꝑparauit iuẽit a filio ſuo paupi
bus erogatũ. Cũq3 ſemetip̄am alapis pugniſq3 tũde-
ret ꝙ q̄ſi anni ſubſidia ꝑdidiſſet: ſuꝑuenit bonifacius
puer dei: eãq3 v̄bis q̄bꝰ valuit ꝯſolari cepit. Que cũ ni
hil ꝯſolatiõis admitteret: hãc rogauit vt ab horreo exi
re debuiſſet: i quo ex oi eoꝝ tritico paꝝ qđ iuẽtũ eſt re-
mãſiſſe. Puer aũt dei ſeſe illic ꝓtinꝰ i orõnẽ đdit. Qui
poſt paululũ egreſſus ab horreo matrẽ reduxit: qđ ita
tritico plenũ iuẽtũ ẽ ſicut plenũ añ nõ fuerat: vñ mať
illiꝰ totiꝰ ãni ſũptꝰ ſe ꝯgregaſſe gaudebat. Quo viſo mi
racľo ꝯpũcta mŕ iã ip̄a cepit hortari vt daret q̄ ſic celiť
poſſet q̄ petiſſet accipere. Hec itaq3 in hoſpitij ſui veſti
bulo gallinas nutrire ꝯſueuerat: ſ3 eas ex vicino rure
vulpes veniens auferebat. Quadã vero die dũ in eo-
dem veſtibulo puer bonifacius ſtaret: vulpes ex more
venit: gallinã abſtulit. Ipſe aũt ꝯcitꝰ eccľiam itrauit
et ſe in orõnẽ ꝓſternẽs apertis vocibꝰ dixit. Placet

Eruce đ precepto eiꝰ ex horto migͤuerunt.

Idez adhuc puer orõe horreũ tritico impleuit.

tibi dñe vt de nutrimẽtis mŕis mee mãducare nõ poſſi
ecce eni3 gallinas q̄s nutrit vulpes comedit. Qui ab
orone ſurgẽs eccľiam ẽ egreſſus. Mox aũt vulpes re-
dijt: gallinã quã ore tenebat dimiſit: atq3 ipſa moriẽs
ante eiꝰ oculos in terrã cecidit. Petrus.
v Alde mihi mirũ videť ꝙ exaudire preces i ſe ſpe-
rãtiũ etiã in rebꝰ vilibꝰ dignať deus. Grego.
h Oc petre ex magna ꝯditorꝭ nŕi diſpẽſatiõe agiť:
vt ꝑ minima q̄ ꝑcipimus: ſꝑare maiora debeamꝰ.
Exauditꝰ nãq3 ẽ i rebꝰ vilibꝰ puer ſcũs ⁊ ſimplex: vt in
paruis diſceret q̄3tũ de deo p̄ſumere i magnis pe
p Lacet qđ dicis. ſtitiõibꝰ deberet. Petrus.

Idẽ orõne vulpẽ necauit.

Cur deꝰ i paruis rebꝰ exaudiat p̄ceſ

CAPI. X. De fortunato tudertine ciuitatꝭ eṗo.

Gregorius.

a Lius q̄3 vir venerabiľi eiſdẽ ꝑtibꝰ fuit fortuna
tus noie: tudertie antiſtes eccľie: q̊ i effugãdis
ſpiritibꝰ imẽſe v̄tutꝭ grã pollebat: ita vt nõnũ
quã ab obſeſſis corporibꝰ legiões demonũ pelleret: ⁊ cõ
tinuo orõnis ſtudio intẽtus: obiectas ꝯ ſe eoꝝ multitu
dines ſuꝑaret. Huiꝰ viri familiariſſimꝰ fuit iulianꝰ no
ſtre eccľie defenſor: q̊ añ nõ longũ tempꝰ i hac vrbe de
functꝰ ẽ. Cuiꝰ ego q̄3 h̊ didici relatiõe qđ narro. q2 ſepe
geſtꝭ illiꝰ vſu familiaritatꝭ itererat: eiuſq3 poſt memo-
riã ad iſtructõnẽ nŕa3 q̄ſi faui dulcedinẽ i ore r̄ticebat.
m Atrona q̄dã nobiľi vicinis ꝑtibꝰ tuſcie viꝝ habe
bat: q̄ itra breue tẽpꝰ q̊ filiũ eiꝰ acceꝑat: cũ eade3
ſocru ſua ad dedicationẽ oratorij btĩ ſebaſtiani marty
ris fuerat iuitata. Nocte v̄o eadẽ q̄ ſubſequẽte die ad
dedicationẽ p̄dicti oratorij fuerat ꝓceſſura: voluptate
carnis deuicta a viro ſuo ſeſe abſtinẽ nõ potuit. Cũq3
mane facto ꝯſciam deterrere3 ꝑpetrata carnis delecta
tio. ꝓceſſionẽ v̄o iꝑare3 verecũdia: plꝰ erubeſcẽs vultũ
hoim q̄3 dei iudiciũ metuẽs: cũ ſocru ſua ad dedicatio
nẽ oratorij ꝓceſſit. Mox v̄o vt reliq̄ btĩ ſebaſtiãi marty
ris oratoriũ igreſſi ſũt: eãdẽ p̄dictã matronã malignꝰ
ſpũs arripuit: ⁊ corã oi ꝑplo vexare cepit. Eiuſdẽ vero
oratorij p̄ſbyter dũ eã vehemẽtiſſime vexari cõſpicere3
ex altari ꝓtinꝰ ſindonẽ tulit: eamq3 oꝑuit. ſed et hunc

Fortunatus eijciẽdiſ demonibꝰ ꝑpotens.

Matrõa ob carniſ vitium a diabolo correpta

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſimul repente diabolꝰ iuaſit. Et q꞉ vltra vires voluit q̇c
q̄ꝫ p̄ſumere ꝯpulſus ē: ⁊ ip̄e cog̊ſcere i ſua vexatiōe q̇d
eſſet. hi ů q̇ aderāt puellā i manibꝰ ex oratorio ſublatā
ad domū ꝓp̄az reportauerīt. Cunqꝫ hāc ātiquꝰ hoſtis ve
xatōe ꝯtinua vehement̄ attereret: ꝓpinq̄ ſui eā carna
lit̄ amātes ⁊ amādo ꝓſequētes ad obtinēduz ſalutꝭ re=
mediū maleficis tradiderūt vt eiꝰ aīaz fūditꝰ extigue
rēt. cuiꝰ carni magicis artibꝰ ad tp̄s ꝓdeſſe conarent̄
Ducta ē itaqꝫ ad fluuiuz: atqꝫ i aquā merſa. ibiqꝫ diu
tiꝰ i cātatōibꝰ agere malefici moliebant̄: vt is q̇ eā iua=
ſerat diabolꝰ exiret. Sꝫ miro oīpotētꝭ dei iudicio dum
arte ꝑuerſa vnꝰ ab ea repellit̄: i eā ſubito legio ītrauit.
Cepit ex h̊ illa tot motibꝰ agitari tot vocibꝰ clamoribꝰ
qꝫ ꝑſtrepere: q̊t ſpiritibꝰ tenebat̄. Tunc iito ꝯſilio pa=
rētes eiꝰ ſue ꝑfidie culpā fatētes hāc ad venerabilē vi=
rū fortunatuz ep̄z deduxerūt: eiqꝫ reliq̄rūt. Qua ille
Fortunatꝰ matronā a legione dmonū libat. ſuſcepta multis ſe diebꝰ ac noctibꝰ i orōnē dedit. tanto
qꝫ anniſu precibus incubuit: quāto et in vno corpe cō=
tra ſe aſſiſtere legionis aciem iuenit. Quā poſt nō mlꝭ=
tos dies ita ſanā atqꝫ icolumen reddidit: ac ſi i ea ius
proprium diabolus nunq̄ꝫ habuiſſet.
a Lio q̄ꝫ tp̄e idē vir oīpotētꝭ dei famulꝰ ex obſeſſo q̇=
dā hoīe imunduz ſpm̄ excuſſit. Qui malignꝰ ſpūs
cuz veſpaſcēte iā die ſecretā ab oībꝰ horā cerneret: pe=
regrinuz quēpiā eſſe ſe ſimulās circuire cepit ciuitatis
plateas ⁊ clamare. O viꝝ ſctm̄ fortunatuz ep̄z: ecce q̇d
fecit. peregrinuz hoīem de hoſpitio ſuo expulit. quero
vbi req̇eſcere debeā: ⁊ i ciuitate eiꝰ nō iuenio. Tunc q̇=
Diabolꝰ ſb forma pegrini pueꝝ extinxit. dā i hoſpitio cū vxore ſua ⁊ paruulo filio ad prunas ſe=
debat. q̇ vocē eiꝰ audiēs: ⁊ q̇d ep̄s ei fecerit req̇rēs. hūc
iuitauit. hoſpitio ſedere ſecū iuxta prunas fecit. Cūqꝫ
viciſſim aliqua ꝯfabularent̄: paruulū eiꝰ filium idem
malignꝰ ſpūs ītrauit. atqꝫ i eaſdē prunas ꝓiecit: ibiqꝫ
mox eius aīam excuſſit. Qui orbatus miſer vel quem
ip̄e ſuſcepit vel quez ep̄us expulit: agnouit. Petrus
q Uidnā h̊ eſſe dicimꝰ vt occidēdi auſum i eius ho=
ſpitio ātiquus hoſtis acciperet: q̇ hunc ꝑegrinuz
eſtimās ad ſe hoſpitalitatis gr̄a vocaſſet. Grego.

m Ulta petre vident̄ bona: ſꝫ nō ſūt. q꞉ bono aīo nō Nota.
fiūt. Un̄ ⁊ i euāgelio v̄itas dicit. Si oculus tuꝰ ne Mathei
quā fuerit: totū corpꝰ tuū tenebroſū erit. Q꞉ cū ꝑuer= vj.
ſa ē intētio q̄ p̄cedit: p̄uū eſt oē opꝰ qd̄ ſequit̄: q̄ꝫuis eſſe Nota.
rectū videat̄ Ego nāqꝫ hūc virū q̇ dū q̄ſi hoſpitalitatē
exhiberet orbatꝰ eſt. nō pietatꝭ ope delectatū eſtimo: ſꝫ
ep̄i derogatiōe. Nā pena ſubſequēs inotuit. q꞉ p̄cedēs
illa ſuſceptio ſine culpa nō fuit Sūt nāqꝫ nōnlli q̇ iccir Attende
co bona facē ſtudēt: vt grāz aliene oꝑatiōis obnubilēt verā ſētētiam.
nec paſcunt̄ bono qd̄ faciūt: ſꝫ laude boni q̄ ceteros ꝑ=
mūt. Qua de re exiſtio hūc virū q̇ malignū ſpūm i ho
ſpitalitē ſuſcepit: oſtētationē boni potiꝰ itēdiſſe q̄ꝫ oꝑā
vt meliora q̄ꝫ ep̄us feciſſe videret̄ quatenꝰ ip̄e ſuſcipet
eū quē vir dn̄i fortunatus expuliſſet. Petrus.
i Ta eſt vt dicis. nā finis operis probat: q꞉ mūda i
tētio oꝑationis nō fuerit.
Gregorius.
a Lio q̄ꝫ tp̄e dū oclꝫoꝝ q̇dā lumē amiſiſſꝫ: ad hūc de=
ductꝰ intꝫceſſiōis eiꝰ opē petijt ⁊ ipetrauit. Nā cū fortunatꝰ ceco viſū reſtituit.
vir dei orōne fcā oclꝫis eiꝰ ſignū crucꝭ impꝛmēt: ab eo ꝓ=
tinꝰ luce reddita: nox cecitatꝭ abſceſſit. Preterea equꝰ
cuiuſdā militꝭ i rabiē fuerat v̄ſus: ita vt a multꝭ teneri
vix potuiſſꝫ: ſꝫ q̊ſcūqꝫ potuit iuadēt. ⁊ eoꝝ mēbra mor=
ſibꝰ dilaniaret. Tūc ſ vt cūqꝫ a multꝭ ligatꝰ ad virū dei
deductꝰ ē. Qui mox eiꝰ capiti extēſa manu ſignū cru= Sig̃ crucis equū furioſuz māſuetū reddidit
cis edidit: cūctā eiꝰ rabiē i māſuetudinē mutauit. ita
vt poſtea mitior exiſteret q̄ꝫ āte illā iſaniā fuiſſet. Tūc
idē miles equū ſuū quē celerrime ex miraculi impio a
ſua veſania vidit immutatū: eidē ſcō viro decreuit of
ferēdū. Quē cū ſuſcipe ille rēnueret: ip̄e v̄o i p̄cibꝰ ne
deſpiceret̄ eiꝰ oblatio ꝑſeueraret. ſcūs vir mediā dua=
rū ꝑtiū viā tenēs: ⁊ petitionē militꝭ audiuit: et munꝰ
recipe ꝓ exhibita v̄tute recuſauit. p̄us nāqꝫ dignū p̄ci
um p̄buit: ⁊ poſtea equū quē ſibi offerebat accepit Q꞉
ei ſi nō ſuſcipet eū ꝯtriſtari ꝯſpexerat: charitate cogē=
te emit qd̄ nccm̄ nō habebat. Neqꝫ h̊ ſilē de huiꝰ viri v̄
tutibꝰ debeo: qd̄ āte dies fere duodecī audiui. Quidā

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

nãq₃ ad me deduct⁹ ẽ ſenex paup: atq₃ vt mihi ſenũ col
locutio eſſe ſemp amabil' ſolet: ſtudioſe hũc vñ eēt inq-
ſiui Qui ſe eē de tudertia ciuitate rñdit. cui inq̃ Que
ſo te patr: nũ fortunatũ epm noſti. Qui ait. Noui: τ bñ
noui. Tũc ipſe ſubiũxi. Dic q̄ſo: ſiq̃ illi⁹ miracula noſti:
τ deſiderãti mihi q̃lis vir fuerit inoteſce. Qui ait. Hõ
ille ab iſt' hõib⁹ lõge fuit q̃s videm⁹ modo. nã q̃cq̃d ab
oipotẽti deo petijt: ita dũ peteret impetrauit. Cui⁹ hoc
vnũ narro miraculũ: qđ ad pñs aio occurrit. Quadã
nãq₃ die gothi iux̄ tudertinã ciuitatẽ venerũt q̄ ad par
tes rauẽne pperabãt: τ duos puulos puerulos de poſ-
ſeſſiõe abſtulerãt: q̄ poſſeſſio p̄fate tudertĩe ciuitati ſub
iacebat. Hoc cũ viro ſciſſimo fortunato nũciatũ fuiſſ₃
ptin⁹ miſit: atq₃ eoſdẽ gothos ad ſe vocari fecit Quoſ
blãdo ſmõe alloq̃s eo₂ pri⁹ ſtuduit aſpitatẽ placare
ac poſt itulit dicẽs. Quale vult' p̄ciũ dabo: τ puerulos
q̃s abſtuliſtis reddite: mihiq₃ h̾ gr̃e vr̃e mun⁹ p̄bete.
Tũc is q̄ p̄or eo₂ eſſe videbat' rñdit: dicẽs. Quicq̃d ali
ud p̄cipis facẽ parati ſum⁹. nã iſtos puerulos nullate-
n⁹ reddem⁹. Cui venerãdus vir blande minat⁹ dicit.
Cõtriſtas me τ nõ audis p̄rẽ tuũ. noli me cõtriſtare.
nã nõ expedit tibi. Sʒ idẽ goth⁹ i cordis ſui feritate p-
manẽs: negãdo diſceſſit Die ꝟo alt̃a digreſſur⁹ rurſus
ad epm venit: quẽ idẽ ꝟbis p p̄dict' puerul' iterũ ep̃us
rogauit. Cũq₃ ad reddẽdũ nullo mõ ꝯſẽtire voluiſſet:
ꝯtriſtat⁹ ep̃us dixit. Scio q2 tibi nõ expedit φ me ꝯtri
ſtato diſcedis. Que goth⁹ verba deſpiciẽs ad hoſpiciũ
reuerſus: eoſdẽ pueros de q̄b⁹ agebat' eq̃s ſupi poſitos
cũ ſuis hoib⁹ p̄miſit. Ipſe ꝟo ſtati aſcẽdẽs equũ ſubſecu
tus ẽ. Cũq₃ i eadẽ ciuitate ãte bti petri apl'i eccl'iaʒ ve
niſſ₃: eq̃ ei⁹ pes lapſus ẽ. q̄ cũ eo corruit: τ ei⁹ coxa mox
fracta ẽ: ita vt i duab⁹ ptib⁹ eēt diuiſũ. leuatuſq₃ i ma
nib⁹ reduct⁹ ẽ ad hoſpiciũ. Qui feſtin⁹ miſit: τ pueros
Gothus coxa fracta pueros reddidit.
q̃s p̄miſerat reduxit: τ viro venerabili fortunato man
dauit dicẽs. Rogo te pr̄: mitte ad me diaconũ tuũ. Cu
ius diacon⁹ dũ ad iacẽtẽ veniſſ₃: pueros q̃s redditurũ
ſe epõ oino negauerat ad mediũ deduxit: eoſq₃ diaco-
no illi⁹ reddidit dicẽs. Vade τ dic dño meo epõ. q2 ma
ledixiſti mihi: ecce pcuſſus ſũ. ⁊ pueros q̃s q̄ſiſti recipe

τ p me rogo itercede. Suſcept' itaq₃ puerul' diaconus
ad epm reduxit. cui bñdictã aquã venerabil' fortunat⁹
dedit dicẽs. Vade citi⁹ τ eam ſup iacent' corp⁹ p̄ijce.
Fortunat⁹ aq̃ bñdicta coxã fractã ſanauit.
Perrexit itaq₃ diacon⁹: atq₃ ad gothũ itrogreſſus: bñ-
dictã aquã ſup mẽbra illi⁹ aſp̄ſit. Res mira τ vehemen
ter ſtupẽda. mox vt aq̃ bñdicta gothi coxã cõtigit: ita
hoĩs fractura ſolidata ẽ τ ſaluti p̄ſtine coxa reſtituta:
vt hora eadẽ de lecto ſurgeret. τ aſcẽſo eq̃ ita cepit iter
agere: ac ſi nullã vnq̃ leſionẽ corporis ptuliſſet. Factũq₃
ẽ vt q̄ ſctõ viro fortunato pueros cũ p̄cio reddere obe-
diẽtie ſubiect⁹ noluit: eos ſine p̄cio pene ſubact⁹ dona
uit. His igit' explet' ſtudebat adhuc ſenex de eo τ a-
lia narrare. Sʒ q2 nõnulli aderãt ad q̃s exhortãdos oc
cupabar: iãq₃ diei tardior hora icubuerat venerabilis
fortunati fc̃a mihi audire nõ licuit: q̄ audire ſi liceat'
ſemp volo. Sʒ die alia idẽ ſenex rẽ de illo magis mira-
bilẽ narrauit dicẽs. In eadẽ tudertina vrbe marcelli-
n⁹ q̃dã bone actiõis vir cũ duab⁹ ſororib⁹ ſuis habita
bat. q̄ eueniẽte moleſtia corporis ipſo ſactiſſimo veſpaſcẽ
te iã ſabbato paſchali defũct⁹ ẽ. Cui⁹ corp⁹ cũ lõgi⁹ eſ
ſet efferẽdũ: die eodẽ ſepeliri nõ potuit. Cũq₃ mora eēt
tp̄is ad explendũ debitũ ſepulture: ſorores eius morte
eius afflicte occurrerunt flẽtes ad venerabilẽ virum
fortunatũ: eiq₃ magnis vocib⁹ clamare ceperũt. Sci-
m⁹ q2 aplo₂ vitã tenes. leproſos mũdas. cecos illumi
nas. veni τ reſuſcita mortuũ nr̃m. Qui mox vt cog̃uit
ea₂ frẽm defunctũ: flere τ ip̄e etiã de morte ei⁹ cepit.
eiſq₃ rñdit dicẽs. Recedite τ hec dicẽ nolite. q2 iuſſio oi
potẽt' dei ẽ: cui ꝯtire null⁹ hoim p̃ot. Ill' itaq₃ diſcedẽti
b⁹ triſtis ex morte ei⁹ mãſit ep̃us. Subſequẽte aũt die
dñico añ exurgẽt' lucis crepuſculũ vocat' duob⁹ dia-
conib⁹ ſuis p̄rexit ad domũ defũcti: accedẽſq₃ ad locũ
vbi corp⁹ iacebat exanie: ibi ſe i orõnẽ dedit. Expleta
aũt p̄ce ſurrexit τ iuxta corp⁹ defũcti ſedit. nõ aũt g̃n
di voce defunctũ vocauit dicẽs. Frater marcelle. Ille
Fortunatus reſuſcitauit mortuu₃ marcellinum.
aũt ac ſi leuit' dormiẽs ad vicinã vocẽ ꝯpuis modica fu
iſſ₃ citat⁹ ſtati oclos apuit: atq₃ ad epm reſpiciẽs dixit
O q̃d feciſti: o q̃d feciſti: cui ep̃s rñdit dicẽs. q̃d feci: at
ille ait. duo heſterno die venert q̄ me eijciẽtes ex corpe
ſi bonũ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

locũ duxerũt. hodie aũt vnꝰ miſſus ē q̇ dixit. Reducite
eũ: qꝛ fortunatꝰ epūs ī domũ eius venit. Quibus ver-
biſ expletꝭ mox ex īfirmitate ꝯualuit ꝛ ī hac vita diutiꝰ
mãſit. Nectñ credēdũ ē. qꝛ locũ quē acceperat ꝑdidit.
qꝛ dubiũ nō ē qꝺ intꝰceſſoris ſui p̄cibꝰ potuit pꝰ mortez
meliꝰ viuere: qui añ mortē ſtuduit oīpotēti deo placē.
Sed cur multa de eiꝰ vita dicimꝰ cũ nũc vſqꝫ ad corpꝰ
illiꝰ tot virtutũ documēta teneamꝰ? Demōiacos q̇ppe
abſoluere egros curare q̊tiēs ex fide expedit vt vnꝰ cō-
ſueuerat h̊ īdeſinent facere: ꝛ apud mortua ſua oſſa ꝑ-
ſeuerat. Sꝫ libet petre adhuc ad valerie ꝓuincie ꝑtes
narratiōis mee v̓ba reducere. de q̇bꝰ me eximia valde
miracl̓a ex ore venerabilis fortũati cuiꝰ nō lōge ſupiꝰ
mēoriã feci ꝯtigit audiſſe. Qui crebro ad me nũc vſqꝫ
veniens dũ facta mihi veteꝝ narrat: noua refectione
me ſatiat.

CAPI. XI. de martyrio monacho ꝓuincie valerie

q Uidã nũc ī eadē ꝓuīcia martyriꝰ noīe: deuotꝰ val
de oīpotētis dei famulus extitit. q̇ h̊ de virtutibꝰ
ſuis teſtimonij ſignũ dedit. Dũ quadã die fr̄es illius
panē ſubcinericiũ feciſſent: atqꝫ obliti eēnt crucis ſi-
gnũ īponere ſicut ī hac ꝓuincia crudi panes ſig̊ ſigna
ri ſolēt: vt ꝑ quadras quattuor ꝑtiti videant̄ idē dī fa-
mulꝰ affuit: eiſqꝫ referētibꝰ ſignatũ ñ fuiſſe cog̊uit. Cũ
qꝫ iã panis ille prunis eēt ꝛ cineribꝰ cooꝑtꝰ dixit Qua
re hũc minime ſignaſti? Qui h̊ dicēs ſigno crucis digi
to ꝯ̄ prunas fecit. Quo ſignãte ꝓtinꝰ īmēſũ crepitũ pa
nis d̊dit ac ſi īgēs ī ignibꝰ olla crepuiſſet. Qui dũ co-
ctus poſtmodũ fuiſſꝫ ab igne ſubtractꝰ: ea cruce ſigna
tus inuentꝰ eſt. quã nō cōtactꝰ: ſ̓ fides fecit.

martiriꝰ panes in fur. cruc̄ fidei ſig̃- uit.

CAPI. XII. de ſeuero p̄ſbitero eiuſdē ꝓuincie.

i N eo etiã loco intꝰorina vallis dr̄: q̄ a mlt̄ꝭ v̓bo ru-
ſtico introcrina noīat̄ In q̄ erat q̇dã vir vite vene
rabilꝭ valde admirabilꝭ noīe ſeuerꝰ: eccl̓ie beate marie
dei genitricis ꝛ ſꝑ virgīs ſacerdos. Nunc cũ quidã pa

De ſeue- ro p̄bro.

terfamilias ad extremũ veniſſꝫ diē: miſſis cōcite nun
cijs rogauit vt ad ſe q̃tocius poſſet veniret ſuiſqꝫ orōni
bus ꝓ p̄ctis eiꝰ ītercederet: vt acta de malis ſuis peni
tētia ſolutꝰ culpa de corꝑe exiret. Qui videlicꝫ ſac̄dos
īopinate ꝯtigit vt ad putãdã vineã eſſet occupatꝰ: atqꝫ
ad ſe veniētibꝰ diceret Antecedite q̊ ego vos ſubſeq̊r
Cũqꝫ videret ſibi ī eodē oꝑe paꝝ aliq̇d ſuꝑeſſe paululũ
morã fecit: vt opꝰ qꝺ minimũ reſtabat expleret. Quo
expleto cepit ad egrũ ꝑgere. Eum vero ī itinere occur
rētes hi q̇ pꝰ venerãt: obuiã facti ſũt dicētes. Pat̄ qua
re tardaſti? Noli fatigari qꝛ iã defũctꝰ eſt. Quo audi-
to ille ꝯtremuit: magniſqꝫ vocibꝰ ſe intꝰfectorē illiꝰ cla-
mare cepit Flēs itaqꝫ ꝑuenit ad corpꝰ defũcti ſeqꝫ corã
lecto illiꝰ cũ lachrymis ī terrã dedit. Cũqꝫ iã vehemēt̄
fleret. ī t̄rã caput tũderet. ſeqꝫ reũ mortis illiꝰ clama-
ret: repēte is q̇ defũctꝰ fuerat aīaꝫ recepit. Qꝺ cũ mlꝭ-
ti q̇ circũſtabãt aſpicerēt: admiratiōis vocibꝰ emiſſis
ceperũt ãpliꝰ flere p̄ gaudio. Cũqꝫ eũ req̇rerēt vbi fue
rit vl̓ quō rediſſet ait. Tetri valde erãt hoīes q̇ me duce
bãt: ex q̊ꝝ ore ac naribꝰ ignis exibat quē tolerare nō
poterã. Cunqꝫ ꝑ obſcura loca me deducerēt: ſubito pl̓
chre viſiōis iuuenis cũ alijs nobis eũtibꝰ obuiã factꝰ ē
qui me trahētibꝰ dixit. Reducite illũ qꝛ ſeuerꝰ p̄ſbyter
plangit. eiꝰ eī lachrymis dn̄s eũ donauit. Qui ſcilicꝫ
ſeuerus ꝓtinus de terra ſurrexit eiqꝫ penitentiã agē-
ti opem ſue interceſſionis prebuit. Et dũ per dies ſe-
ptē de ꝑpetratis culpis penitētiã eger rediuiuꝰ age-
ret: octaua die letꝰ de corpore exiuit. Perpēde petre q̄
ſo hũc de quo loquimur ſeuerũ q̃ dilectũ dn̄s attēdit
quē ꝯtriſtari nec ad modicũ ꝑtulit. Petrus.

Seuerus lachrymis ſuis mortuũ reſuſcitauit.

a Dmiranda ſunt valde q̄ dicis: que me īuenio nũc
vſqꝫ latuiſſe. Sed quid eſſe dicimus q͛ modo taleſ
viri nequeũt inueniri? Gregorius.

e Go petre mltos tales ī h̊ ſeculo nec mō deeſſe exi-
ſtimo. neqꝫ eī ſi talia ſig̃ nō faciũt: ideo tales non
ſũt. Uite nãqꝫ vera eſtiatio ī virtute eſt opeꝝ nō ī oſtē-
ſione ſignoꝝ. Nam ſunt pleriqꝫ qui et ſi ſigna non faci Nota.
unt: ſigna tñ facientibꝰ diſpares non ſũt. Petrus

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

v Ade michi rogo hoc oſtendi pōt: q̄ ſint quidā qui
ſigna non faciunt: et tamen ſigna faciētibus diſ=
ſimiles non ſunt? Gregorius
n Unqd nā neſcis qm̄ paulus apl's petro aploꝝ p̄=
mo in p̄ncipatu apoſtolico frater eſt? Petrus.
ſ Cio plane nec dubiū eſt. q2 z ſi minim⁹ oīm aploꝝ
plus tamen oībus laborauit. Gregorius.
q Uod bn̄ ipe reminiſceris. Petr⁹ ſup mare pedib⁹
ambulauit. paulus in mari naufragiuz pertulit

Cōparatio petri et Pauli aploꝝ

Et in vno eodēqz elemēto vbi paulus ire cū naui non
potuit: ibi petrus pedib⁹ iter fecit. Aperte igit̃ cōſtat:
q2 cum vtriuſqz virtus fuerit diſpar in miraculo: vtri
uſqz tn̄ meritum diſpar nō eſt in celo. Petrus.
p Lacet fateor oīno qd̄ dic̄. ecce ei apte noui: q2 vi=
ta z nō ſigna p̄penda ſunt. Sz qm̄ ipa ſigna q̄ fiūt
bone vite teſtimoniū ferunt: q̄ſo te adhuc ſiq ſunt refe
ras: vt eſuriētem me p exēpla bonoꝝ paſcas Greg.
v Ellem tibi i laudibus redēptor) de viri venerabi
lis bn̄dicti miraculis aliqua narrare: ſ ad hec ex
plenda hodiernū tempus video nō poſſe ſufficere. Li=
berius itaqz hec loqmur ſi aliud exordium ſumamus.
Finit p̄mus liber dialogoꝝ. b. Grego.

Incipit liber ſecund⁹ dialogoꝝ beati Gregorij d vi=
ta z miraculis ſancti benedicti.

Uit vir vite venerabil' Bn̄dictus dei gr̄a z no=
f mīe ab ipo ſue puericie tp̄e corgerens ſenile. e=
tatē q̄ppe moribus trāſiens nulli voluptati aī=
mum dedit: ſed dum i hac terra adhuc eſſet qd̄ tēpora=
liter libere vti potuiſſet: deſpexit iā quaſi aridū mun=
dum cum flore. Qui liberiori genere ex puīcia mirſie

De vita ſancti benedicti.

exortus rome liberalibus litteraꝝ ſtudijs traditus fu
erat. Sed cum i eis multos ire p abrupta vitioꝝ cerne
ret: euz quē quaſi in greſſum mundi poſuerat retraxit
pedē. ne ſi qd de ſcientia eius attigeret: ipe q̄z i imanc
p̄cipitiuz totus iret. Deſpectis itaqz litteraꝝ ſtudijs:
relicto domo rebuſqz patris ſoli deo placere deſiderās
ſancte cōuerſationis habituz queſiuit. Receſſit igitur

ſcienter neſcius z ſapient' idoctus. Huius ergo oīa ge=
ſta nō didici: ſ pauca q̄ narro quattuor diſcipulis illi⁹
referentibus agnoui. Cōſtātio ſcz reuerentiſſimo val= Cōſtāti⁹.
de viro q ei in monaſterij regimine ſucceſſit. Ualentia Ualētianus
no q̄z qui annis multis lateranenſi monaſterio p̄fuit.
Simplicio q cōgregationē illius poſt eū tertius rexit. Siplici⁹
Honorato etiā qui nunc adhuc celle eius in qua prius Honoratus.
conuerſatus fuerat preeſt.

CAPI. I. De capiſterij fracti reparatione.

b Ic itaqz cum iā relictis litteraꝝ ſtudijs petere de
ſerta decreuiſſet: nutrix q̄ hunc arctius amabat
ſola ſecuta eſt. Cumqz ad locum veniſſet qui dicitur en
ſide: multiſqz honeſtioribus viris p charitate illic de=
tinētib⁹ i beati Petri eccleſia demorarent̃. Predicta
nutrix illi⁹ ad purgādū triticū a vicinis mulierib⁹ p̄
ſtari ſibi capiſterium petijt. qd̄ ſup mēſa icaute dereli=
ctū: caſu accidēte fractū eſt: ſicvt duab⁹ partib⁹ inue=
niret̃ diuiſum. Quod mox rediēs nutrix illi⁹ vt ita in
uenit: vehemētiſſime flere incepit. q2 vas qd̄ p̄ſtitū ac=
ceperat deſtructū videbat. Bn̄dict⁹ āt religioſus z pi⁹
puer cū nutricē ſuā flere ꝯſpiceret: ei⁹ dolori ꝯpaſſus
ablatis ſecū vtriuſqz fracti capiſterij ꝑtibus ſeſe cū la
chrymis i orōnē dedit: q ab orōne ſurgēs ita iux̄ ſe vaſ
ſanū repperit: vt i eo iuēiri fracture nulla veſtigia po
tuiſſēt. Moxqz nutricē ſuā blāde ꝯſolatus: ei ſanū ca=
piſterium reddidit qd̄ fractum tulerat. Que res in eo
dem loco a cunctis eſt agnita: atqz in tāta admiratiōe
hita: vt hoc ipm̄ capiſteriū eius loci incole i eccleſie in
greſſu ſuſpenderēt: quatenus preſentes et ſecuturi ōs
agnoſcerent: a q̄ta bn̄dictus puer ꝯuerſatiōis gratia
perfectione cepiſſet. qd̄ annis multis illic añ oīz ocl'os
fuit. et vſqz ad hec longobardoꝝ tempora ſuper fores
eccleſie pependit. Sed benedictus plus appetens ma
la mundi perpeti: q̄z laudes: pro deo laborib⁹ fatigari
q̄z vite huius fauore extolli. nutricem ſuam occulte fu=
giens. deſerti loci ſeceſſum petijt: cui ſublacus voca=

Bn̄dict⁹ capiſterium fractū oratione refecit.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

bulũ eſt: qui a romana vrbe .xl. fere miliaribꝰ diſtãs.
frigidas atqz pſpicuas emanat aq̃s Que illic videlicz
aq̃rũ abũdãtia in extẽſo priꝰ loco colligit': ad extremũ
Romanꝰ mõachꝰ.
vero in amnẽ deriuat'. Quodũ fugiẽs pgeret mõachꝰ
quidã Romanꝰ noĩe hũc euntẽ repperit: quo tẽderet re
q̃ſiuit. Cuiꝰ cũ deſideriũ cognouiſſet: ⁊ ſecretũ tenuit:
⁊ adiutoriũ ĩpẽdit: eiqz ſcẽ ꝯuerſatiõis habitũ tradi-
dit: ⁊ inquãtũ licuit miniſtrauit. Uir aũt dei ad eũdẽ
Specus bñdicti.
locũ pueniẽs ĩ arctiſſimã ſpecũ ſe tradidit: ⁊ tribꝰ ãnis
excepto romano monacho oĩbꝰ ibi ĩcognitꝰ mãſit. q̃ vi
delicz romanꝰ nõ lõge ĩ monaſterio ſub theodaci pr̃is
regula degebat. Sed pie eiuſdẽ pr̃is ſui ocul' furabat'
horas: ⁊ quẽ ſibi ad mãducandũ ſurripere poterat: di
ebꝰ cceteris bñdicto panẽ ferebat. Ad eãdẽ vero ſpecũ
a Romãi cella iter nõ erat. qꝛ excelſa deſup rupis emi-
nebat. ſ ex eadẽ rupe in lõgiſſimo fune ligatũ romanꝰ
deponere panẽ ꝯſucuerat. ĩ qua etiã reſti paruũ tintin
nabulũ inſeruit: vt ad eiꝰ ſonũ cognoſceret qñ ſibi ro-
Diabolꝰ tintinnabulũ romani fregit.
manꝰ panẽ p̃beret: quẽ exigẽs accipet. Sz antiquꝰ ho
ſtis vniꝰ charitati inuidẽs: alteriꝰ refectiõi: cũ quadã
die ſubmitti panẽ ꝯſpiceret: iactauit lapidẽ: ⁊ tintina
bulũ fregit. romanꝰ tñ modis ꝯgruẽtibꝰ miniſtrare nõ
deſijt. Cũ xo iã deꝰ omp̃s ⁊ romanũ vellet a labore
q̃eſcere: ⁊ bñdicti vitã in exẽplũ hoĩbꝰ demõſtrare. vt
poſita ſup̃ cãdelabrũ lucerna clareſceret: q̃tenꝰ omĩbꝰ
q̃ in domo dei ſũt luceret. cuidã p̃ſbytero lõgiꝰ manẽ-
ti q̃ refectionẽ ſibi in paſchali feſtiuitate parauerat: p
Deus ad preſbyterũ q̃ndã.
viſũ dñs apparere dignatꝰ ẽ dicẽs. Tu tibi delicias p̄-
paras ⁊ ſuus meꝰ illo in loco fame cruciat'. Qui ꝓtinꝰ
ſurrexit: atqz in ipa ſolẽnitate paſchali cũ alimẽt' q̃ ſi
bi parauerat ad locũ tetẽdit: ⁊ virũ dei p abrupta mõ
tiũ. p cõcaua valliũ. p defoſſa terraꝝ q̃ſiuit. eũqz latẽ ĩ
ſpecu repperit. Cũqz orone facta ⁊ bñdicẽtes dñm omĩ
potẽtẽ cõſediſſent: poſt dulcia vite colloq̃a is q̃ aduene
rat preſbyter dixit. Surge ſumamꝰ cibũ: qꝛ hodie pa-
ſcha ẽ. Cui vir dei rñdit dicẽs. Scio qꝛ paſcha ẽ: qꝛ ho-
die videre te merui. lõge quippe ab hoĩbus poſitus: qꝛ
die eodẽ q̃ paſchalis ſolẽnitas eſſet ignorabat. Uene-

Bñdictꝰ diem paſchalem ignorabat.
rabilis aũt p̃ſbyter ruſus aſſeruit dicẽs. Ueracit' ho-
die reſurrectiõis dñice paſchalis dies eſt. abſtinere ti-
bi minime ꝯgruit. qꝛ et ego ad h̃ miſſus ſũ vt oĩpotẽtis
dona dei parit' ſumamꝰ. Bñdicẽtes igit' dñm ſũpſerũt
cibũ. Expleta itaqꝫ refectõe ⁊ colloq̃o ad eccl'iã ſuam
p̃ſbyter receſſit Eodẽ q̃z tp̃e hũc ĩ ſpecu latitãtẽ etiã pa
ſtores ĩuenerũt. quē dũ veſtitũ pellibꝰ int' fruteta cer-
nerẽt: aliquã beſtiã eẽ crediderũt. ſ cognoſcẽtes di fa-
mulũ eoꝝ multi ad pietatis gratiã a beſtiali mẽte mu
tati ſunt. nomẽ itaqꝫ eiꝰ ꝓvicina loca ĩnotuit cũct'. Fa
ctũqꝫ eſt vt ex illo iã tẽpe a multis frequẽtari cepiſſet.
qui cũ ei cibũ afferrẽt corporis: ab eius ore in ſuo pe-
ctore alimenta referebant vite.

CAPI. II. De tentatione carnis ſuperata.

q Uadã vero die dũ ſolus eẽt: tẽtator affuit. Nã ni-
gra paruaqꝫ auis q̃ vulgo merula noĩat': circa eiꝰ
faciẽ volitare cepit. eiuſqꝫ vultui ĩportune inſiſtere ita
vt manu capi poſſet ſi hãc vir ſcũs tenere voluiſſz. ſ ſig̃
crucis edito receſſit auis. Tãta aũt carnis tẽtatio aue
eadẽ recedẽte ſecuta eſt: q̃tã vir ſcũs nunq̃ fuerat exp
tus. Quandã nanqz aliq̃n feminã viderat: quã mali-
gnꝰ ſpũs añ eiꝰ mẽtis oculos reduxit. tãtoqz igne ſerui
dei aĩmũ in ſpecie illiꝰ accẽdit: vt dũ ĩ eiꝰ pectore amo
ris flãma vim caperet: etiã pene deſerẽ heremũ volu-
Carnis tẽtatio aſprimo medio ſupata.
ptate victus deliberaret. Tũc ſubito ſupna gratia re-
ſpectus ad ſemetipm̃ reuerſus ẽ: atqz vrticaꝝ vepriũz
iuxta dẽſa ſuccreſcere fruteta ꝯſpiciẽs: exutꝰ iudumẽ
to nudũ ſe in illis ſpinaꝝ aculeis et vrticaꝝ incẽdijs
ꝓiecit. ibiqz diu volutatꝰ toto ex eiꝰ corpe vulneratꝰ exi
it. et p cutis vulnera eduxit a corpe vulnꝰ mẽtis. qꝛ vo-
luptatẽ traxit in dolorẽ. Cũqz pene penaliter foris ar
Nota.
deret: extĩxit qd intus illicite ardebat. vicit itaqꝫ pec-
catũ: qꝛ mutauit incẽdiũ. Ex quo vicz tp̃e ſicut poſt di
ſcipulis ipe phibebat: ita ĩ eo eſt tẽtatio voluptatis e-
domita vt tale aliqd minime ſentiret. Ceperũt poſtmo
dũ multi iã mũdũ relinquere: atqz ad eiꝰ magiſteriũ fe-
ſtinare. Liber quippe a tẽtationis vitio vero iure iã fa
ctus eſt virtutũ magiſter. Unde in Exodi ⁊ per moſen

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ꝑcipit: vt leuite a viginti q̄nqꝫ annis et ſup̄ miniſtrare debeāt. ab āno ũ q̄nq̄geſio cuſtodes vaſoꝝ fiāt. Petrꝰ

i Am q̄dē ꝓlati teſtimonij mihi aliquātū itellectus iterlucet: ſ; tñ h̄ planiꝰ exponi poſtulo. Grego.

l Jquet petre q̄ in iuuētute carnis tētatio ferueat ab anno āt q̄nq̄geſimo calor corpis frigeſcat. vaſa autē ſacrata ſunt fideliū mentes. Electi ergo cū adhuc in tētatiōe ſūt ſubeſſe eos ac ſeruire neceſſe ē: ⁊ obſequijs laboribuſqꝫ fatigari. Cum vero iā mētis etate tranquilla: calor receſſerit tentationis: cuſtodes vaſorum ſunt. qꝛ doctores aiaꝝ fiūt. Petrus.

f Ateor: placet qđ dicis. ſed qꝛ ꝓlati teſtimonij clauſa reſeraſti: queſo vt de vita iuſti debeas ea q̄ ſunt inchoata percurrere.

CA. III. De vitro fracto p ſignū crucis. Grego.

r Ecedēte igiť tētatione vir dei quaſi ſpinis erutis exculta terra de virtutū ſegete feracius fructꝰ dedit. preconio itaqꝫ eximie ꝯuerſationis celebre nomē eius habebať. Nō longe autē monaſteriū fuit: cuius ꝯgregatiōis pater defunctꝰ eſt. oīſqꝫ ex illo ꝯgregatio ad eundē venerabilē bñdictum venit: ⁊ magnis p̄cibus vt eis preeſſe deberet: petijt. Qui diu negādo diſtulit ſuis illorumqꝫ fratꝝ moribus ſe ꝯuenire nō poſſe p̄dixit: ſ; victus q̄nqꝫ p̄cibꝰ aſſenſū dedit. Cumqꝫ in eodem monaſterio regularis vite cuſtodiā teneret: nulliqꝫ vt priꝰ p actus illicitos in dexterā leuāqꝫ partē deflectere a ꝯuerſationis itinere liceret: ſuſcepti fratres inſane ſeuiētes ſemetipſos p̄us accuſare ceperūt. qꝛ hunc ſibi p̄eſſe popoſcerāt: quoꝝ ſcilicet fortitudo i norma eius rectitudinis offendebat. Cūqꝫ ſibi ſub eo conſpicerent illicita nō licere: ⁊ ſe dolerent vſitata relinquere durūqꝫ eſſet q̄ in mente veteri cogebanť noua meditari. Et qꝛ grauis eſt ſp prauis moribus vita bonoꝝ tractare de eius morte aliq̄ conati ſunt. q̄ inito ꝯſilio venenum vino miſcuerunt. Et cū vas vitreū i quo ille peſtifer potus habebať: recūbente patre ex more monaſterij ad benedicendū fuiſſet allatū: extenſa manu Benedictus: ſignum crucis edidit: ⁊ vas qđ longius tene

Bñdictꝰ abbas ef fectꝰ.

Vitꝝ venenatū ſi gno cruciſ fregit

bať eodē ſig̃ rupit. ſicqꝫ ꝯfractū ē ac ſi i illo vaſe mortꝭ p cruce lapi dē dediſſet. Intellexit ꝓtinꝰ vir dei qꝛ potū mortꝭ habuerat: qđ portare nō potuit ſignū vite atqꝫ ilico ſurgēs mēte trāquilla ꝯuocatꝭ fratribꝰ allocutꝰ eſt eos dicēs. Miſereať vr̄i fr̄es oīps deꝰ: q̄re i me facere iſta voluiſtꝭ: Nunqđ nō priꝰ dixi vobis qꝛ vr̄is ac meis moribꝰ minime ꝯueniret: Ite ⁊ iux vr̄os mores: p̄rem vobis q̄rite. qꝛ pꝰ hac me habere minime poteſtꝭ. Tūc qꝫ ad locū dilecte ſolitudinis redijt: ⁊ ſolus in ſuperni ſpectatoris oculis habitauit ſecū. Petrus

m Inus patenter itelligo: q̄dnā ſic hītauit ſecū.

Gregorius.

f Ji ſanctus vir ꝯtra ſe vnanimiter ꝯſpirātes: ſueqꝫ ꝯuerſationi longe diſſimiles: coactꝰ diu ſub ſe tenere voluiſſet: fortaſſe ſui vigoris vſum ⁊ modū tranq̄llitatis abſcinderet atqꝫ a ꝯtēplationis lumīe ſue mētis oculū declinaſſet. Dūqꝫ quotidie illoꝝ correptione fatigatus minus curaret ſua: et ſe forſitan relinq̄ret ⁊ illos nō inueniret. nā quotiens p cogitationis motum nimiū extra nos ducimur: et nos ſumꝰ et nobiſcū non ſumꝰ. qꝛ noſmetipſos minime vidētes p alia vagamur. an illū ſecū fuiſſe dicimus q̄ in lōginquā regionē abijt portionē quā acceperat ꝯſūpſit. vni in ea ciuium adheſit: porcos pauit: quos cū manducare videret ſiliquas ⁊ eſuriret. tñ cū poſtmodū cepit cogitare que perdidit (ſcriptū de illo eſt) in ſe reuerſus dixit. Quāti mercennarij in domo patriſ mei abundāt panibus: Si igiť ſecum fuit: vñ ad ſe redijt: Hunc ḡ venerabilē virū ſecū habitaſſe dixerim. qꝛ in ſua ſp cuſtodia circūſpectꝰ āte oculos cōditoris ſp aſpiciens. ſe ſp examinās. extra ſe mentis ſue oculum nō diuulgauit. Petrus.

q Uid ḡ qđ de apl'o petro ſcriptū ē dū de carcē ab āgelo eductꝰ fuiſſꝫ: q̄ ad ſe reuerſus dixit. Nūc ſcio vere qꝛ miſit dñs āgelū ſuū: ⁊ eripuit me de manu herodis et de oī expectatōe plebis iudeoꝝ. Gregoriꝰ.

d Uobꝰ modis petre ex nos ducimur. q̄ aut p cogitatōis lapſū ſb noſmetipſos recedimꝰ: aut p contēplationis grāꝫ ſup noſmetipſos leuamur. Ille itaqꝫ qui por-

Bñdictꝰ flicta abbatia ſolitudinē repetijt.

Luce. xv.

Act. xij.

Duobus modiſ ex nos ducimur.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

coſ pauit: vagatiõe mẽtis ⁊ imũdicie ſb ſemetipꝫ ceci
dit. Iſte ů quẽ ãgelꝰ ſoluit eiꝰ mẽtẽ ĩ extaſim rapuit. ex-
tra ſe q̃dẽ: ſ ſup ſemetipꝫ fuit. vterqꝫ ğ ad ſe rediȷ́t: qñ
et ille ab errore opis ſe collegit ad cor: ⁊ iſte a ꝯtẽplati-
onis culmine ad hoc rediȷ́t: qđ in ĩtellectu cõi vt pꝰ fuit
Venerabilis igiṫ bñdictus nulla ſolitudĩe habitabat
ſecũ inquãtũ ſe ĩtra cogitatõis clauſtra cuſtodiuit. nã
quotienſcũqꝫ hunc cõtemplationis ardor ĩ altũ rapu
it: ſe ꝓculdubio ſub ſe reliquit. **Petrus.**

P Lacet qđ dicꝭ: ſed queſo reſpõdeas ſi deſerere fra
tres debuit quos ſemel ſuſcepit? **Gregorius.**

V T ego petre exiſtimo ibi adunati eq̃nimiṫ portãdi
ſũt mali vbi iueniunṫ aliq̃ q̃ adiuuenṫ boni. Naꝫ
vbi oĩmodo de bonis fructꝰ deeſt: fit aliq̃ñ đ malꝭ labor
vacuꝰ. maxime ſi e vicino cauſe ſuppetãt: q̃ fructũ deo
ferre valeãt meliorẽ. Vir itaqꝫ ſcũs ꝓpṫ quẽ cuſtodiẽ-
dum ſtaret: q̃ oẽs vnanimiṫ ſe perſequentes cerneret?
Et ſepe agiṫ in aĩo pfectorꝝ [qđ ſilẽtio p̃tereũdũ nõ eſt]
vt cũ laborẽ ſuũ ſine fructu eſſe ꝯſiderẽt: in locũ aliuꝫ
ad laborẽ cũ fructu migrent. Unde ille q̊ꝫ egregiꝰ pre
dicator q̃ diſſolui cupit et cũ xp̃o eſſe: cui viuere xp̃s eſt
et mori lucrũ q̃ paſſionũ certamina nõ ſolũ ipſe appe-
tiȷ́t: ſed ad tolerãda hec et alios accendit. Damaſci ꝑ-
ſecutionẽ paſſus: vt poſſet euadere murũ: funẽ ſportã
q̊ꝫ queſiuit: ſeq̊ꝫ latenter deponi voluit. Nunq̃d nõ pau
lum mortẽ dicimus timuiſſe: quã ſeipẽ ꝓ amore ieſu te
ſtaṫ appetere. Sꝫ cũ in eodẽ loco minorẽ ſibi fructũ a-
deſſe ꝯſpiceret: et graui labore: ad laborẽ ſe alibi cum
fructu ſeruauit. Fortꝭ etenĩ ꝓliator dei teneri ĩtra clau-
ſtra noluit: certaminis cãpũ queſiuit. Unde idẽ q̊ꝫ ve-
nerabilis bñdictus ſi libenter audis citius agnoſcis.
qꝛ nõ tãtos ipſe indociles deſeruit: q̊ꝫtos in locis aliȷ́s
a morte anime ſuſcitauit. **Petrus.**

I Ta eſt vt doces: ⁊ manifeſta ratio ꝓlatum ꝯgru-
um teſtimoniũ declarat. ſed queſo vt de vita tan-
ti patris ad narrationis ordinem redeas. **Gregorius.**

C Um ſctũs vir diu ĩ eađ ſolitudĩe ꝟtutibꝰ ſigniſqꝫ
ſuccreſceret: mlṫi ab eo ĩ eođ loco ad oĩpotẽtis đi

An bñdictꝰ ſuſceptũ mõaſteriũ relinquere debuit.

De paulı̇ fuga.

Nota.

ſunt ſuitiũ ꝯgregati: ita vt illic. xiȷ́. monaſteria cũ oĩ-
potẽtꝭ ieſu xp̃i dñi opitulatiõe ꝯſtrueret. in q̃bꝰ ſtatutꝭ
p̃ribꝰ duodenos monachos deputauit. paucos ꝟo ſecũ
retinuit: q̊s adhuc ĩ ſua p̃ſentia ab eis erudire iudica-
uit. Cepere etiã tũc ad eũ romane vrbis nobiles ⁊ reli
gioſi cõcurrere: ſuoſq̊ꝫ ei filios oĩpotẽti deo nutriẽdos
dare. Tũc q̊ꝫ bone ſpei ſuas ſoboles Eutitiũ Maurũ.
Tertulliꝰ ꝟo patriciꝰ Placidũ tradidit: e q̃bꝰ maurus
iunior cũ bonis polleret moribꝰ mgr̃i adiutor cepit ex
iſtere. Placidus vero puerilis adhuc indolis gerebat
annos.

Bñdictꝰ xiȷ́. monaſteria cõſtruxit.

Maurꝰ ⁊ placidꝰ diſcipuli eiuſdem

CAPI. IIII. De caſtigatione monachi vagi.

I N vno aũt ex eis monaſteriȷ́s q̃ circũquaq̊ꝫ con
ſtruxerat q̃dã monachꝰ erat: q̃ ad orõnẽ ſtare
nõ poterat: ſ mox vt ſe frẽs ad ſtudiũ orõnis ĩ
clinabãt ipẽ egrediebaṫ foras: ⁊ mẽte vaga terrena a-
liq̃ ⁊ trãſitoria gerebat. Cũq̊ꝫ ab abbate ſuo ſepiꝰ fuiſſꝫ
admonitꝰ: ad virũ dei ductꝰ eſt: q̃ ipẽ q̊ꝫ ſtultitiã eiꝰ ve
hemẽter ĩcrepauit. ⁊ ad monaſteriũ reuerſus vix duo
bꝰ diebꝰ viri dei admonitionẽ tenuit. Nã die tertia ad
vſũ ꝓpriũ reuerſus vagari tp̃e orõnis cepit. Qđ cũ ſ-
uo dei ab eodẽ monaſteriȷ́ p̃re quẽ ꝯſtituerat nũciatũ
fuiſſet: dixit. Ego venio: eũq̊ꝫ ꝑ memetipm emẽdo. Cũ
qꝫ vir dei veniſſet ad monaſteriũ. ⁊ ꝯſtituta hora exple
ta pſalmodia ſeſe frẽs in orõnẽ dediſſẽt: aſpexit q̊ꝫ eun
dẽ monachũ q̃ in orõne manẽ nõ potuit: q̃dã niger pu
erulus ꝑ veſtimẽti fimbriã foras traherꝫ. Tũc eidẽ pa
tri monaſteriȷ́ Põpegiano noĩe ⁊ mauro dei famulo ſe
crete dixit. Nunq̃d nõ aſpicitꝭ q̊s ẽ q̃ iſtũ monachũ fo-
ras trahit? Qui reſpõdẽtes dixerũt: nõ. Quibus ait.
Oremꝰ vt vos etiã videatꝭ quẽ iſte mõchꝰ ſequiṫ. Cũq̊ꝫ
ꝑ biduũ eſſet oratũ: maurꝰ mõchꝰ vidit. põpegianꝰ ꝟo
eiuſdẽ mõaſteriȷ́ p̃r videẽ nõ potuit. Die igiṫ alia exple
ta orõe vir đi oratoriũ egreſſus: ſtãtẽ forꝭ mõachũ rep
perit: quẽ ꝓ cecitate cordis ſui ꝟga ꝑcuſſit. q̃ ex illo die
nil ꝑſuaſionis vlteriꝰ a nigro iam puerulo ꝑtulit: ſed

Põpegianus abbas.

Bñdictꝰ ꝟgꝭ mõachum vagũ caſtigauit.

VNiVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ad orationis ſtudium imobilis permanſit. ſicq3 antiquus hoſtis dñari non auſus ē in ei⁹ cogitatione ac ſi ipſe pcuſſus fuiſſet ex verbere.

CA.V. ď fōte ī vtice mōtis dei viri orōne ꝑducto.

e x his aūt monaſterijs q̄ i eodē loco ꝯſtruxerat: tria ſurſum in rupib⁹ mōtis erāt. et valde erat fratribus laborioſum q̄ ſēp ad lacū oportebat deſcēdere vt aquā haurire debuiſſent. maxime q2 e diuexo montis latere erat graue deſcēdentibus in timore periculum. Tūc collecti fratres ex eiſdē trib⁹ mōaſterijs ad dei famulū Benedictū venerūt dicētes. Laborioſum nobis eſt ꝑpter aquā quotidie vſq3 ad lacū deſcendere: et iccirco neceſſe eſt ex eodē loco monaſteria mutari. Quos blande ꝯſolatus dimiſit: ⁊ nocte eadem cū paruo puerulo noīe placido (cui⁹ ſupi⁹ memoriā feci) eiuſdē mōtis rupem aſcēdit: ibiq3 diutius orauit. Et orōne ꝯpleta tres petras in loco eodē ꝑ ſiḡ poſuit. atq3 ad ſuū (cunctis illis neſcientib⁹) monaſteriū redijt. Cūq3 die alia ad eū ꝑ neceſſitate aq̄ predicti fratres rediſſent dixit. Ite et rupem illā in q̄ tres ſupiuicem poſitas petras īueneritis ī modicū cauate. valet enī omp̄s de⁹ etiā in illo mōtis cacumine aquam ꝑducere vt vobis laborē tāti itineris dignet̄ auferre. Qui eūtes rupē mōtis quā Bn̄dict⁹ p̄dixerat: iā ſudātē iuenerūt. Cūq3 in ea ꝯcauū locum feciſſent: ſtatī aq̄ repletus eſt. que tā ſufficienter emanauit: vt nūc vſq3 vbertim defluat: atq3 ab illo montis cacumine vſq3 ad īferiora deriuetur.

Fōs bn̄dicti orōne fact⁹.

CA.VI. De reiunctione ferri cū manubrio.

a lio q̄ tp̄e gothus qdā paup ſpū ad ꝯuerſionē venit: quē vir dei Bn̄dict⁹ libētiſſime ſuſcepit Quadā vero die ei dare ferramētū iuſſit: qd ad falcī ſimilitudinē falcaſtrū vocat̄. vt ď loco q̄dā vepres abſcidēt: q̄tenus illic hort⁹ fieri deberet. Loc⁹ aūt ipē quē mundādū goth⁹ ſuſceperat: ſup ipam laci ripā iacebat. Cūq3 goth⁹ idē dēſitatē vepriū toti⁹ virtutī anīſu ſuccideret ferrū ď manubrio ꝓſiliēs i lacū cecidit vbi tāta erat aq̄ꝝ ꝓfūditas vt ſpes redeūdi ferramēti nlla iā

eſſet. Itaq3 ferro ꝑdito tremebūdus ad maurū monachū cucurrit goth⁹: dānū qd fecerat nūciauit: ⁊ reat⁹ ſui egit penitētiā. Qd maur⁹ q̄ monach⁹ mox Bn̄dicto famulo dei curauit indicare. Vir igit̄ dn̄i Bn̄dict⁹ hec audiēs acceſſit ad lacū: tulit de manu gothi manubriū ⁊ miſit in lacū. ⁊ mox ferrū de ꝓfundo redijt: atq3 i manubriū ītrauit. Qui ſtatim ferramētū gotho reddidit dicēs. Ecce labora ⁊ noli cōtriſtari.

Bn̄dict⁹ falcaſtri ferrū ad manubrium reiūxit.

CAPI.VII. De ambulatione mauri ſup aquā.

q uadā vero die dū idē venerabil' Bn̄dict⁹ i cella ꝯſiſteret: p̄dict⁹ placidus puer ſācti viri monach⁹ ad hauriēdū de lacu aquā egreſſus ē. qui vas qd tenuerat in aquā incaute ſubmittēs: ipſe q̄ cadēdo ſecut⁹ eſt. Quē mox vnda rapuit: ⁊ pene ad vni⁹ ſagitte curſū eū a terra ītrorſus traxit. Vir aūt dei intra cellā poſit⁹ hoc ꝓtin⁹ agnouit: et maurū feſtine vocauit dicēs. Frater maure curre: q2 puer ille q̄ ad hauriendā aquā perexerat in lacū cecidit: iāq3 eū lōgi⁹ vnda trahit. Res mira: ⁊ poſt petrū apl'm inuſitata. Bn̄dictiōe etenī poſtulata atq3 ꝑcepta: ad patris ſui imperiū ꝯcit⁹ perexit maur⁹. itaq3 ad eū locū q̄ ab vnda deducebat̄ puer: ꝑ terrā ſe ire exiſtimās ſup aquā cucurrit: eūq3 per capillos tenēs curſu rapido redijt. Qui mox vt terrā tetigit: ad ſe reuerſus poſt tergū reſpexit Et q2 ſup aq̄s cucurriſſet agnouit: ⁊ qd p̄ſumere nō potuit vt fieret mirat⁹ extremuit factū. Reuerſus itaq3 ad patrē rē geſtā retulit. Vir aūt venerabil' bn̄dict⁹ h̄ nō ſuis meritī: ſ3 illi⁹ obediētie deputare cepit. At ecōtra maur⁹ ꝑ ſolo ei⁹ impio factū dicebat: ſeq3 ꝯſciū in illa virtute nō eſſe quā neſci⁹ feciſſet. In hac itaq3 mutua humilitatī ⁊ amica ꝯtētiōe acceſſit arbiter puer q̄ erept⁹ eſt: q̄ ⁊ dicebat. Ego cū ex aqua traherer ſup caput meū melotē abbatis videbā: atq3 ipm me ex aquiſ educere conſiderabam.

Mauruſ ſup aq̄m currens prex eripuit.

Petrus.

m Agna ſūt valde q̄ narras: ⁊ ml'toꝝ edificatiōi ꝓfutura. ego aūt boni viri miracula q̄ pl⁹ bibo eo pl⁹ ſitio.

CAP.VIII. De īfecto ꝑ venenū pane ꝑ coruū lōgi⁹

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

proiecto. Gregorius.

c Cum iã loca eadẽ ĩ amorẽ dei dñi nr̃i iesu xp̃i lõge
lateqꝫ ferueſcerent: ⁊ ſecularẽ vitã multi relique-
rent: ⁊ ſub leui redẽptoris iugo ceruicẽ cordis edoma
Nota. rent: ſicut mos prauoꝝ eſt inuidere alijs virtutꝭ bonũ
quod ipĩ habere nõ appetunt. Vicine eccleſie pr̃ſbyter
Florẽtiꝰ nomine huius noſtri ſubdiaconi florẽtij auus
ãtiqui hoſtis malicia percuſſus: ſcĩ viri ſtudijs cepit e-
mulari: eiuſqꝫ ꝯuerſationi derogare: quoſqꝫ etiã poſſꝫ
Florẽtiꝰ ab illius viſitatione ꝯpeſcere. Cũqꝫ iam ſe ꝯſpiceret e-
Bñdicti ius ꝓfectibus obuiare nõ poſſe: ⁊ ꝯuerſationis illius
ſuorũqꝫ e opinionẽ creſcere atqꝫ multos ad ſtatũ vite meliorꝭ ip
mulus. ſo qꝫ opinionis eius preconio indeſinentꝛ vacare inui-
die facibus magꝭ magiſqꝫ ſuccẽſus deterior fiebat. qꝛ
ꝯuerſationis illius appetebat habere laudẽ: ſꝫ habere
laudabilẽ vitã nolebat. Qui eiuſdẽ ĩuidie tenebris ce
catꝰ ad hoc vſqꝫ ꝑductꝰ ẽ vt ſeruo oĩpotẽtis dei ĩfectum
veneno panẽ quaſi ꝓ bñdictiõe trãſmitteret. Quẽ vir
dei cũ gratiaꝝ actione ſuſcepit. ſꝫ eũ que peſtis lateret
in pane non latuit. Ad horã vero refectionis illiꝰ ex vi
cina ſilua coruus venire ꝯſueuerat: ⁊ panẽ de manu e-
ius accipere. Qui cũ more ſolito veniſſet panẽ quẽ pr̃ſ-
byter trãſmiſerat vir dĩ añ coruũ ꝓiecit: eiqꝫ precepit
Coruo dicẽs. In noĩe iesu xp̃i dñi nr̃i tolle hũc panẽ: ⁊ tali eũ
ſuo prece in loco ꝓijce vbi a nullo hoim poſſit inueniri. Tũc cor-
pit vt ve uus apto ore expãſis alis circa eũdẽ panẽ cepit diſcur
nenatuꝫ rere crocitare: ac ſi [illegible] ſpte diceret ⁊ obedire ſe velle: ⁊ tñ
panẽ flo- iuſſa ĩplere nõ poſſe. Cui vir dñi p̃cipiebat iteꝝ atqꝫ ite
rentij de- rũ dicens. Leua leua ſecurꝰ atqꝫ ibi ꝓijce vbi inueniri
ferret. nõ poſſit. Quẽ diu coruꝰ demoratꝰ: qñqꝫ coruꝰ momor-
dit leuauit et receſſit. Poſt triduũ vero horarũ ſpacio
abiecto pane redijt: et de manu hoĩs dei annonã quã
ꝯſueuerat accepit. Venerabilis ãt pr̃ ꝯ vitã ſuã inar-
deſcere ſacerdotis animũ videns: illi magiſqꝫ ſibi do-
Florẽtiꝰ luit. Sed predictꝰ florentius quia magiſtri corpus ne-
vij. puel- care non potuit: ſe ad extinguẽdas diſcipulorũ ani-
laſ nudaſ mas accẽdit: ita vt in horto celle cui bñdictꝰ inerat añ
fribꝰ ob- eoꝝ oculos nudas ſeptem puellas mitteret: q̃ corã eis
obiecit.

ſibi inuicẽ manꝰ tenẽtes ⁊ diutiꝰ ludẽtes: illoꝝ mentes
ad ꝑuſitatẽ libidis ĩflãmarẽt. Quod vir ſcũs de cella
ꝯſpiciẽs lapſumqꝫ adhuc tenerioribus diſcipulis ꝑti
meſcẽs. idqꝫ ꝓ ſua ſoliꝰ ꝑſecutiõe fieri ꝑtractãs: ĩuidie
locũ dedit: atqꝫ oratoria ⁊ cũcta q̃ ꝯſtruxerat ſubſtitu-
tis p̃poſitis: adiũctis fratribꝰ ordiauit: ⁊ paucis ſecũ
monachis ablatꝭ habitationẽ mutauit loci. Sicqꝫ vir
dei eiꝰ odia hũiliꝛ declinauit: quẽ oĩps deꝰ terribiliꝛ per
cuſſit. Nã cũ p̃dictꝰ pr̃ſbyter ſtans ĩ ſolario bñdictũ di- Supplici
ſceſſiſſe cognoſceret ⁊ exultaret: ꝑdurãte ĩmobiliꝛ tota um ⁊ rui
domus fabrica hoc ipm tñ ĩ quo ſtabat ſolariũ cecidit na florẽ-
et bñdicti hoſtẽ cõterens extixit. Quod viri dei diſci- tij.
pulus maurus venerabili patri bñdicto q̃ adhuc a lo-
co eodẽ vix decẽ miliaribꝰ aberat eſtimauit eſſe nun-
ciãdũ dicẽs. Reuertere qꝛ pr̃ſbyter q̃ te ꝑſeq̃batꝛ extinctꝰ
eſt. Quod vir dei bñdictus audiẽs ſeſe ĩ grauibꝰ lamẽ
tationibꝰ dedit. vel qꝛ ĩimicꝰ occubuit: vel qꝛ de ĩimici
morte diſcipulus exultauit. Qua de re factũ ẽ vt eidẽ
qꝫ diſcipulo penitẽtiã indiceret q̃ taliꝛ gaudere de ini
mici interitu p̃ſumpſiſſet. Petrus.

m Mira ſũt ⁊ mlt̃ũ ſtupẽda q̃ dicꝭ. Nã ĩ aq̃ ex petra ꝓ- Bñdictꝰ
ducta moſẽ. ĩ ferro ũ qđ ex ꝓfũdo aque redijt he- ꝯfertꝛ ad
liſeũ. ĩ aque itinere petrũ. ĩ corui obediẽtia heliã. in lu moſẽ he-
ctu aũt mortis ĩimici dauid video. vt perpẽdo vir iſte liſeũ. ⁊c̃.
ſpũ iuſtoꝝ oĩm plenus fuit. Gregorius

v Vir dei bñdictꝰ petre vniꝰ dĩ ſpm̃ habuit: q̃ ꝑ ꝯceſſe
redẽptõis gr̃am electoꝝ corda oĩꝫ ĩpleuit de quo
ioãnes dicit. Erat lux vera q̃ illumiat oẽm hoĩeꝫ veniẽ Joh. j.
teꝫ ĩ mũdũ. De q̃ rurſus ſcriptũ ẽ. De plenidĩe eiꝰ nos Eodem.
oẽs accepimꝰ. Nã ſcti dei hoĩes potuerũt a dño vtutes
habere: nõ etiã alijs tradere. Ille aũt ſigna virtutꝭ de-
dit ſubditis: q̃ ſe datuꝝ ſignũ ione ꝓmiſit inimicis vt Jone. j.
corã ſuperbis mori dignaretꝛ: corã humilibus reſurge
re. quatenꝰ ⁊ illi viderẽt qđ ꝯtẽnerẽt ⁊ iſti qđ venerãtes
amare debuiſſent. Ex q̃ myſterio actũ eſt vt dũ ſupbi
aſpiciũt deſpectũ mortis humiles ꝯ mortẽ acciperent
gloriam poteſtatis. Petrus.

q Queſo te poſt hec: ad que loca vir ſcũs migrauerit

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

vel ſi aliq̄s i eis ꝟtutes poſtmodū oñderit: innoteſce.

ſ Anctus vir ad alia demigrās loca ſGregoriꝰ. nō hoſtē mutauit. Nā tanto poſt grauiora ꝓlia ꝑtulit: quātū ꝯtra ſe aperte pugnātē ipm̄ malicie magiſtrum īuenit. Caſtrū nāq̄ quod caſſinū dicit̄ in excelſi mōtis latere ſitū eſt. qui vicȝ mōs diſtēſo ſinu hoc idē caſtrū recipit: ſed per tria miliaria in altū ſe ſubrigēs velut ad aera cacumen tendit. vbi vetuſtiſſimū fanuȝ fuit: in quo ex antiq̄ꝝ more gentiliū a ſtulto ruſticorū populo apollo colebat̄. Circūquaqȝ etiā īcultu demonum luci ſuccreuerāt: in quibꝰ adhuc eod tempe infidelium inſana multitudo ſacrificijs ſacrilegis īſudabat. Illuc itaqȝ vir dei veniēs cōtriuit idolū. ſubuertit arā ſuccendit lucos. atqȝ in ipō tēplo apollinis oraculum beati martini: vbi vero ara eiuſdeȝ apollinis fuit oraculum ſcti ioānis ꝯſtruxit. ⁊ ꝯmorantē circūquaq̄ młtitudineȝ p̄dicatione ꝯtinua ad fidem vocabat. Sȝ hec antiquus hoſtis tacite non ferēs nō occulte vel ꝑ ſomniū: ſed aperta viſione eiuſdē patris oculis ſeſe ingerebat. ⁊ magnis clamoribus vim ſe perpeti ꝯq̄rebat̄: ita vt voces illius etiā fratres audirent: q̄uis imaginem mime cernerent. Ut eni diſcipulis ſuis venerabił pat̄ dicebat corporalibꝰ eiꝰ oculis: idem antiquꝰ hoſtis tet̄rimus et ſuccenſus apparebat: q in eū ore oculiſq̄ flāmātibus ſeuire videbat̄. Iā vero q̄ diceret audiebant oēs. ꝑus eni hunc vocabat ex noīe. Cui cū vir dei minime reſpōderet: ad eius mox ꝯtumelias erūpebat. Nā cū clamaret dicēs būdicte būdicte. et eū ſibi nullo mō reſpōdere ꝯſpiceret: ꝓtinus adiūgebat. maledicte nō benedicte: quid mecū habes? q̄d me perſeq̄ris? Sȝ iaȝ nunc expectāda ſunt ꝯtra dei famulum antiqui hoſt̄ noua certamina: cui pugnā quidem volens intulit: ſȝ occaſiones victorie miniſtrauit inuitus.

Fanū apollinis

Edem apollis in ſci martini tēplū cōmutauit.

Diabolꝰ būdictū maledictū vocabat.

CAPI. IX. De ingēti ſaxo ꝑ viri dei orōnem leuiato.

q Uadā die dū frēs habitacła eiuſd celle ꝯſtruerēt lapis i medio iacebat quē i edificiū leuare decreuerūt. Cūq̄ eū duo vel tres mouere nō poſſent: plures

adiūcti ſūt. ſ ita īmobił māſit: ac ſi radicitꝰ in terra teneret̄. vt palā daret̄ intelligi: q ſuꝑ eū ipē ꝑ ſe antiquꝰ hoſtis ſederet: quē tātoꝝ viroꝝ manus mouere nō poſſent. Difficultate igit̄ facta ad virū dei miſſū eſt vt veniret: ⁊ orādo hoſtē repelleret vt lapidē leuare poſſent Qui mox venit ⁊ orōnē faciēs būdictionē dedit ⁊ tanta lapis celeritate leuatꝰ eſt: ac ſi nullū priꝰ pōdus habuiſſet.

Idē lapidē diabolo ḡuatū orōne leuē fecit.

CAPI. X. De fantaſtico coquine incendio.

t Unc in cōſpectu viri dei placuit vt in eodē loco terrā foderēt. Quā dū fodēdo altiꝰ penetrarēt: ereū illic idolū frēs inuenerūt Quo ad horā caſu in coquinā ꝓiecto exire ignis repēte viſus eſt: atq̄ in cūctoꝝ monachoꝝ ocłis: q2 oē eiuſdē coq̄ne edificiū cōſumeret̄ oñdit. Cūqȝ iacēdo frēs aquā ad ignē quaſi extiguēdo ꝑſtreperēt: pulſatꝰ eodē tumultu vir dei aduenit. Qui eūdē ignē in ocuł fratrū eſſe in ſuis vero nō eſſe ꝯſiderās: caput ꝓtinꝰ ad orōnē flexit. ⁊ eos q̊s fātaſtico reꝑperit igne deludi vocauit. frēs monuit vt oculos ſuos ſignarēt: ⁊ ſanū illud coq̄ne edificiū aſſiſtere cernerēt: ⁊ flāmas q̄s antiquꝰ hoſtis finxerat nō viderēt.

Fantaſticus idoli ignis orōne reſtinctus.

CA. XI. De puero confracto a pariete ſanato.

r Urſus dū frēs parietē q2 res ita exigebat paulo altiꝰ erigerēt: vir dei in orōnis ſtudio intra celle ſue clauſtra morabat̄. Cui antiquꝰ hoſtis inſultās apparuit: ⁊ ei q ad laborātes frēs ꝑgeret indicauit. Qd vir dei ꝑ nūciū celerrime fratribꝰ īdicauit dicēs. Frēs caute vos agite: q2 ad vos hac hora malignꝰ ſpūs venit. Is q̄ mādatū detulit vix verba cōpleuerat: ⁊ malignꝰ ſpūs eundē parietē q̄ edificabat̄ euertit: atqȝ vnū puerulū monachū cuiuſdā curialis filiū opprimens ruina cōtriuit. Cōtriſtati oēs: ac vehementer afflicti non damnū parietis: ſed contritionem fratris venerabili patri Benedicto celeriter cum graui luctu nunciarūt. Tūc idē pater Būdictus dilaceratū

Diabolꝰ muꝝ euertēdo puerū cōtriuit.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

puerꝝ ad ſe deferri iubet. Quē portare nõ niſi in ſacco
potuerūt. qꝛ collapſi ſaxa parietis nõ ſolū eiꝰ mēbra:
ſꝫ etiā oſſa ꝯtriuerāt. Precepitqꝫ vir dei ſtatim eū ī cel-
la ſua ī pſyaco quo orare ꝯſueuerat ꝓijci. miſſiſqꝫ foraſ
fratribus cellā clauſit. q̄ orõni inſtātius q̄ꝫ ſolebat īcu-
buit. Mira res. eadē hora hūc incolumē atqꝫ vt pꝰ va-
lentē ad eundē iterꝝ laborē miſit: vt ipſe q̄ꝫ parietē cū
fratribus ꝑficeret. de cuius interitu antiquus hoſtis
benedicto inſultare crediſſet.

Idē dilaceratum puerꝝ orõne r̃uiuificauit.

CAPI. XII. de monachis q̄ extra cellā comederant.

c Epit vero inter iſta vir dei ꝓphetie etiā ſpū polle-
re: vētura ꝑdicere. ꝑſentibꝰ etiā abſētia nūciare
Mos eteni celle fuit: vt q̄tiens ad rñſū aliquod egre-
derenꝛ fratres cibū potūqꝫ extra cellā minime ſume-
rēt. Cūqꝫ hoc de vſu regule ſollicite ſeruarenꝛ: quadam
die ad reſpōſū fratres egreſſi ſūt ⁊ in eo tardiori ꝯpulſi
ſunt hora demorari. Qui manere iuxta religioſaꝫ fe-
minā nouerāt cuiꝰ igreſſi habitaculū ſumpſerūt cibū
Cumqꝫ iā tardius ad cellā rediſſent benedictionē pr̄is
ex more petierūt. Quos ille ꝓtinus ꝑcūctatꝰ ē dicēs.
Ubi comediſtis? Qui reſpōderūt. Nuſq̄. Quibꝰ ille
ait. Quare ita mētimini? Nunq̄d illiꝰ talis femīe ha-
bitaculū nõ ītraſtis? Nunq̄d hos atqꝫ illos cibos non
accepiſtis? Nunq̄d tot calices nõ bibiſtis? Cūqꝫ eis ve-
nerabilis pater ⁊ hoſpitiū mulieris. ⁊ genera ciborū.
et numerꝝ potionū diceret recognoſcētes cūcta q̄ ege-
rāt: ad eiꝰ pedes tremefacti ceciderūt: ſe deliquiſſe cō-
feſſi ſunt. Ipſe aūt ꝓtinus culpe penitentiā ꝑcepit. ꝑ-
pendens ꝙ in eius abſentia vltra non facerēt quē pre-
ſentem ſibi eſſe in ſpiritu ſcirent.

Bñdictꝰ abſentia in ſpū vidit.

CAPI. XIII. De fratre valentiniani monachi queꝫ vir dei in via comediſſe carpit.

f Rater q̄ꝫ valētiniāi eiꝰ mõachi cuiꝰ ſuperiꝰ memo-
riā feci. vir erat laicꝰ: ſed religioſus. Qui vt ſerui dei
orationem perciperet: et germanum fratrem videret
annis ſingulis de loco ſuo ad cellaꝫ ieiunus venire cō-

ſueuerat. Quadā igiꝛ die dū iter ad monaſteriū face-
ret ſeſe illi alter viator adiūxit: q̄ ſumēdos cibos ī iti-
nere portabat. Cūq̄ꝫ iā hora tardior excreuiſſꝫ dixit. ve-
ni frater ſumamꝰ cibū ne laſſemur ī via. Cui ille rñdit.
Abſit fratꝛ h̄ nõ faciā. qꝛ ad venerabilē patrē bñdictū
ieiunꝰ ſꝑ venire ꝯſueui. Quo reſpōſo ꝑcepto ad horaꝫ
ꝯuiator tacuit. Sꝫ cū poſt hoc aliquātulū itineris ſpa-
ciū egiſſēt: rurſus admonuit vt māducarēt. Noluit cō-
ſētire q̄ ieiunꝰ venire decreuerat. Tacuit q̄dē q̄ ad mā-
ducādū inuitauerat: ⁊ cū eo ieiunus adhuc modicum
ꝯſenſit. Cūq̄ꝫ iter longiꝰ agerēt: ⁊ eos tardior hora fati-
garet ābulātes: iuenerūt ī itinere pratū ⁊ fōtē ⁊ queq̄ꝫ
poterāt ad reficiēdū corpꝰ delectabilia videri. Tūc cō-
uiator ait. Ecce aqua. ecce ꝑtū. ecce amenꝰ locus ī quo
poſſumꝰ refici et paꝝ q̄eſcere: vt valeamꝰ iter nr̄m poſt-
modū īcolumes explere. Cū igiꝛ ⁊ v̄ba auribꝰ ⁊ loca o-
culis blādirenꝛ: tertia admonitione ꝑſuaſus ꝯſenſit ⁊
comedit. veſꝑtina vero hora ꝑuenit ad cellā. Preſenta-
tus aūt venerabili bñdicto ſibi orõneꝫ petijt: ſꝫ mox ei
vir ſcūs hoc qđ ī via egerat improꝑauit dicēs. Quid ē
frater ꝙ malignꝰ hoſtis q̄ tibi ꝑ ꝯuiatorē tuū locutꝰ eſt
ſemel tibi ꝑſuadere nõ potuit: ſcđo nõ potuit: tertio vͦ
ꝑſuaſit: ⁊ te ad h̄ qđ voluit ſuꝑauit. Tūc ille reatū īfir-
me ſue mētis agnoſcēs: eiꝰ pedibus ꝓuolutus tāto ma-
gis cepit culpā deflere ⁊ erubeſcere: q̄ꝫto ſe cognouit etiā
abſentē ī bñdicti pr̄is oculis deliquiſſe. Petrus.

In ſpiritu vidit abſētē comedere.

e Go ſancti viri ꝑcordijs heliſei ſpiritum video in-
eſſe: qui abſente diſcipulo preſens extitit.

CAPI. XIIII. de ſimulatione regis totile deꝑhenſa.

Gregorius.

o Portet petre vt interim ſileas: quatenus adhuc
maiora cognoſcaſ. Gothoꝝ nāq̄ꝫ tp̄ibꝰ cū rex eoꝝ
totile ſcm̄ virꝝ ꝓphetie habere ſpm̄ audiſſet. ad cuiꝰ mo-
naſteriū pergēs paulolōgiꝰ ſubſtitit: eiqꝫ ſe ventuꝝ eſſe
nūciauit. Cui dū ꝓtinꝰ mādatū de monaſterio fuiſſꝫ vt
veniret. ipe ſicut ꝑfide mentis fuit an vir dei ꝓphetie
ſpiritum haberet: explorare conatus eſt. Quidē vero
eius ſpatariꝰ riggo dicebatur: cui calciamēta eiꝰ ꝑbu-

Fraus totile regiſ gothoꝝ.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL.ES

it.eũq; indui veſtib⁹ regalib⁹ fecit: quẽ quaſi ĩ pſõa ſua
pgere ad dei hoiem p̃cepit. In cui⁹ obſeq̃o tres q̇ ſibi p̃
ceteris adherere ↄſueuerãt comites miſit. ſcȝ vulteri
cũ. rudericũ. ⁊ blindinũ: vt ante ſerui dei oculos ip̃m
regẽ totilã eſſe ſimulantes: ei⁹ lateri obambularẽt. cui
alia q̃ȝ obſeq̃a q̃ſi ſpatariȷ̃ p̃berent. vt tã ex eiſdẽ obſeq̃-
is q̃ȝ ex purpureis veſtib⁹ rex eſſe putaret. Cunq; idem
riggo decoratis veſtib⁹ obſequẽtũ frequẽtia comitat⁹
mõaſteriũ fuiſſet igreſſus: vir dei emin⁹ ſedebat. Quẽ
veniẽtẽ ↄſpiciẽs cũ iã ab eo audiri potuiſſet: clamauit
dicens. Pone fili pone: hoc qḋ portas nõ eſt tuũ. Qui
riggo ꝓtinus ĩ terrã cecidit. Et q꞉ tãto viro illudere p̃-
ſumpſiſſet expauit. oẽſq; qui cũ eo ad hoiem dei venie-
bant terre ↄſternati ſunt. Surgẽtes aũt ad eũ ꝓpiqua
re minime p̃ſũpſerũt: ſ ad ſuũ regẽ reuerſi nunciaue-
runt trepidi in quãta velocitate fuerãt deprehenſi.

CA. XV. ð ꝓphetia regi totile ⁊ camiſine ãtiſtiti fcã.

t Unc p ſe idẽ totila ad dei hoiem acceſſit. quẽ cum
lõge ſedẽtẽ cerneret: nõ auſus accedere ſeſe ĩ ter-
ram dedit. Cui cũ vir dei bis ter ve diceret: ſurge. ſ de
t̃ra erigi ſe nõ audẽt. Bñdict⁹ xp̃i ieſu famul⁹ p ſemet-
ip̃m dignat⁹ ẽ accedere ad regẽ: ꝓſtratũq; de t̃ra leua
uit ⁊ de ſuis actib⁹ ĩcrepauit: atq; ĩ paucis ſmonibus
cũcta q̃ illi erãt vẽtura p̃nunciauit dicẽs. Multa ma-
la facis. multa mala feciſti. iã aliq̃n ab iniq̃tate ↄpeſce
Eq̃dẽ romã ingreſſurus es. mare trãſitur⁹. nouẽ anniſ
regnãs. decimo morieris. Quib⁹ auditis rex vehemẽ-
ter territ⁹: orõne petita receſſit: atq; ex illo iã tp̃e min⁹
crudelis fuit. ⁊ nõ multo poſt romã adiȷ̃t ad ſiciliã pre-
xit. Anno aũt regni ſui decimo: oipotentis di iudicio
regnum cuȝ vita pdidit. Preterea camiſine ãtiſtes ec-
cleſie ad eundẽ dei famulũ venire ↄſueuerat. queȝ vir
dei ꝓ vite ſue merito valde diligebat. Is itaq; dũ cum
illo de ingreſſu regis totile ⁊ romane vrbis pditiõe col
loquium haberet dixit. Per hunc regẽ ciuitas iſta de-
ſtruet: vt iã ãpli⁹ ñ inhabitet. Cui vir dñi reſpõdit. Ro
ma a gentib⁹ non extermiabit: ſ tẽpeſtatibus. choru-

Regẽ to-
tilã incre
pat ſibi p̃
dicẽs fu-
tura.

ſcis t̃binib⁹. ac terremotu fatigata ĩardeſcet ĩ ſemet-
ip̃a. Cui⁹ ꝓphetie myſteria nobis iã facta ſũt luce cla
riora: q̃ ĩ hac vrbe diſſoluta menia. euerſas domus. de-
ſtructas eccleſias turbine cernimus. eiuſq; edificia lõ
go ſenio laſſata. q꞉ ruinis crebreſcẽtib⁹ ꝓſternant: vi-
dem⁹. q̃uis hoc honoratus ei⁹ diſcipulus cui⁹ mihi re-
latõe ↄpertũ ẽ nequaq̃ȝ ex ore illi⁹ audiſſe ſe perhibet.
Sȝ q꞉ hoc dixerit: dictũ ſibi a fratrib⁹ fuiſſe teſtat.

Prophe-
tia de ro-
mane vr
bis ĩteri-
tu.

CA. XVI. De clerico a demõe liberato vſq; ad tp̃us

e Odem q̃ȝ tp̃e quidã aq̃nenſis eccleſie cleric⁹ dmo-
nio vexabat: qui a venerabili viro ↄſtãtio eiuſdeȝ
eccleſie antiſtite per multa fuerat martyꝝ loca tranſ-
miſſus vt ſanari potuiſſȝ. Sȝ ſancti dei martyres nolu
erunt ei ſanitatis donũ tribuere: vt quãta eſſet in bñ-
dicto gratia demõſtrarent. Ductus itaq; eſt ad omni-
potentis dei famulũ bñdictum q̇ ieſu xp̃o dño p̃ces fũ-
dens: antiquũ hoſtem de obſeſſo hoie protinus expu-
lit. Cui ſanato precepit dicens. Uade ⁊ poſt hac carnẽ
nõ comedas. ad ſacrũ ordinẽ nunq̃ȝ accedere p̃ſumas
quacũq; autẽ die ſacrũ ordinẽ accedere p̃ſumpſeris:
ſtatim iuri diaboli iteꝝ mãcipaberis. Diſceſſit igitur
clericus ſanus. et ſicut terrere ſolet animũ pena recẽs
ea que vir dei p̃ceperat interim cuſtodiuit. Cũ vero p⁹
annos multos oẽs priores illi⁹ de hac luce migraſſent
et minores ſuos ſibimet ſupponi in ſacris ordinib⁹ cer
neret: verba viri dei quaſi ex longo tempe oblit⁹ poſt-
poſuit: atq; ad ſacrũ ordinẽ acceſſit. quẽ mox is q̇ reli
querat diabolus tenuit: cũq; vexare quouſq; animaȝ
eius excuteret nõ ceſſauit.

preceptũ
Bñdicti
datũ ob-
ſeſſo.

Clericus
ordie ſu-
ſcepto ite
rũ obſeſ-
ſus eſt.

Petrus.

i Ste vir di diuinitatis (vt video) etiã ſecreta pene
trauit q꞉ pſpexit hũc clericũ iccirco diabolo tra-
ditũ: ne ad ſacrũ ordinẽ auderet accedẽ.

Greg.

q Uare diuinitatis ſecreta nõ noſſet q̇ diuinitatis p̃ce
pta ſeruaret: cũ ſcriptũ ſit. q̇ adheret dño vn⁹ ſpũs eſt: j. Coꝝ. vj

Petrus.

ſ Ji vnus ſit cum dño ſpiritus q̇ domino
adheret: q̇d eſt q̃ iteꝝ idẽ egregi⁹ p̃dicator dicit.

Ro.xj. Quis cognouit ſenſũ dñi: aut q̃s ꝯſiliariꝰ eiꝰ fuit? Ual
de enĩ eſſe incõueniẽs videtur eiꝰ ſenſum: cũ quo vnus
vnum factus fuerit: ignorare Gregorius.
s Ancti viri inquãtũ cũ deo vnũ ſũt: ſenſũ dñi non
j.Coꝝ.ij. ignorãt. Nã idẽ q̃ꝫ apl's dic̃. Quis enĩ ſcit hoĩm q̃ hoĩs
ſũt: niſi ſpũs hoĩs q̃ ẽ ĩ ip̃o? Ita ꝛ q̃ dei ſũt nemo cogno
uit: niſi ſpũs dei. q̃ vt ſe oſtẽderet noſſe q̃ dei ſũt adiun=
j.Coꝝ.ij. xit. Nos ãt nõ ſpm̃ huiꝰ mũdi accipimꝰ: ꝫ ſpm̃ q̃ ex deo
j.Coꝝ.ij. eſt. Hic iteꝝ dicit. Q̃ð oculus nõ vidit: nec auris audi
uit: nec ĩ coꝛ hoĩs aſcẽdit q̃ p̃parauit deus diligẽtibꝰ ſe
nobis aũt reuelauit ꝑ ſpm̃ ſuũ. Petrus.
ſ I ꝫ eidẽ apl'o ea q̃ dei ſũt ꝑ dei ſpm̃ ſũt reuelata:
Rom̃.xj. quõ ſuꝑ hoc q̃ð ꝓpoſui p̃miſit dicẽs. O altitudo diuiti
arũ ſapiẽtie ꝛ ſciẽtie dei: q̃ꝫ incõpꝛehẽſibilia ſũt opera
eiꝰ: ꝛ ĩueſtigabiles vie eiꝰ. Sꝫ rurſũ michi hic dicẽti a=
Queſtio lia ſuboꝛit̃ q̃ſtio. Nã dð ꝓpheta dño loquit̃ dicẽs. In la
p̃s.cxviij biꝭs meis ꝓnũciaui oĩa iudicia oꝛis tui. Et cũ minꝰ ſit
noſſe q̃ꝫ etiã ꝓnũciare: q̃d eſt q̃ paulꝰ ĩcomp̃hẽſibilia eẽ
dei iudicia aſſerit? Dauid aũt hec ſe oĩa nõ ſolũ noſſe:
ꝫ in labiꝭs ꝓnũciaſſe teſtaſtur. Gregorius.
a Dvtraq̃ꝫ hec tibi ſuperius ſub bꝛeuitate reſpõdi
dicens q̃ ſancti viri inq̃ꝫtum cũ dño ſunt: ſenſum
Rñſio ad dñi non ignoꝛant. Oẽs enĩ qui deuote dñm ſequũtur:
q̃ſtiones etiã deuotione cũ deo ſunt. ꝛ adhuc carnis coꝛruptibi
lis grauati põdere cũ deo nõ ſũt. occultaq̃ꝫ dei iudicia
inq̃ꝫtum ꝯiuncti ſũt ſciũt: inq̃ꝫtum diſiũcti ſũt neſciũt
q̃ꝛ enĩ ſecreta eiꝰ adhuc ꝑfecte nõ penetrãt: incõpꝛehẽ
Q̃uõ idẽ ſibilia eiꝰ iudicia eẽ teſtãtur. Qui vero mẽte ei inherẽt
dei iudi= atq̃ꝫ inherẽdo vel ſacris ſcripture eloquiꝭs vel occultis
cia ſciãt ꝛ reuelationibꝰ inq̃ꝫtũ accipiũt agnoſcũt: et nouerunt h̃
neſciãt. et ꝓnunciãt. iudicia enĩ q̃ deus tacet neſciũt. q̃ deꝰ loq̃
tur ſciũt. Unde et dauid ꝓpheta cũ dixiſſet. In labi=
is meis ꝓnunciaui oĩa iudicia. ꝓtinꝰ addidit: oꝛis tui
Nota. ac ſi aperte dicat. Ego iudicia et noſſe ꝛ ꝓnunciaſſe po
tui: que te dixiſſe cognoui. Nam ea que ip̃e non loque=
ris. a noſtra ꝓculdubio cognitiõe abſcõdis. Cõcoꝛdat
ergo ꝓphetia apl'ica ĩ ſentẽtia. q̃ꝛ ꝛ ĩcõpꝛehẽſibilia ſũt
dei iudicia: et tñ que de oꝛe eius pꝛolata fuerit: huma=

nis labiꝭs ꝓnunciant̃. q̃m̃ ſcire ab oĩbus ꝛ ꝓlata pꝛodi
poſſunt: et occultari non poſſunt. Petrus.
i N obiectione mee queſtiũcule patuit cauſa ratio
nis: ꝫ queſo te ſi qua ſunt adhuc de viri huius vir
tute ſubiunge.

CA.XVII. De deſtructione monaſteriꝭ viri dei ab i=
pſo pꝛedicta. Gregorius.

v Ir quidã nobilis theopꝛobꝰ noĩe eiuſdẽ Bñdi
cti patris fuerat admonitione cõuerſus. q̃ ꝓvi
te ſue merito magnã apud eũ familiaritatis fiduciam
habebat. Hic cũ quadã die eiꝰ cellã fuiſſꝫ ĩgreſſus: hũc
amariſſime flentẽ repperit. Cũq̃ꝫ diu ſubſiſteret: eiuſ=
q̃ꝫ nõ finiri lachꝛymas videret. nec tñ vt vir dei ꝯſueue
rat oꝛãdo plãgeret: ꝫ merẽdo quenã cauſa tãti luctꝰ ex
iſteret inq̃ſiuit. Cui vir dei ilico rñdit. Oẽ hoc mõaſte= pꝛedixit
riũ q̃ð ꝯſtruxi ꝛ cuncta q̃ fratribꝰ p̃paraui oĩpotẽtis dĩ mõſteriũ
iudicio gentibꝰ tradita ſunt. vix aũt obtinere potui vt ſuũ ꝓpe=
mihi ex hoc loco aĩe ꝯcederent̃. cuiꝰ vocẽ tũc theopꝛo= diẽ inte=
bus audiuit. Nos aũt cernimꝰ q̃ deſtructũ modo a lon= riturũ.
gobardoꝝ gente eiꝰ monaſteriũ ſcimꝰ. Nocturno eĩ tẽ
poꝛe et q̃eſcẽtibus fratribꝰ nuper illic lõgobardi ĩgreſ
ſi ſũt. q̃ diripiẽtes oĩa ne vnũ q̃dẽ hoĩeꝫ illic tenere po=
tuerũt. ꝫ ĩpleuit oĩpotẽs deꝰ q̃ð fideli famulo Bñdicto
ꝓmiſerat. vt ſi res gentibus traderet: aĩas cuſtodiret
Qua in re pauli vicem video tenuiſſe Benedictũ. cuiꝰ Bñdictꝰ
dũ nauis reꝝ oĩm iacturã pertulit: ip̃e ĩ ꝯſolatione vi= ad paulũ
tam oĩm q̃ cum eo comitabãtur accepit. ꝯfertur.

CAP.XVIII. De abſconſione flaſconis a beato be=
nedicto cognita.

q Uodam q̃ꝫ tempe exhilaratꝰ noſter [quẽ ip̃e cõ=
uerſũ noſti] tranſmiſſus a dño ſuo fuerat: vt dĩ
viro in monaſterium vino plena duo lignea vaſcula q̃
vulgo flaſcones vocantur deferret. qui vnũ d̃tulit: al=
terũ vero pergẽs ĩ itinere abſcondit. Uir aũt dñi queꝫ
facta abſentia latere nõ poterãt: vnũ cum gratiaꝝ a=
ctione ſuſcepit: ꝛ diſcedẽtẽ pueꝝ monuit dicẽs. Uide
fili ne de illo flaſcone quẽ abſcõdiſti bibas: ꝫ ĩclia illũ
caute ꝛ inuenis q̃ð intꝰ habet. Qui ꝯfuſus valde a dei

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

Vinū ab ſcōditū i ſerpentē verſum.

hoīe exiuit. Et reuerſus volens adhuc probare qđ au-
dierat cum flaſconem inclinaſſet: de eo ꝓtinus ſerpēs
egreſſus eſt. Tunc predictus exhilaratus puer: p̄ hoc qđ
in vino repperit expauit malum qđ fecit.

CA. XIX. de mappularū receptōe a viro dei cognita

n Non lōge autē a monaſterio vicus erat in q̄ non
minima multitudo hoīꝫ ad fidem dei ab idolo
rum cultu benedicti fuerat exhortatiōe cōuer-
ſa. Ibi q̄ꝫ quedā ſanctimoniales femine inerāt: et cre-
bro illuc ꝓ exhortandis aīabus fratres ſuos mittere

De mappul' a monacho acceptis.

Benedict⁹ dei famulus curabat. Quadā vero die mi-
ſit ex more. ſꝫ is q̄ miſſus fuerat monach⁹ poſt admoni-
tionē factā a ſctīmonialib⁹ feminis rogat⁹ mappulas
accepit: ſibiqꝫ eas abſcondit in ſinu. Qui mox vt reū-
ſus eſt eū vir dei vehemētiſſima amaritudine cepit in-
crepare dicēs. Quō ingreſſa eſt iniq̄tas i ſinu tuo. At
ille obſtupuit. ⁊ quid egiſſet oblitus vnde corripiebat̄:
ignorabat. Nunq̄d ego illic preſēs non eram q̄n ab an
cillis dei mappulas accepiſti: tibiqꝫ eas i ſinu miſiſti?
Qui mox ei⁹ veſtigijs ꝓuolut⁹ ſtulte ſe egiſſe penituit:
et eas quas in ſinu abſconderat mappulas abiecit.

CA. XX. De cogitatione monachi ſuperba a dei viro cognita.

q Quadā q̄ꝫ die dū venerabilis pater veſptina iā
hora corpis alimēta ꝑciperet: ei⁹ monach⁹ cu-
iuſdā defenſoris fili⁹ fuerat q̄ ei aū menſam lucernā te
nebat. Cunqꝫ vir dei ederet: ipe āt cū lucerna miniſte
rio aſtaret: cepit p̄ ſuperbie ſpm̄ in mēte ſua tacit⁹ vol

Bn̄dict⁹ cognouit cogitationes ſup̄bi.

uere: et p̄ cogitationē dicere. Quis eſt hic cui ego mā-
ducāti aſſiſto. lucernā teneo. ſeruitiū īpēdo? Quis ſuꝫ
ego vt iſti ſeruiā? Ad quē vir dei ſtatim ꝯuerſus vehem̄
ter cepit increpare dicens. Signa cor tuū frater q̄d eſt
qđ loqueris: ſigna cor tuū? Vocatiſqꝫ ſtatim fratrib⁹:
p̄cepit ei lucernā de manibus tolli. ipm̄ vero iuſſit a mi
niſterio recedere: ⁊ ſibi hora eadē quietū ſedere. Qui
req̄ſitus a fratribus quid habuerit i corde: p̄ ordinem
narrauit q̄ꝫto ſup̄bie ſpū ītumuerat: ⁊ q̄ ꝯtra viruꝫ dei

verba p̄ cogitationem tacit⁹ dicebat. Tunc liq̄do oīb⁹
patuit ꝙ venerabilē bn̄dictū latere nil poſſet: i cui⁹ au
ribus tacite etiā cogitationis verba ſonuiſſent.

CA. XXI. đ ducēt̄ modijſ farine aū viri đi cellā īuēt̄

a Alio q̄ꝫ tp̄e in eadem cāpanie regione fames in
cubuerat: magnaqꝫ oēs alimētorū indigentia
coanguſtabat. Iāq̄ꝫ in benedicti monaſterio triticū de
erat. panes vero omnes ꝯſumpti fuerāt: vt non pluſq̄ꝫ
quinq̄ꝫ ad refectionis horā fratribus inueniri potuiſ-
ſent. Cunqꝫ eos venerabilis pater ꝯtriſtatos cerneret
eorū puſillanimitatē ſtuduit modeſta increpatiōe cor-
rigere: ⁊ rurſū ꝓmiſſione ſubleuare dicens. Quare đ
panis inopia veſter anim⁹ ꝯtriſtatur: hodie quidē mi-
nus eſt: ſꝫ die craſtina abundant̄ habebitis? Sequenti

Ducenti farie modij diuit⁹ ad bn̄dictum miſſi.

aūt die ducenti farine modij ante fores celle in ſaccis
īuenti ſunt. quos omīps deus q̄bus deferentib⁹ trāſmi
ſiſſet: nunc vſqꝫ manet īcognitum. Qđ cuꝫ fratres cer
nerent: dn̄o gratias referentes didicerunt iā de abun
dantia: nec ī egeſtate dubitare. Petrus.

d Dic queſo te. nunquid num credendum eſt huic đi
famlo ſemper ꝓphetie ſpiritū adeſſe potuiſſe: an
per interualla temporum eius mentem prophetie ſpi
ritus implebat? Gregorius.

p Prophetie ſpūs petre ꝓphetarū mentes non ſp̄ir-
radiat. q2 ſicut de ſancto ſpū ſcriptū eſt. Vbi vult
ſpirat: ita ſciendū eſt. q2 ⁊ q̄n vult aſpirat. Hinc ē ꝙ na
than a rege requiſitus ſi ꝯſtruere templum poſſet pri⁹
conſenſit: et poſt modū ꝓhibuit. Hinc eſt ꝙ heliſeus cū
flentē mulierē cerneret: cauſamq̄ꝫ neſciſſet ad ꝓhiben

iiij. regū iiij.

tem hanc puerū dicit. Dimitte eā q2 aīa eius ī amaritu
dine eſt: et dn̄s celauit a me. et nō indicauit mihi. Qđ
omnipotēs deus ex magne pietatis diſpenſatōe diſpo
nit. q2 dum ꝓphetie ſpm̄ aliquādo dat: ⁊ aliquādo ſub
trahit: ꝓphetantium mentes et eleuat ī celſitudine: ⁊
cuſtodit in humilitate. vt et accipiētes ſpiritū inueni-
ant q̄d de deo ſint. ⁊ rurſū ꝓphetie ſpm̄ nō habētes co-
gnoſcant quid ſint de ſemetipis. Petrus.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

i Ita hoc eſſe vt aſſeris magna ratio clamat. Sȝ q̃ſo
de venerabili patre benedicto quicq̇d adhuc ani
mo occurrit exequere.

CA. XXII. De diſpoſitione monaſterij per viſionem habita.

Gregorius.

a Lio q̃ȝ tp̄e a quodã fideli viro fuerat rogat⁹ vt i e-
ius p̄dio iux̄ tarraconẽſe ȝ vrbẽ miſſis diſcipul' ſuis cõ
ſtruere monaſteriũ debuiſſet. Qui rogãti ꝯſentiẽs de-
putat⁹ fratrib⁹ patrẽ ꝯſtituit: ⁊ q̇s ei ſecũd⁹ eẽt ordina
uit. Quib⁹ euntib⁹ ſpopõdit dicẽs. Ite: ⁊ die illo ego ve
nio: ⁊ oſtẽdo vobis i quo loco oratoriũ. i q̇ refectorium
fratrũ. in q̇ ſuſceptionẽ hoſpitũ: vel q̃qȝ ſunt neceſſa-
ria edificare debeatis. Qui bñdictiõe ꝑcepta ilico pre
xerũt. et ꝯſtitutum diẽ magnopeꝑ p̄ſtolãtes parauerũt
oĩa q̃ his q̇ cũ tãto patre venire potuiſſent videbãtur
eẽ neceſſaria. Nocte v̄o eadẽ qua ꝓmiſſus illuceſcebat
dies eidẽ ſeruo dei quẽ illic patrẽ ꝯſtituerat. atqȝ eius
p̄poſito vir dñi in ſõnis apparuit. ⁊ loca ſingula vbi q̇d
edificare debuiſſẽt: ſubtiliter deſignauit. Cũqȝ vtriqȝ
a ſõno ſurgerẽt: ſibijnuicem q̇d viderãt retulerũt. Nõ
tñ viſioni illi oĩmodo fidẽ dantes: virũ dei ſicut ſe veni
Bñdict⁹ aparuit q̇buſdaȝ i ſomnis — re ꝓmiſerat expectabãt. Cunqȝ vir dei ꝯſtituto die mi-
nime veniſſet: ad eũ cũ merore reuerſi ſunt dicẽtes. Ex
pectauim⁹ pater vt venires ſicut ꝓmiſeras: ⁊ nobis oñ
deres vbi edificare deberem⁹: et nõ veniſti. Quib⁹ ip̄e
ait. Quare fratres: quare iſta dicitis? Nunq̇d ſicut ꝓ-
miſi nõ veni. Cui cũ ip̄i dicerẽt qñ veniſti: reſpõdit Nũ
quid vtriſqȝ vobis dormientib⁹ nõ apparui: ⁊ loca ſin-
gula deſignaui? Ite et ſicut ꝑ viſionẽ vidiſtis oẽ habita
culũ monaſterij ita ꝯſtruite. Qui hec audiẽtes vehem̃
ter admirati ad predictum predium ſunt reuerſi. et cũ
cta habitacula ſicut ex reuelatione didicerant conſtru
xerunt.

Petrus.

d Oceri velim quo fieri ordine potuit: vt lõge rñſũ
dormientib⁹ diceret quod ip̄i per viſionẽ audierant re-
cognoſcerent.

Gregorius.

q Uid ẽ q̄ ꝑſcrutar': rei geſte ordinẽ ãbigis petre?
Liq̃t ꝑfecto qꝛ mobilior' nature ẽ ſpũs q̃ȝ corp⁹. Et cer

te ſcriptura teſte nouim⁹ q̄ ꝓpheta ex iudea ſublevat⁹
repẽte ẽ cũ p̃ndio i chaldea depoſit⁹: q̇ videlicȝ p̃ndio
ꝓphetã refecit: ſeq̄ȝ repẽte in iudea iteꝝ iuenit. Si igi
tur tã lõge abacuck potuit ſub momẽto corporalit' ire — Abacuc ⁊ bñdict⁹ cõferunt
⁊ p̃ndiũ deferre: q̇d mirũ ſi bñdict⁹ p̄r obtinuit: q̃tin⁹
iret ꝑ ſpm̃ ⁊ frũm q̇eſcẽtiũ ſpiritib⁹ nccã narraret? vt
ſic ille ad cibũ corporis corporalit' prexit: ita iſte ad in
ſtitutionẽ ſpirital' vite ſpiritalit' ꝑgeret.

Petr⁹.

m Anus tue locutiõis terſit a me: fateor dubietatem
mẽtis. Sed velim noſſe in cõi locutiõe qualis iſte
vir fuerit.

CAP. XXIII. De ſanctimonialib⁹ feminis poſt mortem abſolutis.

Gregorius.

v Ix ip̄a petre cõmunis ei⁹ locutio a virtut' erat
põdere vacua. qꝛ cui⁹ cor ſeſe i alta ſuſpẽderat
nequaq̃ȝ v̄ba de ore illi⁹ incaſſũ cadebãt. Si q̇d
v̄o vnq̃ȝ nõ iã decernẽdo: ſ; minãdo dicerȝ: tãtas vires
ſmo illi⁹ habebat: ac ſi hoc nõ dubie atq̄ȝ ſuſpenſe: ſ; iã
ꝑ ſnãm ꝓtuliſſet. Nã nõ lõge ab ei⁹ monaſterio due que
dã ſanctimoniales femine nobiliori gñe exorte: i loco
ꝓp̄o ꝯuerſabant'. q̇bus q̇dã religioſus vir ad exterior'
vite vſũ p̄bebat obſequiũ. Sȝ ſicut nõnull' ſolet nobili — Nota.
tas gñis parare ignobilitatẽ mẽtis: vt min⁹ ſe in hoc
mũdo deſpiciãt: q̇ plus ſe ceter' aliq̇d fuiſſe meminert
nec dũ p̄dicte ſctimoniales femine ꝑfecte linguã ſuã
ſub habit⁹ ſui freno reſtrixerãt: ⁊ eundẽ religioſũ viꝝ
q̇ ad ext'iora nccã eis obſequiũ p̄bebat incaut' ſepe ſer
monib⁹ ad iracũdiã ꝓuocabãt. Qui dũ diu iſta tolera
ret prexit ad dei hoiem: quãtaſq̄ȝ pateret' v̄boꝝ contu
melias enarrauit. Uir aũt dei hec de ill' audiẽs eis ꝓ-
tin⁹ mãdauit dicẽs. Corrigite linguã vrãm. qꝛ ſi non e — Excoica
mẽdaueritꝭ excoĩco vos. Quã videlicet excoĩcatiõis — uit minã
ſentẽtiã nõ ꝓferẽdo intulit ſ; minãdo. Ille aũt a priſti — do.
nis morib⁹ nihil mutate intra paucos dies defuncte
ſunt: atq̄ȝ in eccl'ia ſepulte. Cũq̄ȝ in eadẽ eccl'ia miſſaꝝ
ſolẽnia celebrarẽt': atq̄ȝ ex more diacon⁹ clamarȝ. ſi q̇s
nõ coĩcat: det locũ. Nutrix eaꝝ q̃ ꝓ eis oblationẽ dño
offerre ꝯſueuerat: eas de ſepulchris ſuis ꝓgredi et exi

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

reuidebat. Qḋ dū ſepiꝰ cerneret: qꝛ ad vocē diacōi cla
mātis exibāt foras: atqꝫ ītra eccl'iaꝫ ꝑmanere nō pote
rāt ad memoriā rediẏt: q̄ vir dei illis adhuc viuētibus
mādauit. Eas q̄ppe ſe cōione ꝓuare dixerat: niſi mores
ſuos ⁊ verba corrigerēt. Tūc ſeruo dei cū graui mero-
re īdicatū ē: q manu ſua ꝓtinꝰ oblationē dedit dicens
Abſolu- Ite ⁊ hāc oblationē ꝓ eis offerri dn̄o facite: ⁊ vlteriꝰ ex
tio moni cōicate nō erūt. Que dū oblatio ꝓ eis fuiſſet īmolata:
alium. et a diacone iuxta morē clamatū ē: vt nō cōicātes ab
eccleſia exirēt. ille exire ab eccleſia vlteriꝰ viſe nō ſunt
Qua ex re indubitant' patuit: qꝛ dū int' eoſ q a cōione
ꝓuati ſūt a dn̄o: ꝑ ſeruū minime recederēt: cōionem a
dn̄o ꝑ ſeruū dn̄i recepiſſent. Petrus.

m Irū valde qḋ dicis: q̄uis venerabilē ⁊ ſctiſſimum
viꝝ adhuc tn̄ ī hac carne corruptibili degēteꝫ potuiſſe
aīas ſoluere ī illo iā īuiſibili iudicio ꝯſtitutas. Greg.

n Vnq̄d nū petre ī hac adhuc carne nō erat q audi
ebat: qḋcūqꝫ ligaueris ſuꝑ t'rā erit ⁊ ligatū ī celis
mat. xvj et q̄ ſolueris ſuꝑ t'rā ſoluta erūt ⁊ ī celis. Cuiꝰ nūc vicē
et ligādo ⁊ ſoluēdo obtinēt q locū ſācti regimis fide et
Nota. moribꝰ tenēt.' Sꝫ vt tāta valeat hō de terra: celi ⁊ terre
ꝯditor ī terrā venit e celo. atqꝫ vt iudicare caro etiā de
ſpiritalibꝰ poſſit: hoc ei largiri dignatꝰ ē factꝰ ꝓ hoībꝰ
deus caro. qꝛ inde ſurrexit vltra ſe īfirmitaſ noſtra: vn̄
ſub ſe īfirmata ē firmitas dei. Petrus.

c Vm virtute ſignoꝝ cōcorditer loquitur rō v̄boꝝ

CA. XXIIII. De puero poſt ſepulturam a terra pro
iecto. Gregorius.

q Vadā qꝫ die dū q̄dā eiꝰ puerulꝰ mōachꝰ parenteſ
ſuos vltra q̄ꝫ debebat diligens: atqꝫ ad eorum
habitaculum tendens ſine benedictione de monaſte-
rio exiẏſſet. eodem die mox vt ad eos peruenit defūctꝰ
Sepultꝰ eſt. Cunqꝫ eſſet ſepultus die altero proiectū foras cor-
in terra pus eius īuentū eſt: quod rurſus tradere ſepulture cu
nō manē rauerūt. Sꝫ ſequēti die iteꝝ ꝓiectum exteriꝰ atqꝫ īhu-
potuit. matū ſicut priꝰ īuenerūt. Tūc ꝯcite ad bn̄dicti p̄ris ve
ſtigia currētes cū magno fletu petierūt: vt ei ſuā grāꝫ

largiri dignaret'. Quibus vir dei manu ſua ꝓtinus cō
munionē dn̄ici corporis dedit dicens. Ite atqꝫ hoc do
minicū corpꝰ ſuꝑ pectus eiꝰ ponite: et ſic ſepulture eū
tradite. Quod dū factum fuiſſet: ſuſceptum corpꝰ eiꝰ
terra tenuit: nec vltra ꝓiecit. Perpendis petre apḋ ie
ſum xp̄m dn̄m: cuius meriti iſte vir fuerit: vt eius cor-
pꝰ etiā terra ꝓiecerit qui Bn̄dicti gratiā non haberet.'
Petrus.

p Erpendo plane et vehementer ſtupeo.

CA. XXV. De monacho q de monaſterio diſcedens
drachonē in itinere īuenit. Gregorius.

q Vidam aūt eius monachꝰ mobilitati mētis de
ditus erat: ⁊ permanere ī monaſterio nolebat
Cunqꝫ eum vir dei aſſidue corriperet et frequē
ter admoneret. ipſe vero nullo modo ꝯſentiret in ꝯgre
gatione ꝑſiſtere: atqꝫ īportunis p̄cibus vt relaxaret' ī-
nueret. Quadā die idē venerabilis pater nimietatis
eius tedio affectus: iratꝰ iuſſit vt diſcederet. Qui mox Draco
vt monaſteriū exiẏt cōtra ſe aſſiſtere aperto ore draco- mōacho
nē ī itinere īuenit. Cūqꝫ eū idē draco q apparuerat de- vago a-
uorare vellet: cepit ipſe tremēs ⁊ palpitās magnis vo- paruit.
cibꝰ clamare dicens. Currite: currite: qꝛ draco iſte me
deuorare vult. Currētes aūt fratres draconē minime
viderūt: ſ; tremētē atqꝫ palpitantē monachū ad mōa
ſterium reduxerunt. Qui ſtatim ꝓmiſit nunq̄ꝫ ſe eſſe a
monaſterio receſſurum: atqꝫ ex hora eadē in ſua ꝓmiſ
ſione permāſit. Quippe q ſancti viri orōnibus ꝯtra ſe
aſſiſtere draconē viderat quē priꝰ nō vidēdo ſequebat'.

CA. XXVI. De puero ab elephātino morbo curato

ſ Ed neqꝫ hoc ſilendū puto qḋ illuſtri viro anto- Puer cu
nio narrante cognoui. q aiebat patris ſui pue- ratus a
rum morbo elephātino fuiſſe correptū: ita vt morbo e-
iam pilis cadentibus cutis ītumeſceret: atqꝫ īcreſcen- lephātio
tem ſaniem occultare nō poſſet. Qui ad virū dei ab eo
dem patre eius miſſus eſt: et ſaluti priſtine ſub oī cele-
ritate reſtitutus.

CA. XXVII. de ſolidis ꝑ miraculū pb̄ro redditis.

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS USAL

n Ec illud taceã: qd ei⁹ diſcipul⁹ peregrin⁹ nomie narrare ꝯſueuerat. qꝛ die quadã fidelis vir qdam neceſſitati debiti ꝯpulſus: vnũ ſibi foꝛe remediũ credidit ſi ad dei virũ pgeret: et q̃ eũ vrgeret debiti neceſſitas indicaret. Uenit itaqꝫ ad monaſteriũ: oĩpotentꝭ dei famulum repperit. qꝛ a creditoꝛe ſuo ꝓ. xij. ſolidis grauit̃ affligeret̃ itimauit. Cui venerabil' pr̃ nequaqꝫ ſe habere. xij. ſolidos reſpõdit. ſ; tñ ei⁹ inopiã blãda locutione ꝯſolatus ait. Uade ⁊ poſt biduũ reuertere: qꝛ deeſt hodie qd tibi debeã dare. In ipo aũt biduo moꝛe ſuo in oꝛõne fuit occupat⁹. Cũ die tertio is q̃ neceſſitate debiti affligebat̃ rediit. ſup archã vero monaſterij q̃ erat frumẽto plena ſubito. xiij. ſolidi ſũt iuenti. Quos vir dei deferri iuſſit: ⁊ afflicto petitoꝛi tribuit dicens. vt. xij. redderet ⁊ vnũ in expenſis ꝓprijs haberet. Sed ad ea nũc redeã q̃ ei⁹ diſcipulis in libri hui⁹ exoꝛdio ꝑdictis referentib⁹ agnoui. Quidã vir grauiſſima adũſarij ſui emulatione laboꝛabat. cui⁹ ad hoc vſqꝫ odium ꝓrupit: vt neſcienti in potu venenũ daret. Qui q̃uis vitã auferre nõ valuit: cutis tñ coloꝛez mutauit. ita vt diffuſa in coꝛpe ei⁹ varietas lepꝛe moꝛẽ imitari videretur. Sꝫ dei ad hoiem deductus ſalutẽ p̃ſtinã citi⁹ recepit. nã moꝛ vt eũ tetigit oẽz cut' illi⁹ varietatẽ fugauit

xiij. ſ. diuinit⁹ accepit.

CA. XXVIII. d ãpula vitrea i ſax' ꝓiecta ⁊ ñ fracta

e Odẽ tpe q̃ alimẽtoꝝ iopia cãpaniã grauit̃ affligebat. vir dei diuerſis idigẽtib⁹ monaſterij ſui cũcta tribuerat: vt pene nihil i cellario niſi parũ qd olei i vitreo vaſe remaneret. Tũc qdã ſubdiaconus agapit⁹ noĩe aduenit magnope poſtulãs vt ſibi aliquãtulũ olei dari debuiſſet. Uir ãt dñi q̃ cuncta decreuerat in terra tribuere: vt i celo oĩa reſeruaret. hocipꝫ parũ qd remãſerat olei iuſſit petenti dari. Monach⁹ ũ qui cellariũ tenebat audiuit quidẽ iubẽtis vba: ſ; iplere diſtulit. Cũqꝫ poſt paululũ ſi id qd iuſſerat datũ eſſet inqreret: rñdit monach⁹ ſe minime dediſſe qꝛ ſi illud ei tribueret: oĩno nihil frib⁹ remãeret. Tũc irat⁹ alijs p̃cepit vt hocipm vas vitreum i quo paꝝ olei remãſiſſe vi-

debat̃ p feneſtrã ꝓijceret: ne in cella aliqd p inobediẽtiã remaneret. Factũqꝫ eſt. Sub feneſtra aũt eadẽ ingẽs p̃cipitiũ patebat ſaxoꝝ molib⁹ aſperũ. Proiectũ itaqꝫ vas vitreũ venit in ſaxis. ſ; ſic mãſit icolume: ac ſi ꝓiectũ minime fuiſſet. ita vt neqꝫ frãgi: neqꝫ oleũ effundi potuiſſet. Qd vir dñi p̃cepit leuari: atqꝫ vt erat integrũ petẽti tribui. Tũc collectis fratrib⁹ inobediẽtẽ monachũ de infidelitate ⁊ ſupbia coꝛã oĩbus increpauit.

Uitreuꝫ vas lapidi illiſuꝫ ñ fractũ.

CAPI. XXIX. De dolio vacuo oleo impleto.

q Ua increpatiõe cõpleta ſeſe cũ eiſdẽ fr̃ibus in oꝛõnẽ dedit. In eo aũt loco vbi cũ frib⁹ oꝛabat vacuũ erat ab oleo doliũ ⁊ cooptũ. Cũ ſcũs vir in oꝛõne p̃ſiſteret cepit opimẽtũ eiuſdẽ dolij oleo excreſcẽte ſubleuari. Quo commoto atqꝫ ſubleuato oleũ qd excreuerat oꝛa dolij trãſiens pauimẽtũ loci in q̃ icubuerat inundabat. Qd bñdict⁹ dei famul⁹ vt aſpexit: ꝓtin⁹ oꝛõnẽ cõpleuit. atqꝫ i pauimẽtũ oleũ defluere ceſſauit. Tũc diffidẽtẽ inobedientẽqꝫ frẽm lati⁹ admonuit: vt fidẽ habere diſceret ⁊ humilitatẽ. Idẽ vo frater ſalubꝛiter coꝛrept⁹ erubuit. qꝛ venerabil' pater virtutẽ oĩpotẽtis dei quã admonitiõe intimauerat miracul' oſtẽdebat. nec erat iã vt q̃ſquã de ei⁹ ꝓmiſſiõib⁹ dubitare poſſet: q̃ in vno eodẽqꝫ mometo ꝓ vitreo vaſe pene vacuo plenũ oleo doliũ reddidiſſet.

Bñdict⁹ doliũ oꝛõne ſua oleo plenũ reddidit.

CAPI. XXX. De monacho a demone liberato.

q Uadã die dũ ad beati ioannis oratoꝛiũ qd in ipa mõtis celſitudine ſitũ eſt pgeret: ei antiqu⁹ hoſtis in medici ſpẽ obuiã factus eſt: coꝛnu et trepidicã ferẽs. Quẽ cũ requiſiſſet dicẽs. Quo vadis Ille reſpõdit. Ecce ad frẽs vado potionẽ eis dare. Ita qꝫ prexit venerabilis pr̃ ad oꝛõnẽ. qua cõpleta cocit⁹ rediit. Malign⁹ vo ſpũs vnũ ſenioꝛẽ monachũ iuenit aquã hauriẽtẽ: in quẽ ſtatim ingreſſus eſt: eũqꝫ in terram pꝛoiecit ⁊ vehemẽtiſſime vexauit. Quẽ cum vir dei ab oꝛatione rediẽs tam crudeliter vexari conſpice

Bñdict⁹ p alapaꝫ obſeſſũ liberauit.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL ES

ret: ei ſolũmodo alapã dedit. ⁊ malignũ ab eo ſpũm ꝓ
tin⁹ excuſſit: ita vt ad eũ redire vlteri⁹ nõ auderet.

Petrus.

v Elim noſſe hec tãta miracula: ſi virtute ſemꝑ orõ
nis impetrabat: an aliqñ etiã ſolo volũtatꝭ exhi-
bebat nutu?

Gregorius.

q Ui deuota mẽte deo adherẽt cũ rerũ nccitas ex-
poſcit: exhibẽ ſigna mõ vtroq; ſolẽt. vt mira que-
q; aliqñ ex ꝓce faciãt: aliqñ ex ptãte. Cũ eñ ioãnes di-
Joãnis. j cat. Quotq̇t aũt recepũt eũ: dedit eis ptãtẽ filios di fie
ri. Qui filij dei ex ptãte ſũt: q̇d mirũ ſi ſigna facẽ ex po
teſtate valeãt? Qr eñ vtroq; mõ miracl'a exhibeãt te-
ſtatꝛ petrus: q̇ thabitã mortuã orãdo ſuſcitauit. anani-
am vero ⁊ ſaphirã mẽtiẽtes morti icrepãdo tradidit. ne-
q; eñ oraſſe i eoꝝ extictiõe legitꝛ: ſ; ſolũ mõ culpã quã ꝑ
petrauerãt icrepaſſe. Cõſtat ḡ q aliqñ hec ex ptãte: ali
qñ vero exhibẽt ex poſtulatiõe: dũ ⁊ iſtis vitã icrepãdo
abſtulit: ⁊ illi reddidit orãdo. Nã duo q̊; fidelis famuli
dei Bñdicti facta nũc replico: in quibus apte clareat.
aliud hunc accepta diuinitus ex poteſtate. aliud ex o-
ratione potuiſſe.

CAP. XXXI. De ligato ruſtico ſolo aſpectu viri dei ſoluto.

Gothoꝝ q̇dã galla noĩe ꝑfidie fuit arriane: q̇ to
De mira g tile regꝭ eoꝝ tꝑib⁹: ꝯ catholice eccl'ie religioſos
cl'o ex po viroſ ardore imaniſſime crudelitatꝭ exarſit. ita
teſtate fa vt q̇ſquis ei cleric⁹ monachuſue ante faciẽ veniſſet: ab
cto. ei⁹ manib⁹ viu⁹ nullo mõ exiret. Quadã vero die auari-
cie ſue eſtu ſuccẽſus: i rapinã reꝝ inhiãs: dũ quẽdã ru
ſticũ tormẽtꝭ crudelib⁹ affligerꝫ: eũq; ꝑ ſupplicia diuer
ſa laniarꝫ: vict⁹ penis ruſtic⁹: ſeſe res ſuas bñdicto di
famulo cõmẽdaſſe ꝓfeſſus ẽ. vt dũ hoc a torquẽte credi
tur ſuſpẽſa iteri crudelitate ad vitã hora raperetꝛ. Tũc
idẽ galla ceſſauit ruſticũ tormentꝭ affligẽ. ſ; ei⁹ brachia
loris fortib⁹ aſtrigẽs ante equũ ſuũ cepit impellere:
vt q̇s eſſet benedict⁹ q̇ eius res ſuſceperat demõſtraret.
Quẽ ligatꝭ brachijs ruſtic⁹ añcedẽs duxit ad ſcti viri

monaſteriũ: eũq; ante igreſſũ celle ſolũ ſedẽtẽ reppꝑit
et legentẽ. Eidẽ aũt ſubſequẽti ⁊ ſeuiẽti galle ruſticus
dixit. Ecce iſte ẽ de quo dixeram tibi Benedict⁹ pater.
Quẽ dũ feruido ſpũ et peruerſe mentis iſania fuiſſet
intuit⁹: eo terrore quo ꝯſueuerat acturũ ſe exiſtimanſ
magnis cepit vocib⁹ clamare dicens. Surge ſurge: et Galla ad
res iſtius ruſtici redde quas accepiſti. Ad cui⁹ vocem bñdictũ.
vir dei ꝓtinus oculos leuauit a lectione: eũq; ituitus
mox etiã ruſticũ q̇ ligatus tenebatꝛ attendit. Ad cuius Bñdict⁹
brachia dũ oculoſ deflexiſſet: miro modo tãta ſe celeri ſolo viſu
tate ceperũt illigata brachijs lora deuoluere: vt diſſol viculatũ
ui tam ꝯcite nulla hoĩꝫ feſtinatiõe potuiſſẽt. Cũq; is q̇ ruſticuꝫ
ligat⁹ venerat cepiſſet ſubito aſtare ſolut⁹: ad tãte po- ſoluit.
teſtatis vim tremefact⁹ galla ad t̃rã corruit: et ceruicẽ
crudelitatis rigide ad ei⁹ veſtigia inclinãs ſe orõnib⁹
illi⁹ ꝯmẽdauit. Uir aũt ſcũs a lectõe minime ſurrexit
ſ; vocatis fratrib⁹: eũ itrorſus tolli vt bñdictionẽ acci
peret ꝑcepit. Quẽ ad ſe reductũ vt a tãta crudelitatis
iſania q̇eſcere deberet: admonuit. Qui fract⁹ recedẽs
nil vlteri⁹ petere a ruſtico ꝑſumpſit. quẽ vir dñi nõ tan-
gẽdo: ſ; reſpiciẽdo ſoluerat. Ecce ẽ petre qd̄ dixi. qꝛ hi
qui oĩpotẽti deo familiari⁹ ſuiũt: aliqñ mira facere ex
ptãte pñt. Qui eñ ferocitatẽ gothi tribulis ſedẽs reꝑſ
ſit. lora q̊ nodoſq; ligature q̄ innocẽtis brachia aſtrin-
xerãt oculiſ diſſoluit: ipa miraculi celeritate idicat. qꝛ
ex poteſtate acceperat habere qd̄ fecit. Rurſũ q̊; quale
quãtũq; miraculũ orãdo valuit obtinere: ſubiũgam.

CA. XXXII. De mortuo ſuſcitato.

q Uadã die cũ fratrib⁹ ad agri opa fuerat egreſſus
quidã vero ruſticus defũcti filij corp⁹ in vlnis fe-
rens orbitatis luctu eſtuãs ad mõaſteriũ venit. Bñdi-
ctum patrẽ q̄ſiuit. Cui cũ dictum eſſet: qꝛ idẽ pater cuꝫ
fratribus i agro moraretur: protin⁹ ante monaſterij
ianuã corp⁹ extincti filij ꝓiecit. ⁊ dolore turbat⁹ ad iue
niendũ venerabilẽ patrẽ ſe ꝯcitus in curſũ dedit. Ea-
dẽ vero hora vir dei ab agri ope iam cũ fratrib⁹ reuer-
tebatꝛ. Quẽ mox vt orbatus ruſticus aſpexit: clamare
cepit. Redde filiũ meũ: redde filiũ meũ. Uir autẽ dei

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

in hac voce ſbſiſtit dicẽs. Nũ quid ego filiũ tuũ tibi ab-
ſtuli? Cui ille rñdit. Mortuꝰ eſt: veni reſuſcita eũ. Qđ
vt mox dei famulꝰ audiuit: valde ꝯtriſtatꝰ ẽ dicẽs. Re-
cedite fr̃es recedite. Hñ nr̃a nõ ſũt: ſ ſctõꝝ aplõꝝ ſunt.
Quid nobis onera vultis iponere q̃ nõ poſſumꝰ porta-
re? At ille quẽ nimiꝰ cogebat dolor i ſua petitiõe ꝑſtitit
iurãs ꝙ nõ recederet: niſi eiꝰ filiũ reſuſcitaret. Quem
mox dĩ famulꝰ inq̃ſiuit dicẽs. Ubi ẽ? Cui ille rñdit. Ec-
ce corpꝰ eiꝰ ad ianuã monaſterij iacet. Ubi dũ vir dĩ cũ
fratribꝰ ꝑueniſſet: flexit genu ⁊ ſuꝑ corpuſculũ ifantĩ
icubuit: ſeſeqꝫ erigẽs ad celũ palmas tetẽdit dicens.
Dñe nõ aſpicias pctã mea: ſ fidẽ huiꝰ hoĩs q̃ reſuſcita-
ri filiũ ſuũ rogat. ⁊ redde i hoc corpuſculũ aĩam quam
abſtuliſti. Uix i orõne v̄ba ꝯpleuerat: ⁊ regrediẽte aĩa
ita corpuſculũ pueri oẽ ꝯtremuit: vt ſub oculis oĩm q̃
aderãt aparuerit ꝯcuſſiõe mirifica tremẽdo palpitaſſe
Cuiꝰ mox manũ tenuit ⁊ eũ patri viuẽtẽ atqꝫ icolumẽ
dedit. Liq̃t petre qꝛ hoc miraculũ in ꝑtãte nõ habuit:
quod ꝓſtratꝰ petijt vt exhibere potuiſſet. Petrus.

Oratiõe ſua mortuũ reſuſcitauit.

f Ic cũcta ẽe vt aſſerĩ ꝯſtat patenť. qꝛ v̄ba q̃ ꝓpoſue-
ras rebꝰ ꝓbas. Sꝫ q̃ſo te vt idices ſi ſcti viri oĩa q̃
volũt poſſũt: ⁊ cũcta ipetrant q̃ deſiderãt obtinere.

CA. XXXIII. De miraculo ſcholaſtice ſororis eius.

Gregorius.

q Uiſnã erit petre in hac vita paulo ſublimior: qui
de carnis ſue ſtimulo ter dñm rogauit: ⁊ tñ qđ vo-
luit obtinere nõ valuit? Ex qua re neceſſe eſt vt tibi de
venerabili patre bñdicto narrẽ. qꝛ fuit q̃ddã qđ voluit
ſꝫ nõ valuit implere. Soror nãqꝫ eius ſcholaſtica noĩe
oĩpotenti dño ab ipſo ifantie tp̃e dedicata ad eũ ſemel
per annũ venire ꝯſueuerat. Ad quã vir dei nõ longe ex
tra ianuã in poſſeſſione monaſterij deſcẽdebat. Qua-
dam vero die venit ex more: atqꝫ ad eã cum diſcipulis
venerabilis eius deſcẽdit frater. qui totum diem i dei
laudibus ſacriſqꝫ colloquijs ducentes: incumbẽtibus
iam noctis tenebris ſimul acceperunt cibos. Cũqꝫ ad
huc ad mẽſam ſederent: et inť ſacra colloquia tardior
ſe hora ꝓtraheret: eadem ſanctimonialis femina ſo-

Scholaſtica bñdicti ſoror.

ror eiꝰ eũ rogauit dicẽs. Queſo te vt iſta nocte non me
deſeras: vt vſqꝫ mane de celeſtis vite gaudijs loqua-
mur. Cui ille reſpõdit. Quid ẽ qđ loqueris ſoror? Ma-
nere extra cellã nullatenꝰ poſſum. Tanta vero erat celi
ſerenitas: vt nulla i aere nubes appareret. Sctĩmoni
alis aũt femina cũ verba fratris negãtis audiſſet: iſer
tas digitis manꝰ ſuꝑ menſã poſuit: ⁊ caput i manibus
oĩpotentẽ dñm rogatura declinauit. Cũqꝫ de mẽſa le-
uaret caput: tãta choruſcationis ⁊ tonitrui virtus. tã-
taqꝫ inundatio pluuie erupit. vt neqꝫ venerabilis bñ-
dictus: neqꝫ fratres q̃ cũ eo aderãt extra loci limẽ q̃ cõ
ſederãt: pedẽ mouere potuiſſent. Sctĩmonialis quippe
femina caput i manibꝰ declinãs lachrymaꝝ fluuium
in menſã fuderat: per quas ſerenitatẽ aeris ad pluui-
am traxit. Nec paulo tardiꝰ poſt orõnẽ inundatio illa
ſecuta ẽ. ſ tanta fuit ꝯuenientia orationis ⁊ iundatio
nis: vt de mẽſa caput iã cũ tonitruo leuaret: quatenꝰ
vnũ ideqꝫ eẽt momẽtũ: et leuare caput ⁊ pluuiã depo-
nere. Tunc vir dei inter choruſcos ⁊ tonitruos atqꝫ igẽ
tis pluuie iundationẽ vidẽs ſe ad monaſteriũ nõ poſſe
remeare: cepit ꝯq̃ri cõtriſtatus dicẽs. Parcat tibi om
nipotẽs deꝰ ſoror: q̃d ẽ qđ feciſti? Cui illa reſpõdit. Ec-
ce te rogaui ⁊ audire me noluiſti. rogaui dñm meum ⁊
audiuit me. Modo g̊ ſi potes egredere: et me dimiſſa
ad monaſteriũ recede. Ipſe ãt exire extra tectũ non va
lens q̃ remanere ſpõte noluit in loco mãſit inuitꝰ. Sic
qꝫ factũ ẽ vt totã noctẽ ꝑuigilẽ ducerẽt: atqꝫ per ſacra
ſpiritaľ vite colloq̃a ſeſe vicaria relatõe ſatiarẽt. Qua
de re dixi eũ voluiſſe aliq̃d: ſ minime potuiſſe. qꝛ ſi ve-
nerabilis viri mentẽ aſpiciẽs: dubium nõ ẽ quĩ eãdeꝫ
ſerenitatẽ voluerit in qua deſcẽderat permanere: ſ cõ
tra hoc qđ voluit in virtute oĩpotẽtis dei ex femine pe-
ctore miraculum iuenit. Nec mirꝝ ꝙ plus illo femina q̃
diu fratrẽ videre cupiebat i eodẽ tp̃e valuit. Qꝛ enĩ iu
xta ioannis vocẽ. deꝰ charitas ẽ. iuſto valde iudicio il-
la potuit que ampliꝰ amauit. Petrus.
f Ateor. multum placet qđ dicis.

Scholaſtica orãdo pluuiam tẽpeſtatẽqꝫ fecit.

Bñdictꝰ qđ voluit ñ potuit.

Ioãnis. iiij.

CA. XXXIIII. De aĩa ſororis eiꝰ viſa.

Grego.

e

Unqꝫ die altero eadē venerabilis femia ad cel
c lā ꝓpriā receſſiſſet: vir dei ad monaſteriū redi
Bn̄dictꝰ it. Cū vero poſt triduū i cella ꝯſiſtēs: eleuatꝭ in
vidit ani aera oculis vidit eiuſdē ſororis ſue aīam de eiꝰ corpore
mā ſororꝭ egreſſā ꝫ i colūbe ſpecie celi ſecreta penetrare. Qui tā
defuncte te eius glorie cōgaudēs oīpotenti deo in hymnis ꝛ lau
dibus gratias reddidit: eiuſqꝫ obitū fratribꝰ declara
uit. Quos etiā ꝓtinus miſit vt eiꝰ corpꝰ ad monaſteriū
deferrent: atqꝫ in ſepulchro qđ ſibi ipſe parauerat pone
rent. Quo facto ꝯtigit vt quoꝝ mens vna ſp̄ in deo fu
erat: eoꝝ q̄ꝫ corpa nec ſepultura ſepararet.

CA. XXXV. De mundo ante oculos eius collecto. et de anima germani capuane ciuitatis epiſcopi.

Lio q̄ꝫ tp̄e ſeruādus diaconꝰ atqꝫ abbas eiꝰ mo
a naſterij qđ in cāpanie partibꝰ a liberio quodā
patricio fuerat ꝯſtructū ad eū viſitatiōis gra-
tia ex more venire ꝯſueuerat: eiuſqꝫ mōaſteriū frequē
tabat. vt qꝛ idē q̄ꝫ vir doctrina gratie celeſtis īfluebat
dulcia ſibi inuicē vite verba trāſfunderēt: ꝛ ſuauē cibū
celeſtis patrie. qꝛ adhuc pfecte gaudēdo nō poterant:
ſaltē ſuſpirādo guſtarēt. Cumqꝫ hora iā qetis exigeret
in cuiuſdā turris ſupioribꝰ ſe venerabilis bn̄dictꝰ i eiꝰ
q̄ꝫ inferioribꝰ ſe ſeruādꝰ diaconꝰ collocauit. q̄ videlicet
in loco inferior ad ſupiora ꝑuius ꝯtinuabat aſcenſus.
Ante eādē vero turrim largiꝰ erat habitaculū i q̄ vtri-
uſqꝫ diſcipuli qeſcebāt. Cūqꝫ vir dei bn̄dictꝰ qeſcētibꝰ
adhuc fratribꝰ inſtās vigilijs nocturne orōnis tp̄a ꝑuē
niſſet: ad feneſtrā ſtās ꝛ oīpotētē deū depcans ſubito i
tēpeſta noctis hora reſpiciēs: vidit fuſam luceꝫ deſup
cūctas noctis tenebras effugaſſe: tātoqꝫ ſplēdore cla-
reſcere: vt diē vinceret lux illa q̄ in tenebris radiaſſet.
Totꝰ mū Mira aūt res valde in hac ſpeculatione ſecuta ē. qꝛ ſi-
dus in q̄- cut poſt ipſe narrauit: oīs etiā mūdus velut ſub vno ſo-
dā noctiſ lis radio collectus añ oculos eius adductꝰ eſt. Qui ve
claritate nerabilis pater dū intētā oculoꝝ aciē i h̄ ſplēdore cho
bn̄dicto ruſce lucis infigeret: vidit germani capuani ep̄i aīam
apparuit in ſpera ignea ab angelis in celū ferri. Tūc tāti ſibi te
ſtē volēs adhiberi miraculi: ſeruādū diaconū iterato

bis terqꝫ eiꝰ nōie cū clamoris magnitudīe vocauit. Cū
qꝫ ille fuiſſet iſolito tāti viri clamore turbatꝰ aſcēdit. re
ſpexit. ꝓteqꝫ iā lucis exiguā vidit. Cui tūc h̄ obſtupeſcē
ti miraculū vir dī ꝑ ordinē q̄ fuerāt geſta narrauit. ſta
timqꝫ icaſſinū caſtrū religioſo viro theoprobo mādauit:
vt ad capuanā vrbē ſb eadē nocte trāſmitteret. ꝛ quid đ
germano ep̄o agereť: agnoſceret ꝛ idicaret. Factūqꝫ ē
ꝛ reuerētiſſimū germanū ep̄m is q̄ miſſus fuerat iā de
fūctū reppit: et reqrēs ſubtiliť agnouit eodē momēto
fuiſſe illiꝰ obitū: q̄ vir dn̄i eiꝰ aſpexit aſcēſū. Petrꝰ.
m Ira res valde ꝛ vehemēter ſtupenda. Sꝫ h̄ qđ di-
ctū eſt qꝛ ante oculos ipſius quaſi ſub vno ſolis ra
dio collectus oīs mūdus adductꝰ ē: ſicut nunq̄ exptuſ
ſum: ita nec conijcere ſcio q̄ ordine fieri poteſt vt mūdꝰ
oīs ad hoīe vno videatur. Gregorius.
f Irum tene petre qđ loquor. qꝛ aīe videnti creato
rem anguſta ē oīs creatura. Quālibet eteni parꝫ
de luce creatoris aſpexerit: breue ei fit oē qđ creatū eſt
quia ipa luce viſionis intime mētis laxať ſinꝰ. tm̄qꝫ ex
pandiť in deo vt ſupior exiſtat mūdo. ſit vero ipa vidē
tis aīa etiā ſup ſemetipam. Cumqꝫ i dei lumine rapiť: Q̄uo hō
ſup ſe in īterioribꝰ ampliať. ꝛ dū ſub ſe ꝯſpicit exaltā: vnꝰ ſimꝉ
ꝯprehēdit q̄ꝫ breue ſit: qđ ꝯphendere hūiliata nō pote- totū mū-
rat. Uir ergo q̄ intueri globū igneū āgelos q̄ꝫ ad celuꝫ dū vide-
redeuntes videbat: hec ꝓculdubio cernere nō niſi i dī re queat.
lumine poterat. Quid itaqꝫ mirꝝ ſi mundum añ ſe col
lectū vidit: q̄ ſubleuatꝰ in mētis lumine extra mūdum
fuit. Quod āt collectꝰ mundꝰ ante eiꝰ oculos diciť non
celū ꝛ terra ꝯtracta ē: ſꝫ vidētis animus ē dilatatꝰ qm̄ Nota.
in deo raptꝰ videre ſine difficultate potuit oē qđ infra
deū eſt. In illa ergo luce q̄ exterioribꝰ oculis fulſit lux
īterior i mēte fuit. q̄ vidētis aīm cū ad ſuperiora rapu
it: ei q̄ꝫ anguſta eſſent oīa īferiora dmōſtrauit. Petrꝰ.
v Ideor mihi vtiliť nō itellexiſſe q̄ dixeras: qū ex tar
ditate mea: tantū creuit expoſitio tua. Sꝫ qꝛ hec
liquide meis ſenſibus infudiſti: queſo vt ad narratio-
nis ordinem redeas.

CA. XXXVI. q̄ regl'aꝫ mōachoꝝ ſcripſerit. Gre.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

l Ibet petre adhuc de hꝰ venerabili pr̄e multa nar-
rare ſꝫ quedā eiꝰ ſtudioſe p̄tereo. qꝛ ad alioꝝ geſta
voluēda feſtino. Hoc aūt nolo te lateat ꝙ vir dei inter
tot miracula q̄bus ī mūdo claruit: doctrine q̄ꝫ v̄bo nō

Bn̄dictꝰ mōchorū regulam ſcripſit.

mediocrit̄ fulſit. Nā ſcripſit monachoꝝ regulā diſcre
tione p̄cipuā: ſermone luculentā. Cuius ſi quis velit ſb
tiliꝰ mores vitāq̄ꝫ cognoſcere: pōt ī eadē īſtitutiōe regu
le: oēs magiſterij illius actus īuenire. qꝛ ſāctꝰ vir nul-
lo modo potuit aliter docere q̄ vixit.

CA. XXXVII. De ꝓphetica ſui exitus fratribus denūciatione.

Denūciat fribus ſuis diez obitꝰ ſui.

e Odē vero āno q̄ de hac vita erat exiturus q̄buſ
dā diſcipulis ſecū ꝯuerſantibꝰ: q̄buſdaꝫ longe
manētibꝰ ſctiſſimi ſui obitꝰ denūciauit diē. p̄ſētibꝰ idi-
cens vt audita p ſilētia regerēt: abſentibꝰ īdicās qꝺ vl
quale eis ſignū fieret qn̄ eiꝰ aīa de corpe exiret. An̄ ſe-
xtū vero ſui exitꝰ diē aperire ſibi ſepulturā iubet Qui
mox correptꝰ febribꝰ acri cepit ardore fatigari Cūq̄ꝫ p
dies ſingulos lāguor īgraueſceret: ſexta die portare ſe
in oratoriū a diſcipulis fecit. ibiq̄ꝫ exitū ſuū dn̄ici cor

Expiratio ſci bn̄dicti.

poris ꝛ ſanguinis pceptione muniuit. atq̄ꝫ int̄ diſcipu
loꝝ manꝰ ībecillia mēbra ſuſtētans. erectis ī celū ma-
nibꝰ ſtetit. ꝛ vltimū ſpm̄ int̄ verba orōis efflauit. Qua
ſcilicꝫ die duobꝰ de eo fratribꝰ vni ī cella ꝯmorāti: alte
ri aūt lōgiꝰ poſito reuelatio vniꝰ atq̄ꝫ indiſſimilis viſio
nis apparuit. Viderūt nāq̄ꝫ qꝛ ſtrata pallijs atq̄ꝫ īnu
meris choruſca lāpadibꝰ via recto orientis tramite ab
eiꝰ cella in celū vſq̄ꝫ tendebat̄. Cui venerando habitu
vir deſuper clarus aſſiſtēs: cuius eēt via quā cernerēt
inq̄ſiuit. Illi āt ſe neſcire ꝓfeſſi ſūt. Quibꝰ ip̄e ait. Hec
eſt via qua dilectus dn̄o celū bn̄dictꝰ aſcēdit. Tūc itaq̄ꝫ
ſancti viri obitū ſicut p̄ſentes diſcipuli viderūt: ita ab
ſentes hoc ſigno qꝺ eis p̄dictū fuerat agnouerunt. Se

Sepultura Bn̄dicti.

pultus vero eſt in oratorio beati iohannis baptiſte. qꝺ
deſtructa ara apollinis ipſe conſtruxit. Qui et ī ea ſpe
cu in qua prius habitauit nunc vſq̄ꝫ ſi petentiuꝫ fides
exigat miraculis choruſcat.

CA. XXXVIII. de īſana muliere ī eo ſpecu ſanata

n Vper nanq̄ꝫ ē reſ geſta quā narro. Quedā mu-
lier mēte capta: dū ſenſum funditus pdidiſſet
per mōtes ꝛ valles: ſiluas ꝛ cāpos die noctuq̄ꝫ
vagabat̄. ibi tantūmodo q̄ſcebat: vbi hāc q̄ſcere laſ
ſitudo coegiſſet. Quadā vero die dū vaga nimiū erra-

Mulier furibunda in ſpecu bn̄dicti ſanata eſt.

ret: ad beati viri bn̄dicti ſpecū deuenit. ibiq̄ꝫ neſcienſ
īgreſſa māſit. Mane aūt facto ita ſanato ſenſu egreſſa
eſt: ac ſi eā nunq̄ꝫ īſania capitis vlla tenuiſſet. q̄ oī vite
ſue tp̄e ī eadē quā accepit ſalute pmāſit. Petrus.

q Vidnā eſſe dicimꝰ qꝺ plerūq̄ꝫ ī ip̄is q̄ꝫ patrocini-
is ſic eē ſentimꝰ vt nō tāta p corpa ſua: quāta bn̄fi
cia p reliq̄as oſtēdant: atq̄ꝫ illic maiora ſigna faciunt
vbi minime p ſemetip̄os iacent. Gregoriꝰ

v Bi in ſuis corpibus ſctī martyres iacēt: dubiuꝫ
petre nō ē ꝙ multa valeant ſigna demōſtrare: ſicꝫ
faciunt et pura mēte querētibꝰ īnumera miracula oñ-
dunt. Sꝫ qꝛ ab īfirmis poteſt mētibus dubitari: vtruꝫ

Quare ſctī ex̄ loca ſuoruꝫ corporuꝫ ſepe maiora miracula faciāt.

ne ad exaudiendū ibi p̄ſentes ſint vbi ꝯſtat. qꝛ in ſuis
corporibꝰ nō ſint. Ibi neceſſe eſt eos maiora ſigna oſtē-
dere: vbi de eoꝝ p̄ſentia poteſt mēs infirma dubitare.
Quoꝝ vero mēs in deo fixa ē tanto maius habet fidei
meritū: q̄ꝫto illic eos nouit ꝛ nō iacere corpore: ꝛ tn̄ nō
deeſſe ab exauditione. Vn̄ ipſa q̄ꝫ veritas vt fidē diſci-
pulis augeret dixit. Si ego non abiero: paraclitꝰ non

Ioh. xvj

veniet ad vos. Cū enī ꝯſtet qꝛ paraclitus ſpūs a patre
ſp ꝓcedat et filio cur ſe filius receſſuꝝ dicit: vt ille veni
at q̄ a filio nunq̄ꝫ recedit. Sꝫ qꝛ diſcipuli in carne dn̄m

Nota.

cernentes corporeis hūc oculis ſp videre ſitiebāt: rctē
eis dicit̄. Niſi ego abiero paraclitus nō veniet. ac ſi ap

eodē.

te diceret̄. Si corpꝰ nō ſubtraho: q̄s ſit amor ſpūs non
rſtendo. ꝛ niſi me deſieritis carnaliter cernere: nūq̄ꝫ
me diſcetis ſpūaliter amare. Petrus.

p Lacet qꝺ dicis. Gregorius.

a Liq̄ꝫtulum iā a locutione ceſſandū eſt. vt ſi ad ali
orum miracula narranda tendimus: loquēdi vi-
res interim p ſilentium reperiemus.

Finit ſecundus liber dialogoꝝ de vita ſancti Bene
dicti abbatis.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Incipit liber tertius dialogoꝝ beati Gregorij.

c Um vicinis valde partibꝰ intēdo maioꝝ facta
religrā: ita vt paulini miraculū nolane vrbis
ep̄i q̄ multos (q̄ꝝ memini) virtuteꝝ tp̄e p̄ceſſit: me
morie defuiſſe videat̄. Sꝫ ad p̄ora nūc redeo. eaqꝫ quā
ta valeo: breuitate p̄ſtringo. Sicut enī bonoꝝ facta in
noteſcere citiꝰ ſimilibꝰ ſolēt: ſeniorībꝰ n̄ris p̄ iuſtoꝝ exē
pla gradiētibꝰ: p̄dicti venerabil' viri celebre nomē ino
tuit. eiuſqꝫ opꝰ admirabile ad eoꝝ ſe īſtruēda ſtudia te
tēdit: q̄ꝝ me neceſſe fuit grauitati tā certe credere: ac
ſi ea q̄ dicerent meis oculis vidiſſem.

CA. I. De ſancto paulino nolane vrbis ep̄o.

c Um ſeuiētiū vuādaloꝝ tp̄e fuiſſet italia ī cāpa
nie p̄tibꝰ depopulata: multiqꝫ eēnt de hac t̄ra ī
africā regionē traducti: vir dn̄i paulinꝰ cūcta
que ad ep̄i vſū habere potuit: captiuis ī digētibꝰqꝫ lar
gitꝰ ē. Cūqꝫ iā nihil oī modo ſupeēſſet q̄d petentibꝰ dari
potuiſſꝫ: quodā die quadā vidua aduenit: q̄ a regi vuā
daloꝝ genero ſuū filiū ī captiuitatē fuiſſe p̄hibuit: at
qꝫ a viro dī eiꝰ p̄ciū poſtulauit. ſi forte illiꝰ dn̄s h̄ di ḡret
accipe: ⁊ hūc ꝯcederet ad p̄pa remeare. Sꝫ vir dei ma
gnop̄e petēti femie q̄d dare potuiſſet inq̄rēs: nihil ap̄d
ſe aliō niſi ſe īuenit. petētiqꝫ femine rn̄dit dicēſ. Muli
er q̄d poſſim dare nō habeo: ſ3 memetipꝫ tolle ſeruū me
iuris tui p̄fitere. atqꝫ vt filiū tuū recipias: me vice illi
us ī ſuitiū trade. Q̄d illa ex ore tāti viri audiēs: irriſi
onē potiꝰ credidit q̄ꝫ ꝯpaſſionē. At ille vt erat vir eloq̄n
tiſſimꝰ atqꝫ apprime exteriorībꝰ q̄ꝫ ſtudijs eruditꝰ: du
bitāti femīe citiꝰ p̄ſuaſit vt audita crederet: ⁊ p̄ recepti
one filij ſui ī ſuitiū ep̄m tradere nō dubitaret. Perre
xēt igit̄ vtrīqꝫ ad africā. p̄cedēte aūt regi genero: q̄ eiꝰ
filiū habebat rogatura ſe obtulit: ac p̄us petijt vt eiꝰ fi
liū dōare debuiſſꝫ. Q̄d cū vir barbarꝰ typo ſupbie tur
gidꝰ: gaudio trāſitorie p̄ſperitatis iflatꝰ nō ſolū face
re: ſ3 etiā audire deſpiceret: vidua ſubiūxit dicēs. Ec
ce hūc hoīem p̄ eo vicariū p̄beo: ⁊ ſolūmō pietatē ī me

Paulinꝰ ep̄s oīa ſua captiuis largiebat̄.

Nota.

exhibe: mihiqꝫ vnicū filiū redde. Cū ille venuſti vultꝰ
hoīem cōſpexiſſet: quā artē noſſet inq̄ſiuit. Cui vir dei
paulinus rn̄dit dicēs. Artem quidē aliquā neſcio: ſed
hortū bene excolere ſcio. Quod vir gētilis valde liben
ter accepit: cū in nutriēdis holeribꝰ qꝛ peritꝰ eſſet au
diuit. Suſcepit itaqꝫ ſeruū: ⁊ rogāti vidue tradidit fili
um. Quo accepto vidua ab africa regiōe diſceſſit. pau
linꝰ vō excolēdi horti ſuſcepit curā. Cūqꝫ idē regis ge
ner crebro īgrederet̄ hortū: ſuūqꝫ hortulanū require
ret: ſapiētē valde hoīem videret: amicos cepit familia
res deſerere: ⁊ ſepiꝰ cū ſuo hortulano colloqui: atqꝫ e
ius ſermonibꝰ delectari. Cui paulinus quotidie ad mē
ſam holera virētesqꝫ herbas deferre ꝯſueuerat: ⁊ acce
pto pane ad curā horti remeare. Cunqꝫ hoc diutiꝰ age
ret quadā die ſuo dn̄o ſecum ſecretiꝰ loquēti ait. Vide
q̄d agas: ⁊ vuādaloꝝ regnū qualiter diſponi debeat p̄
uide. qꝛ rex citius ⁊ ſub oī celeritate ē moriturus. Q̄d
ille audiens (quia ab eodem rege p̄ ceteris diligebat̄)
ei minime tacuit: ſ3 quid a ſuo hortulano ſapienti ſcilꝫ
viro agnouiſſet: indicauit. Quod dū rex audiſſet ilico
reſpondit. Ego vellē hunc de q̄ loqueris hoīem videre.
Cui gener eius venerabilis paulini tēpalis dn̄s reſpō
dit dicenſ. Virentes herbas mihi ad prandiū deferre
ꝯſueuit. Has itaqꝫ ad menſā eū deportare facio: vt q̄s
ſit q̄ mihi hec ē locutus: agnoſcas. Factumqꝫ ē: et dūꝫ
rex ad prādiū diſcubuit: paulinꝰ ex ſuo ope holera q̄qꝫ
et virētia delaturꝰ aduenit. Cūqꝫ hunc rex ſubito ꝯſpe
xiſſet intremuit: atqꝫ acceſſito eius dn̄o ſibi per filiam
p̄pinquo: ei ſecretum q̄d prius abſcōderat īdicauit di
cens. Verū ē q̄d audiſti. Nā nocte hac ī ſōnio ſedētes ī
tribunalibꝰ ꝯtra me iudices vidi: inter q̄s iſte etiam ſi
mul ſedebat. ⁊ flagellū q̄d aliq̄n acceperā: eoꝝ mihi iu
dicio tollebatur. Sꝫ percūctare quiſnā ſit. nā ego hūc
tāti meriti virū popularē vt ꝯſpicitur eſſe non ſuſpicor.
Tūc regis gener ſecreto paulinūꝫ tulit. quiſnam eſſet
inquiſiuit. Cui vir domini reſpondit. Seruus tuus ſuꝫ
quem pro filio vidue vicarium ſuſcepiſti. Cunqꝫ in
ſtanter ille requireret non quis eſſet: ſed quis in terra

Paulinꝰ hortulanū ſe eſſe dixit.

Paulinꝰ p̄dixit regē vuandaloꝝ ſtatī moriturū.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſua fuiſſ; ĩdicaret: atq; h̃ ab eo iteratiõe frequẽtˀ inqͥſi-
tiõis exigeret. vir dñi ꝯſtrictꝰ magnis ꝯiuratiõibꝰ iam
nõ valẽs negare qd eẽt: ep̃z ſe fuiſſe teſtatꝰ ẽ. Qđ poſſeſ
ſoꝛ eiꝰ audiẽs valde ꝑtimuit: atq; hũilitˀ obtulit dicens
Pete qđ vis: quatenꝰ ad terrã tuã a me cũ magno mũe
re reuertaris. Cui vir dñi paulinꝰ ait. Unũ ẽ qđ michi
ĩpẽdere bñficiũ potes: vt õs ciuitatis mee captiuos re
laxes. q̃ cũcti ꝓtinꝰ ĩ affricana regiõe reqͥſiti cũ onuſtˀ
frumẽto nauibꝰ ꝓuenerãdi paulini viri ſatiſfactõe in
eius comitatu laxati ſũt. Poſt nõ mltos vero dies vuã
daloꝝ rex occubuit: ⁊ flagellũ qđ ad ſuã ꝑnicẽ diſpen-
ſante deo ꝓ fideliũ diſciplina acceperat: amiſit. Sicq;
factũ ẽ: vt oĩpotẽtis dei famulꝰ paulinꝰ vera p̃dicaret
et q̃ ſe ĩ ſeruitiũ ſolũ tradiderat: cũ multis a ſuitio ad
libertatẽ rediret. illũ videlic; imitatꝰ q̃ formã ſerui aſ-
ſumpſit: ne nos eſſemꝰ ſerui pcti. Cuiꝰ ſequens veſtigia
paulinꝰ ad tp̃us volũtarie ſeruꝰ factꝰ ẽ ſolus: vt eſſet pꝰ
modũ liber cũ multis. Petrus.

Paulinꝰ cũ oĩbꝰ ſuis ciuibꝰ captiuis nolam reuerſus ẽ.

D Um me audire ꝯtigit qđ imitari non valeo: flere
magis libet q̃ aliquid dicere. Gregoꝛius.

D E cuius etiã moꝛte apud eiꝰ eccleſiã ſcriptũ ẽ. q̃ꝛ
cũ doloꝛe eſſet lateris tactus ad extrema ꝑductꝰ ẽ
Dũq; eius oĩs domꝰ in ſua ſoliditate perſiſteret: cubi-
culũ q̃ iacebat eger: facto terremotu ꝯtremuit. oẽſq; q̃
illic aderant nimio terroꝛe ꝯcuſſit. ſicq; ſãcta illa anĩa
carne ſoluta ẽ. Factũq; eſt vt magnus pauoꝛ ĩuaderet
eos q̃ paulini moꝛtẽ videre potuiſſent. S; q̃ꝛ hec quam
ſuperiꝰ dixi paulini virtuſ valde ẽ intimata: nũc ſi pla
cet ad miracula exterioꝛa veniamꝰ: q̃ ex multis iã no-
ta ſunt. Et ego tã religioſoꝝ viroꝝ relatiõe didici: vt đ
his oĩmodo ambigere non poſſum.

Cubiclm paulini ĩ mõte do-mo ꝯſiſtẽte tremotu tremuit.

CA. II. De ſancto ioanne papa.

G Othoꝝ tp̃e cũ ioannes vir beatiſſimꝰ huius ro-
mane eccleſie põtifex ad iuſtinianũ ſenioꝛem
pꝛincipẽ pergeret: in coꝛinti partibꝰ aduenit.
cui neceſſe fuit vt in itinere ad ſedendũ equuſ reqͥri de
buiſſet. Quod illic quidã vir nobilˀ audiẽs: equũ que;
pꝛo magna manſuetudine eius cõiunx ſedere conſue-

uerat: ita ei obtulit: vt eo ad loca alia ꝑueniẽte cũ aliꝰ
equꝰ potuiſſ; inueniri: deberet ille quẽ dederat ꝓptˀ ſu
am cõiugẽ trãſmitti. Factũq; eſt ⁊ vſq; ad certũ locũ p̃
dictꝰ vir equo eodẽ ſubuehẽte ꝑductꝰ eſt. Qui mox vt
aliũ repperit: illũ quẽ accepat trãſmiſit. Cũq; eũ p̃dicti
nobilˀ viri ꝯiũx ſedere ex moꝛe voluiſſet: vltra non va
luit. q̃ꝛ poſt poſſeſſionẽ tãti põtificis mulierẽ ferre recu
ſauit. Cepit nãq; im mẽſo flatu ⁊ fremitu atq; inceſſãti
totiꝰ coꝛpoꝛis motu q̃ſi deſpiciẽdo ꝓdere: q̃ꝛ poſt mem
bꝛa põtificis mulierẽ ferre nõ poſſet. Qđ vir eiꝰ pꝛudẽ
ter intuitꝰ: hũc ad eundẽ venerabilẽ virũ ꝓtinꝰ remi-
ſit: magniſq; p̃cibꝰ: petẽs vt equũ ip̃e poſſider;: quẽ iu
ri ſuo ſedẽdo dedicaſſet. De q̃ etiã illud mirabile a no-
ſtris ſenioꝛibꝰ narrari ſolet: qđ ⁊ in cõſtãtinopolitana
vꝛbe ad poꝛtã que vocat̃ aurea veniẽs: populoꝝ turb̃
ſibi occurrẽtibꝰ in ꝯſpectu oĩm rogãti ceco lumẽ reddi
dit: ⁊ manu ſuppoſita oculoꝝ tenebꝛas fugauit.

Equꝰ qui ioãnẽ papã poꝛtauit mulierẽ amplius ferre noluit.

Idẽ ioã-nes cecũ illuminauit.

CAPI. III. De ſancto Agapito papa.

P Oſt multũ ħo tẽpoꝛis exigente cauſa gothoꝛũ
vir q̃; btiſſimꝰ agapitꝰ huiꝰ ſctẽ romane eccl'ie
põtifex: cui deo diſpẽſante de ſeruio ad iuſtini
anũ p̃ncipẽ acceſſit. Cui adhuc ꝑgẽti quadã die in gre
ciarũ iã ꝑtibꝰ curãdus oblatꝰ eſt mutꝰ ⁊ claudus. q̃ ne
q; vlla verba edere: neq; ex terra vnq̃ ſurgẽ valebat.
Cũq; hũc ꝓpĩqui illiꝰ flẽtes obtuliſſẽt: vir dñi ſollicite
reqͥſiuit an curatiõis illiꝰ haberẽt fidẽ Cui dũ in virtu
te dei ex auctoꝛitate petri: fixã ſalutˀ illiꝰ ſpẽ habere ſe
dicerẽt: ꝓtinꝰ venerãdus vir orõni incubuit. ⁊ miſſaꝝ
ſolẽnia exoꝛſus: ſacrificiũ in ꝯſpectu dei oĩpotẽtˀ ĩmo-
lauit. Quo pacto ab altari exiẽs claudi manũ tenuit:
atq; aſſiſtẽte et aſpiciẽte populo eũ mox a terra ꝓpꝛijs
greſſibꝰ erexit. Cũq; ei dñicũ coꝛpꝰ in os mitteret: illa
diu muta ad loquẽdũ lingua ſoluta eſt. Mirati oẽs:
flere pꝛe gaudio ceperũt. coꝛũq; mẽtes ilico metꝰ ⁊ re
uerẽtia ĩuaſit: cũ videlic; cernerẽt q̃d agapitꝰ facere ĩ
ꝟtute dñi ex adiutoꝛio petri potuiſſet.

Agapitꝰ claudũ ⁊ mutũ curauit.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

CA·IIII·De datio mediolanenſi epõ.

e

Juſdem q̃ꝫ principis tempe cum datius medio
lanenſis vrbis epus cauſa fidei exactus ad cõ=
ſtantinopolitanam vrbẽ pergeret: corinthi de=
uenit. Qui dum largã domũ ad hoſpitandũ quereret
que comitatũ illius ferre potuiſſꝫ: ⁊ vix iueniret. aſpe
xit emin⁹ domũ congruentis magnitudis: eũqꝫ ſibi p̃=
parari ad hoſpitandũ iuſſit. Cuncꝫ eiuſdẽ loci icole di
cerent i ea hũc manere nõ poſſe. qꝛ multis iã ãnis hãc
diabolus ihabitaret. atqꝫ ideo vacua remanſiſſet: vir
venerabilis. datius reſpõdit dicens. Jmo idõ hoſpita=
ri i domo eadeꝫ debem⁹: ſi hanc ſpũs malign⁹ inuaſit:
et ab ea hoĩm habitationẽ repulit. Jn ea ſibi igit̃ para
ri p̃cepit: ſecuruſqꝫ illa antiq̃ hoſtis certamina tolera=
turus itrauit. Jtacꝫ intẽpeſte noctis ſilentio cũ vir dei
quieſceret: antiquus hoſtis imenſis vocibus: magniſ=
qꝫ clamoribus cepit imitari rugit⁹ leonũ. balatus pe=
coꝝ. rudit⁹ aſinoꝝ. ſibilos ſerpẽtũ. porcoꝝ ſtridores et
ſoricũ. Tũc repẽte dati⁹ tot beſtiaꝝ vocib⁹ excitat⁹ ſur
rexit vehement̃ irat⁹: ⁊ ꝯtra antiquũ hoſtẽ magnis ce

dati⁹ epſ ad diabolũ dixit.

pit vocib⁹ clamare dicens. Bñ tibi ꝯtingit miſer: tu il=
le es q̃ dixiſti: ponã ſedẽ meã ad aq̃lonem: ⁊ ero ſil'is al
tiſſimo. Ecce per ſupbiã tuã porcꝭ ⁊ ſoricib⁹ ſimilis fa=
ctus es. ⁊ q̃ imitare deũ idigne voluiſti: ecce vt dignus
es beſtias imitaris. Ad quã ei⁹ vocẽ ſ vt ita dicaꝫ deie=
ctionem ſuã malign⁹ ſpũs erubuit. an nõ erubuit q̃ eã
dem domũ ad exhibẽda mõſtra q̃ cõſueuerat vlterius

Jdẽ domũ a diabolo occupataꝫ hĩtabilẽ fecit.

non itrauit. Sicqꝫ poſtmodũ fidelium habitaculũ fa=
cta ẽ. qꝛ dum eã vnus veraciter fidelis igreſſus ẽ: ab ea
protinus mẽdax ſpũs atqꝫ infidelis abſceſſit. Sꝫ opor
tet iam vt p̃ora taceamus: ad ea que diebus nr̃is ſunt
geſta veniendũ eſt.

CAPI·V·De ſabino camiſine ciuitatis epõ.

q

Uidã ei religioſi viri apulie ꝓuicie ptib⁹ cogniti
hoc qđ apđ mł'toꝝ noticiã lõge lateꝫ pcrebuit de
ſabino camiſine vrbis epiſcopo teſtari ſolent. qꝛ idem
vir longo iã ſenio ocl'oꝝ lumẽ amiſerat: ita vt oĩ modo

nil videret. Quẽ rex gothoꝝ totila ꝓphetie hr̃e ſpũm
audiẽs minime credidit: ſ; ꝓbare ſtuduit qđ audiuit.
Qui cũ in eiſdẽ ptib⁹ deueniſſet: hũc vir dñi ad p̃ndiũ
rogauit. Cũqꝫ iã vẽtũ eſſꝫ ad mẽſam rex diſcũbẽ nolu=
it: ſ; ad ſabini venerabil' viri dexterã ſedit. Cũ v̾o eidẽ

Sabinuſ epſ ꝓphetie ſpiritũ habuit.

pr̃i puer ex more poculũ vini p̃beret: rex ſilẽter manũ
tetẽdit. calicẽ abſtulit. eũ p ſe epõ vice pueri p̃buit. vt
videret an ſpũ ꝓuidẽte diſcerneret q̃s ei poculũ p̃be=
ret. Tũc vir dei accipiẽs calicẽ: ſ; tñ miniſteriũ nõ vi=
dẽs dixit. Uiuat ipa man⁹. De q̃ v̾bo rex let⁹ erubuit.
qꝛ q̃uis ipe deprehẽſus: in viro tñ dei qđ q̃rebat inue=
nit. Hui⁹ aũt venerabil' viri cũ ad exẽplũ vite ſeq̃n
tiũ in lõgũ ſeniũ vita traheret: ei⁹ archidiacon⁹ ambi
tiõe adipiſcẽdi epatus accẽſus eũ extiguẽ veneno mo
lit⁹ eſt. Qui cũ vini fuſoris animũ corrupiſſet: vt mi=
xtũ vinũ veneno ſibi poculũ preberet. refectiõis hora

De archidiacono volẽte eũ venẽo extinguere

cũ iã vir dei ad edẽdũ diſcũberet ei p̃miĳs corrupt⁹ pu
er h̊ qđ ab archidiacono ei⁹ accepat: veneni poculũ ob
tulit. Cui ſtati venerabil' epſ dixit. Bibe tu h̊ qđ mihi
bibẽdũ p̃bes. Tremefact⁹ puer dep̃henſũ ſe eſſe ſenti=
ens: maluit moritur⁹ bibẽ: q̃ꝫ penas ꝓ illa tãti homici=
dĳ culpa tolerare. Cũqꝫ ſibi ad os calicẽ duceret vir do
mini cõpeſcuit dicẽs. Nõ bibas: da mihi ego bibo. ſed
vade dic ei q̃ tibi illud dedit. Ego q̃dẽ venenũ bibo: ſ;
tu epſ nõ eris. Facto igit̃ ſigno crucis venenum epũs
bibit ſecurus. Eadẽqꝫ hora in loco alio in q̊ inerat ar=
chidiacon⁹ ei⁹ defũct⁹ eſt. ac ſi p os epi ad archidiaco=
ni viſcera illa venena tranſiſſent. Cui tñ ad inferendã

Sabinuſ venenuꝫ bibit q̊ is obĳt q̃ ei dari fec̃.

mortẽ venenũ q̃dẽ corporale defuit: ſ; hũc in cõſpectu
eterni iudicꝭ venenũ ſue malicie occidit. Petrus.

m

Jra ſunt hec: ⁊ nr̃is valde ſtupẽda tpib⁹. ſ; talis
eiuſdẽ viri vita phibet: vt q̃ cõuerſationem ei⁹ a=
gnouerit: virtutẽ nõ debeat mirari.

CAPI·VI·De caſſio narnienſis ciuitatis epiſcopo.

Gregorius.

n

Ecꝫ h̊ petre ſilcã: qđ multi nũc q̃ hic de narniẽ=
ſi ciuitate aſſũt mihi ſed l'o teſtificant̃. Eoꝝ nãqꝫ

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

gothoꝝ tp̄e cū p̄fatus rex totila narniis venisset: ⁊ vir
vite venerabilis cassi⁹ ei⁹ vrbis ep̄s occurrit. Cui q2 ex
ꝯſperſiōe ſp facies rubere ꝯſueuerat. h rex totila nō cō
ſperſiōis eē credidit: ſ aſſidue potatōis. eūq3 oīmō de-
ſpexit. Sʒ omṗs de⁹ vt quātus vir eēt q deſpiciebat̄ oſtē
deret: i narniēſi cāpo q rex aduenerat malign⁹ ſpūs co
raʒ oī exercitu ei⁹ ſpatariū iuaſit: eūq3 vexare crudeli-
ter cepit. Qui cū an̄ regis oculos ad venerādū viꝝ caſ
ſiū fuiſſet adduct⁹: hūc ab eo vir dn̄i orōne facta ſigno
crucis expulit: q i eū igredi vlterius nō p̄ſumpſit. Sic
q3 factū eſt vt rex barbarus ſeruū dei ab illo iaʒ die vene-
raret̄ ex corde: quē deſpectum valde iudicauit ex fa
cie. Nā q2 virū tāte virtutis vidit: erga eū illa mens ef
fera ab elationis faſtu detumuit.

Caſſi⁹ epiſco p⁹ ſpatharium obſeſſum liberauit

CA. VII. De andrea fundane ciuitatis ep̄o.

Sed ecce dū facta fortium viroꝝ narro: repen-
te ad memoriā venit: qd erga andreā fundane
ciuitatꝭ ep̄m diuina mīa fecerit. Qd tn̄ ad h le
gētibus vt valeat exopto: quatenus qui corpus ſuū cō
tinentie dedicant: habitare cum feminis non p̄ſumāt
ne ruina mētē tāto repētina ſurripiat: q̄to ad h quod
male ꝯcupiſcit: etiā p̄ſentia ꝯcupite forme famuletur.
Nec res ē dubia quā narro. q2 pene tāti i ea teſtes ſunt
quāti et eiuſdē loci habitatores exiſtūt. Hic nāq3 vene-
rabilis vir cū vitā multis plenā virtutib⁹ duceret: ſeq3
ſub ſacerdotali cuſtodia in cōtinentie arce cuſtodiret:
quādā ſctīmonialē feminā quā ſecū p⁹ habuerat: nolu
it ab epiſcopii ſui cura repellere: ſ certus de ſua eiuſq3
ꝯtinētia ſecum hanc ꝑmiſit habitare. ex qua re actuʒ ē
vt antiqu⁹ hoſtis apud ei⁹ animum aditum tētationis
exq̄reret. Nam cepit ſpeciem illius oculis mentis ei⁹
imprimere vt illectus nephanda cogitaret.

Exēpluʒ nō cohabitādū eſſe deuotos cum mulieribus.

Quadam vero die iudeus quidam ex campanie par-
tibus romam veniens appie carpebat iter: qui ad fun
danam glebam perueniēs. cum iam diem veſperaſce-
re cerneret: et quo declinare poſſet minime repperi-
ret: iuxta apollinis templnm fuit. ibiq3 ſe ad manen-

dū ꝯtulit. Qui ipm loci illi⁹ ſacrilegiū ꝑtimeſcēs q̄uis
fidē crucis minime h̄ret: ſigno tn̄ ſe crucꝭ munire cura
uit. Nocte aūt media ipo ſolitudis pauore turbat⁹ pui
gil iacebat: ⁊ repēte cōſpiciēs vidit malignoꝝ ſpūum
turbā q̄ſi in obſequiū cuiuſdā potētꝭ p̄ire. eū vo q cete-
ris p̄erat: in eiuſdē gremio loci cōſediſſe. q cepit ſingu-
loꝝ ſpūum obſequētiū ſibi cauſas actuſq3 diſcutē: q̄te
nus vnuſq̄ſq3 q̄ntū neq̄tie geſſiſſʒ iueniret. Cūq3 ſingu
li ſpūs ad inq̄ſitionē ei⁹ exponerēt qd opati ꝯ bonos fu
iſſent: vn⁹ in mediū ꝓſiluit: q in andree ep̄i animū per
ſpēm ſctīmonialꝭ femīe q̄ in epiſcopio ei⁹ habitabat q̄n
tā tētationē carnis cōmouiſſet: apuit. Cū vo hoc mali-
gn⁹ q p̄erat ſpūs inhiāter audiret: ⁊ tāto ſibi factū lu-
crū grāde crederet: quāto ſctīoris viri aīam ad lapſū
ꝑditiōis inclinaret. ille ſpūs q hec eadē fatebat̄ adiun
xit. q2 vſq3 ad h q̄s die p̄terito veſptina hora ei⁹ mentē
traxerit: vt in terga eiuſdē ſctīmonialꝭ femine blādiēs
alapā daret. Tūc malign⁹ ſpūs atq3 humāi gn̄is anti-
qu⁹ inimic⁹ exhortat⁹ hūc blāde eſt vt ꝑficerʒ qd cepiſ
ſet: q̄ten⁹ ruine illi⁹ ſingularē īter ceteros palmā tene
ret. Cūq3 iude⁹ q aduenerat h vigilans cerneret: et
magne formidinis anxietate palpitaret. ab eodē ſpū
q cūctꝭ illic obſequētib⁹ p̄erat: iuſſū ē vt req̄rerēt q̄ſnā
eſſet ille q iacere in tēplo eodē p̄ſumpſiſſet. Quē mali-
gni ſpūs ꝑgētes ⁊ ſubtili⁹ intuētes crucꝭ myſterio ſig-
tū viderūt: mirāteſq3 dixerūt. Ve ve: vas vacuū ⁊ ſi-
gnatū. Quib⁹ h renūciātib⁹ cūcta illa malignoꝝ ſpi-
rituū turba diſparuit. iude⁹ vo q hec viderat ilico ſur-
rexit: atq3 ad ep̄m ſub feſtinatiōe puenit. Quē i eccle-
ſia ſua repperiēs ſeorſum tulit: q tētatiōe vrgeret̄ inq̄ſi
uit. Cui ꝯfiteri ep̄s tētationē ſuā verecūdat⁹ noluit. cū
vo ille diceret q2 in illa tali dei famula p̄ui amoris ocu
los inieciſſet: atqʒ adhuc ep̄s negaret: adiūxit dicens
Quare negas qd inq̄rerꝭ: q2 ad h vſqʒ veſpe heſterno
die ꝑduct⁹ es: vt poſteriora illi⁹ alapa ferires. Ad que
nimirū verba deprehenſum ſe epūs intuens humili-
ter confeſſus eſt quod prius ꝑtinaciter negauit. Cui⁹
ruine ⁊ verecūdie idem iudeus cōſulens qualiter hoc

Cōgregatio ſeu cōcio demonū.

Spirit⁹ malign⁹ īter ceteros palmā nact⁹

Dictū diabuloꝝ de iudeo ſigto cruce.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

cognouiſſet: vl' ꝗ in ꝯuctu malignoꝝ ſpūum de eo au-
Andreaſ diuiſſet īdicauit. Qđ ille agnoſcēs ſe ad terrā ꝑtinꝰ in
eṗs abdi oſonē dedit. moxq̃ꝫ de ſuo habitaculo nō ſolū eādē dei
cat muli- famulā: ſꝫ oēꝫ q̃ꝫ feminā ꝗ in eiꝰ illic obſeq̃o habitabat
eres a ſe. expulit. Jn eodē v̾o tēplo apollinis bti andree apl'i re
pēte oratoriū fecit: atq̃ꝫ oī illa tētatiōe carnis fūditus
caruit. Judeū v̾o cuiꝰ viſione atq̃ꝫ increpatiōe ſaluatꝰ
Judeus eſt: ad eternā ſalutē traxit. Nā ſacramētꝭ fidei imbutū
baptiſat̃ atq̃ꝫ aq̄ baptiſmatꝭ emūdatū: ad ſcē eccl'ie gremiū per
duxit. Sicq̃ꝫ factū ē vt hebreus idē dū ſaluti aliene cō
ſulit ꝑueniret ad ſuā: vt omṗs deꝰ inde alteꝝ ad bonā
vitā ꝑduceret: vnde in bona vita alterū cuſtodiſſet.

Petrus.

r Es hec geſta quā audiui ⁊ metū mihi ꝓbet: ⁊ ſpē.

Gregorius.

v Tiq̃ꝫ ſic oportet ⁊ de dei nos ſemꝑ miſ̃atiōe ꝯfidē
Nota. ⁊ de nr̃a infirmitate formidare. Ecce eni paradi-
ſi cedrū ꝯcuſſā audiuimꝰ ⁊ nō euulſam: q̃tenꝰ infirmis
nobis: ⁊ de eiꝰ ꝯcuſſione naſcat̃ timor: ⁊ de eiꝰ ſtabilita
te fiducia.

CAPI. VIII. De cōſtantio aq̄ne ciuitatꝭ epiſcopo.

Jr q̃ꝫ venerabil' vite Cōſtātius aq̄ne ciuitatis
v epūs fuit. q̄ nuꝑ predeceſſoris mei tꝑe btē me-
morie ioānis pape defunctꝰ ē. Hūc ꝓphetie ha
buiſſe ſpūm multi teſtant̃: q̄ eū familiariter ſcire potu
Cōſtātiꝰ erūt. Cuiꝰ inter multa ſꝫ dixerūt religioſi veraceſq̃ꝫ vi
ꝓphetie ri q̄ preſentes fuerūt: qđ in die obitꝰ ſui cū a circūſtāti
ſpūm ha bꝰ ciuibꝰ: vt pote diſceſſurꝰ pater tā amabil' amariſſie
buit. plāgeret̃: eū flēdo requiſierūt dicētes. Quē poſt te pa
trē habebimꝰ? Quibꝰ iṗe ꝑ ꝓphetie ſpūm rn̄dit dicēs
Rn̄ſuꝫ cō Poſt ꝯſtātiū mulionē: poſt mulionē fullonē. o tu aq̄na
ſtātij ī eiꝰ ⁊ ſꝫ habes. Quibꝰ ꝓphetie v̾bis editis: vite ſpūm exa
obitu. lauit extremū. Quo defūcto eiꝰ eccl'ie paſtoralē ſuſce
pit curā andreas diaconꝰ illiꝰ: qui quondā in ſtabul'
itinerū curſum ſeruabat equoꝝ. atqꝫ illo ex hac vita
ſubducto: ad epiſcopatꝰ ordinē iouinus accerſitus eſt:
q̄ in eadē ciuitate fullo fuerat. Quo adhuc ſuꝑſtite ita

cuncti inhabitatores ciuitatis illiꝰ barbaroꝝ gladijs
et peſtilentie īmanitate vaſtati ſunt: vt poſt morteꝫ illi
us ne quis epiſcopꝰ fuerit: nec q̄bus fieret inueniri po
tuiſſet. Sic itaqꝫ completa eſt viri dei ſententia: quate
nus poſt deceſſum duoꝝ ſe ſequentiuꝫ eius eccleſie pa
ſtorem minime haberet.

CA. IX. de Frigidiano lunenſis ciuitatis eṗo.

ſ Ed neqꝫ hoc ſileam qđ narrante viro venerabi
li venantio lunēſi eṗo me an̄ biduū ꝯtigit agno
uiſſe. Lucane nāq̃ꝫ eccleſie ſibimet ꝓpinq̄ fuiſſe
mire virtutis viꝝ frigidianū noīe narrauit epiſcopū.
cuius ſꝫ opinatiſſimū ac cunctis habitantibꝰ teſtat̃ me
morari miraculū: qđ anſeris fluuiꝰ q̄ iuxta illiꝰ vrbis
muros influebat. ſepe inundatiōe facta curſus ſui al-
ueum egreſſus per agros diffundi conſueuerat: ⁊ q̄cū-
q̃ꝫ ſata et plantata reppererat euertebat. Cūqꝫ hoc cre
bro fieret: et magna eiuſdē loci incolas neceſſitas vrge
ret: dato ſtudio operis eum per loca alia deuiare cona
ti ſūt. Sꝫ q̃uis diutius laboratū fuiſſet: a ꝓprio alueo
deflecti non potuit. Tunc vir dn̄i frigidianꝰ raſtruꝫ ſi- Frigidia
bi paruulum fecit: ad alueū fluminis acceſſit ⁊ ſolꝰ o nus eṗs
rationi incubuit: atqꝫ eidē flumini ꝓcipiens vt ſe q̄ret̃- fluuiū o-
per loca queq̃ꝫ vt ei viſa ſunt: raſtrum per terrā traxit. rōne ſua
Quem relicto alueo ꝓprio tota fluminis aqua ſecuta a ꝓṗo al-
eſt. vt funditꝰ locū ꝯſueti curſus deſereret: ⁊ ibi ſibi al ueo diū-
ueū vbi tacto per terrā raſtro vir dn̄i ſignū fecerat ven tit.
dicaret. et queq̃ꝫ eſſent alimentis hominū profutura:
ſata vel plantata vltra non lederet.

CAPI. X. de Sabino eṗo placentino.

h Elius quoqꝫ venerabilis viri venātij eṗi aliud
miraculū relatione cognoui: qđ in placentina
vrbe perhibet geſtum. quod vir dei veraciſſimꝰ
ioannes in hac modo romana ciuitate locum prefecto
rium ſeruans. Qui in eadem placentina vrbe eſt or
tus ⁊ nutritus: ita vt epiſcopus memorat. quia geſtū
fuerit atteſtat̃. Jn ea nanqꝫ ciuitate ſabinum nomine

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

fuiſſe aſſerũt mire virtutis ep̃z. Cui dũ die quadã ſuus diacon⁹ nunciaſſet: q̄ curſus ſui padus alueũ egreſſus eccleſie agros occupaſſet: totaq̄ʒ illic loca nutriẽdis ſeminib⁹ ꝓfutura: aqua eiuſdẽ flumis teneret. Venerabilis vite ſabinus ep̃us reſpõdit dicẽs. Vade et dic ei Mãdat tibi ep̃s vt te cõpeſcas ⁊ ad ꝓpriũ alueũ redeas. Quod diacon⁹ ei⁹ audiẽs deſpexit et irriſit. Tunc vir dei accerſito notario dictauit dicẽs. Sabin⁹ domini ieſu xp̃i ſeruus ꝯmonitoriũ pado. p̄cipio tibi i noīe ieſu xp̃i dñi nr̃i vt de alueo tuo i locis iſtis vlteri⁹ nõ exeas: nec t̃ras eccleſie ledere p̄ſumas. Atq̄ʒ eidẽ notario ſubiũxit dicẽſ. Vade hoc ſcribe: ⁊ i aquã eiuſdẽ fluminis ꝓijce. Quo facto ſancti viri p̄ceptũ ſuſcipiẽs: ſtatim ſe a terris eccleſie aqua ꝯpeſcuit: atq̄ʒ ad ꝓpriũ alueum reuerſa: exire vlteri⁹ in loca eadẽ nõ p̄ſũpſit. Qua in re petre q̃d aliud q̄̃ inobediẽtiũ hoim duritia ꝯfundit: qñ in virtute ieſu et elementũ irrationabile ſancti viri preceptis obediuit.

Mandato ſabini pad⁹ inũdãs itra ſuũ alueũ ſeſe retraxit.

Nota.

CA. XI. De cerbonio populonij epiſcopo

Vir q̄̃ vite venerabilis Cerboni⁹ populonij ep̃s magnã dieb⁹ nr̃is ſcĩtatis ſue ꝓbationẽ dedit. Nã cũ hoſpitalitatis ſtudio valde eẽt itent⁹ die quadã trãſeuntes milites hoſpitio ſuſcepit. q̃s gothis ſupueniẽtib⁹ abſcõdit. eorũq̄ʒ vitã ab illoꝝ neq̄tia abſcõdẽdo ſeruauit. Qđ dũ gothoꝝ regi ꝑfido totile nũciatum fuiſſet: crudelitatis ĩmaniſſime veſania ſuccẽſus huc ad locũ q̄ octauo hui⁹ vrbis miliario merulis dicit̃ vbi tũc ip̃e cũ exercitu ſedebat iuſſit duci. eumq̄ʒ i ſpectaculo ppl'i vrſis ad deuorandũ ꝓijci. Cũq̄ʒ idem rex ꝑfidus i ip̃o q̄̃ ſpectaculo ꝯſediſſet ad iſpiciẽdũ mortẽ ep̃i magna populi turba ꝯfluxit. Tunc ep̃s deduct⁹ in medio eſt: atq̄ʒ ad eius mortẽ ĩmaniſſim⁹ vrſus exq̄ſit⁹ qui dũ humana mẽbra crudeliter carperet ſeui regꝭ aimum ſatiaret. Dimiſſus itaq̄ʒ vrſus ex cauea eſt: q̄ accenſus et concit⁹ ep̃z petijt: ſ; ſubito ſua ferocitate oblitus deflexa ceruice: ſubmiſſoq̄ʒ humiliter capite: lambere epiſcopi pedes cepit. vt patenter oĩbus daret̃ intelligi: quia erga illũ virũ dei et ferina corda eſſent ho

Rex totila cerboniũ vrſis dilaniandũ expoſuit.

Vrſ⁹ pedes ep̃i lãbebat.

minũ: ⁊ quaſi humana beſtiaꝝ. Tũc ppl's q̄ ad ſpectaculũ venerat mortis: magno clamore verſus ẽ i admirationẽ venerationis. Tũc ad ei⁹ reuerẽtiã colẽdã rex ip̃e ꝑmotus ẽ. Quippe cũ q̄ ſupno iudicio actus ʒ erat. vt q̄ deũ ſeq̄ p̄ri⁹ i cuſtodiẽda vita ep̃i noluit: ſaltem ad mãſuetudinẽ beſtie ſeq̄ret̃. Cui rei hi q̄ tũc p̄ſentes fuerũt: adhuc nõnulli ſupſũt: eãq̄ʒ cũ oĩ illic ppl'o ſe vidiſſe teſtant̃. De quo etiã viro aliud q̄̃ miraculũ venãtio lunenſi ep̃o narrãte cognoui. In ea nãq̄ʒ populonij eccleſia cui p̄erat ſepulchrũ ſibi p̄parauit. Sʒ cũ longobardoꝝ gẽs i italiã veniẽs cũcta vaſtaſſet: ad helbã inſulã receſſit. Qui ingruẽte egritudine ad mortẽ veniens: clericis ſuis ſibiq̄ʒ obſequẽtib⁹ p̄cepit dicẽſ. In ſepulchro meo qđ mihi p̄paui populonij me ponite. Cui illi cũ dicerẽt. Corp⁹ tuũ illuc qualiter reducere poſſum⁹: q2 a lõgobardis teneri loca eadẽ ⁊ vbiq̄ʒ eos illic diſcurrere ſcimus. Ip̃e rñdit. Reducite me ſecuri. nolite metuere: ſ; feſtine ſepelire me curate. moxq̄ʒ vt ſepultũ fuerit corp⁹ meũ: ex eodẽ loco ſub oĩ feſtinatione recedite. Defuncti igit̃ corp⁹ iposuerũt naui. Cunq̄ʒ ppl'oniũ tenderẽt: collectis in aere nubibus ĩmenſa nimis pluuia erupit. Sʒ vt pateſceret oĩbus cui⁹ viri corpus nauis illa portaret ꝑ illud maris ſpaciũ qđ ab helba iſula vſq̄ʒ populoniũ. xij. miliaribus diſtat. circa vtraq̄ʒ nauis latera ꝓcelloſe valde pluuia deſcendit: ⁊ i nauẽ eandẽ vna pluuie gutta nõ cecidit. Peruenerũt itaq̄ʒ ad locũ clerici: ⁊ ſepulture tradiderũt corp⁹ ſacerdotꝭ ſui. cuius p̄cepta ſeruãtes ad nauẽ ſub feſtinatione reuerſi ſunt. Quã mox vt intrare potuerũt i eundẽ locũ vbi vir dñi ſepultus fuerat: lõgobardoꝝ dux crudeliſſimus gũmar aduenit. Ex cui⁹ aduentu viꝝ dei habuiſſe ſpm̃ ꝓphetie claruit. q2 miniſtros ſuos a ſepulture loco ſub feſtinatione diſcedere p̄cepit.

In naui nõ pluit i q̄ corp⁹ cerbonij vehebat̃

Gũmar lõgobardoꝝ dux.

CA. XII. De fulgẽtio vtriculano ep̃o. Gregori⁹

Hoc vero qđ diuiſa pluuia factũ narraui miraculũ etiã i alteri⁹ ep̃i veneratiõe mõſtratũ ẽ. Nã quidã clericus ſenex q̄ adhuc ſupeſt eidẽ rei p̄ſto ſe fuiſſe

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

testat᷑ dicēs. Fulgēti⁹ ep̄s q̄ vtricolēsi eccl'ie p̄erat: regē crudelissimū totilā īfestū oīmodo habebat. Cūq̄3 ad easdē ptes cū exercitu ꝓpiq̄sset: cure fuit ep̄o p clericos suos xenia ei trāsmittere: eiusq̄3 furoris īsaniā si poss3 mūerib⁹ mitigare. Que ille vt vidit ꝓtinus spuit: atq̄3 iratus suis oīb⁹ iussit: vt eūdē ep̄m sub oī aspitate constrigerēt: eūq̄3 ei⁹ examini seruarēt. Quē dū feroces gothi ministri scilicet crudelitatꝭ illi⁹ tenuissent: circūdātes eū vno i loco stare p̄ceperūt. eiq̄3 ī t'ra circulū designauerūt: ex quē pedē tēdere nullo mō auderet. Cūq̄3 vir dei i sole nimio estuaret ab eisdē gothis circūdatus: ꝛ designatiōe circuli iclusus: repēte choruscatōes et tonitrua ꝛ tāta vis pluuie erupit. vt hi q̄ custodiēdū acceperāt: imēsitatē pluuie ferre nō possēt. Et dū magna nimis iundatio fieret: int' eandē designationē circuli i qua vir dn̄i fulgētius stetit: nec vna quid pluuie gutta descēdit. Qd dū regi crudelissimo nūciatū esset illa mēs effera ad magnā ei⁹ reuerētiā versa ē. cui⁹ penā pri⁹ isatiabili furore sitiebat. Sic op̄s de⁹ circa elatas carnaliū mētes potētie sue miracl'a p despectos operat᷑. vt q̄ superbe ꝯtra p̄cepta veritatis se eleuāt: eorū ceruicē veritas p humiles p̄mat.

Fulgēti⁹ ep̄s regi totile xenia misit

Intra circulū fulgētij non pluit.

CA. XIII. De herculano perusino ep̄o.

n

Uper q̄3 florid⁹ venerabilis vite ep̄s narrauit q̄ddā mēorabile valde miraculū dicēs. Vir sanctissim⁹ herculan⁹ nutritor me⁹ perusine ciuitatis ep̄s fuit: ex ꝯuersatione mōasterij ad sacerdotalis ordis gratiā deduct⁹. Totile aūt pfidi regis tp̄ib⁹ eandē vrbē annis. vij. ꝯtinuis gothoꝝ exercit⁹ obsedit. ex qua multi ciuiū fugerūt q̄ famis periculū ferre nō poterāt. Anno vero. vij. nōdū finito obsessam vrbē gothorū exercit⁹ itrauit. Tūc comes q̄ eidē exercitui p̄erat ad regē totilā nūcios misit: exq̄rens q̄d de ep̄o vel populo fieri iuberet. Cui ille p̄cepit dicens. Ep̄o pri⁹ a vertice capitis vsq̄ ad calcaneū corrigiā tolle: et tūc caput ei⁹ amputa. oēs vero populum q̄ illic iuēt⁹ ē: gladio extingue. Tūc idē comes venerabilē viꝝ herculanū ep̄m su

Crudele edictū in herculanū ep̄m.

per vrbis murū deductū: capite trūcauit. eiusq̄3 cutē iam mortuū a vertice vsq̄3 ad calcaneū icidit. vt ex ei⁹ corpe corrigia sublata videret᷑ moxq̄3 corp⁹ illi⁹ extra muꝝ ꝓiecit. Tūc q̄dā humanitatis pietate cōpulsi: abscisum caput ceruici apponētes cū vno paruulo īfāte qui illic extictus iuētus ē iuxta muꝝ corp⁹ ep̄i sepulture tradiderūt. Cunq̄3 post eādez cedē die. xl. rex totila iussisset vt ciues vrbis illi⁹ q̄ quolibet dispersi essent ad eā sine aliqua trepidatione remearēt. hi q̄ p̄us fugerāt viuendi licentia accepta reuersi sunt. S3 cui⁹ vite eorum ep̄s cognit⁹ fuerat: memores vbi sepultū esset corpus illi⁹ q̄sierunt: vt h̄ iuxta honorē debitū i eccl'ia beati petri ap̄l'i humarēt. Cunq̄3 itū esset ad sepulchru3 effossa terra iuenerunt corp⁹ pueri pariter humati: vtpote iā die. xl. tabe corruptu3 ꝛ vermib⁹ plenū. corp⁹ v̄ ep̄i ac si die eodem eēt sepultum. Et q̄d ē adhuc miratione venerādum. q̄r ita caput eius vnitū fuerat corpori ac si nequaq̄ fuisset abscisum. sic videlicet vt nulla vestigia sectionis apparerēt. Cunq̄3 h̄ ꝛ i terga verterēt exq̄rentes si q̄d signū vel de alia mōstrari incisione potuisset: ita sanū atq̄3 intemeratū omne corp⁹ iuentu3 ē ac si nulla hoc incisio ferri tetigisset. Petrus.

Herculāi caput corpori post mortē miraculose reunitū.

q

Uis non obstupescat talia signa mortuoꝝ que fiunt pro exercitatione viuētium.

CA. XIIII. De Isaac seruo dei. Gregorius.

p

Rioribꝫ q̄3 gothoru3 temporibus fuit iuxta spoletanam vrbem vir vite venerabilis Isaac nomine. q̄ ad extrema pene gothorum tp̄a ꝑuenit quē nostroꝝ multi nouerunt: ꝛ maxie sacra v̄go gregoria q̄ nunc i hac romana vrbe iuxta ecclesiā beate marie virgīs habitat. Que dū adolescētie sue tp̄e ꝯstitut̄ iā nuptijs i eccl'ia3 fugiss3: ꝛ sctīmonialis vite ꝯuersationē q̄reret: ab eodē viro defensa: atq̄3 ad eum quē desiderabat habitum dn̄o ꝓtegente perducta est. Que q̄r spōsu3 fugit i terra: habere spōsū meruit i celo. Multa aūt de eode3 viro narrāte venerabili patre eleutherio

gregoria sanctimonial' effecta.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

agnoui. q̄ et hūc familiariter nouerat: ⁊ ei⁹ vrbis vita ſidē p̄bebat. Hic itaq; venerabilis iſaac oꝛtus ex italia nō fuit. ſ; ea illi⁹ narro miracula q̄ cōuerſat⁹ ī italia fec. Cū pꝛimū de ſyrie partib⁹ ad ſpoletanā vꝛbē veniſſet: ingreſſus eccleſiā a cuſtodib⁹ petijt vt ſibi quātū vellēt licētia cōcederet̃ oꝛādi: eūq; hoꝛis ſecretioꝛib⁹ egredi nō vꝛgerēt. Qui mox ad oꝛādū ſtetit: diēq; totū pegit in oꝛōne. cui ſequētem ꝯtinuauit ac noctē. Secūdo etiam die cum nocte ſubſequēti indefeſſus precib⁹ ꝑſtitit diem q̄ꝫ tertium in oꝛōne ꝯiunxit. Cumq; hoc vn⁹ ex cuſtodibus ſuperbie ſpū īflat⁹ cerneret: vnde ꝓficere debuit: inde ad defectus damna ꝑuenit. Nā hūc ſimulalatoꝛem dicere ⁊ verbo ruſtico cepit. impoſterū clamare q̄ ſe trib⁹ dieb⁹ et noctib⁹ oꝛare ante oculos hominū demōſtraret. Qui ꝓtinus currēs virū dei alapa ꝑcuſſit: vt quaſi religioſe vite ſimulatoꝛ de eccleſia cum contumelia exiret. Sꝫ hūc repente vltoꝛ ſpūs īuaſit: et ad viri dei veſtigia ſtrauit. ac ꝑ os illi⁹ clamare cepit. Iſaac me eijcit: iſaac me eijcit. Uir q̄ppe ꝑegrin⁹ q̄ cēſeret̃ noīe neſciebat̃: ſ; ei⁹ nomē ille ſpūs ꝓdidit: q̄ ſe ab illo poſſe eijci clamauit. Mox āt ſuꝑ vexati coꝛp⁹ vir dei īcubuit. malign⁹ ſpūs q̄ eū inuaſerat abſceſſit. ī tota vꝛbe tūc ſtatim q̄d in eccleſia factū fuiſſet innotuit. Currere viri et femine nobiles atq; ignobiles pariter ceperūt. certatiq; eū in ſuis rapere domib⁹ conabant̃. alij ad ꝯſtruendū monaſteriū p̄dia. alij pecunias. alij ſubſidia queq; poterant offerre viro dei ſupplicit̃ volebāt Sed ſeruus oīpotentis dn̄i hoꝝ nihil accipiens: egreſſus vꝛbē non longe deſertū locū repperit: ibiq; ſibi humile habitaculum ꝯſtruxit. Ad quē dū multi pergunt exēplo illius eterne vite accendi deſiderio ceperūt: atq; ſub eius magiſterio in oīpotentis ſe dn̄i ſeruitiū dederunt. Cumq; eum crebꝛo diſcipuli humiliter admonerent: vt ꝓ vſu monaſterij poſſeſſiōes q̄ offerebant̃ acciperet: ille ſollicitus ſue pauꝑtatis cuſtos foꝛtem ſententiā tenebat dicens. Monachus q̄ in terra poſſeſſiones querit monach⁹ non ē. Sic quippe metuebat paupertatis ſue ſecuritatē perdere: ſicut auari diuites ſo=

Iſaac trib⁹ dieb⁹ noctibuſ q; continue oꝛauit.

Iſaac eiecit diabolū ab obſeſſo.

Nota.

lēt perituras diuitias cuſtodire. Ibi itaq; ꝓphetie ſpū magniſq; miraculis cūctis longe lateq; habitantib⁹ vita ei⁹ inclaruit. Nam die quadā ad veſperū in hoꝛto monaſterij fecit iactari ferramenta q̄ vſitato nos noīe vangas vocam⁹. Dixit itaq; diſcipulis ſuis. Tot vangas ī hoꝛto ꝓijcite: ⁊ citius redite. Nocte vero eadē dū ex moꝛe cū fratribus ad exhibēdas laudes dn̄o ſurrexiſſet: precepit dicēs. Ite et operarijs noſtris pulmentū coq̄te: vt mane p̄mo paratū ſit. Factū aūt mane fecit deferri pulmētu ꝫ q̄d parari iuſſerat. atq; hoꝛtū cū fratrib⁹ īgreſſus q̄t vāgas iactari p̄ceperat: tot in eo laboꝛātes operarios īuenit. Ingreſſi q̄ppe fures fuerāt ſ; mutata mente ꝑ ſpm̄ apphenderūt vāgas quas inuenerūt. ⁊ ab ea hoꝛa qua īgreſſi ſūt quouſq; vir dn̄i ad eos veniret: cūcti hoꝛti illi⁹ ſpacia q̄ inculta fuerāt coluerūt. Quib⁹ vir dn̄i mox vt īgreſſus ē ait. Gaudete fratres. multū laboꝛaſtis. iā q̄eſcite. Quib⁹ ilico alimēta que detulerat p̄buit: eoſq; poſt tāti laboꝛis fatigationem refecit. Sufficiēter aūt refectis ait. Nolite malū facere. quotiēs de hoꝛto aliq̄d vultis: ad hoꝛti aditū venite. trāquille petite. cū b̄ndictiōe ꝑcipite. ⁊ a furti pꝛauitate ceſſate. Quos ſtati collectiſ: holerib⁹ onuſtari fecit. Actumq; ē vt q̄ ad hoꝛtū nocituri venerāt: cuꝫ laboꝛis ſui pꝛemio ⁊ repleti ab eo: ⁊ īnocui redirent.

Fures ꝯ=ſi ſunt in oꝑarios.

a

ALio q̄ꝫ tempe acceſſerunt ad eum peregrini q̄daꝫ miam poſtulātes: ſciſſis pānis obſiti: ita vt pene nudi viderent̃. Cumq; ab eo veſtimēta peterēt: eoꝝ verba vir dn̄i tacit⁹ audiuit. q̄ vnum ex diſcipulis ſuis ꝓtinus ſilent̃ vocauit: eiq; p̄cepit dicēs. Uade atq; ī illa ſilua ī loco tali cauā arboꝛē req̄re: ⁊ veſtimēta q̄ ī ea inueneris defer. Cūq; diſcipulus abijſſet: arboꝛē ſicut iuſſus fuerat req̄ſiuit. veſtimēta repperit. et latent̃ detulit magiſtro. Que vir dei ſuſcipiēs ꝑegrinis nudis atq; petētib⁹ oſ̄dit ⁊ p̄buit: dicēs. Uenite q̄ nudi eſtis: ecce tollite ⁊ veſtite vos. Hec illi ītuētes recognouerūt que poſuerant: magnoq; pudoꝛe conſternati ſunt. et q̄ fraudulenter veſtimenta querebant aliena: confuſi receperunt ſua.

Fraude ꝑegrinorū Iſaac in ſpū agnouit.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

a Lio quoqꝫ tempe quidã ſe eiꝰ orõnibꝰ ꝯmendãs: ſportas duas plenas alimẽtis ei ꝑ puerũ tranſmiſit. quaꝝ vnã idẽ puer ſurripuit: atqꝫ in itinere abſcondit vnã vero ad dei hoĩem detulit: ⁊ petitionẽ illiꝰ q̄ ſe ei ꝑ xeniũ ꝯmendauerat enarrauit. Quẽ vir dñi benigne ſuſcipiens: eũdẽ puerũ admonuit dicẽs. Gratias agimus. ſed vide ſportã quã in itinere poſuiſti: ne incautꝰ tãgẽ preſumas. qꝛ ĩ eã ſerpens ĩgreſſus ẽ. Eſto ergo ſollicitus ne ſi tollere ĩcautus volueris: a ſerpente feriaris. Quibus verbis puer valde ꝯfuſus. exultauit q̄dẽ quod euaſit mortẽ: ſꝫ triſtis ad modicum factus ẽ. qꝛ q̄uis salubrẽ penã euaſerit: tñ pertulit verecũdiã ſuam Qui reuerſus ad ſportã: caute ac ſollicite attẽdit. ſed eã iã ſicut vir dei p̄dixerat ſerpens tenebat. Hic itaqꝫ cũ virtute abſtinẽtie. ꝯtẽptu reꝝ trãſeuntiũ. ꝓphetie ſpũ. orõnis ĩtẽtione eſſꝫ ĩcõparabilr̃ p̄ditus: vnũ erat quod ĩ eo rep̄henſibile eẽ videbat̃. qꝛ nõnunq̄ tanta ei licentia inerat: vt illis tot virtutibꝰ niſi ſciret̃ eẽ plenꝰ nullo modo crederetur. Petrus.

In ſpiritu furtũ vidit.

q Ueſo te. quidam hoc eſſe dicimus. ſponte ſibi leticie frena laxabat: an tot virtutibus pollens aliquãdo ad preſens gaudium etiam renitens eius animus trahebatur? Gregorius.

m Agna ẽ petre oĩpotentis dei diſpẽſatio. ⁊ plerũqꝫ cõtingit vt q̄bus maiora bona p̄ſtat: q̄dã minora nõ tribuat. vt ſꝑ eoꝝ animꝰ habeat vñ ſe rep̄hẽdat. q̄tenus dũ appetũt ꝑfecti eẽ ⁊ nõ poſſũt: et laborãt in hoc quod nõ acceperũt. nec tñ elaborãdo preualẽt: ne ĩ his que accepta habẽt ſe mĩme extollãt. ſed diſcãt qꝛ ex ſemetip̄is maiora bona nõ habẽt q̄ ĩ ſemetip̄is vicere ꝑua vitia atqꝫ extrema nõ poſſũt. Hic eſt eĩ q̄ ꝑducto dominꝰ ad terrã repromiſſiõis populo cũctos fortes atqꝫ p̄potẽtes aduerſarios eiꝰ extiguẽs philiſteos: atqꝫ cananeos reſeruauit. vt ſicut ſcriptũ ẽ. In eis experiret̃ iſrael. qꝛ nõnunq̄ vt dictũ eſt: eis etiã quibꝰ magna dona tribuit: parua quedã reprehẽſibilia relinq̄t. vt ſẽꝑ habeãt ꝯtra quod bellũ gerãt. ⁊ deuictis magnis hoſtibus mentẽ nõ erigãt: quãdo eos adhuc aduerſarij etiã

Nota.

Nota.

minimis fatigant. Fit itaqꝫ vt miro modo vna eademqꝫ mens ⁊ virtute polleat: ⁊ ex infirmitate laceſcat. quatenꝰ ⁊ ex parte ꝯſtructa ſit: ⁊ ex parte ſe ꝯſpiciat eẽ deſtructã: vt per bonũ qđ q̄rit ⁊ habere nõ valet: illud ſeruet humiliter qđ habet. Sꝫ quid miꝝ qđ hoc de homĩe dicimꝰ qñ illa ſuperna regio ĩ ciuibus ſuis ex parte dãna ꝑtulit: ⁊ ex parte fortiter ſtetit. vt electi angelorum ſpũs dũ alios per ſuꝑbiã cecidiſſe ꝯſpicerẽt: ipi tãto robuſtius: q̄nto humiliꝰ ſtarẽt. Illi ergo regiõis ſue etiã detrimento ꝓfecerũt: q̄ ad eternitatis ſtatũ ex ꝑte ſue deſtructionis ẽ ſolidius inſtructa. Sic ergo ⁊ ĩ vnaquaqꝫ aĩa agitur: vt in humilitatis cuſtodia aliquãdo ad lucra maxĩa ex minimo dãno ſeruet̃. Petrus.

Damna parua qñ qꝫ magni lucri cauſa fiunt.

p Lacet quod dicis.

CAPI. XV. De euthicio ⁊ florẽtio ſeruis dei.

Gregorius.

n Eqꝫ hoc ſileam quod ex regione eadẽ venerabilis viri ſanctuli p̄ſbyteri narratione cognoui: de cuius verbis ipſe non dubitas. quia eius vitam fidemqꝫ minime ignoras.

e Odem q̄qꝫ tempe in vrſine partibꝰ ꝓuintie duo viri in vita atqꝫ habitu ſctẽ conuerſationis habitabant. quoꝝ vnus Euthicius: alter vero Florentius dicebatur. Sed idem euthicius in ſpiritali zelo atqꝫ in feruore virtutis ſe exercuerat: multorũqꝫ animas ad deum perducere exhortando ſatagebat. Florentius ů ſimplicitati atqꝫ orationi deditam ducebat vitam. Nõ longe autem erat monaſterium quod rectoris ſui morte erat deſtitutum: ex quo ſibi monachi eundem euthicium preeſſe voluerunt Qui eorum precibus acquieſcens multis annis monaſterium rexit. diſcipulorũqꝫ animas in ſtudio ſancte conuerſationis exercuit. ac ne oratorium in quo prius habitauerat ſolũ remãere potuiſſet: illic venerabilẽ virũ florẽtiũ reliq̄t. In q̄ dũ ſolus habitaret: die quadã ſeſe in orõnẽ dedit. atqꝫ ab oĩpotente dño petijt: vt ei illic ad habitandũ aliqđ ſolatiũ donare dignaret̃. Qui mox vt ĩpleuit orõnẽ: oratoriũ egreſſus ante foras vrſum repperit ſtantem.

Euthicius monaſteriũ rexit.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

qui dū ad terrā caput deꝓmeret: nihilqꝫ feritatꝭ ī ſuis
motibꝰ dmōſtraret: apte dabat ītelligi ꝙ ad viri dei ob
ſeq̄uꝫ veniſſet. qđ vir q̄ꝫ dn̄i ꝑtinꝰ agnouit. Et qꝛ ī eadēꝫ
cella q̄ttuor vl' q̄nqꝫ pecudes remāſerāt: qbꝰ oīno đerat
qui paſceret ⁊ cuſtodiret: eidēqꝫ vrſo p̄cepit dicēs. Ua
Urſꝰ paſtor ouiū effectꝰ eſt — de atqꝫ oues has ad paſtū eijce. ad horā ů ſextā reūtere
cepit itaqꝫ h̄ īdeſinentꝛ agere. īiūgebatꝛ vrſo cura paſto
ris. ⁊ q̄s māducare ꝯſueuerat: paſcebat oues beſtia ie
iuna. Cū vir dn̄i ieiunare volebat: ad nonā p̄cipiebat
vrſo eađ hora cū ouibꝰ reūti. cū ů noluiſſꝫ: ad. vj. In oī
bꝰ itaqꝫ mādatꝭ viri dei obtēꝑabat vrſus. vt neqꝫ ad ſe
xtā iuſſus redire veniret ad nonā: neqꝫ ad nonā iuſſus
redire veīret ad ſextā. Cūqꝫ diu h̄ agereꝛ: cepit ī loco eo
Diabolꝰ bonis inuidos ſb=ornat. — dē tāte v̄tutꝭ fama lōge lateqꝫ creſcere. Sꝫ qꝛ ātiquꝰ ho
ſtis vn̄ bonos cernit eniteſcere ad glīaꝫ: iñ ꝑuerſos ꝑ i=
uidiā rapit ad penā. Quattuor viri ex diſcipulis vene
rabilꝛ euthicij vehemēter iuidentes ꝙ coꝝ magiſter ſig̃
nō faceret: ⁊ is q̄ ſolꝰ ab eo relictꝰ fuerat tāto h̄ miracu
lo clarꝰ appareret: eūdē vrſū īſidiātes occiderūt. Cun
qꝫ hora q̄ iuſſus fuerat nō rediret: vir dei florētiꝰ ſuſpi
catꝰ ē eū redituꝝ ⁊ vſqꝫ ad horā veſperā expectās: affli
gi cepit ꝙ idē quē ex ſimplicitate multa fratrē vocare
Urſū fratrē vocabat. — ꝯſueuerat: vrſus mīme reuerterꝛ. Die ů altꝛa perexit
ad agrū: vrſū pariter oues q̄ſiturꝰ: quē occiſū reꝑpit.
Sꝫ ſollicite īquirēs: citiꝰ a q̄bus fuerat occiſus īuenit.
Tūc ſeſe ī lamētū dedit: frm maliciā magiſq̄ꝫ vrſi mor=
tē deplorās. Quē venerandus vir euthiciꝰ ad ſe dedu
ctū ꝯſolari ſtuduit. Ꝟ iđ vir dn̄i corā eo dolorꝭ magni ſti=
mulis accenſus: imp̄catꝰ ē dicēs. Spero ī oīpotēti deo
qꝛ ī hac vita ante oculos oīm ex ſua malicia vīdictā re
cipiāt: q̄ nihil ſe ledente vrſū meū occiderūt. Cuius vo
cē ꝓtinus vltio diuina ſecuta eſt. Nā quattuor mōachi
Elephanticꝰ morbus. — qui vrſuꝫ occiderāt ſtatim elephātico morbo ꝑcuſſi ſūt
vt mēbris putreſcentibꝰ īterirēt. Qđ factū vir dei flo=
rentius vehementꝛ expauit ſeqꝫ ita fratribus maledi=
xiſſe ꝑtimuit. Omni enī vite ſue tempe flebat. qꝛ exau=
ditus fuerat ſe crudelem: ſe in eorum morte clamauit
homicidā. Qđ iccirco omipotentē dn̄ꝫ feciſſe credimꝰ

ne vir mire ſimplicitatꝭ q̄ntolibꝫ dolore cōmotꝰ intor=
quere vltra p̄ſumeret iaculū maledictionis. Petrus.
n Unq̄d nā valde graue eſſe credimꝰ: ſi fortaſſe cui=
libet exagitati iracūdia maledicamꝰ?
Gregorius.
d E h̄ pctō cur me p̄cūctarꝭ an g̃ue ſit: cū paulus di
cat. Neqꝫ maledici regnū dei poſſidebūt? Penſa
itaqꝫ q̄ꝫ grauis culpa ē que ſeꝑat a regno celeſtis vite. — *j. Cor. vj*
Petrus.
q Uid ſi hō nō fortaſſe ex malicia: ſꝫ ex lingue incu=
ria maledictiōis verbū iaculatꝛ in ꝓximū?
Gregorius.
ſ I apud diſtrictū iudicē petre ocioſus ſmo rep̄hē=
ditꝛ: q̄ꝫto magis ⁊ noxiꝰ. Pēſa ergo q̄ntū ſit dāna=
bilꝛ q̄ a malicia nō vacat: ſi ⁊ ille ſmo penalꝛ eſt q̄ a boni
tate vtilitatis vacat. Petrus.
a Sſentio. Gregorius.
i Dē vir dei egit aliud: qđ ſilere nō debeo. Cū eniꝫ
magna eiꝰ opinio lōge lateqꝫ crebreſceret: q̄dā di
aconꝰ lōge poſitus ad eū ꝑgere ſtuduit: vt eiꝰ ſe orōni=
bus cōmēdaret. Qui ad eiꝰ cellulā veniēs oēm locū ꝑ
circuitū inuenit īnumeris ſerpētibꝰ plenū. Cūqꝫ vehe
mēter expaueſceret: clamauit dicens. Serue dei ora.
Erat aūt tūc mira ſerenitas. Egreſſus v̄o florētiꝰ: ad — *Florētiꝰ orādo ſerpētes expulit.*
celū oculos ⁊ palmas tetēdit: vt illā peſtē ſicut ſcirꝫ do
minꝰ auferret. Ad cuiꝰ vocē ſubito celū intonuit: atqꝫ
idē tonitruus oēs illos qui eundē locū occupauerunt
ſerpētes interemit. Quos cū vir dei florētiꝰ interem=
ptos aſpicerꝫ: dixit Ecce illos occidiſti dn̄e: q̄s eos hīc
leuabit? Moxqꝫ ad eiꝰ vocē tāte aues venerūt: quāti — *Aues ſerpētes extulerunt*
ſerpētes occiſi fuerāt. que aſportātes ſingulos ⁊ lōgiuſ
ꝓijciētes: locū habitationis illiꝰ mundū a ſerpētibus
omnimodo reddiderūt. Petrus.
q Uid virtutis: q̄d fuiſſe meriti dicimꝰ: ꝙ eius ori
tātū factꝰ eſt deus ꝓximus? Gregorius
a Pud oīm̄ipotētis dei ſingularē mundiciā atqꝫ eiꝰ
ſimplicē naturā multū petre humani cordis mū=
dicia atqꝫ ſimplicitas valet. Hoc ip̄m nāqꝫ qđ eiꝰ famu

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

li a terrenis actionib⁹ ſegregati ocioſa loq̄ neſciunt:⁊
mentē ꝑverba ſpargere atq̄ȝ inq̄nare deuitāt: auctorꝭ
ſui pre ceteris exauditionē impetrāt. Cui inq̄ꝫtū ē poſ
ſibile ipſa puritate ac ſimplicitate cogitationis quaſi

Ocioſa nō ſūt loq̄n-da.

ex quadā iā ſimilitudine ꝯcordāt. Nos aūt turbis po-
pularibus admixti dū frequēter ocioſa: nōnunq̄ꝫ vero
etiā quod ē grauiꝰ noxia loq̄mur: os noſtrum oīpotēti
deo tanto longinquuȝ ſit: quāto huic mūdo ꝓximum.
Multū q̄ppe deorſū ducimur: dū locutione ꝯtinua ſe
cularibꝰ admiſcemur. Qđ bñ Iſaias poſtq̄ꝫ regē dñm
exercituū vidit: i ſemetipo reꝑhendit ⁊ penituit dicēs

Iſaie. vj

Ve mihi q2 tacui. q2 ego vir pollutꝰ labijs ſū. Qui cur

Ibidem.

polluta labia haberet: oſtēdit cū ſubiunxit. In medio
populi polluta labia habētis ego habito. Pollutionē
nāq̄ȝ labioꝝ habere ſe doluit. ſ; vnde hanc ꝯtraxerit i-
dicauit: cū in medio populi polluta labia habentis ſe
habitare ꝓhibuit. valde eni difficile eſt vt lingua ſecu-
lariū mentē non inq̄net quā tangit. q2 dum plerūq̄ȝ e-
is ad quedam loquēda cōdeſcendimꝰ: pauliſper aſſue
ti hanc ipam locutionē que nobis indigna ē: etiaȝ dele
etabiliter tenemꝰ. vt ex ea iā redire nō libeat: ad quaȝ
velut ex cōdeſcēſione deducti venimus iuiti. Sicq̄ȝ fit
vt ab ocioſis ad noxia: a leuiorībꝰ ad grauiora v̄ba ve-
niamus. ⁊ os noſtrū ab oīpotenti dño tanto iā minus
exauditur in ꝑce: q̄ꝫto amplius inq̄nat̄ ſtulta locutiōe.

Prouerbioꝝ. xxviij.

q2 ſicut ſcriptū eſt. Qui auertit aurē ſuā ne audeat le-
gem: orō ſua erit execrabilis. Quid ergo mirꝝ ſi poſtu-
lātes tarde a dño audimur: qui ꝑcipientē dñm aut tar
de: aut nullo modo audimꝰ. Et quid mirꝝ ſi florentiꝰ i
prece ſua citiꝰ eſt auditus: qui in preceptis ſuis domi-
num citius audiuit. Petrus.

N Ihil ē qđ rñdere valeat apte rationi. Gregoriꝰ
E Vthiciꝰ vero qui predicti florentij in via dñi ſo-
cius fuerat: magis poſt mortē claruit in virtute
ſignorum. Nam cum multa ciues vrbis illius de eo ſo-
leant narrare miracula: illud tamen eſt ꝑcipuum ꝙ vſ
q̄ꝫ ad hec lōgobardoꝝ tp̄a omp̄s deꝰ ꝑveſtimētū illiꝰ aſ
ſidue dignabat̄ operari. Nam quotiens pluuia deerat et

eſtu nimio terrā lōga ſiccitas exurebat: collecti in vnū
ciues vrbis illiꝰ: eiꝰ tunicā leuare: atq̄ꝫ in ꝯſpectu dñi
cū precibꝰ offerre ꝯſueuerāt. Cū q̄ dū ꝑ agros ꝑgerent
exorātes repēte pluuia tribuebat̄: q̄ plene terrā ſatia-
re potuiſſet. Ex q̄ re patuit eiꝰ aīa q̄d v̄tutꝭ intꝰ: q̄d me
riti hr̄et: cuiꝰ foris oſtēſa veſtis irā cōditoris auerterȝ.

Euthicij tunica elata aut pluuiam aut ſoleȝ adducebat.

CAPI. XVI. De marcio monacho de mōte marſico.

N Uper q̄ꝫ in ꝑte cāpanie vir valde venerabil̄ mar
ciꝰ noīe i mōte marſico ſolitariā vitā duxit: mul-
tiſq̄ꝫ annis in ſpecu anguſtiſſimo iclūſus fuit. quē mul
ti ex nr̄is nouerūt: eiuſq̄ꝫ actibꝰ ꝑſentes extiterūt. De
quo multa ipē ⁊ btē memorie papa pelagio ꝑdeceſſore
meo: ⁊ alijs religioſiſſimis viris narrātibꝰ agnoui. Cu

Miraculū marcij

ius hoc miraculū p̄mū fuit ꝙ mox vt ſe in ꝑdicti mōtiſ
foramīe ꝯtulit: ex petra eadē q̄ in ſemetipa cōcaua an
guſtū ſpecū fecerat aq̄ ſtilla ꝓrupit: q̄ marcio dei famu
lo i vſu quotidiano ſufficeret. nec plus adeſſet: nec ne-
ceſſitati deeſſet. Qua i re oſtēdit omp̄s deus quātā ſui
famuli curā gereret: cui vetuſto miraculo potū in ſoli
tudine ex petre duritia miniſtraret. Sȝ antiquꝰ hoſtis

Diabolꝰ in ſpē ſerpētꝭ marcū moleſtat.

humani generꝭ inimicꝰ eiꝰ v̄tutibꝰ inuidēs: hūc vſita
ta arte pellere ex eo ſpecu molitꝰ eſt. Nā amicā ſibi be-
ſtiā: ſerpētē ſciliceȝ igreſſus: hūc ab eadē habitatiōe eij
cere facto terrore conatꝰ eſt. Cepit eteni ſerpēs in ſpe-
lūcā venire ſolus cū ſolo. eoq̄ꝫ orāte ſe ante illū ſternē:
⁊ cū cubāte pariter cubare. Sȝ vir ſctūs oīno inꝑterri
tus eiꝰ ori manū vel pedē extēdebat dicēs. Si licētiā

Triēnio pacto hoſtis victꝰ eſt.

accepiſti vt ferias: ego nō ꝓhibeo. Cūq̄ꝫ hoc q̄tidie per
triēniū gereret̄: die quadā antiquꝰ hoſtis tāta hac eiꝰ
fortitudine victꝰ infremuit: ſeq̄ꝫ ꝑ deuexū mōtꝭ latꝰ in
ꝑcipitiū ſerpēs dedit. oīaq̄ꝫ arbuſta loci illiꝰ flāma ex
ſe exeūte ꝯcremauit. Qui in eo qđ mōtis latꝰ oē cōbuſ
ſit cogēte oīpotēti deo mōſtrare cōpulſus eſt: q̄nte v̄tu
tis fuerat q̄ victꝰ abſcedebat. Perpēde q̄ſo iſte vir dñi
in quo mōtis vertice ſtetit: q̄ cū ſerpēte ꝑ triēniū iacu-
A Uditu paueo. Gregoriꝰ ſit ſecurus. Petrus.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

Martiꝰ ſtatuit nl'lã mulierẽ videre

v Ir iſte venerabilis ĩcluſiõis ſue tp̃e primo decreuerat vt vltra mulierẽ nõ videret. nõ qꝛ aſpnabaẗ ſexũ: ſꝫ ex ꝯtẽplata ſpecie tẽtatiõis ĩcurrere metuebat vitium. Qđ q̃dã mulier audiẽs audacter aſcẽdit montẽ: atqꝫ ad eiꝰ ſpecũ ĩpudenẗ ꝑrupit. At ille paulo lõgius ĩtuẽs: ⁊ venientis ad ſe muliebria ĩdumẽta ꝯſpiciens ſeſe ĩ orõnẽ dedit. ĩ terrã faciẽ depſſit. ⁊ eo vſqꝫ proſtratꝰ iacuit: quo ĩpudẽs mulier a feneſtra cellule fatigata recederet. Que die eodez mox vt de mõte deſcendit: vitã finiuit. vt ex mortis eius ſententia daretur ĩtelligi: quia valde omĩpotenti deo diſplicuit ꝙ eius famulum auſu improbo contriſtauit.

Puer lapſus in ꝓfũda valle reptꝰ ẽ ĩcolumis

a Lio q̃ꝫ tempe dum multi adhuc religioſa deuotione ꝯcurrerent: atqꝫ arcta eſſet ſemita que ĩ deuexo montis latere ad eius cellulam ꝑperãtes ducebat: puer paruulus incaute gradiens: ex eodẽ monte cecidit: et vſqꝫ ad vallem corruit: q̃ ſub monte eodẽ ſita q̃ſi ex ꝓfundo ꝯſpiciẗ. In loco q̃ppe eodem tãta mons ĩpe altitudine excreuit: vt arbuſta ingentia que ex eadez valle prodeunt: ex monte aſpicientibus quaſi fruteta eſſe videantur. Perturbati itaqꝫ ſunt cũcti qui veniebant: ſummaqꝫ cura queſitum eſt ſicubi corpus elapſi pueri potuiſſet inueniri. Quis enim aliud niſi extinctuz crederet: q̃s vel corpus ad terrã integrũ ꝑueniſſe ſuſpicareẗ dũ ĩterpoſitis vbiqꝫ ſcopulis ĩ ꝑtibꝰ diſcerpi potuiſſet? Sꝫ reqſitus puer ĩ valle ĩuentꝰ ẽ. nõ ſolũ viuus: ſꝫ etiã ĩcolumis. Tũc cũctis patenter ĩnotuit ꝙ iõ ledi nõ potuit: qꝛ hũc ĩ caſu ſuo marcij orõ portauit. in ſpecu vero illiꝰ magna deſuꝑ rupes eminebat. que cuz ex parte exigua mõti videreẗ affixa: marcij celle ꝓminẽs caſũ ſuũ quotidie: et illius interitũ ruitura minabaẗ. Ad hunc maſcatꝰ illuſtris vir armẽtarij nepos cũ magna ruſticoꝝ multitudine veniens: precabaẗ vt vir dei de ſpecu eodẽ dignareẗ exire: quatenꝰ ipſe ruiturã rupẽ ex monte potuiſſet euellere: atqꝫ in ſpecu ſuo dei famulus iam ſecurus habitaret. Cunqꝫ hoc vir dei nequaq̃ꝫ acq̃eſceret: ei qđ poſſet vt faceret ꝑcepit. et ipſe ĩ celle ſue remotiori ſe parte contulit. ſi tamen moles ru

eret dubiũ nõ erat ꝙ ſimul ⁊ ſpecũ deſtrueret: ⁊ marcium necaret. Itaqꝫ dũ ea q̃ venerat multitudo conareẗ ſi poſſet ſine ꝑiculo viri dei ingẽs illud qđ deſuꝑ incubuerat ſaxũ leuare: cũctis vidẽtibꝰ repẽte res valde admirabil' ꝯtigit: qꝛ moles ĩpa quã conabanẗ euellere ſubito ab eiſdẽ laborãtibus euulſa: ne ſpelũce marcij tectũ tãgeret ſaltũ dedit. et q̃ſi ſerui dei leſionẽ fugiẽs lõgiꝰ cecidit. Qđ ad iuſſũ oĩpotẽtis dei angelico miniſterio actũ intellexit: q̃ diuia ꝓuidẽtia diſponi oĩa fideliter credit. Hic cũ primũ ſe in eundẽ mõtẽ cõtulit nec dũ clauſo ſpecu habitãs: cathena ſibi ferrea pedẽ ligauit. eãqꝫ ſaxo ex ꝑte altera affixit: ne ei vltra liceret ꝓgredi q̃ꝫ cathena eiuſdẽ q̃ntitas tẽdebaẗ. Qđ vir vite venerabil' bñdictꝰ audiẽs (cuiꝰ ſupiꝰ memoriã feci) ei ꝑ diſcipulũ ſuũ mãdare curauit. Si filius dei es nõ teneat te cathena ferri: ſꝫ cathena chriſti. Ad quã vocem marciꝰ ꝓtinꝰ eundẽ cõpedẽ ſoluit. ſꝫ nunq̃ꝫ poſtmodũ ſolutũ tetẽdit pedẽ vltra locũ q̃ hũc tenere ligatũ conſueuerat. atqꝫ in tãto ſe ſpacio ſine cathena cohercuit: in q̃ꝫto ⁊ antea ligatꝰ mãſit. Qui dũ ſe poſtmodũ in eiuſdẽ loci ſpecu cõcluſiſſet: cepit etiã diſcipulos habere q̃ ab eiꝰ ſpecu ſeorſum habitãtes: ad vſũ vite aquã de puteo haurire ꝯſueuerãt. Sꝫ funis in q̃ ad hauriendã aquã ſitula depẽdebat crebro rũpebaẗ. Vñ factũ ẽ vt eandẽ cathenã quã ex pede ſuo vir dñi ſoluerat eiꝰ diſcipuli peterẽt: eãqꝫ funi adiũgerẽt: atqꝫ in illã ſitulã ligarẽt. Ex q̊ iã tꝑe cõtigit: vt idẽ funis tingereẗ aq̃ ⁊ nunq̃ꝫ rũpereẗ. Qꝛ eñi cathenã viri dei funis ille cõtigit: ĩpe q̃ꝫ ad tolerãdã aq̃ꝫ ferri ĩ ſe fortitudinẽ traxit

Rupes euulſa per ſaltũ miraculoſũ lõgiꝰ cecidit.

Bñdictꝰ marciuz cathena liberauit

Funiſ ex cathene eiꝰ contactu ĩ ferrũ ſolidatur.

Petrus.

f Acta hec placẽt qꝛ mira ſunt ⁊ multũ recẽtia.

CAPI. XVII. De monacho ex monte argẽtario qui mortuũ ſuſcitauit.

Gregorius.

n Oſtris mõ tꝑibꝰ q̃dã vir q̃dragesimꝰ noĩe buxẽtine ecclie ſubdiaconꝰ fuit: q̃ ouiũ ſuarũ gregẽ paſcẽ in eiuſdẽ aurelie ꝑtibꝰ ſolebat. Cuiꝰ valde veracis viri narratiõe res mira innotuit q̃ ſecreto

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

fuerāt geſta. Is nāqꝫ vt p̄diximꝰ dū gregis ſui in aure-
lia curā gereret: ī diebꝰ eiuſdē viri fuit e mōte q̄ argēta
rius vocat̄ venerabilis vite. q̄ habitū monachi quē pre
tendebat ſpecie: moribus explebat. Hic itaqꝫ ad eccle
ſiam beati petri apoſtoloꝝ pricipis ab eodem mōte ar

Quadra geſimꝰ ſb diaconꝰ.

gētario annis ſingulis venire ꝯſueuerat: atqꝫ ad hūc
quem predixi quadrageſimū ſubdiaconum (ſicut ipſe
narrauit) hoſpitalitatis gratia declinabat. Quadam
vero die dū eius hoſpitiū qđ non longe ab eccleſia abe
rat intraſſet: cuiuſdam paupercule maritus iuxta de-
functus eſt. quē ex more lotum veſtimentis indutuꝫ et
ſabano conſtructum ſuperueniēte veſpere ſepelire ne-
quiuerunt. Igitur iuxta defuncti corpus vidua muli-
er ſedit: que in magnis fletibus noctem ducens: con-
tinuis lamentoꝝ vocibus ſatiſfaciebat dolori. Cunqꝫ
hoc diutius fieret: et flere mulier nullo modo ceſſaret:
vir dei qui receptus hoſpitio fuerat: quadrageſimo ſb
diacono ꝯpunctus ait. Dolori huius mulieris anima
mea compatit̄. rogo ſurge et oremus. Perrexerūt igi-
tur vtriqꝫ ad vicinā eccleſiam ſeſe pariter ī orationem
dederunt. Cunqꝫ diutius oraſſent: cōplere quadrage-
ſimū ſubdiaconū ſeruꝰ dei petijt. Qua ꝯpleta ab alta
ris crepidie puluerē collegit: atqꝫ cū eođ q̄drageſimo
ad defūcti corpꝰ acceſſit: ſeqꝫ ibidē ī orōnē dedit. Cūqꝫ
diutiꝰ oraſſet: iā nō ſicut priꝰ fecerat orōnē ꝯplere cum
ſubdiacono voluit. ſꝫ ip̄e bn̄dictionē dedit: ſtatiqꝫ ſur-
rexit. Et qꝛ manu dextra puluerē geſtabat: ſiniſtra pal

Vir q̄dā mōachuſ cū q̄dra- geſimo mortuuꝫ reſuſcita uit.

lium q̄ facies defūcti velabat̄: abſtulit. Qđ cū mulier
fieri cerneret: ꝯtradicere vehemēter cepit: ꝛ mirari qđ
vellet facere. Ablato itaqꝫ pallio diu đ eo: quē college
rat puluerē defuncti faciē fricauit. Cunqꝫ diutiꝰ frica
ret̄ recepit aīaꝫ. oſcitauit. oculos aperuit. ſeſeqꝫ eleuāſ
reſedit: q̄d erga ſe ageret̄ miratꝰ ē: ac ſi de grauiſſimo
ſōno fuiſſet excitatꝰ. Qđ cū mulier lamētiſ fatigata cō-
ſpiceret: cepit ex gaudio magis flere ꝛ voces āpliꝰ ede
re. Quā vir dñi modeſta ꝓhibitiōe ꝯpeſcuit dicēs. Ta
ce tace. ſꝫ ſi quis te req̄ſierit qualiter factū ſit: hoc ſolū
modo dic: qꝛ dñs ieſus xp̄s opera ſua fecit. Dixit h̄: at

qꝫ ab eiꝰ hoſpicio exiuit: q̄drageſimū ſubdiaconū ꝓti-
nꝰ reliq̄t: ꝛ in loco eodē vltra nō ꝯparuit. Tēporalē nā
qꝫ honorē fugiēs. egit vt ab his q̄bꝰ viſus in tāta v̄tute
fuerat: nunq̄ iā in hac vita videret̄.

Petrus.

q Uid alij ſentiāt ignoro. ego aūt pre cūctiſ miracul̄
h̄ potiꝰ exiſtimo eē miraculū. ꝗ ad vitā mortui re
deūt: eorūqꝫ aīe ad carnē ex occulto reuocant̄.

Gregorius.

ſ I viſibilia attēdimꝰ: ita ncc̄ē ē vt credamꝰ. ſi v̄bo i Nota bñ
uiſibilia pēſamꝰ: nimirū ꝯſtat. qꝛ maiꝰ ē miracu-
lū p̄dicatiōis v̄bo atqꝫ orōnis ſolatio pctōrē ꝯuerte: q̄
carne mortuū ſuſcitare. In iſto enī reſuſcitat̄ caro ite-
rū moritura. in illa v̄o aīa in eternū victura. Cū enī ꝓ
pono duos: in q̄ hoꝝ exiſtimas maiꝰ fore facturū v̄tu-
te miraculū: Lazarū q̄ppe quē iā fidelē credimꝰ fuiſſe:
carne dñs ſuſcitauit. ſaulū v̄o reſuſcitauit in mēte. Eq̄
dē poſt reſurrectionē carnis de lazari v̄tutibꝰ tacetur
Nā poſt reſurrectionē aīe cape nr̄a infirmitas nō valet
q̄nta in ſacro eloq̄o de pauli v̄tutibꝰ dñr. ꝗ illiꝰ crude-
liſſime cogitatiōes ad pietatiſ mollia ꝯuerſe ſūt viſcera
ꝗ mori cupit ꝓ frībꝰ: in quoꝝ priꝰ morte gaudebat. ꝗ
plenꝰ oīs ſcripture ſcīa nil ſe ſcire indicat: niſi chriſtū
ieſum ꝛ hūc crucifixū. ꝗ ꝓ xp̄o v̄gis libenter cedit̄ quē
gladijs inſequebat̄. ꝗ apl̄atus honore ſublimis ē: ſꝫ tñ
ſpōte fit paruulꝰ in medio diſcipuloꝝ. ꝗ ad celi tertij ſe
creta ducit̄: ꝛ tñ mētis ocl̄m ꝑ ꝯpaſſionē reflectit ad di
ſpēſādū cubile ꝯiugatoꝝ dicēs. Uxori vir debitū red
dat ꝛ vxor viro. ꝗ admiſcet̄ in ꝯtēplatiōe cetibꝰ ange i. cor. vij
loꝝ: ꝛ tñ nō aſꝑnat̄ cogitare atqꝫ diſponē facta carna-
liū. ꝗ gaudet infirmitatibꝰ: ſibiqꝫ in cōtumelijs placet
ꝗ ei viuē xp̄us eſt: ꝛ mori lucrū. ꝗ totū iā ex̄ carnē hoc
ip̄m qđ viuit in carne. Ecce q̄lit̄ viuit: q̄ ab inferno mē
te ad vitā pietatiſ redijt. Minꝰ eſt ꝙ quēpiā in carne ſu
ſcitari: niſi forte ꝑ viuificationē carnis ad vitā reduca
tur mētis. vt ei h̄ agat̄ ꝑ exteriꝰ miraculū: q̄tenꝰ ꝯuer-
ſus interiꝰ viuificet̄.

Petrus.

v Alde infra credidi h̄: qđ mō q̄ ſit incōperabilit̄ ſu

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

perius agnoui: ſꝫ queſo cepta proſequere: vt dum tem
pus vacat ſine edificatione hora non tranſeat.

CAPI. XVIII. De bñdicto mõacho. Gregori⁹

Miraculū ignis ī cella benedicti.

f Rater q̄dē mecū ē ī mõaſterio ꝯuerſat⁹ ī ſcriptu
ra ſacra ſtudioſiſſim⁹. q̄ me etate p̄ibat: ex mul
tis q̄ neſciebā me edificare ꝯſueuerat. Hui⁹ ita
q3 narratione didici: q̄ fuit q̄dā in cāpanie ꝑtib⁹ intra
quadrageſimū romane vrbis miliariū noīe bñdict⁹. q̄
q̄dem etate iuuenis: ſꝫ morib⁹ grandeu⁹: ⁊ ī ſancte ꝯu
ſatiõis regula ſe fortiter ſtringēs. Quē totile regis tē
pore cū gothi repperiſſent: hūc incendere cū ſua cella
moliti ſunt. Ignē nāq3 poſuerūt: ſꝫ in circuitu arſerūt
oīa. cella vero illi⁹ igne ꝯburi nō potuit. Qd videntes
gothi magiſq3 ſeuiētes: atq3 hūc ex ſuo habitaclo tra
hentes nō lōge aſpexerūt ſuccēſum clibanū q̄ coquen
dis panib⁹ parabat. eūq3 in illo ꝓiecerunt: clibanūq3
clauſerūt. Sed die altero ita illeſus inuētus ē: vt non
ſolum eius caro ab ignibus: ſed neq3 extrema vllo mo
do cremarentur. Petrus.

Gothi eum in clibanū impoſuerūt

a Ntiquū triū pueroꝝ miraculum audio: qui ꝓie
cti in ignibus leſi non ſunt.

CA. XIX. de eccl'ia bti zenonis martyr: ī q̄ aq̄ vltra portā aptā īundātes minime ītrauerūt. Gregori⁹

i Llud vt opinor miraculū ex parte aliqua diſſi
militer geſtū ē. Tūc quippe tres pueri ligatis
pedib⁹ ac manib⁹ ī ignem ꝓiecti ſunt: quos die
altera rex requirens in camino illeſis veſtib⁹ deambulan
tes repperit. Ex qua re colligitur: q̄ ignis ī quo iacta
ti fuerant q̄ eoꝝ veſtimēta nō ꝯtigit eoꝝ vincula ꝯſum
pſit: vt vno eodēq3 tp̄e ī obſeq̄o iuſtoꝝ ⁊ haberet flāma
virtutē ſuā ad ſolaciū: ⁊ nō haberet ad tormētū. Huic
tam antiquo miraculo dieb⁹ noſtris res ſimilis ex con
trario euenit elemēto. Nā nuper ioannes tribunus re
latione ſua me docuit: q̄ ꝓnulfus comes cū ilico adeſ
ſet: ſe cū rege autharico eo tempe in loco eodē vbi mi
ra res ꝯtigit affuiſſe: eamq3 cognouiſſe teſtatur: predi
ctus tribunus narrauit dicens. Quia añ hoc fere qui
queniū q̄ñ apud hāc romanam vrbē alueū ſuū tiberis

Eod momēto habuit flāmā vtutē ⁊ non habuit.

egreſſus ē. tm̄q3 creſcens vt eius vnda ſup muros vrbiſ
īflueret: atq3 ī ea maximas regiões occuparet. apud
veronēſē vrbē fluui⁹ atheſis excreſcēs: ad beati zeno
nis martyris atq3 põtificis eccleſiā venit. Cui⁹ eccleſie
dū eſſent ianue apte: aqua ī eā mīme ītrauit. q̄ pauliſꝑ
creſcēs vſq3 ad feneſtras eccleſie q̄ erāt tectis ꝓxīe per
uenit. ſicq3 ſtās aqua eccleſie ianuā clauſit: ac ſi illd ele
mētū liq̄dū ī ſoliditatē parietis fuiſſet mutatū. Cūq3
eſſent multi īteri⁹ iuenti: ſꝫ aquaꝝ multitudine oīs ec
cleſia circūdata: qua poſſent egredi nō haberēt: ibiq3
ſe ſiti ac fame deficere formidarēt. ad eccleſie ianuā ve
niebāt. ad bibendū hauriebāt aquā. que vt p̄dixi vſq3
ad feneſtras excreuerat: ⁊ tamē ītra eccleſiā nullo mō
diffluebat. hauriri itaq3 vt aqua poterat. ſꝫ diffluere vt
aqua nō poterat. Stans aūt añ ianuā ad oſtēdēdū cū
ctis meritum martyris ⁊ aqua erat adiutorium: et q̄ſi
aqua non erat ad inuadēdum locum. Qd ego antiquo
antedicti ignis miraculo vere predixi non fuiſſe diſſi
mile qui trium puerorum ⁊ veſtimenta non contigit:
et vincula incendit. Petrus.

Ingēs miraculū atheſis fluuij.

Aq̄ hauriri poterat diffluere nō poterat.

m Ira ſūt valde ſcōꝝ facta q̄ narras: ⁊ p̄ſēti infirmi
tati hoīm vehemēter ſtupēda. ſꝫ q̄ tantos nup ī i
talia fuiſſe audio admirāde virtut viros: noſſe vellim
ſi nulla eos contigit antiqui hoſtis īſidias ꝑtuliſſe: an
ex inſidijs profeciſſe. Gregorius.

ſ Ine labore certaminis nō ē palma victorie. Vñ q̄
victores ſūt: niſi q̄ ꝯtra antiqui hoſtis īſidias de
certauerūt. malign⁹ q̄ppe ſp̄us cogitationi. locutioni.
atq3 operi noſtro ſp̄ inſiſtit: ſi fortaſſe quid īueniat vn
de apud examē eterni iudic accuſator exiſtat. Vis et
enī noſſe quō ad decipiendū ſemp exiſtat:

Vera ſētētia.

CAPI. XX. De ſtephano p̄ſbytero prouincie valerie cui diabolus caligas e tibijs traxit.

q Uidam qui nunc nobiſcū ſunt rē quam narro
teſtant. vir vite venerabilis ſtephan⁹ noīe vale
rie ꝓuincie presbyter fuit. hui⁹ noſtri bonifacij diacõi
atq3 diſpenſatoris eccleſie agnitione ꝓximus. Qui q̄

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

dam die de itinere domū regreſſus mācipio ſuo negli-
Diabol⁹ diſcalciauit Stephanū. genter loquens: precepit dicens. Ueni diabole diſcal
cia me. Ad cuius vocē mox ceperunt ſe caligarꝝ corri-
gie in ſumma velocitate diſſoluere. vt aperte ꝯſtaret ꝙ
ei ipſe qui noīatus fuerat ad extrahendas caligas dia-
bolus obediſſet. Quod mox vt p̄ſbyter vidit vehemen-
ter expauit: magniſqʒ vocib⁹ clamare cepit: dicēs. Re
cede miſer recede. nō enim tibi: ſʒ mancipio meo locu-
tus ſum. Ad cuius vocē ꝓtin⁹ receſſit: ita vt inuēte ſūt
magna iā ex parte diſſolute corrigie remāſerūt. Qua
in re colligi poteſt antiquus hoſtis qui tā preſto eſt fa-
ctis corporalibus ꝗ nimijs inſidijs noſtris cogitationi
bus inſiſtat. Petrus.

l Aborioſū ē valde atqʒ terribile ꝯtra iīmici inſidi
as ſp itendere: ꝛ ꝯtinue quaſi ī acie ſtare. Grego.

l Aborioſum nō erit ſi cuſtodiā noſtrā nō nobis: ſʒ
gratie ſuperne tribuim⁹. ita tū vt ꝛ ipi quātū poſ-
ſumus: ſub ꝓtectione dei vigilem⁹. Si aūt antiqu⁹ ho
ſtis a mente ceperit expelli: ex diuina largitate plerū-
ꝗ agitur. nō vt ſolū iā timeri non debeat: ſʒ ipſe etiam
bene viuentiū virtute terreatur.

CA. XXI. De puella conuerſa cuius ſolo imperio ho
mo eſt a demonio liberatus.

r Ei nāqʒ quā narro vir ſctiſſimus eleutheri⁹ ſe-
nex pater cui⁹ memoriā ſuperius feci teſtis ex-
Eleutherius. titit: mihiqʒ hoc itimare curauit. ꝙ ī ſpoletana
vrbe puella quedam iā nobilis cuiuſdā primarij filia
celeſtis vite deſiderio exarſit. eiqʒ pater ad viā vite reſi
ſtere conatus eſt: ſed ꝯtēpto patre conuerſiōis habitū
ſuſcepit. Qua ex re factum eſt vt eā pater ſue ſubſtātie
exheredē faceret: nihilqʒ ei aliud niſi ſex vncias vni⁹
poſſeſſiūcule largiret. Ei⁹ vero exēplo ꝓuocate: cepert
apud eā multe nobilioris generis puelle cōuerti: atqʒ
oīpotenti dño dedicata virginitate ſeruire. Quedā ū
die idem eleutheri⁹ abbas vir vite venerabilis ad eam
gratia exhortationis atqʒ edificationis acceſſerat: et
cum ea de verbo dei colloquēs ſedebat. Cum repente

ex eodem fundo quē ī ſex vncijs a patre perceperat cū
xenio ruſticus venit. Qui dū ante eos aſſiſteret: mali-
gno ſpiritu correptus cecidit: fatigariqʒ nimijs ſtrido
ribus atqʒ balatib⁹ cepit. Tūc ſctimonialis femina ſur
rexit: atqʒ irato vultu magnis clamorib⁹ īperauit: di-
cens. Exi ab eo miſer: exi ab eo miſer. Ad cuius voceʒ Uirgo ſolo impio diaboluʒ eiecit.
mox per os vexati diabol⁹ reſpondit dicēs. Et ſi de iſto
exeo: in quē intrabo? Caſu aūt iuxta porcus paruul⁹
paſcebatur. Tunc ſctimonialis femīa precepit dicēs.
Exi ab eo et ī hunc porcū īgredere. Qui ſtatim de ho-
mine exijt: porcum queʒ iuſſus fuerat inuaſit: occidit
et receſſit. Petrus.

v Elim noſſe ſi ſaltem porcum concedere ſpiritui ī-
mundo debuit? Gregorius.

p Repoſita regule noſtre actiōis ſunt facta verita-
tis. Ipi eteni redēptori noſtro a legiōe que hoiem
tenebat dictum ē. Si eijcis nos: mitte nos ī gregē por
corꝝ. Qui hanc ab hoīe expulit: ꝛ in porcos ire: eoſqʒ ī
abyſſum mittere cōceſſit. Ex qua re etiam hoc colligit Diabol⁹ nullā cōtra hoieʒ ptātē habʒ niſi deus pmittat.
ꝙ abſqʒ conceſſione oīpotentis dei nullā malign⁹ ſpiri
tus ꝯtra hoieʒ poteſtatē habeat: qui ī porcos ītrare nō
potuit niſi permiſſus. Illi ergo nos neceſſe ē ſponte ſbdi: cui et oīa ſubijciunt ī vita. vt tanto nr̄is hoſtib⁹ po-
tentiores ſumus: quāto cum auctore omniū vnū effici
mur ꝑ humilitatē. Quid āt mirꝝ ſi electi qqʒ ī carne po
ſiti multa facere mirabiliter poſſunt: quorꝝ ipſa ꝗ oſſa
mortua plerūqʒ in multis miraculis viuunt?

CA. XXII. De p̄ſbytero ꝓuincie valerie qui furem
ad ſepulchrum ſuum tenuit.

i N valerie nāqʒ ꝓuīcia res eſt hec geſta quā nar
ro: mihiqʒ btē memorie abbatis mei valētiōis
relatiōe cognita. Ibi eteni quidā venerabil' ſa
cerdos erat ꝗ cū clericis ſuis dei laudib⁹ boniſqʒ ope-
rib⁹ intētis ſcē ꝯuerſationis vitam ducebat. Superue
niente aūt vocationis die defunctus eſt: atqʒ aū eccle-
ſiaʒ ſepultus. Eidē vero eccleſie caule inherebāt ouiū

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

atqꝫ idem locus ī quo ſepultus ē ad eaſdem oues tēdē-
tibus ꝑuius erat. Quadā aūt nocte cū clericis ītra ec
cleſiā pſallētib⁹ fur veniſſet: vt ingreſſus caulas furtū
faceret veruecem tulit: et cōcitus exijt. Cum vero ꝑue-
niſſet ad locum vbi vir dn̄i ſepultus erat: repente heſit
et greſſum mouere non potuit. veruecē quidem de col-
lo depoſuit: eūqꝫ dimittere voluit: ſ; manū laxare non
valuit. Cepit igitur ſtare miſer cū preda ſua reus et li-
gatus. volebat veruecem dimittere: nec valebat. vole-
bat egredi cum veruece: nec poterat. Miro mō itaqꝫ
fur q̄ a viuis videri timuerat: hunc mortuus tenebat.
Cū itaqꝫ greſſus manuſqꝫ illius fuiſſent obſtricta. im-
mobilis ꝯſtitit. Facto āt mane expletis laudib⁹ dei ab
eccleſia egreſſi ſūt clerici: ⁊ īuenerūt ignotū hoīeꝫ ver-
uecem tenentē manu. Res venit ī dubiū vtrū veruecē
tolleret: an offerret. ſ; culpe reus citius īdicauit penā.
Mirati oēs: q꞉ īgreſſus fur viri dei merito ad p̄dā ſuā
ſtabat ligatus. Qui ſe ꝓ eo ꝓtinus ī oratione dederūt
ſuiſqꝫ precib⁹ vix obtinere valuerunt. vt q̄ res eoꝝ ve-
nerat rapere: ſaltem vacuus exire mereret̄. Itaqꝫ fur
qui diu ſteterat cum preda captiuus: quādoqꝫ exijt va
cuus et liber.

Sacer dos ſepl'tus ante caulas v̄uecis furē retinuit.

Ambiguum.

Petrus.

a Pparet quāte ſit ſuper nos dulcedinis omp̄s de⁹
cuius erga nos fiunt tam iocūda miracula.

CA. XXIII. De abbate p̄neſtini mōtis: eiuſqꝫ pb̄ro.

Gregorius.

p Reneſtine vrbis mons preeminet: ī quo beati
petri apl'i monaſteriū ſitū eſt viroꝝ dei: q̄rum
relatione adhuc in monaſterio poſitus audiſſe
me contigit magnū hoc qđ narro miraculū: qđ eiuſdē
mōaſterij mōachi noſſe ſe teſtabant̄. In eo nāqꝫ mona-
ſterio fuit pater vite venerabilis qui quendam mona-
chum nutriens vſqꝫ ad reuerendos ꝑduxit mores. Cū
qꝫ eum in timore domini videret excreuiſſe: in eodem
ſibi monaſterio tunc preſbyterum fecit ordinari. Cui
poſt ordinationem ſuam quia non longe abeſſet: eius
exitus per reuelationem indicatum eſt. A predicto āt
patre monaſterij petijt quatenus ei concederet vt ſibi

ſepulchrū pareret. Cui ille rn̄dit. Ante te q̄dē ego mo-
riturus ſū: ſ; tū vade et ſicut vis p̄para ſepulchrū tuū.
Receſſit igit̄ ⁊ p̄parauit. Cum non poſt multos dies ſe
nex pater febre ꝑuent⁹ ad extrema ꝑuenit: atqꝫ aſſiſtē
ti pb̄ro iuſſit dicens. In tuo ſepulchro me pone. Cunqꝫ
ille diceret: ſcis q꞉ ego modo ſecurus ſū: vtroſqꝫ cape-
re non poteſt: abbas ꝓtin⁹ reſpōdit. Ita fac vt dixi: q꞉
ſepulchrū tuū ambos nos capit. Defunctus itaqꝫ eſt:
atqꝫ ī ſepulchro eodē qđ ſibi p̄ſbyter parauerat poſit⁹.
Mox q̄ꝫ et p̄ſbyterū corporis languor ſecutus eſt. quo
languore creſcēte citi⁹ pb̄r vitā finiuit. Cunqꝫ ad ſepul
chrū qđ ſibi ipi parauerat corpus illius fuiſſet a fratri-
bus deportatū aperto eodē ſepulchro viderūt oēs qui
aderāt locū non eſſe vbi poni potuiſſet. quia corp⁹ p̄ris
monaſterij quod illic ante poſitū fuerat oē illud ſepul-
chrum tenebat. Cunqꝫ fratres q̄ p̄ſbyteri corpus detu
lerāt factā ſibi ſepeliendi difficultatē viderent: vn⁹ eo
rum exclamauit dicens. O pater vbi ē quod dixiſti: q꞉
ſepulchrū iſtud ambos vos caperet? Ad cui⁹ vocē ſubi
to cūctis videntib⁹ abbatis corpus qđ illic ante poſitū
fuerat et ſupinū iacebat ſe vertit ī latere: ⁊ vacāteꝫ ſe-
pulchri locū ad ſepeliendū p̄ſbyteri corpus p̄buit. Et
q꞉ vtroſqꝫ ille locus caperet: ſicut viuus ꝓmiſerat mor-
tuus īpleuit. Sꝫ q꞉ hoc quod p̄dixi apud p̄neſtinā vrbē
in beati petri apoſtoli monaſterio geſtū eſt: vis ne ali-
quid etiā ī hac vrbe de eius eccleſie cuſtodib⁹ vbi ſacra-
tiſſimū corp⁹ illi⁹ eſt poſitum audire?

Abbas mortuus in ſepulchro ſe v̄til.

Petrus.

v Olo: atqꝫ id vt fiat magnoꝑe dep̄cor.

CA. XXIIII. De theodoro manſionario eccleſie beati petri apl'i vrbis rome.

Gregori⁹

a Dhuc ſupſūt aliq̄ q̄ theodoꝝ eius eccl'e cuſtodē
nouerūt. cui⁹ narratiōe īnotuit res q̄ ei ꝯtigit
valde memorabilis. q quadā nocte dū citi⁹ ad
meliorāda iuxta ianuā lumīa ſurrexiſſꝫ ex more ligne
is gradib⁹ ſb lāpade poſit⁹ ſtabat: ⁊ lāpadis refouebat
lumē. Tūc repēte btūs petr⁹ apl's ī ſtola cādida dorſū
in pauim̄to ꝯſtitit: eiqꝫ dixit. Colliberte q̄re citi⁹ ſurre

Theodoro beat⁹ petr⁹ apparuit.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL.ES

xiſti? Quo dicto ab oculis aſpicientis euanuit. ſed tā-
tus in eū pauor irruit: vt tota ī illo corporis virt⁹ defi-
ceret: ⁊ per dies multos de ſtratu ſuo ſurgere nō vale
ret. Qua ī re quid idē beatus apl's ſeruientib⁹ ſibi vo-
luit: niſi p̄ſentiā ſui reſpectus oñderet. qꝛ q̇cquid ꝓ ei⁹
veneratione agerent: ip̄e hoc ꝓ mercede retributiōis
ſine intermiſſione ſꝑ haberet. Petrus.
m Ibi ħ nō tā apparet miꝝ: qꝛ viſus ē. ſ; qꝛ is q̇ eum
vidit: cū ſanus eſſet egrotauit. Gregorius
q Uid ſuper hac re miraris petre? Nunq̇d nō men
ti excidit: qꝛ cū daniel ꝓpheta magnā illā ac ter
ribilem viſionem vidit. ex qua etiam viſione ꝯtremuit
Danieliſ octauo. ꝓtinus adiungit. Et ego elangui et egrotaui per dies
plurimos. Caro enī ea q̄ ſūt ſpūs capere non valet. ⁊ ic
circo nōnunꝙ̄ cū mens humana vltra ſe ad videndum
ducitur: neceſſe eſt vt hoc carneum vaſculū qđ ferre ta
lenti pondus non valet: infirmet̄. Petrus
ſ Crupulū cogitatiōis mee aperta ratio diſſoluit.

CA.XXV. De abundio manſionario eccleſie beati petri. Gregorius

a Lius illic non ante longa tempa [ſicut nr̄i ſeni
ores referunt] cuſtos eccleſie Abundius dict⁹
eſt: magne humilitatis atq; grauitatis vir. ita
omīpotenti deo fideliter ſeruiens: vt idem beatus pe-
trus apl's ſignis oſtenderet quā de illo haberet eſtima-
tionē. Nam cū quedā puella paralitica ī eius eccleſia
permanens manib⁹ reperet: et diſſolutis renib⁹ corp⁹
per terrā traheret. diuq; ab eodem petro apl'o peteret
vt ſanari mereret̄: nocte quadā ei per viſionē aſtitit et
dixit. Uade ad abundiū māſionarium et roga illū: at
q; ipſe tibi ſalutē reſtituet. Cunq; illa de tāta viſiōe cer
ta eſſet: ſed quis eſſet abūdi⁹ ignoraret: cepit huc illuc-
q; per eccl'ie loca ſe trahere: vt quis eſſet Abundius in
ueſtigaret. Cui repente ipſe factus ē obuiā quē q̄ſiuit:
eiq; dixit. Rogo te pater indica mihi quis eſt abundi-
us cuſtos? Cui ille reſpondit. Ego ſum. At illa inquit.

Paſtor et nutritor noſter beatus petrus apl's ad te me
miſit vt ab infirmitate iſta liberare me debeaſ. Cui ille
reſpondit. Si ab ipſo miſſa es ſurge. Manūq; eius te-
nuit: ⁊ eam in ſtatum ſuum ꝓtinus erexit. Sicq; ex il-
la hora omēs ī ei⁹ corpore nerui ac mēbra ſolidata ſūt
vt ſolutionis illi⁹ ſigna vlterius nulla remanerēt. S;
ſi cuncta q̄ ī eius eccl'ia geſta cognouimus euoluere co
namur: ab oīm iam ꝓculdubio narratione cōceſſimus
Unde neceſſe eſt vt ad modernos patres quorū vita ꝑ
italie ꝓuincias claruit: narratio ſe noſtra retorqueat.

Abūdi⁹ cuſtoſ auctoritate petri paraliticā curauit.

CA.XXVI. De monacho ſolitario.

n Uper in ſamnij ꝓuincia quidā venerabilis vir
menas noīe ſolitariā vitā ducebat. qui noſtro-
rum multis cognitus añ hoc ferme eſt decēniū
defunctus. De cuius operis narratione vnū auctorē
non infero. qꝛ pene tot mihi in eius vita teſtes ſunt: q̊t
ſamnij ꝓuinciam nouerunt. Hic itaq; nihil ad vſū ſuū
aliud: niſi pauca apium vaſcula poſſidebat. Huic cum
longobardus quidam in eiſdē apibus rapinā voluiſſ;
īgerere prius ab eodē viro verbo correptus eſt: ⁊ mox
per malignū ſpiritū ante eius veſtigia vexatus. Qua
ex re factum eſt. vt ſicut apud oēs incolas ita etiā apđ
eandē barbaram gentē eius celebre nomē haberetur.
nulluſq; vltra preſumeret eius cellulam: niſi humilis
intrare. Sepe vero ex vicina ſilua venientes vrſi: apes
eius comedere conabant̄. Quos ille deprehenſos: fe-
rula quam portare manu conſueuerat: cedebat. Ante
cuius verbera immaniſſime beſtie rugiebant et fugie-
bāt. Et q̄ gladios formidare vix poterāt: ex ei⁹ manu ī-
ctus ferule ꝑtimeſcebāt. Hui⁹ ſtudiū fuit nihil ī ħ mū-
do habere. nihil q̄rere. oēs q̇ ad ſe charitatiſ cauſa veni
ebant ad eterne vite deſideria accēdere. Si qñ aūt q̊rū
libet culpas agnoſceret: nunꝙ̄ ab īcrepatione ꝑceret:
ſ; amoris igne ſuccenſus: ſtudebat ī eis vehementer ꝑ
linguā ſeuire. Conſuetudinē vero vicini vel lōge poſiti
eiuſdē loci accole fecerūt: vt diebus certiſ ꝑ ebdomadā

Menas vrſos ferula de apib⁹ ſuis fugauit.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

vnuſqſqȝ ei oblatiões ſuas trãſmitteret: vt eẽt qð ipe ad ſe venietib⁹ offerri potuiſſet. Quodã ů tẽpe poſſeſſoꝛ qdam carteri⁹ noĩe imũdo deſiderio deuictus quandã ſanctimonialẽ feminã rapuit: ſibiqȝ illicito matrimonio ꝯiũxit. Quod moxvt vir dñi coğuit: ei ꝑ quos potuit q̃ fuerat dign⁹ audire mãdauit. Cunqȝ ille ſceleris ſui ꝯſcius timeret: atq̧ ad viꝝ dei nequaq̃ accedere p̃ſumeret. ne forte hũc aſperevt deliquẽtes ſolebat icreparet fec̃ oblatões ſuas. eaſqȝ int̃ oblatiões alioꝝ miſit vt ei⁹ mũera saltẽ neſciẽdo ſuſcipet. Sȝ cũ corã eo fuiſſent oblatões oim deportate: vir dei tacit⁹ ſedit ſigillatim õs ꝯſiderare ſtuduit. ⁊ õs alias eligẽtes atq̧ ſeorſũ ponẽs oblatiões q̃s id carteri⁹ trãſmiſerat coğuit ꝑ ſpm̃. ſp̃uit atq̧ abiecit: dicẽs. Ite ⁊ dicite ei. oblationẽ ſuã oipotẽti dõ abſtuliſti: ⁊ mihi tuas oblatões trãſmittis. ego oblationẽ tuã nõ accipio. qꝛ ſuã abſtuliſti deo. Qua ex re factũ ẽ: vt pñtes quoſqȝ magn⁹ timoꝛ inuaderet: cũ vir dñi tã ſcient̃ de abſẽtib⁹ iudicaret.

Menas oblationẽ carterij in ſpũ cognouit

Pe.

m Ultos hoꝝ ſuſpicoꝛ martyriuȝ ſubire potuiſſe: ſi eos tẽpus ꝑſecutionis iueniſſet.

Gregori⁹.

Duo ſũt gñã martirij.

d Uo ſũt petre martyrij gñã. vnũ i occulto: alterũ quoq̧ in publico. Nã et ſi perſecutio deeſt exteri⁹ martyrij: meritũ i occulto eſt. cũ virt⁹ ad paſſionẽ prõpta flagrat i aĩa. Qꝛ eni eſſe poſſit ⁊ ſine apta paſſione martyriũ: teſtat̃ i euãgelio dñs q̃ zebedei filijs adhuc pre iſirmitate mẽtis maioꝛa ſeſſionis loca q̃rẽtib⁹ dic̃.

Mathei xx.

Poteſtis bibere calicẽ quẽ ego bibitur⁹ ſũ. Cui vicȝ cũ reſpõderẽt poſſum⁹: ait vtriſqȝ. Calicẽ q̃dẽ meũ bibetis

Ibidem.

ſedere ãt ad dexterã meã vel ſiniſtrã nõ ẽ meũ dare vobis. Quid aũt calicis nomẽ: niſi paſſiõis poculũ ſigt̃. Et cũ nimiꝝ ꝯſtet qꝛ iacobus i paſſiõe occubuit: ioannes vo i pace eccleſie q̃euit: icũctant̃ colligit̃ eſſe ⁊ ſine aperta paſſione martyriũ qñ ⁊ ille calicẽ dñi bibere dictus eſt: qui ex ꝑſecutione moꝛtuus nõ ẽ. De his ãt talib⁹ tãtiſqȝ viris quoꝝ ſupi⁹ memoriã feci cur dicam⁹. quia ſi ꝑſecutionis tẽpus extitiſſet: martyres eſſe potuiſſent: qui occulte antiqui hoſtis inſidias tolerãtes: ſuoſqȝ in hoc mũdo aduerſarios diligentes: cũctis carna

lib⁹ deſiderijs reſiſtẽtes: ꝑ h̃ qð ſe oipotẽti deo in coꝛde mactauerũt. etiã pacis tpe martyꝛes fuerũt: dum nr̃is modo tꝑib⁹ viles q̧ ⁊ ſecularis vite ꝑſonas: de qb⁹ nil celeſtis gl̃ie p̃ſumi poſſe videbat̃: ob oꝛta occaſione cõtigit ad martyꝛij coꝛonas ꝑueniſſe.

Martyres pacis tẽpoꝛe.

CAPI. XXVII. De. xl. ruſticis q̃ ꝓ eo q̧ carnes comedere imolaticias noluerũt a lõgobardis occiſi ſũt.

n Am ante hos ferme annos. xv. ſic̃ hi teſtant̃ q̃ intereſſe potuerũt. xl. ruſtici a lõgobardis capti carnes imolaticias comedẽ cõpellebant̃. Qui cũ valde reſiſterẽt ⁊ ꝯtigere cibũ ſacrilegũ nollẽt: ceperelõgobardi q̃ eos tenuerãt: niſi imolata comederent moꝛtẽ eis minari. At illi eternã poti⁹ vitã q̧ pñtem ac trãſitoꝛiã diligẽtes firmiter ꝑſtiterũt: atq̧ i ſua ꝯſtãtia ſimˡ oẽs occiſi ſũt. Quid itaq̧ iſti: niſi veritatis martyꝛes fuerũt: q̃ ne vetitũ comedẽdo cõditoꝛẽ ſuũ offenderẽt elegerũt gladijs vitã finire.

xl. ruſtici a longobardis occiſi.

CAPI. XXVIII. De multitudine captiuoꝝ q̃ ꝓ eo q̧ caput capre adoꝛare noluerũt occiſi ſunt.

e Odẽ q̧ tpe dũ fere quadragita captiuos alios longobardi tenuiſſent: moꝛe ſuo imolauerunt caput capꝛe diabolo: hoc ei per circuitũ currẽtes: ⁊ carmĩe nefando dedicãtes. Cũq̧ illud ipi pꝛius ſubmiſſis ceruicib⁹ adoꝛarẽt: eos q̧ q̃s cepãt hoc adorare pariter cõpellebãt. Sed ex eiſdẽ captiuis maxia multitudo magis eligẽs moꝛiẽdo ad vitã immoꝛtalez tendere q̧ adoꝛãdo vitã moꝛtalẽ tenere: obtẽꝑare iuſſis ſacrilegis noluit. ⁊ ceruicẽ quã ſemꝑ creatoꝛi flexerat: creature inclinare cõtẽpſit. Uñ factũ eſt: vt hoſtes q̃ eos ceperãt graui iracũdia accẽſi: cũctos gladijs interficerẽt quos in erroꝛe ſuo participes nõ haberent. Quid ğ mirũ: ſi erũpente ꝑſecutiõis tpe illi martyꝛes eſſe potuiſſẽt: q̃ in ipa q̧ pace eccl̃ie ſemetipos ſemꝑ affligẽtes anguſtã martyꝛij tenuerũt viã: quãdo ingruente ꝑſecutionis articulo hi etiã meruerunt martyrij

Multitudo xp̃icolarũ a paganis occiſa.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

palmas accipere qui in pace eccleſie latas huius ſecu-
li vias ſequi videbantur. Nec tñ hoc quod de eiſdē ele-
ctis dicimus viris: de cunctis iã quaſi in regula tene-
mus. Nam cũ perſecutionis aperte tempus irruit: ſic̄
pleriqꝫ martyrium ſubire poſſũt: qui eſſe in pace eccle
ſie deſpicabiles vident̄: ita nõnunq̄ in debilitatis for
midinē corruunt qui in pace eccl'e prius fortiter ſtare
videbantur. Sed eos de quibus prediximus fieri mar
tyres potuiſſe fidenter fatemur. quia hoc iam ex eoꝝ fi
ne colligimus. Cadere enī nec in aperta perſecutione
poterant hi de quibus conſtat. quia et vſqꝫ ad finē vite
in occulta animi virtute perſtiterũt. Petrus.

v T aſſeris ita eſt. ſed ſuper indignos nos diuīe mi
ſericordie diſpenſationē miror. qr longobardorũ
ſeuitiam ita moderatur: vt eorum ſacerdotes ſacrile-
gos qui eſſe ſe fidelium quaſi victores vident: orthodo-
xorum fidem perſequi minime ꝑmittat.

CA. XXIX. De arriano epõ cecato.

Gregorius.

h Oc petre facere plerũqꝫ conati ſũt: ſ3 eoꝝ ſeui-
tie miracula ſuperna reſtiterũt. Unũ vnuꝫ nar-
ro quod ꝑ bonifaciũ monaſterij mei monachũ
qui vſqꝫ añ quadrienniũ cuꝫ longobardis fuit: adhuc
ante triduũ agnoui. Cum ad ſpoletanã vrbem longo- *Arrianꝰ lõgobar-doꝝ epṡ.*
bardoꝝ epũs ſcilicet arrianus veniſſet: ⁊ locũ illic vbi
ſolēnia ſua ageret non haberet: cepit ab eius ciuitatiſ
epõ eccl'iaꝫ petere quã ſuo errori dedicaret. Quod dũ
valde epũs negaret: idem qui venerat arrianus beati
pauli apl'i eccl'iam illic cominus ſitã ſe die altero violē
ter intraturũ profeſſus eſt. Quod eiuſdē eccl'ie cuſtos
audiens feſtinus cucurrit. eccl'iam clauſit. ſeris muni
uit. Facto aũt veſpere lampades oēs extinxit: ſeqꝫ ĩ in
teriorib9 abſcondit. In ipſo aũt ſubſequētis lucis cre
puſculo arrianus epiſcopus collecta multitudine ad-
uenit: clauſas eccl'ie ianuas effringere paratus. Sed
repente cuncte ſimul porte diuinitus concuſſe abiectiſ
longi9 ſeris aperte ſunt: atqꝫ cum magno ſonitu oĩa

eccl'ie clauſtra patuerũt. Effuſo deſuꝑ lumīe oēs q̄ extī
cte fuerãt lãpades accēſe ſunt. Arrian9 ꝟo epṡ q̄ vim *Arrian9*
factur9 aduenerat: ſubita cecitate ꝑcuſſus ē: atqꝫ alie- *epṡ ceci-*
nis iã manib9 ad ſuũ habitaculũ reduct9. Qð dũ lon- *tate ꝑcuſ*
gobardi in eadē regiõe poſiti oēs agnoſcerēt: nequaq̄ *ſus eſt.*
vlteri9 preſũpſerũt catholica loca temerare. Miro e-
nī modo res geſta ē. vt qr eiuſdē arriani cauſa lãpadeſ
in eccl'ia btī pauli fuerãt exticte vno eodēqꝫ tꝑe. vt ipē
lumē ꝑderet: ⁊ in eccl'iam lumē rediret.

CAPI. XXX. De arrianoꝝ eccl'ia que in romana vr be catholica conſecratione dedicata eſt.

ſ Ed neqꝫ hoc ſileã qð ad eiuſdē arriane hereſe-
os dãnationē in hac qꝫ vrbe ante bienniũ pie-
tas ſuꝑna mõſtrauit. Ex his quippe que narro
aliud popul9 agnouit: aliud aũt ſacerdos ⁊ cuſtos ec-
cl'ie ſe audiſſe ⁊ vidiſſe teſtant̄. Arrianoꝝ eccl'ia in re-
gione vrbis illius que ſubura dicit̄: cũ clauſa vſqꝫ biē
niũ remanſiſſet: placuit vt in fide catholica ĩtroduct9
illic beati ſtephani ⁊ ſancte agathe martyrũ reliquijs
dedicari debuiſſet. qð factũ eſt. Nam cũ magna popu
li multitudine veniētes: atqꝫ oīpotēti dño laudes ca-
nētes: eandem eccleſiam ingreſſi ſumus. Cũqꝫ in ea iã *Porc9 in*
miſſarũ ſolēnia celebrarent: ⁊ pre eiuſdē loci anguſtia *uiſibil' ex*
populi ſe turba cõprimeret: quidã ex his qui extra ſa- *eccl'ia ar*
crariũ ſtabant: porcũ ſubito intra ſuos pedes huc il- *rianoruꝫ*
lucqꝫ diſcurrere ſenſerũt. Quē dum vnuſquiſqꝫ ſenti *exijt.*
ret: ⁊ iuxta ſe ſtãtib9 indicaret: idē porcus eccleſie ia-
nuas petijt: ⁊ om̄es per quos tranſijt in admirationē
commouit. ſed videri a nullo potuit: q̄uis ſentiri po-
tuiſſet. Qð icirco diuīa pietas oſtendit. vt cunctis pa
teſceret qr de loco eodē im̄mundus habitator exiret.
Peracta igitur celebratione miſſarũ receſſimus. ſ3 ad
huc nocte eadem magnus in eiuſdē eccleſie tectis ſtre
pitus factus eſt: ac ſi in eis aliquis errãdo diſcurreret
Sequenti autē nocte grauior ſonitus excreuit: ac ſub
ito tãto terrore ĩſonuit: ac ſi oīs illa eccleſia a fũdamē-

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tis fuiſſet euerſa: ⁊ ꝓtinus receſſit. ⁊ nulla illuc vlteriꝰ inq̃etudo antiq̃ hoſtis apparuit: ſ; per terroris ſonitū quem fecit inotuit: ꝙ a loco quē diu tenuerat coactus exiebat. Poſt paucos ů dies ī magna ſerenitate aerꝭ ſuper altare eiuſdē eccleſie nubes celitus deſcēdit: ſuoq; illud velamine operuit. omnēq; eccleſiā tanto t̄rore ac ſuauitatis odore repleuit: vt patētibus ianuis nullus illic preſumeret intrare. Sacerdos q̄q; et cuſtodes et hi qui ad celebrāda miſſaꝝ ſolēnia venerāt: rē videbāt: ingredi minime poterant: ⁊ ſuauitatē mirifici odoris trahebant. Die vero alio cum in ea lāpades ſine lumine dependerēt: emiſſo diuinitꝰ lumīe ſunt accēſe. Poſt paucos iterū dies expletis miſſaꝝ ſolēnijs extinctꝭ lāpadibus cuſtos ex eadē eccleſia egreſſus: poſt paululū intrauit: ⁊ lampades quas extinctas reliq̃rat lucētes repperit. Quas negligēter extīxiſſe ſe credens: eas iā ſollicitus extinxit: ⁊ exiens eccleſiā clauſit. S; poſt horaꝝ trium ſpaciū regreſſus: lucentes lampades quas extinxerat iterū accenſas inuenit. vt videlicet ex ipſo lumine aperte clareſceret. q; locꝰ ille a tenebris ad lucem veniſſet.

Nubeſ celitꝰ aſcendit ſuper aram.

Lāpadeſ diuinitꝰ accenſe.

Petrus.

e Tſi in magnis ſumus tribulatiōibꝰ poſiti. q; tñ a ꝯditore nr̄o nō ſumꝰ oīno deſpecti: teſtant̄ ea q̄ audio eius ſtupenda miracula.

Gregorius.

q Uāuis ſola q̄ ī italia geſta ſūt narrare decreuerī vis ne tñ vt ꝓ oñdēda eiuſdē arriane hereſeos dānatione trāſeamus v̄bo ad hyſpanias: atq; inde ꝑ africam ad italiam redeamus?

Petrus.

a Ge quolibet. Na; letus ducor: letus reducor.

CA. XXXI. ð ermigildo rege liuigildi vuſigotharū regꝭ filio ꝓ fide catholica ab eoð p̄re ſuo occiſo. Greg.

ſ Icut mlt̄oꝝ qui ab hyſpaniaꝝ partibꝰ veniūt relatione cognouimꝰ. Nuper ermigildus rex liuigildi regiſ vuſigothaꝝ filius ab arriana hereſi ad fidem catholicam viro reuerentiſſimo leandro ſpoletano epiſcopo dudū mihi in amicitijs familiarit̄ iūcto predicāte ꝯuerſus eſt. Quē p̄r arrianꝰ vt ad eādͦ

hereſim redirē: ⁊ p̄mijs ſuadē ⁊ minis terrē conatꝰ eſt. Cūq; ille ꝯſtātiſſime rūderet nunq̄; ſe verā fidē poſſe relinq̃re quā ſemel agnouiſſet. iratꝰ ē eū ꝑuauit regno rebuſq; expoliauit oībꝰ. Cunq; nec ſic v̄tutē mētꝭ illiꝰ emollire valuiſſet: in arcta illū cuſtodia cōcludēs: collū manuſq; illiꝰ ferro ligauit. Cepit itaq; idē ermigildus rex iuuenis terrenū regnū deſpicere: ⁊ forti deſiderio celeſte querēs: ī cilicijs viculatꝰ iacēs: oīpotēti deo ad ꝯfortādū ſe p̄ces effūdere. tātoq; ſublimiꝰ gl̄iam trāſeuntis mūdi deſpicē q̄to ⁊ religatꝰ agnouerat nil fuiſſe qð potuerit auferri. Supueniēte aūt paſchal̄ feſtiuitatis die intēpeſte noctꝭ ſilētio ad eū ꝑfidus p̄r arrianū ep̄m miſit: vt ex eiꝰ manu ſacrilege ꝯſecratiōis cōmunionē ꝑcipeꝛet: atq; ꝑ h̊ ad p̄ris grām redire mereretur. S; vir deo deditꝰ arriano ep̄o veniēti exprobrauit vt debuit: eiuſq; a ſe ꝑfidiā dignis increpatiōibꝰ repulit q; ⁊ ſi exteriꝰ iacebat ligatꝰ: apud ſe tñ in magno mētꝭ culmine ſtabat ſecurus. Ad ſe itaq; reuerſo ep̄o arrianꝰ p̄r infremuit: ſtatimq; ſuos apparitores miſit q̄ ꝯſtātiſſimū ꝯfeſſorē dei illic vbi iacebat occiderēt. qð ⁊ factū ē. Nā mox vt ingreſſi ſūt ſecuri cerebrū eiꝰ infringētes: vitā corporis abſtulerūt. h̊q; in eo valuerūt ꝑimere qð ipm̄ q̄q; q̄ ꝑēptꝰ eſt in ſe ꝯſtiterat deſperiſſe. S; ꝓ oſtēdēda v̄a eiꝰ gl̄ia: ſupna q̄q; nō defuere miracula. Nā cepit in nocturno ſilētio pſalmodie cātus ad corpꝰ eiuſdē regis ⁊ martyris audiri. atq; ideo v̄aciter regiſ q; ⁊ martyris. Quidā etiā fer̄t ꝙ illic nocturno tp̄e accenſe lāpades apparebāt. vñ ⁊ factū ē q̄tenꝰ corpꝰ illiꝰ vt videlicet martyris iure a cūctꝭ fidelibꝰ venerari debuiſſet. Pater v̄o ꝯmotꝰ penitētia ꝑfidus ⁊ parricida h̊ feciſſe ſe doluit: nec tñ vſq; ad obtinēdā ſalutē pertimuit. Nā q; vera eſſet catholica fides agnouit: ſ; gētis ſue timore ꝑterritꝰ ad hāc ꝑueniri nō meruit. Qui oborta egritudine ad extrema ꝑductꝰ eſt: ⁊ leandro ep̄o quē priꝰ vehemēter afflixerat: richardū regē filiū quē in ſua hereſi reliquerat: cōmēdare curauit. vt in ip̄o q̄q; talia faceret: q̄lia ⁊ in fratre ſuis exhortationibꝰ feciſſet. Qui ꝯmendatione expleta: defunctus eſt. Poſt cu

Ermigildi p̄r arrianū ad eū cōuertendum miſit.

P̄r filiū vita ꝑuauit.

Miracula in morte ermigildi regꝭ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

Richarꝰ rex fratrē ermigildū ſecutꝰ eſt.

ius mortem richardus rex nō patrem perfidū: ſed fra
trem martyrē ſequens: ab arriane hereſeos prauitate
conuerſus eſt. totā ꝗ vuſigotharū gentē ita ad verā ꝑ=
duxit fideꝫ: vt nullum in ſuo regno militare permitte=
ret: qui regni dei hoſtis exiſtere per hereticaꝫ prauita
tem non timeret. Nec mirū ꝙ vere fidei predicator fa=
ctus eſt qui frater eſt martyris: cuius hunc ꝗ merita
adiuuant vt ad oīpotentis dei gremiū tā multos redu
cat. Qua in re conſiderandū nobis eſt. qꝛ totum hoc agi
nequaꝗ poſſet ſi ermigildus rex ꝓ veritate mortuꝰ nō

Joan. xij

fuiſſet. Nam ſicut ſcriptū ē. Niſi granū frumēti cadēs
in terram mortuū fuerit: ipm ſolū manet. ſi aūt mortu
um fuerit: multū fructū affert. Hoc fieri videmꝰ in mē

Vnꝰ mortuꝰ eſt vt multi viuerēt.

bris quod factum ſcimus ī capite. In vuſigothaꝝ ete=
nim gente vnus mortus eſt vt multi viuerēt. et dū vnū
granum fideliter cecidit ad obtinendā fidem aīarum m
ſeges multa ſurrexit. Petrus
r Es mira et noſtris ſtupenda temporibus.

CA. XXXII. De epīs africanis q̄ ꝓ defenſiōe catho
lice fidei abſciſſis ab arrianis vuādaloꝝ līguis nulluꝫ
locutōis ſolite ſuſtinuere diſpēdiū.

Gregorius.

Iuſtiniani ꝗ auguſti tempꝛibꝰ dū cōtra catholi
i coꝝ fidem exorta a vuādalis ꝑſecutio arrianā
in africa vehemēter īſaniret: ꝗdā in dēfenſione
veritatis epī fortiter perſiſtētes: ad mediū ſūt dducti
Quos vuādaloꝝ rex eos verbis ac muneribꝰ ad perfi=
diam flectere non valēs: tormētis frāgere poſſe ſe cre=

Epi lingua priuati loquelā nō amiſerūt.

didit. Nā cū eis ī ipa defenſione veritatis ſilētiū īdice
ret: nec tñ ipi ꝯtra ꝑfidiaꝫ tacerent: ne tacendo forſitā
cōſenſiſſe viderent̃: raptꝰ in furorem coꝝ līguas abſci=
di radicitus p̄cepit. Res mira ⁊ multis nota ſeniorībꝰ
qꝛ ita ꝓ defenſione veritatis etiā ſine lingua loq̄bant̃:
ſicut p̄us loqui ꝑ linguā ꝯſueuerant. Petrꝰ.
m Irandū valde ⁊ vehement̃ ſtupendum.

Gregorius.

ſ Criptū petre ē de vnigenito ſūmi patris. In p̄nci

pio erat verbū. ⁊ verbū erat apud deū. ⁊ deꝰ erat ver= Joānis. j
bū. De cuiꝰ etiā virtute ſubiūgit̃. Oīa ꝑ ipm fctā ſunt Ibidem.
Quid igit̃ miramur ſi v̄ba edere ſine lingua potuit v̄=
bū: qd fecit linguā? Petrus.
p Lacet quod dicis. Gregorius.
h Iitaꝗ eo tp̄e ꝓfugi ad cōſtātinopolitanā vrbē ve
nerūt: eoꝗ tp̄e quo ꝓ explēdis reſpōſis eccl'ie ad
p̄ncipē ip̄e trāſmiſſus ſum. ſeniorē quēdā epm reperi:
q̄ ſe adhuc ſ coꝝ ora ſine linguis loquētia vidiſſe teſta=
bat̃: ita vt aptis oribꝰ clamarēt. Ecce videte: qꝛ līguaſ
nō habemꝰ: ⁊ loq̄mur. Videbat̃ eni a reſpiciētibꝰ vt fe
rebat: abſciſſis radicitꝰ līguis q̄ſi quoddā baratrū pa
tebat in gutture: ⁊ tñ ore vacuo plena ad integrū ver=
ba formabant̃. Quoꝝ illic vnꝰ in luxuriā lapſus mox

Vnꝰ epoꝝ ī luxuriā lapſꝰ dono miracli p̄uatur.

p̄uatꝰ ē dono miraculi: recto videlicꝫ oīpotētiſ dei iudi
cio. vt q̄ carnis ꝯtinētiā ſuare neglexerat: ſine lingua
carnea nō haberet v̄ba v̄itatiſ. Sꝫ hec nos ꝓ arriane he
reſeos dānatiōe dixiſſe ſufficiāt: nūc ad ea q̄ nuꝑ ī ita=
lia geſta ſunt ſigna redeamꝰ.

CAPI. XXXIII. De eleutherio ſeruo dei.

i Saūt cuiꝰ ſupiꝰ memoriā feci eleutheriꝰ: pat̃
monaſterij bti euāgeliſte marcij qd in ſpoletāe
vrb pomerijs ſitū ē: diu mecū ē in hac vrbe in
meo monaſterio ꝯuerſatꝰ: ibiꝗ defūctꝰ eſt. Quē ſui di

Eleutheriꝰ plorādo mortuum reſuſcitauit.

ſcipli referebāt plorādo mortuū ſuſcitaſſe. Vir aūt tā=
te ſimplicitatiſ erat ⁊ ꝯpūctiōis: vt dubiū nō eſſꝫ ꝙ ille
lachꝛyme ex tā humili ſimpliciꝗ mēte edite: apd oīpo
tētē deū multa obtinere potuiſſēt. Cuiꝰ ego aliqd mira
culū narrabo: qd inq̄ſitꝰ mihi ſimplicit̃ ⁊ ipſe fatebat̃.
Quadā nāꝗ die dū iter carpet: facto veſpe cū ad ſece
dēdū locꝰ deeſſꝫ ī mōaſteriū v̄ginū deuēit: in quo qui=
dā puer paruulus erat quē malignꝰ ſpūs oī nocte ve=
xare ꝯſueuerat. Sꝫ ſctīmoniales femine vt virū dei ſu
ſceperūt: ⁊ eū rogauerūt dicentes. Tecū pr̄ hac nocte
puer iſte maneat. Qd ipſe benigne ſuſcepit: ſecūqꝫ eū
nocte eadē iacere ꝑmiſit. Facto autē mane ceperūt ſci
mōiales femīe eūdē p̄rēꝫ vigilāter inq̄rere: ſi qd ei pu
er quē dederāt nocte eadē feciſſet. Qui miratꝰ cur ita

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

reqreret rñdit. Nihil. Tũc ille eiuſdẽ pueri ĩnotuerũt
cauſã. ꝛ ꝙ malign⁹ ſpũs nulla ab eo nocte recederet: ĩ-
dicauerũt. ſũmope poſtulãtes vt hũc ſecũ ad monaſte-
riũ tolleret: qꝛ iã vexationẽ illi⁹ videre ipe nõ poſſent.
Cõſenſit ſenex: pueꝝ ad mõaſteriũ duxit. Qui cũ mł-
to tpe ĩ monaſterio fuiſſet: atqꝫ ad hũc antiqu⁹ hoſtꝭ ac
cedere minime pſũpſiſſet: eiuſdẽ ſenis anim⁹ de ſalute
pueri ĩmoderati⁹ p leticiã tact⁹ eſt. Nã corã poſitis fra-
Puer biſ obſeſſus bis ab eodẽ ſanatus eſt. trib⁹ dixit. Fratres diabol⁹ ſibi cũ illis ſororib⁹ iocaba
tur. at vero vbi ad ſeruoſ dei vẽtũ ẽ: ad hũc puerũ acce
dere nõ pſumpſit. Poſtq̃ vocẽ emiſit hora eadẽ ac mo-
mẽto idẽ puer corã cũctis fratrib⁹ diabolo ſe iuadẽte
vexat⁹ eſt. q̃ viſo ſenex ſe ptin⁹ ĩ lamẽtũ dedit. Quẽ dũ
lugẽtẽ diu fratres ↄſolari voluiſſent: rñdit dicẽs. Cre-
dite mihi: qꝛ ĩ nulli⁹ vr̃m ore hodie panis ingredit: ni-
ſi puer iſte a demõio fuerit erept⁹. Tũc ſe ĩ orõnẽ cũ cũ
ctis fratribus ſtrauit. ꝛ couſqꝫ oratũ ẽ: quouſq puer a
vexatiõe ſanatus ẽ: vt ad hunc malignus ſpiritus ac-
cedendi auſum vlterius non haberet. Petrus.

c Redo ꝙ ei elatio parua ſurrepſerat: ſed eiuſ diſci
pulos omps deus facti illi⁹ eſſe voluit adiutores.

Gregorius.

i Ta eſt. nã põdus miraculi ſol⁹ portare nõ potuit:
diuidit h cũ fratrib⁹ ꝛ portauit. Hui⁹ viri orõ quã
te virtutis eſſet ĩ memetipo expt⁹ ſũ. Nã cũ quodã tpe ĩ
monaſterio poſitus ĩciſionẽ vitaliũ paterer: crebriſqꝫ
anguſtijs p horaꝝ momẽta ad exitũ ppinquarẽ: quaꝫ
medici moleſtiaꝫ greco eloq̃o ſincopin vocãt. et niſi me
frequẽter fratres cibo reficerent: vitalis mihi ſpirit⁹
Eleutheri⁹ orãdo impetrauit vt gregorius ieiũare poſſet. funditus intcidi videret. Paſchalis ſupuenit dies. et
cuꝫ ĩ ſacratiſſimo ſabbato ĩ quo oẽs et paruuli pueri ie
iunant: ego ieiunare nõ poſſem: cepi plus merore quã
infirmitate deficere. Sꝫ triſtis animus conſilium citi⁹
inuenit: vt eundẽ viruꝫ dei ſecreto in oratoriũ ducerẽ
eumqꝫ peterem: quatenus mihi vt die illo virtus ad ie
iunandũ daretur: ſuis apud oĩpotentẽ dñm precibus
obtineret. Quod et factum eſt. Nam mox vt oratoriuꝫ
ingreſſus fuit: humiliter ſeſe cũ lachrymis in orõnem

dedit: ꝛ paululũ ↄpleta orõne exijt. ꝛ ad vocẽ bñdictio
nis illi⁹: virtutẽ tãtã mẽs ſtomach⁹ accepit: vt mihi fũ
ditus a memoria tollere cibus ꝛ egritudo. Cepi mira
ri q̃s eſſem: quis fuerim. qꝛ ꝛ cũ ad aĩmũ redibat infir-
mitas: nihil ĩ me ex his q̃ meminerẽ: recognoſcebã. cũ
qꝫ in diſpoſitione monaſterij mẽs occupata fuiſſꝫ: obli Eleutheri⁹ lachrimando gregoriũ curauit.
uiſcebar funditus egritudinis mee. Si vero vt p̃dixi
rediret egritudo ad memoriã cũ tã fortẽ me eſſe ſenti-
rem: mirabar ſi nã comediſſem. q̃ ad veſperã veniẽs tã
te me fortitudinis iueni: vt ſi voluiſſeꝫ ieiuniũ vſq ad
diem alterũ transferre: potuiſſem. Sicq factum eſt vt
in me probarem ea etiam de illo vera eſſe: quibus ipſe
minime interfuiſſem. Petrus.

q Uia eundẽ viꝝ magne ↄpũctionis fuiſſe dixiſti:
ipam lachrymaꝝ vim largi⁹ addiſcere cupio. vñ queſo
vt quot ſunt genera ↄpũctionis mihi ediſſeras.

CAPI. XXXIIII. Quot ſunt cõpũctionis genera

Gregorius.

i N multas ſpecies ↄpunctio diuidit: qñ ſingu-
le queq a penitẽtibus culpe plãgunt. vñ ex vo
ce q̃ penitentiũ hieremias ait. Diuiſiones aquaꝝ de- Trenoꝝ iij.
duxit oculus me⁹. Principaliter vero ↄpũctionis gña
duo ſunt. qꝛ deũ ſitiens aĩa prius timore ↄpũgit: poſt Cõpũctionis gña
amore. Prius eni ſeſe in lachrymas afficit. qꝛ dũ malo
rum ſuoꝝ recolit: p his perpeti eterna ſupplicia perti
meſcit. At vero cũ lõga merorꝭ anxietate fuerit formi-
do ↄſumpta quedã iã de preſumptione venie ſecuritaſ
naſcit: ꝛ in amore celeſtiũ gaudioꝝ anim⁹ inflãmatur
et qui pri⁹ flebat ne duceret ad ſuppliciũ: poſtmodum
amariſſime flere ĩcipit. qꝛ differt a regno. Cõtẽplat et-
eni mẽs: qui ſint illi angeloꝝ chori q̃ ipa ſocietas bea-
toꝝ ſpirituũ: q̃ maieſtas ĩterne viſionis dei et ãplius
plangit. qꝛ a bonis phennibus deeſt: q̃ fleuit pri⁹ cum
mala eterna metuebat. Sicqꝫ fit vt pfecta conpunctio
formidinis tradat animũ cõpunctioni dilectõis. Vñ
bene in ſacra veraciqꝫ hiſtoria figuratiua narratõe de
ſcribitur: que ait ꝙ axa filia caleph ſedenſ ſuper aſinũ
ſuſpirauit. Cui dixit pater ſuus. Quid habes? At

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

illa reſpõdit. Da mihi bñdictionẽ. terrã auſtralẽ ⁊ arẽ
tem dediſti mihi: iũge ⁊ irriguã. Dedit ei pater ſuꝰ irri
guum ſuperius: ⁊ irriguũ inferiꝰ. Axa q̃ppe ſuꝑ aſinũ
ſedet cũ irrationabilibꝰ carnis ſue motibꝰ aĩa p̃ſidet.
Que ſuſpirãs a patre terrã irriguã petit. qꝛ a creatore
nostro cũ magno gemitu querẽda ẽ lachrymaꝝ gratia
Sunt nãqꝫ nõnulli qui iã in dono ꝑceperũt libere pro
iuſticia loqui. oppreſſos tueri. indigẽtibus poſſeſſa tri-
buere. ardorẽ fidei habere: ſꝫ adhuc gratiã lachryma-
rũ nõ habẽt. Hi nimirũ terrã auſtralẽ ⁊ arentẽ habent
ſed adhuc irriguã indigẽt. qꝛ ĩ bonis operibꝰ poſiti in
q̃bus magni atqꝫ feruentes ſũt: oportet nimiꝝ vt aut
timore ſupplicij: aut amore regni celeſtis mala etiaꝫ q̃
antea ꝑpetrauerãt deplorent. Sed qꝛ vt dixi duo ſunt
cõpũctionis genera. Dedit ei pater ſuus irriguũ ſupe
riꝰ: et irriguũ inferius. Irriguũ quippe ſuperius acci-
pit aĩa cũ ſeſe in lachrymis celeſtis regni deſiderio af-
fligit. Irriguũ vero inferius accipit: cũ inferni ſuppli
cia flendo pertimeſcit. Equideꝫ prius inferiꝰ: ac poſt
irriguũ ſuperius datur. Sed qꝛ ꝯpũctio amoris digni
tate preeminet: neceſſe fuit vt prius irriguũ ſuperiꝰ: ⁊
poſt irriguũ ĩferiꝰ ꝯmẽorari debuiſſet. Petrus.

Gr̃a la-
chryma-
rũ a bõĩſ
expeten-
da.

no opera

p Lacet quod dic. Sed poſtq̃ hũc venerãde vite e-
leutheriũ huiꝰ meriti dixiſti: libet inq̃rere ſi nũc ĩ
mundo eſſe credendum eſt aliquos tales?

CA. XXXV. De amantio presbytero prouincie tu-
ſcie. Gregorius.

f Lorid' tudertine eccl'ie ep̃us cuiꝰ ꝟitatis atqꝫ
ſctitatis ẽ: dilectioni tue ĩcognitũ nõ ẽ. Hic mi
hi eẽ apd̃ ſe p̃ſbyteꝝ quẽdã amãtiũ noĩe preci-
pue ſimplicitatis narrauit virũ quẽ hoc habere virtu-
tis ꝑhibet: vt apl'oꝝ more manũ ſuꝑ egros ponat: ⁊ ſa
lutem reſtituat ⁊ quãtũlibet vehemẽs egritudo ſit: ad
tactũ illius abſcedat. Quẽ hoc etiaꝫ habere miraculi
adiunxit. qꝛ in quolibet loco q̃uis immaniſſime aſpe-
ritatis ſerpentẽ repperit: mox vt eum ſigno crucis ſig̃-
uerit: extinguit. ita vt virtute crucis quã vir dei digito

Amãtiuſ
ſolo cõta
ctu egroſ
curat.

ediderit: diruptis viſceribus moriat̃. quem ſi q̃ñ ſ̃pẽs
in foramine fugerit: ſigno crucis os foraminis bñdi-
cit. ſtatimqꝫ ex foramine ſerpens iaꝫ mortuꝰ trahitur.
Queꝫ tãte virtutis viꝝ ip̃e etiã videre curaui. eũqꝫ ad
me deductũ ĩfirmoꝝ domo paucis diebus manere vo-
lui. vbi ſi qua adeſſet curationis gratia: citiꝰ ꝓbari po
tuiſſet. Ibi aũt quidã inter egros alios mẽte captꝰ ia-
cebat: quẽ medicina greco vocabulo freneticũ appel-
lat. Qui nocte quadã cũ magnas voces ſcꝫ inſanꝰ ede-
ret: cunctoſqꝫ egros ĩmenſis clamoribus perturbaret
ita vt nulli illic capere ſomnũ liceret. fiebat res valde
mirabilis. qꝛ vnde vnus male: inde oẽs deterius habe
bant. Sꝫ ſicut ⁊ p̃us a reuerẽtiſſimo florido ep̃o q̃ tunc
cũ p̃dicto p̃bro illic parit̃ manebat. ⁊ poſt a puero q̃ no
cte eadẽ egrotantibꝰ ſeruiebat: ſbtilit̃ agnoui. Idẽ ve-
nerabil' p̃br de ꝓ̃o ſtratu ſurgẽs ad lectũ frenetici ſilẽ
ter acceſſit: ⁊ ſuꝑ eũ poſitis manibꝰ orauit. moxqꝫ illũ
vt meliꝰ habentẽ tulit: atqꝫ ĩ ſuꝑiora domꝰ ſecũ ad ora
torium duxit. vbi pro eo liberius orationi incubuit: ⁊
ſtatim eum ſanuꝫ ad lectũ proximũ reduxit. ita vt nul
las vlterius voces ederet: nec iam egrotoꝝ quempiaꝫ
aliquo clamore perturbaret. nec iaꝫ egritudinẽ auxit
alienã: qui perfecte receperat mentem ſuã. Ex quo eiꝰ
vno facto didicimꝰ. vt ꝺ eo illa oĩa audita crederemꝰ.
Petrus.

Id̃ ſigno
crucis ſer
pẽtes ne
cat.

Amãtiuſ
freneti-
cũ cura-
uit.

m Agne vite edificatio eſt videre viros tam mira fa-
cientes: atqꝫ in ciuibus ſuis hieruſalẽ celeſteꝫ in
terra conſpicere.

CA. XXXVI. de maximiano ſyracuſane ciuitatis
epiſcopo. Gregorius.

n Ecq̃ hoc ſilẽdũ puto q̃ omp̃s deꝰ ſuper maximi-
anũ famulũ ſuũ nunc ſyracuſanũ epiſcopum
tunc autẽ mei monaſterij patrem dignatus eſt
monſtrare miraculum. Nã duꝫ iuſſione pontificis mei
in conſtantinopolitane vrbis palatio reſponſis eccle-
ſiaſticis deſeruirem: illuc ad me idem venerabilis ma
ximianꝰ charitate exigẽte cum fratribꝰ venit. Qui cũ
ad mõaſteriũ meũ roma redirꝫ ĩmari adriatico nimia

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tēpeſtate deꝑhenſus: ineſtimabili ordine atqꝫ iuſitato
miraculo erga ſe cūctoſqꝫ ꝗ cū eo aderāt oīpotentis dei
et irā cognouit et gratiā. Nā cū in eoꝝ morte ventorū
nimietatibus eleuati fluctus ſeuirēt: ex naui clauis
perditis arbor abſciſa ē. vela in vndis proiecta. totūqꝫ
vas nauis quaſſatum nimiis fluctibꝰ ab oī fuerat ſua
cōpage diſſolutū. Remis itaqꝫ patentibꝰ intrauit ma-
re. atqꝫ vſqꝫ ad ſuꝑiores tabulas ipleuit nauē. ita vt nō
tā nauis intra vndas qꝫ vnde iā intra nauē eſſe viderētur
Tunc in eadē naui reſidentes nō iā ex morte vicina: ſꝫ
ex ipa eiꝰ ꝑſentia ac viſione turbati oēs: ſibimet pacē
dederūt corpus ⁊ ſanguinē redēptiōis acceperūt. deo
ſe ſinguli cōmēdantes. vt eoꝝ aīas benigne ſuſciꝑet:
quoꝝ corpora in tā pauenda morte tradiderat. Sꝫ om
nipotēs deus ꝗ eoꝝ mentes mirabiter terruit: eoꝝ qꝫ
vitā mirabilius ſeruauit. Nā diebus octo nauis eadē
vſqꝫ ad ſuperiores tabulas aquis plena iter ꝓpriū pa-
gens enatauit. nono aūt die ī cothronēſis caſtri portū
deducta eſt. Ex qua exierunt oēs icolumes ꝗ cū ꝑdicto
venerabili viro maximiano nauigabāt. Cūqꝫ poſt eos
ipſe qꝫ fuiſſet egreſſus: mox in eiuſdē portus ꝓfundū
nauis demerſa ē: ac ſi illis egrediētibꝰ ꝑ pōdere ſuble
uatōe caruiſſet. ⁊ ꝗ plena hoībus ī pelago aquas porta
uerat atqꝫ natauerat: maximiāo cū ſuis frībꝰ recedēte
aquas ſine hoībꝰ ī portu nō valuit portare. vt huic opꝰ
deꝰ oñderet: qꝛ hāc onuſtā ſua manu tenuerat: que ab
hoībus vacua ⁊ derelicta ſuꝑ aqs nō potuit manere.

Nauis aqua plēa ad portū ꝑuenit.

Maximiani miraculū.

CA. XXXVII. de ſāctulo pbro ꝓuincie nurſie.

a Nte dies quoqꝫ. xl. vidiſti apud me eum cuius
ſuperius memoriā feci: venerabilis vite pſbyterū ſanctulum nomine. qui ad me ex nurſie ꝓ
uincia annis ſingulis venire conſueuit. Sed ex eadē
ꝓuincia quidā monachꝰ ante triduū venit: qui grauiſ
nūciū merore me pertulit. qꝛ eundē viꝝ obiſſe nūciauit
Huius ergo viri ⁊ ſi non ſine gemitu dulcedinis recolo
iam tñ ſine formidie virtutes narro: quas a vicinis eiꝰ
ſacerdotibus mira virtute et ſimplicitate ꝑditis agno
ui. Et ſicut inter amantes ſe aīos hoīm magnū chari-

tatis familiaritas auſū ꝑbet: a me plerūqꝫ ex dulcedi-
ne exactꝰ: ipe qꝫ de his ꝗ egerat extrema ꝗdā fateri co-
gebatur. Quodā nāqꝫ tꝑe hic cū ī ꝑlo lōgobardi oliuā
premerēt vt oleū liquari debuiſſet: ſicut iocūdꝰ erat et
vultu et aīo: vtrē vacuū ad ꝑlū detulit. laborātesqꝫ lō-
gobarbos leto vultu ſalutauit vtrem ꝓtulit. ⁊ iubendo
potiꝰ qꝫ petēdo eū ipleri ſibi dixit. Sꝫ gētiles viri qꝛ to-
ta iā die fruſtra laborauerāt atqꝫ ab oliuis exire oleū
torquēdo nō poterat: eūqꝫ iniuriis inſectati ſūt. Qui
bꝰ vir dñi letiori adhuc vultu reſpondit dicens. Sic ꝓ
me oretis vt iſtū vtrē ſanctulo ipleatis: ⁊ ſic a vobis re-
uertar. Cūqꝫ illi ex oliuis oleū defluere nō cernerēt et
virū dei ad iplēdū vtrē ſibi iſiſtere viderēt: vehementer
accēſi maioribꝰ hūc verboꝝ cōtumeliis deteſtari cepe-
rūt. Uir aūt dei vidēs qꝙ ex prelo oleū nullo mō exiret
aquā ſibi dari petiit. quā cūctis vidētibꝰ bñdixit: atqꝫ
in predū ſuis manibꝰ iactauit. Ex qua ꝓtinus bñdicti
one tāta vbertas olei erupit: vt lōgobardi ꝗ priꝰ diu ī-
caſſum laborauerāt nō ſolū ſua vaſcula oīa: ſed vtrē qꝫ
quē vir dei detulerat implētes: gratias agerēt. qꝛ is ꝗ
oleū petere venerat: bñdicēdo dedit qđ poſtulabat.

Sanctulꝰ aqꝫ bñdicēdo ī oleū conuertit.

a Lio quoqꝫ tempe vehemēs ibi icubuerat fames:
⁊ beati laurētii martyris eccl'ia fuerat a lōgobar-
dis incenſa. Quam vir dei reſtaurare cupiens: artifi-
ces multos ac plures ſubminiſtrātes operarios adhi-
buit. quibus neceſſe erat vt quotidiani ſumptus labo-
rantibꝰ ſine dilatione ꝑberentur. Sed exigente eiuſdem
famis neceſſitate panis defuit. ceperuntqꝫ laborātes
inſtanter victum querere: quia vires ad laborem ꝑ in-
opiam non haberent. Quod vir dei audiens eos vbis
conſolabatur: foris promittendo quod deerat. ſed ipe
grauiter anxiebatur intus exhibere cibum non valēs
quē ꝓmittebat. Cū vero huc illucqꝫ anxius pergeret
deuenit ad clibanū in quo vicine mulieres pridie pa-
nes coxerant: ibiqꝫ incuruatus aſpexit ne forte pāis
coquentibus remanſiſſet. Tunc repente panem mire
magnitudinis atqꝫ inſoliti candoris inuenit. quē qui
dem tulit: ſed deferre artificibus noluit: ne fortaſſe a-

Idē panē in clibano miraculoſe reppit.

lien⁹ eſſet ꝛ culpā velut ex pietate ꝑpetraret. Pervici-
nas itaqꝫ hūc mulieres detulit: eūqꝫ oīb⁹ oñdit: ac ne
cui eaꝝ remāſiſſet inqſiuit. ōs aūt q̄ ꝑdie panē coxerāt
ſuū hūc eſſe negauerūt: atqꝫ panes ſuos nūero ītegro
ſe a clibano retuliſſe ꝓfeſſe ſūt. Tūc let⁹ vir dñi pꝛexit
ad mltos artifices cū vno pane. ꝛ vt oīpotenti deo gra
tias agerēt admonuit. Et qꝛ eis ānonā ꝓbuerat īdica-
uit: eiſqꝫ ad refectionē ꝓtin⁹ īuitatis īuētū panē appo-
ſuit. Quib⁹ ſufficient̄ pleneqꝫ ſatiatꝭ plura ex eo q̄ꝫ ipē

Un⁹ pa- niſ p̄lib⁹ ſuffecit decē die- b⁹.

panis fuerat fragmēta collegit. Que die q̄ꝫ altero eis
ad refectionē ītulit. ꝫ id qđ ex fragmētꝭ ſuperat: ipa q̄ꝫ
que apposita fuerāt fragmēta ſuꝑabāt. Factūqꝫ ē vt ꝑ
dies decē ōs illi artifices atqꝫ operarij ex illo vno pane
ſatiati: hūc ꝛ q̄tidie ederēt ꝛ ex eo q̄tidie edi poſſꝫ: ī cra
ſtinū q̄tidie ſupereſſet. ac ſi fragmēta panis illi⁹ ꝑ eſuꝫ
creſcerēt: ꝛ cibū comedētiū oꝛa ipoꝝ repararēt.

Petrus.

m Ira res atqꝫ ī exēplū dominici operis vehement̄
omnibus ſtupenda. Gregorius.

i Pſe petre multos de vno pane ꝑ ſeruū q̄ ex quiqꝫ

Nota.

panib⁹ quiqꝫ milia ſatiauit ꝑ ſemetipꝫ. q̄ pauca ſe
minis grana munera ſegetū frumēta multiplicat. q̄ i-
pſa q̄ꝫ ſemia ꝓduxit ex terra: ꝛ ſimul oīa creauit ex ni-
hilo. Sꝫ ne diuti⁹ mireris q̄đ ī virtute dñi venerād⁹ vir
ſanctul⁹ exteri⁹ fecerit: audi ex v̄tute dñi qualis īteri⁹
fuit. Die eteni quadā a lōgobardis capt⁹ quidā diaco-
nus tenebat̄ ligat⁹: eūqꝫ ipi q̄ tenuerāt īterficere cogi-
tabāt. Adueſperaſcēte āt die vir dei ſanctul⁹ ab eiſdeꝫ
lōgobardis petijt: vt relaxari eiqꝫ vita ꝯcedi debuiſſꝫ
quod poſſe ſe facere oīno negauerūt. Cūqꝫ mortē illi⁹
deliberare eos cerneret: petijt vt ſibi ad cuſtodiā tradi
debuiſſet. Cui ꝓtinus rñderūt. Tibi quidē eū ad cuſto
diendū dam⁹. ꝫ ea ꝯditiōe interpoſita vt ſi iſte fugerit
pro eo ipē moriaris. Qđ vir dñi libent̄ accipiens: ꝓdi-
ctū diaconē in ſua ſuſcepit fide. quē nocte media cū lō
gobardos omnes ſomno graui depreſſos aſpiceret ex-
citauit diaconē: et ait. Surge ꝛ cōcitus fuge. liberet te
om̄ps de⁹. Sed idē diacon⁹ pꝛomiſſiōis ei⁹ nō īmemoꝛ

reſpondit dicens. Fugere pater non poſſum. quia ſi e-
go fugero: pro me ſine dubio ipſe morieris. Quem vir Nota.
domini ſanctulus ad fugienduꝫ compulit: dicēs. Sur
ge et vade: te omnipotens deus eripiat. nam ego ī ma-
nu eius ſum. tantum in me poſſunt facere: quantum i-
pſe permiſerit. Fugit itaqꝫ diaconus: et quaſi decept⁹
in medio fideiuſſoꝛ remanſit. Facto igitur mane longo
bardi qui diaconem ad cuſtodiendum dederant vene-
runt: quem dederunt petierunt. ſed hunc venerandus
pꝛeſbyter fugiſſe reſpondit. Tunc illi inquiunt. Scis
ipſe melius quid conuenit. Seruus autem domini cō-
ſtanter ait. ſcio. Cui dixerunt. Bonus homo es: nolu-
mus te per varios cruciatus mori. elige tibi mortē quā
vis. Quibus vir domini reſpondit: dicens. In manu
dei ſuꝫ. ea morte me occidite qua me occidi permiſerit
Tunc omnibus qui illic aderant longobardis placuit
vt eum capite truncare debuiſſent: quatenus ſine gra
ui cruciatu vitaꝫ eius compendioſa morte terminaret
Cognito itaqꝫ q̄ ſanctulus qui inter eos ſanctitatis re lōgobar-
uerentia magni honoris habebatur occidendus eſſet: di ad ſpe
omnes qui in eodem loco inuenti ſunt longobardi cō- ctaculuꝫ
uenerunt: ſicut ſunt nimie crudelitatis leti ad ſpecta- mortis le
culum mortis. Circūſteterunt itaqꝫ acies: vir autem ti.
domini deductus in medio eſt: atqꝫ ex omnibus viris
fortibus electus eſt vnus: de quo dubiuꝫ non eſſet quī
vno ictu caput eius abſcinderet. Venerandus igitur
vir īter armatos deductus: ad ſua arma ſtatim cucur-
rit: nam petijt vt ſibi paululum oꝛandi licentia daret̄.
Cui dum conceſſum fuiſſet: in terrā ſe ſtrauit et oꝛauit
Qui dum paulo diutius oꝛaret: hunc electus interfe-
ctoꝛ calce pulſauit vt ſurgeret: dicens. Surge et flexo
genu tende ceruicem. Surrexit autem vir domini ge-
nuflexit: ceruicem tetendit. ſed tenſo collo eductā ꝯ ſe
ſpatā intuēs: hoc vnū fertur dixiſſe. Sancte ioannes Nota.
ſuſcipe illā. Tunc electus carnifex euaginatum gladi
um tenens: niſu forti in altū bꝛachiū percuſſur⁹ leua-
uit: ꝫ deponere nullo mō potuit. nā repēte diriguit ꝛ e-
recto ī celū gladio bꝛachiū īflexibile ꝑmāſit. tūc oīs lō

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gobardoꝛũ turba q̄ ad illud moꝛtis ſpectaculũ aderat
in laudis fauoꝛē ꝯuerſa mirari cepit: virũq; dei cũ ti-
moꝛe venerari. qꝛ ꝑfecto claruerat cuiꝰ ſanctitatis eſſet
q̄ carnificis ſui brachiũ in aere ligaſſz. Itaq; poſtulatꝰ
vt brachiũ ſui carnificis ſanaret negauit: dicēs. Ego
ꝓ eo nullo mō oꝛabo: niſi ante mihi iuramētũ dederit
qꝛ cũ iſta manu chꝛiſtianũ hoiem nō occidat. Sz lōgo-
bardus idē q̄ vt ita dicā brachiũ ꝯtra deũ tēdēdo ꝑdi-
derat: pena ſua exigēte ꝯpulſus ē iurare ſe chꝛiſtianũ
Sāctulꝰ hoiem nunq̄ occidere. Tūc vir dñi ꝑcepit dicēs. Depo
carnificē ne manũ deoꝛſũ. Qui ſtatī depoſuit. atq; ilico adiũxit
ſanauit. Remitte gladiũ in vaginā. Et ſtatī remiſit. Oēs q̄ tan
te ꝟtutis hoiem cognoſcētes: boues ⁊ iumēta q̄ deꝑdati
fuerāt certatī ei offerre in munere volebāt. ſꝫ vir dñi ta
le munꝰ ſuſcipē rēnuit. munꝰ aũt bone mercedis q̄ſiuit
dicēs. Si mihi aliq̄d vultis cōcedere: oēs captiuos q̄s
habetis mihi tribuite: vt habeā vñ ꝓ vobis debeā oꝛare
Factũq; eſt: ⁊ oēs captiui cũ eo dimiſſi ſũt. atq; ſuꝑna
gr̄a diſponēte: cũ ſe vnꝰ ꝓ vno moꝛti obtulit: multos a
moꝛte liberauit.

Petrus.

m Ira res. ⁊ q̄uis hāc ab aliis ⁊ ip̄e cognoueri: vere
tamē fateoꝛ: qꝛ mihi quotiēs narrat̄ innouat̄.

Gregoꝛius.

n Il in hac re in ſanctulo mireris: ſꝫ pēſa ſi potes q̄ſ
ille ſpūs fuerit: q̄ eiꝰ tā ſimplicē mētē tenuit: atq;
in tāto virtutis culmīe erexit. Ubi enī eius animꝰ fuit
q̄ ſi moꝛi ꝓ ꝓximo tā ꝯſtāter decreuit: ⁊ ꝓ tꝑali vita fra
tris vniꝰ ſuā deſpexit: atq; ſub gladio ceruicē tetēdit.
Que ergo vis amoꝛis illud coꝛ tenuit: q̄ moꝛtē ſuā ꝓ
vniꝰ ſalute ꝓximi nō expauit. Scimꝰ certe qꝛ idē vene
rabilꝭ vir ſāctulus ip̄a q̄ elemēta lr̄arũ bñ nō nouerat:
Legis ple legis ꝑcepta neſciebat. Sz qꝛ plenitudo legis eſt chari
nitudo ē tas: legē totā in dei ac ꝓximi dilectiōe ſuauit. ⁊ qđ fo-
charitas ris in cognitione nō nouerat: ei intus viuebat in amo
re. Et q̄ nunq̄ foꝛtaſſe legerat qđ de redēptoꝛe Ioānes
i. Ioā. iii. aplꝰs dixit. Qm̄ ſicut ille ꝓ nobis aīam ſuā poſuit: ſic
⁊ nos debemꝰ ꝓ frībꝰ aīas ponere. tā ſublime aplꝰicum
ꝑceptũ faciēdo: magis q̄ ſciēdo nouerat. Comparemꝰ

ſi placet cũ hac nr̄a indocta ſcia illiꝰ doctā ignoꝛātiā. Nota bñ
vbi hec nr̄a iacet: ibi illiꝰ diſciplina eminet. Nos de ꝟ-
tutibꝰ vacui loq̄mur: ⁊ q̄ſi inter fructifera arbuſta po-
ſiti odoꝛamꝰ poma: nec māducamꝰ. Ille ꝟtutũ fructꝰ
carꝑe nouerat: q̄uis hoc in ꝟbis odoꝛari neſciebat.

Petrus.

q Uidnā q̄ſo te eſſe exiſtimas q̄ boni q̄q; ſubtrahun
tur: ⁊ q̄ viuere ad edificationē multoꝝ poterant:
aut penitꝰ inueniri nequeũt: aut certe iā oī modo rare
ſcunt.

Gregoꝛius.

m Alicia remanētiũ meret̄: vt hi q̄ ꝓdeſſe poterant:
feſtine ſubtrahātur. ⁊ cũ mũdi finis aꝑꝓpiquat
electi tollunt̄ ne deterioꝛa videāt. Hic enī ꝓpheta ait.
Iuſtus perit: et nemo eſt q̄ recogitet in coꝛde ſuo. ⁊ vi- Iſaie lvii
ri miſericoꝛdie colligētur: qꝛ nō eſt q̄ itelligat. Hic rur
ſus ſcriptũ eſt. Aꝑite vt exeāt q̄ cōculcent eā: tollite de Hiere. l.
via lapides. Hic ſalomō ait. Tēpus mittēdi lapides: ⁊ Eccl. iii.
tēpus colligēdi. Quo igit̄ finis mũdi vrget: eo necc̄ ē
vt viui lapides ad edificiũ celeſte colligant̄. q̄tenꝰ hie
ruſalē nr̄a in menſurā ſue ꝯſtructionis excreſcat. Nec Nota.
tñ ita oēs electos ſubtrahi credimꝰ: vt ſoli in mũdo ꝑ-
uerſi remaneāt. qꝛ nunq̄ pctōꝛes ad lamentũ pñie re-
dirēt: ſi nulla eſſent bonoꝝ exēpla que eoꝝ mentē tra-
herent.

Petrus.

i Ncaſſũ ſubtrahi bonos quero: qꝛ perire ꝯcateruа
tim et malos video.

CAPI. XXXVIII. De viſione redēpti ferētine ci-
uitatis ep̄i.

Gregoꝛius.

h Ac de re nihil petre mireris. nā redēptũ ferēti
ne ciuitatis ep̄m vite venerabilis virũ: q̄ ante
hos ferme annos. vii. ex hoc mundo migrauit:
tua dilectio cognitũ habuit. Hic ſicut mihi adhuc ī mo
naſterio ꝓpe poſito valde familiarit̄ iũgebat̄: h̄ qđ ioā
nis iunioꝛis ꝑdeceſſoꝛis mei tꝑe de mũdi fine cognoue
rat: ſicut lōge lateq; claruerat a me req̄ſitus mihi ipſe
narrabat. Aiebat nāq; qꝛ q̄dam die dũ parrochias ſu-
as ex moꝛe circuiret: ꝑuenit ad eccl̄iam beati euthicii

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

martyris. Aduesperaſcēte aūt die ſtratū fieri ſibi iuxͣ ſepulchꝝ martyris voluit: atqꝫ ibi poſt laborē qͤuit. et nocte media vt aſſerebat nec perfecte vigilare poterat: nec dormiebat. ſꝫ depreſſus vt ſolet grauabatᷣ qͣdā pondere vigilās animꝰ: atqꝫ ante eū idē beatus martyr euthicius aſtitit dicens. Redempte vigilas. Cui reſpondit. vigilo. Qui ait. Finis venit vniuerſe carnis. finis venit vniuerſe carnis. finis venit vniuerſe carnis

Poſt quam trinam vocem viſio martyris cum omnipotentis dei gratia que mentis eius oculis aparebat euanuit: tunc vir dei domini ſurrexit ſeqꝫ ī orationis lamentū dedit. Mox enī illa terribilia in celum ſigna ſecuta ſunt: vt haſte atqꝫ acies ignee ab aqͥlonis parte viderentᷣ. mox effera lōgobardoꝝ gens de vagīa ſue habitationis educta in noſtrā ceruicē graſſata eſt atqꝫ humanū genus quod in hac terra pre nimia multitudine quaſi ſpiſſe ſegetis more ſurrexerat: ſucciſum aruit. Nā depopulate vrbes: et euerſa caſtra: cōcremate eccleſie deſtructe ſunt. monaſteria viroꝝ ac feminarum deſolata. ab hoībus ꝑdia atqꝫ ab oī cultore deſtitute. in ſolitudine vacat terra. nullus hāc poſſeſſor habitat. occupauerunt beſtie: loca q̄ priꝰ multitudo hoīꝫ tenebat. Et qͩ in alijs mūdi ꝑtibus agatᷣ ignoro. Nā ī hac terra in qua nos viuimꝰ: finē ſuū mūdus iā nō nūciat: ſed oñdit. Tanto ergo nos neceſſe eſt īſtantiꝰ etͤna q̄rere: quāto a nobis cognoſcimus velociter tꝑalia fugiſſe. Deſpiciendꝰ a nobis hic mūdꝰ fuerat: etiā ſi blandiretur ſi rebꝰ ꝓſperis demulceret aīmū. At poſtꝙ̄ tot flagellis ꝑmitᷣ. tanta aduerſitate fatigatᷣ. tot nobis qͦtidie dolores ingeminat: qͩ nobis aliud ꝙ̄ ne diligatᷣ clamat? Multa aūt fuerāt q̄ adhuc de electorū factis narrare debuiſſem: ſed hec ſilentio ſupprimo. quia ad alia feſtino.

ſigna futuri.

Deſpiciē dus mūdus eſt.

Petrus.

q Uia multos ītra ſctē ecclīe gremio cōſtitutos: de vita aīe poſt mortē carnis ꝑpēdo dubitare. Uꝰ q̄ſo vt debeas vl̄ q̄ ex ratione poſſit agnoſci: vl̄ ſi q̄ aīaꝝ exēpla aīo occurrūt ꝓ multoꝝ edificatōe dicere. vt hi q̄ ſuſpicantᷣ: diſcāt cū carne aīam nō finiri.

Gregoriꝰ

l Aborioſuꝫ valde hͦ opꝰ ē: ⁊ maxime occupato aīo

atqꝫ ad alia tendēti. Sꝫ ſi ſūt qͥbus ꝓdeſſe valeat: volūtatē meā ꝓculdubio poſtpono vtilitati ꝓximoꝝ. ⁊ inq̄ꝫtum deo largiēte valuero ꝙ aīa poſt carnē viuat: ſubſequēti hoc quarto volumine demōſtrabo.

Finit feliciter liber tertiꝰ. Incipit liber quartus

CA. I. Q̄ etͤna ac ſpūalia ideo a carnalibꝰ minꝰ credātur. q̄ ea q̄ audiūt ꝑ experimētū minime nouerūt.

p Oſtꝙ̄ de paradiſi gaudijs ſculpa exigēteſ expulſus ē primꝰ humani generis parēs: ī huiꝰ cecitatis atqꝫ exilij quā patimur venit erumnā. q̄ peccando extra ſemetipm̄ fuſus: iam illa celeſtis pr̄ie gaudia que priꝰ cōtemplabatᷣ videre nō potuit. In paradiſo quippe aſſueuerat homo verbis dei perfrui: beatoꝝ angeloꝝ ſpiritibꝰ cordis mūdicia ⁊ celſitudīs viſionē ītereſſe. Sed poſtꝙ̄ huc cecidit: ab illo q̄ implebatur mentis lumine receſſit. ex cuiꝰ videlicet carne nos in huius exilij cecitate nati. Audimꝰ quidē celeſtē eſſe patriā. audimꝰ eius ciues angelos dei. audimꝰ eorundem angeloꝝ ſocios ſpūs iuſtoꝝ perfectoꝝ. Sꝫ carnales qͦꝫ q̄ illa inuiſibilia ſcire non valēt per experimētū dubitant vtrū ne ſit quod corporalibꝰ oculis nō vidēt. que nimirū dubietas ī primo parente nr̄o eſſe non potuit. q̄ excluſꝰ a paradiſi gaudijs hoc qͦd amiſerat: qͩ viderat recolebat. Hi aūt ſētire vel recolere audita nō poſſūt. q̄ eoꝝ nullū ſicut ille ſaltē de preterito experimētum tenent. Ac ſi eni ꝑgnās mulier mittatᷣ in carcerem: ibiqꝫ pariat puerum. qui natus puer in carcere nutriatur et creſcat. cui ſi fortaſſe mater que hunc genuit ſolem. lunam. ſtellas. montes et campos. volātes aues. currentes equos nominet. Ille vero qui eſt in carcere natus et nutritus nichil aliud ꝙ̄ tenebras carceris ſciat: et hoc quidem eſſe audiat. ſed quia per experimentum non nouit: veraciter eſſe diffidat. Ita in hac exilij ſui cecitate nati hoīes dum eſſe ſūma ⁊ īuiſibilia audiunt: diffidunt an vera ſint. quia ſola hec infima in quibus nati ſunt viſibilia nouerūt. Unde factū

Cur homineſ nō facile ſpiritualia credant

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

eſt vt ipſe viſibilium creator ad humani generis redē-
ptionē vnigenit⁹ patris veniret: et ſanctū ſpiritū ad
corda noſtra mitteret. quaten⁹ per eū viuificati crede-
rem⁹: q̄ adhuc ſcire per experimētū nō poſſum⁹. Quot
quot ergo hunc ſpiritū hereditatis noſtre pign⁹ acce-
pimus: de vita inuiſibiliū nō dubitam⁹. Quiſquis autē
in hac credulitate adhuc ſolidus nō eſt: debet ꝓculdu
bio maioꝝ dictis fidē p̄bere. eiſq; iā p ſpm̄ ſanctū iuiſi
biliū expimentū habētib⁹ credere. qꝛ ⁊ ſtultus ē puer
ſi matrē ideo eſtimet de luce mentiri: qꝛ ip̄e nihil aliud
q̄ tenebras carceris agnouit. Petrus.

p Lacet valde quod dicis. Sed q̄ eſſe inuiſibilia nō
credit: profecto infidelis eſt. qui vero infidelis eſt
in eo qꝛ dubitat fidem non querit: ſed rationē.

CA. II. Qꝛ ſine fine neq; infidelis viuat. Grego.

a Udacter dico: quia ſine fide neq; infidelis vi-
uit. Nā ſi ab infideli percunctari voluero quē
patrem vel quam matrem habuerit: protinus
reſpondebit illū atq; illam. Quem ſi ſtatim requiram
vtrum nouerit. quando conceptus ſit. vel viderit quā-
do natus: nihil horum ſe vel noſſe vel vidiſſe fatebitur:
et tamen quod non vidit credit. Nam illum patrem: il
lamq; ſe habuiſſe matrem abſq; dubitatione teſtabit̄.

Qꝛ īfidel' fidē habeat.

Petrus.

f Ateor: q̄ nūc vſq; neſciui qꝛ īfidelis haberet fidē.

Gregorius

h Abent etiā īfideles fidem: ſed vtinā in deū. Quā
ſi vtiq; haberent: īfideles nō eſſent. Sed hic ī ſua
perfidia redarguendi ſunt: hinc ad fidei gratiam pro-
uocandi. qꝛ ſi de ipſo ſuo viſibili corpore credunt quod
minime viderūt: cur inuiſibilia non credunt que cor-
poraliter videre non poſſunt.

CA. III. Qꝛ tres ſunt vitales ſpiritus creati.

n Am qꝛ poſt mortē carnis viuat aīa ptꝫ ratio: ſꝫ fi-
dei admixta. Tres q̄ppe vitales ſpūs creauit oīps
de⁹. vnū q̄ carne nō tegitur. alium qui carne tegitur:

ſꝫ nō cū carne morit̄. tertiū q̄ carne tegit̄: ⁊ cum carne
morit̄. Spūs nāq; eſt q̄ carne tegit̄ angeloꝝ. ſpūs qui
carne tegit̄: ſꝫ cū carne nō morit̄ hoīm. ſpūs q̄ carne te
git̄ ⁊ cū carne morit̄ iumētoꝝ. oīmq; brutoꝝ aīalium.
Hō itaq; ſic in medio creat⁹ eſt: vt eſſꝫ inferior angelo:
ſupior iumēto. ita aliq̄d habet cōe cū ſummo. aliq̄d cōe
cū infimo. immortalitatē ſcꝫ ſpūs cū āgelo: mortalita-
tē vō carnis cū iumēto. quouſq; ⁊ ipā mortalitatē car
nis glīa reſurrectionis abſorbeat: ⁊ inherēdo ſpūi ca-
ro ſueſt in ꝑpetuū. qꝛ ⁊ ip̄e ſpūs iherēdo ſeruet̄ in deū.
q̄ tñ caro nec in reprobis īter ſupplicia ꝑfecte deficit. qꝛ
ſemꝑ deficiēdo ſubſiſtit. vt q̄ ſpū ⁊ carne peccauerīt: ſē-
ꝑ eſſētialit̄ viuētes: ⁊ carne ⁊ ſpū ſine fine moriant̄.

Triplex ſpūs a dō creatus.

Nota.

Petrus.

r Ationi fideliū placēt cūcta q̄ dicis. Sꝫ q̄ſo te: duꝫ
ſpūs hoīm atq; iumētoꝝ tāta diſtictiōe diſcernas
q̄d ē qd̄ ſalomō ait. Dixi in corde meo: de filijs hoīm vt
ꝓbaret eos de⁹: ⁊ oſtēderet ſimiles eſſe beſtijs. Jccirco
vn⁹ interit⁹ eſt hoīs ⁊ iumētoꝝ: ⁊ eq̄ vtriuſq; cōditio.
Quia adhuc eādē ſuā ſnīam ſubtiliter exequēs adiū-
git. Sicut morit̄ hō: ſic ⁊ illa moriunt̄. Similit̄ ſpirant
oīa: ⁊ nihil habꝫ hō iumēt' ampli⁹. Quib⁹ adhuc xbiſ
generalē diffinitionē ſubinfert dicēs. Cūcta ſubiacēt
vanitati: ⁊ oīa ꝑgūt ad vnū locū. de terra facta ſunt ⁊
in terram pariter reuertuntur.

Eccl'. iij.

Ibidem.

Ibidem.

CAPI. IIII. De queſtione ſalomonis qua dicitur. Unus interitus eſt hoīs ⁊ iumentoꝝ.

Gregorius.

ſ Alomonis liber in q̄ hec ſcripta ſunt eccl'iaſtes
appellat⁹ eſt. Eccl'iaſtes aūt ꝓp̄e cōcionator dr̄
In cōcione vō ſentētia ꝓmit̄: p quā tumultuo-
ſa turbe ſeditio cōprimat̄. ⁊ cū multi diuerſa ſētiūt: p
cōcionāt' rōne ad vnā ſnīam ꝓducunt̄. Hic igit̄ liber
iccirco cōcionator dicit̄. qꝛ ſalomō in eo q̄ſi tumultuā-
tis turbe ſuſcepit ſenſū. vt ea p inq̄ſitionē dicat: q̄ for-
taſſe p tētationē impita mēs ſentiat. Nā q̄t ſnīas q̄ſi p
inq̄ſitionē mouet: q̄ſi tot in ſe pſonas diuerſoꝝ ſuſcipit

Eccleſiaſtes cōcionator dicitur.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

Sꝫ ꝯcionatoꝛ verax velut extẽſa manu oĩm tumult⁹ ſe-
dat: eoſqꝫ ad vnã ſentẽtiã reuocat: cũ i eiuſdẽ libri ter-
Eccl'. xij. mino ait. Finẽ loquẽdi oẽs parit' audiam⁹. Deũ time:
et mãdata ei⁹ obſerua. hoc ẽ ei oĩs hõ. Si eni i libro eo-
dẽ ꝑ locutionẽ ſuã multoꝝ ꝑſonas nõ ſuſcepat: cur ad
audiẽdũ loquẽdi finẽ ſecũ parit' oẽs admonebat. Qui
igit' i fine libri dicit. oẽs parit' audiam⁹. ipſe ſibi teſtis
eſt. qꝛ i ſe multoꝝ perſonas ſuſcipiẽs q̃ſi ſol⁹ locut⁹ nõ
eſt. Unde ꝛ alia ſũt q̃ i libro eodẽ ꝑ inq̃ſitionẽ mouent'
atqꝫ alia q̃ per rationẽ ſatiſfaciũt. alia q̃ ex tẽtant' ꝓ-
fert aĩo: atqꝫ hui⁹ mũdi delectationib⁹ dediti. alia võ i
quib⁹ ea q̃ rationis ſũt diſſerat: atqꝫ aĩmũ a delectatio
Eccl'. v. ne ꝯpeſcat. ibi nãqꝫ ait. Hoc itaqꝫ mihi viſũ ẽ bonũ vt
comedat q̃s ꝛ bibat ꝛ fruatur leticia ex labore ſuo. Et
Eccl'. vij. longe ĩferi⁹ ſubiũgit. Meli⁹ ẽ ire ad domũ luct⁹: q̃ȝ ad
domũ ꝯuiuij. Si eni bonũ eſt mãducare ꝛ bibere: meli
us fuiſſe videbat' ad domũ cõuiuij pergere q̃ȝ ad domũ
luctus. Ex qua re oſtendit': qꝛ illud ex infirmãtiũ ꝑſõa
cõcordat intulit: hoc vero ex rationis diffinitiõe ſubiũxit. Nam
dicta ſa- ipſas ꝑtinus rationis cauſas ediſſerit: ꝛ de domo luct⁹
lomonis que ſit vtilitas oſtendit dicẽs. In illa eni finis cũctoꝝ
admonet' hoĩm: et viuẽs hõ cogitat q̃d futur⁹ ſit. Rur-
Eccl'. xj. ſum illic ſcriptũ ẽ. Letare iuuenis in adoleſcẽtia tua.
Ibidem. Et paulo poſt ſubditur. Adoleſcẽtia eni ꝛ voluptas va
na ſunt. Qui dũ hoc poſt vanũ eſſe redarguit: q̃d pri⁹
admonuiſſe videbat': patenter indicat. qꝛ illa q̃ſi ex de
ſiderio carnali verba intulit: hec vero ex iudicij verita
te ſubiũxit. Sicut ergo delectationẽ pri⁹ carnaliũ exp
mens curis poſtpoſitis denũciat bonũ eẽ mãducare ꝛ
bibere: quod tamẽ poſtmodũ ex iudicij ratione rephẽ-
dit. cũ eſſe melius dicit ire ad domũ luct⁹: q̃ȝ ad domũ
conuiuij. Et ſicut ait. letari debere iuuenẽ in adoleſcẽ-
tia ſua: quaſi ex deliberatione carnalium proponit: ꝛ
tamẽ poſtmodum per diffinitionẽ ſententie adoleſcẽ-
tiam et voluptatem vana eſſe redarguit. Ita etiam cõ-
cionatoꝛ noſter velut ex mente infirmantium humane
ſuſpitionis ſententie proponit dum dicit. Unus inte-
ritus eſt hominis et iumẽtoꝝ: ꝛ equa vtriuſqꝫ ꝯditio.

Sicut morit' homo: ſic et illa moriunt'. ſimilit' ſpirant
oĩa. et nihil habet homo iumentis ãplius. qui tamẽ ex
diffinitione rationis ſuã poſtmodum ſentẽtiam protu
lit dicens. Quid habet amplius ſapiens ſtulto ꝛ quid Eccl'. vj.
pauper: niſi vt pergat illuc vbi eſt vita. Qui igit' dixit
nihil habet hõ iumẽtis ampli⁹: ipſe rurſum diffiniuit.
quia habet aliquid ſapiens non ſoluꝫ amplius a iumẽ
to: ſed etiaꝫ ab homine ſtulto. videlicet vt pergat illuc
vbi eſt vita. Quibus verbis primũ ĩdicat: quia hic ho
minũ vita non eſt: quaꝫ eſſe alibi teſtatur. Habet ergo
homo hoc amplius iumentis quia illa poſt mortem nõ
viuant. Hic vero tunc viuere inchoat: cum per morteꝫ Nota.
carnis hanc viſibilem vitam cõſummat. Qui etiam lõ
ge inferius dicit. Quodcũqꝫ poteſt manus tua facere
inſtanter operare. qꝛ nec opus. nec ratio. nec ſcientia.
nec ſapientia erit apud inferos quo tu ꝓperas. Quõ
ergo vnus interitus eſt hominis et iumenti: et eq̃ vtri-
uſqꝫ conditio: Aut quomodo nihil habet homo iumen
tis amplius: cum iumenta poſt mortẽ carnis nõ viuũt
Hominum vero ſpiritus pro malis ſuis operibus poſt
mortẽ carnis ad inferos deducti nec in ipſa morte mo-
riuntur: ſed in vtraqꝫ tam diſpari ſententia demõſtra
tur. quia concionatoꝛ verax eſt. et illud ex tentatione
carnali intulit. et hoc poſtmodum ex ſpiritali veritate
diffiniuit.

Petrus.

l Ibet neſciſſe q̃d reqſiui: dũ me in tanta ſubtilita-
te ꝯtigit diſcere quod neſciui. Sꝫ queſo te vt me e-
quanimiter feras: ſi ipſe q̃ȝ apud te more eccleſiaſt' no
ſtri infirmantiũ in me perſonã ſuſcepero: vt eiſdẽ ĩfir-
mantibus prodeſſe ꝓpinq̃us quaſi ꝑ eoꝝ inquiſitione
poſſim.

Gregorius

c Ur condeſcendentem te infirmitati proximo-
rum equanimiter non ferã. cuꝫ paulus dicat:
omnibus omnia factus ſuꝫ: vt omnes facerem ſaluos j. Coꝛ. ix
Quod ipſe quoqꝫ dum ex condeſcenſione charitatis
egeris: in hac re amplius venerari debes in qua morẽ
egregij predicatoris imitaris.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

CA.V. De queſtione aīe īuiſibiliter exeūtis: an ſit q̄ videri non poſſit. Petrus.

q Uodā fratre moriente p̄ſentē fuiſſe me ɔtigit. Qui repente dū loqueret' vitalē emiſit flatū. ꝛ quē pri⁹ mecū loquētē videbam: ſubito extinctum vidi. Sed eius anima vtrum egreſſa ſit an non: non vidi et valde durum videt' vt credatur res eſſe: quaꝫ nullus valeat videre. Gregorius.

q Uid mirū petre ſi egredientē aīaꝫ non vidiſti: quā et manentē in corpore nō vides? Nunqd nō modo cum mecum loqueris: qꝛ videre in me nō vales aīam meam iccirco me eſſe exanimē credis? Natura quippe aīe īuiſibilis eſt atqꝫ ita ex corpore īuiſibiliter egredit': ſicut ī corpore inuiſibiliter manet. q̄ꝺ vita aīe manentis ī corpore ſicut dep̄hendit' ex motu mēbroꝝ: ſic vita anime poſt corpus in ſanctis penſanda eſt ex virtute miraculorum. Petrus.

Aīa inuiſibilis eſt

ſ Ed vitā aīe ī corpe manētis penſare poſſū ex ipis motib⁹ corpis. qꝛ niſi corpi aīa adeſſꝫ: eiuſdeꝫ mēbra corpis moueri nō poſſent. vitā vō aīe poſt carnē q̄bus motib⁹ q̄buſue operib⁹ vtar': dicas vt ex reb⁹ viſis etiā colligā q̄ꝺ videre nō poſſum. Gregorius

n On quidē ſubtiliter: ſed ſolerter dico. qꝛ ſicut vis aīe viuificat ꝛ mouet corp⁹: ſic vis diuina īplet q̄ creauit oīa. et alia inſpirando viuificat. alijs tribuit vt viuant. alijs vero hoc ſolūmodo p̄ſtat vt ſint. Qꝛ ů eſſe non dubitas creantē et regentē. implentē et circūplectentē. tranſcendētem ꝛ ſuſtinentē. īcircunſcriptū atqꝫ inuiſibilem deū. ita dubitare non debes hunc inuiſibilia obſequia habere. Debent quippe ea q̄ miſtrant ad eius ſimilitudinē tendere cui miniſtrant. vt q̄ inuiſibili ſeruiunt: eſſe inuiſibilia non dubitentur. Hec autem que eſſe credimus: niſi ſanctos angelos ꝛ ſpiritus iuſtorum? Sicut ergo motuꝫ conſiderans corporis: vitam anime manentis ī corpore perpendis ab imo: ita vitaꝫ anime exeuntis e corpore perpēdere debes a ſūmo. qꝛ pōt īuiſibiliter viuere: quā oportet in obſeqo inuiſibilis conditoris manere. Petrus.

Nota.

r Ecte totum dicit'. ſed mens refugit credere: quod corporeis oculis nō valet videri. Gregorius

c Um paulus dicat. Eſt enī fides ſperādaꝝ ſubſtātia rerum argumēto non apparentiū. hoc veraciter dicitur credi: quod nō valet videri. Nam credi iam nō poteſt quod videri poteſt. vt tamē te breuiter reducam ad te: nulla viſibilia niſi per inuiſibilia videntur. Ecce enī cuncta corporea oculus tui corporis aſpicit: nec tñ ipſe corporeus oculus aliquid corporeū videret niſi hunc res incorporea ad videndū acueret. Nā tolle menteꝫ que non videtur: et incaſſum patet oculus q̄ videbat. Subtrahe aīaꝫ corpori: remanēt ꝓculdubio oculi in corpe aperti. Si igit' per ſe videbāt: cur diſcedēte aīa nihil vidēt? Hinc ergo collige: qꝛ ipſa q̄ꝫ viſibilia nō niſi ꝑ inuiſibilia vident'. Ponam⁹ q̄ꝫ āte oculos mētis edificari domus. imenſas moles leuari. pēdere magnas ī machinis colūnas. quis (queſo te) hoc op⁹ operat': corpus viſibile q̄ꝺ illas moles manibus trahit: an inuiſibilis aīa q̄ viuificat corpus? Tolle enī q̄ꝺ non videt' in corpore: ꝛ mox īmobilia remanēt mēbra cūcta que moueri videbant': ſicut viſibilia corpa metallorū. Qua ex re penſandū eſt. qꝛ in hoc q̄ꝫ mūdo viſibile nihil niſi ꝑ creaturā īuiſibilē diſponi pōt. Nā ſicut omps de⁹ aſpirādo vel īplēdo ea q̄ ratiōe ſubſiſtūt ꝛ viuificat et mouet inuiſibilia. ita ipa q̄ꝫ īuiſibilia īplēdo mouēt atqꝫ ſenſificāt carnalia corpora q̄ vident'. Petrus

Viſibilia per īuiſibilia videntur.

i Stis fateor allegatiōibus libent' victus ꝓpe nulla iam eſſe hec viſibilia exiſtimare ɔpellor: q̄ pri⁹ ī me infirmantiū perſonā ſuſcipiens de inuiſibilib⁹ dubitabā. Itaqꝫ placent cuncta que dicis: ſed tñ ſicut vitam aīe in corpore manentis ex motu corpori agnoſco ita vitā anime poſt corpus apertis quibuſdam reb⁹ atteſtantibus cognoſcere cupio.

CA.VI. Q̄ꝺ vita anime manentis in corpore ſicut dep̄henditur ex motu mēbroꝝ: ſic vita aīe poſt corp⁹ ī ſctis penſanda ē ex virtute miraculoꝝ. Gregorius.

h Ac in re ſi cor paratū tue dilectionis īuenio: ī allegatione minime laboro. Nunqd nā ſcti apoſtoli

i

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

et martyres xp̄i preſentē vitam deſpicerent: et ī mortē carnis animas ponerēt: niſi certiorē aīaꝝ vitam ſub ſe qui ſcirent? Tu vero ipſe inquies: qꝛ vitam aīe in corpe manentis ex motibus corporis agnoſcis. ⁊ ecce hi qui animas in mortē poſuerūt: atq; animaꝝ vitā poſt mortem carnis eſſe crediderūt quotidianis miraculis choruſcant. Ad extincta nāqꝫ eoꝝ corpora viuentes egri veniunt et ſanantur. periuri veniunt ⁊ demonia vexātur. demoniaci veniūt et liberantur. leproſi veniunt et mundantur. deferuntur mortui et ſuſcitanť. Penſa itaqꝫ eorum anime qualiter viuūt illic vbi viuunt: quorū hic ⁊ mortua corpora in tot miraculis viuūt? Si igitur vitam anime permanentis in corpore deprehēdis ex motu membroꝝ: cur non perpendis vitam anime poſt corpus etiā per oſſa mortua ī virtute miraculoꝝ?

Per miracl'a ſcōrū ꝓbat aīam immortalez

Petrus.

n Ulla vt opinor huic allegationi ratio obſiſtit: ī q̄ ex reb⁹ viſibilib⁹ cogim⁹ credere qđ nō videmus.

CA. VII. De egreſſibus animarum. Gregori⁹.

p Aulo ſuperius queſtus es morientis cuiuſdā egredientem te aīam non vidiſſe: ſed hoc ipſū iam culpe fuit ꝙ corporeis oculis rē videre inuiſibilem queſiſti. Nam multi noſtroꝝ mentis oculū fide pura ⁊ vberi orōne mundātes egredientes e carne animas frequenter viderunt. Unde nūc mihi neceſſe ē vł qualiter egredientes anime viſe ſint: vel quāta ipe dū egrederentur viderint enarrare: quatenus fluctuanti aīo ꝙ plene ratio non valet: exempla ſuadent. In ſecundo nāqꝫ huius operis libro iam prefatus ſuꝫ ꝙ vir venerabilis benedictus ſicut a fidelibus eius diſcipulis agnoui lōge a capuana vrbe poſitus germani eiuſdem vrbis ep̄i aīam nocte media ī globo igneo ad celū ferri ab angelis aſpexit. Qui eandē ꝗ̄s aſcēdentē aīaꝫ intuēs mētis laxato ſinu quaſi ſub vno ſolis radio cunctum in ſuis oculis collectū mūdū vidit.

Bn̄dict⁹ aīam germani vidit.

CA. VIII. De egreſſu aīe ſpecioſi monachi.

e Iſdē ꝗ̄s diſcipulis illi⁹ narrātib⁹ didici: qꝛ duo nobiles viri atq; exteriorib⁹ ſtudijs eruditi germani fratres. quoꝝ vnus ſpecioſus: alť gregorius dicebatur. eius ſe regule ī ſancta ꝯuerſatōe tradiderūt. Quos idem pater venerabilis ī monaſterio qđ iuxta taraconenſem vrbē cōſtruxerat: fecit habitare. Qui multas quidē pecunias ī hoc mūdo poſſederāt: ſꝫ cuncta pauperib⁹ ꝓ aīaꝝ ſuarū redēptione largiti ſūt et in eodē monaſterio permāſerūt. Quoꝝ vn⁹ ſcilicet ſpecioſus dū ꝓ vtilitate monaſterij iuxta capuanā vrbem miſſus fuiſſet: die quadam frater eius gregorius cū fratrib⁹ ad mēſam ſedēs atqꝫ cōueſcēs per ſpm̄ ſubleuatus aſpexit: ⁊ vidit ſpecioſi germani ſui aīam tam longe a ſe poſiti de corpore exire ꝙ mox fratrib⁹ indicauit ⁊ cucurrit. iamqꝫ eundē fratrē ſuū ſepultū reppit: quē tū ea hora q̄ viderat exiſſe de corpore inuenit.

Fr̄ morientis frīs animā vidit.

CA. IX. De anima cuiuſdam incluſi.

q Uidaꝫ religioſus atqꝫ fideliſſim⁹ vir adhuc mihi in monaſterio poſito: narrauit ꝙ aliqui de ſicilie partib⁹ nauigio romā petētes in mari medio poſiti cuiuſdā ſerui dei qui in ſōnio fuerat īcluſus ad celum ferri aīam viderūt. Qui deſcendētes ad terram cauſamqꝫ an ita eſſet acta perſcrutātes: illo die iuenerūt obiſſe dei famulū: quo eū ad celeſtia regna aſcendiſſe cognouerunt.

CA. X. De egreſſu aīe ſpei abbatis.

a Dhuc ī monaſterio poſit⁹ cuiuſdā valde venerabilis viri relatione cognui: qđ dico. Aiebat enī. qꝛ venerabilis pater noīe ſpes monaſteriū cōſtruxit in loco cui vocabulū cample ē. q̄ ſexti ferme miliarij interiacente ſpacio a vetuſta nurſie vrbe diſiūgitur. Hunc omp̄s et miſericors deus ab eterno verbere flagellādo protexit: eiqꝫ diſpenſationis ſue maximaꝫ ſeueritatem ſeruauit: ⁊ gratiaꝫ quātūqꝫ eū pri⁹ flagellādo diligeret: poſtmodū ꝑfecte ſanando monſtrauit.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

Eius nãq3 oculos per .xl. annoꝝ ſpaciũ cõtinue cecitatis tenebris preſſit: nullũ ei lumẽ vel extreme viſionis aperiens. Sed q2 nemo i verbere illi⁹ gratia deſtituente ſubſiſtit. et niſi idem miſericors pater qui penã irrogat patientiã preſtat: mox ꝑ ipatientiã peccatũ nobis ipſa auget correptio peccatoꝝ. Fitq3 modo miſerabili vt culpa noſtra vnde ſperare debuit terminũ: inde ſumat augmentũ. Iccirco noſtra deus ĩfirma ꝯſpiciens flagellis ſuis cuſtodiã permiſcet. atq3 in percuſſiõe ſua electis filijs nunc miſericorditer iuſtus ẽ: vt ſint q̃bus poſtea debeat miſereri. Unde venerabilẽ ſenẽ dñ̃s exterioribus tenebris ꝑmeret: interna nunq̃ luce deſtituit. Qui cũ flagello fatigaret̃ corporis: habebat ꝑ ſãcti ſpũs cuſtodiã cõſolationẽ cordis. Cũ vero iã anni quadrageſimi fuiſſet ĩ cecitate tẽpus expletũ: ei dñ̃s lumẽ reddidit: ⁊ vicinũ ſuũ obitũ denũciauit. atq3 vt monaſterijs circũquaq3 ꝯſtructis verbũ vite ꝑdicaret: admonuit. quatenus corporis recepto lumĩe: viſitatis ĩ circuitu fratribus cordis lumẽ aperiret. Qui ſtatim iuſſis obtẽperãs fratrũ cenobia circuiuit: mãdata vite q̃ agẽdo didicerat ꝑdicauit. Quītodecĩo igit̃ die ad monaſteriũ ſuũ pacta predicatione reuerſus ẽ. ibiq3 fratribus ꝯuocatis aſtãs ĩ medio ſacramẽtũ dñ̃ici corporis et ſãguinis ſũpſit. moxq3 cũ eis myſticos pſalmoꝝ cãtus exorſus ẽ. Qui illis pſallẽtib⁹ orõni intẽtus aĩam reddidit. Oẽs vero fr̃es q̃ aderãt ex ore ei⁹ exijſſe colũbã viderũt. q̃ mox aperto tecto oratorij egreſſa aſpicientib⁹ fratrib⁹ penetrauit celũ. Cui⁹ iccirco aĩam ĩ colũbe ſpecie apparuiſſe credẽdũ ẽ vt omĩps de⁹ ex hac ipſa ſpecie oñ̃deret q̃ſimplici corde ei vir ille ſeruiſſet.

Nota.

Spes abbas cec⁹ xl. annis curat⁹ ẽ.

Aĩa ſpei viſa ĩ ſpecie colũbe.

CA. XI. De egreſſu anime vrſini preſbyteri.

ſ

Ed neq3 hoc ſileã q2 vir venerabilis abbas ſtephanus qui non longe ante hoc in hac vrbe defunctus ẽ: quẽ ipſe etiã bene noſti in eadẽ prouincia nurſie cõtigiſſe referebat. Aiebat eñi q2 illic pr̃ſbyter quidã cõmiſſam ſibi cũ magno timore dñ̃i regebat eccleſiam. Qui ex tempe ordinationis accepte pr̃ſbyteram ſuã vt ſororem diligens: ſed quaſi hoſtẽ cauẽs

ad ſe ꝓpi⁹ accedere nunq̃ ſinebat. eãq3 ſibimet ꝓpinq̃re nulla occaſione ꝑmittẽs: ad ea ſibi ꝯmunionẽ fũditus familiaritatis abſciderat. Habẽt q̃ppe ſcĩ viri hoc ꝓpꝛiũ. nã vt ſp ab illicitis lõge ſint: a ſe plerũq3 etiã licita abſcindũt. Unũ idẽ vir ne vnq̃ ꝑ eã ĩcurreret culpã ſibi etiã ꝑ illã miniſtrari recuſabat neceſſaria. Hic ẽ venerabil' pr̃ſbyter cũ lõgã vite ĩpleſſet etatẽ ãno. xl. ordinatiõis ſue ĩardeſcẽte grauiter febre corrept⁹ ad extrema deduct⁹ ẽ. Sed cũ eũ pr̃ſbytera ſua ꝯſpiceret ſolutis iã mẽbris q̃ſi ĩ mortẽ diſtenſũ ſic q2 adhuc ei vitale ſpiramẽ adeſſet: narib⁹ ei⁹ appoſita curauit aure dinoſcere. Quod ille ſentiẽs cui tenuiſſim⁹ inerat flat⁹: q̃tulo niſu valuit vt loq̃ potuiſſz ĩferueſcẽte ſpũ collegit vocẽ atq3 erupit dicẽs. Recede a me mulier. adhuc igniculus viuit. paleã tolle. Illa igit̃ recedẽte creſcẽte virtute corporis: cũ magna cepit leticia clamare dicẽs. Bñ veniãt dñ̃i mei: bñ veniãt dñ̃i mei: q̃d ad tãtillũ ſuulũ veſtrũ eſtis dignati ꝯuenire: Uenio venio. gratias ago gratias ago. Cũq3 hoc iterata crebro voce repeterz quib⁹ hoc diceret noti ſui qui illũ circũſteterãt requirebãt. Quib⁹ ille admirãdo rñ̃dit dicẽs. Nunq̃d hic ꝯueniſſe ſctõs apl'os nõ videtis: beatũ petrũ ⁊ paulũ ꝑmos apl'oꝝ nõ aſpicitis: Ad quos iteꝝ ꝯuerſus dicebat. Ecce venio: ecce venio. atq3 inter hec verba aĩa3 reddidit Et q2 veraciter ſctõs apl'os videret: eos etiã ſequendo teſtat⁹ ẽ. Qđ plerũq3 cõtigit iuſtis vt ĩ morte ſua ſcõꝝ precedẽtiũ viſiones aſpiciẽt: ne ipſam mortis ſue penalẽ ſententiã ꝑtimeſcãt. ſed dũ eoꝝ mẽti internoꝝ ciuium ſocietas oſtenditur: a carnis ſue copula ſine doloris et formidinis fatigatione ſoluantur.

Nota.

Urſinus apl'os vidit.

CA. XII. De aĩa ꝓbi reatine vrbis epiſcopi.

q

Ua de re neq3 hoc ſileã q2 ꝓbus oĩpotentis dei famulus q̃ nunc ĩ hac vrbe monaſterio p̃ſto eſt quod appellatur reatũ de ꝓbo patruo ſuo reatine ciuitatis epõ michi narrare ꝯſueuit: dicens quia ꝓpinquãte vite ei⁹ termino eũ grauiſſima depſſit egritudo. Cuius pater noĩe maximus pueris circũquaq3

tranſmiſſis colligere medicos ſtuduit: ſi fortaſſe eiꝰ mo
leſtie ſubuenire potuiſſet. Sꝫ ꝯgregati ex vicinis locis
vndiqꝫ medici ad tactū vene: denūciauerūt eius exi-
tum citius affuturū. Sꝫ cū iā tempꝰ refectionis incū-
beret: atqꝫ diei hora tardior excreuiſſet: venerandus
ep̄us de illoꝝ potius q̄ꝫ de ſua ſalute ſollicitꝰ: eos q̄ ade
rant admonuit cū ſene patre i ſuperioris epiſcopij ſui
partes aſcendere: ſeqꝫ poſt laborē reficiē do reparare.
Oēs igitur aſcēderūt domū: vnꝰ ei tantū modo paruu
lus relictus ē puer: quē nūc q̄ꝫ p̄dictꝰ ꝓbus aſſerit ſupe-
eſſe. Qui dū lecto iacētis aſſiſteret: ſubito aſpexit ītrā
tes ad virū dei quoſdā viros ſtolis candidis amictos:
qui eundē q̄ꝫ cādorem veſtiū vultuū ſuoꝝ luce vicebāt
Qua ſplendoris etiā claritate percuſſus: q̄nam illi eſ-
ſent emiſſa cepit voce clamare. qua voce etiam ꝓbꝰ ep̄s
cōmotus: ītrantes eos aſpexit et agnouit: atqꝫ eundē
ſtridētē vagientēq̄ꝫ pueꝝ cōſolari cepit dicēs. Noli tie
re: qꝛ ad me ſanctꝰ iuuenalis ꝛ ſanctꝰ eleutheriꝰ marty
res venerūt. Ille aūt tante viſionis nouitatē nō ferēs
curſu ꝯcito extra fores fugit. atq̄ꝫ eos quos viderat pa
tri ac medicis nunciauit. Qui cōcite deſcēderūt ſed e-
grum quem reliquerant iam defunctum inuenerunt.
quia illi eum ſecum tulerant: quorum viſionē puer fer
re non potuit qui ibi remanſit.

Puer ſā- ctos vi- dit.

CA. XIII. De tranſitu galle ancille dei.

i nterea neqꝫ ſilendū arbitror quod mihi pſona-
rum grauiū atq̄ꝫ fidelium eſt relatione cōptuꝫ.
Gothoꝝ nanq̄ꝫ tēporibꝰ Galla huius vrbis no-
biliſſima puella ſimachi ac patricij filia: ītra adoleſcē-
tie tempora marito tradita: in vnius anni ſpacio eius
eſt morte viduata. Quam dū feruente mūdi copia ad
iterandū thalamū et opes et etas vocarent: elegit ma
gis ſpiritalibus nuptijs copulari deo in quibꝰ a luctu
incipiť: ſed ad gaudia eterna perueniť: q̄ꝫ carnalibus
nuptijs ſubijci: q̄ a leticia ſemper incipiūt ꝛ ad finem
cū luctu tēdūt. Huic aūt cū valde ignea cōſperſio cor-
poris ieſſet: ceperūt medici dicere qꝛ niſi ad amplexus

Nota.

viriles rediret: calore nimio cōtra naturā barbas eſſꝫ
habitura. qđ ita q̄ꝫ poſt factū ē. Sꝫ ſancta mulier nihil
exteriꝰ deformitatis timuit q̄ interiꝰ ſpōſi celeſtis ſpe-
ciem amauit. nec verita ē ſi hoc i illa fedareť: qđ a cele
ſti ſpōſo i ea nō amareť. Mox ergo vt eius maritus de
functus eſt abiecto ſeculari habitu ad oīpotentis dei
ſeruitiū ſeſe apud beati petri apoſtoli eccleſiā monaſte
rio tradidit. ibiqꝫ multis annis ſimplicitate cordis at
q̄ꝫ orationi dedita: larga īdigētibꝰ elemoſinaꝝ opera
impendit. Cūq̄ꝫ omnipotēs deꝰ perhennē iaꝫ mercedē
reddere eius laboribus decreuiſſet: cancri vlcere ī mā
milla percuſſa eſt. Nocturno aūt tempore ante lectum
eius duo candelabra lucere conſueuerāt. qꝛ videlicet
amica lucis non ſolum ſpiritales: ſed etiaꝫ corporales
tenebras odio habebat. Que dū nocte quadaꝫ ex hac
iaceret infirmitate fatigata: vidit beatū petrū ap̄l'um
inter vtraqꝫ candelabra ante ſuū lectum cōſtitiſſe. nec
perterrita timuit: ſed ex amore ſumens audaciā exul-
tauit eiqꝫ dixit. Quid eſt dn̄e mi. dimiſſa ſūt mihi pec-
cata mea? Cui ille [benigniſſimi vt eſt vultus] iclinato
capite annuit: dicens. Dimiſſa: veni. Sed qꝛ quandā
ſanctimonialē feminā in eodem monaſterio pre ceteris
diligebat: ilico galla ſubiūxit. Rogo vt ſoror Benedi-
cta mecū veniat. Cui ille reſpondit. Non: ſed illa talis
veniat tecum. hec vero quā petis: die te erit triceſimo
ſecutura. His itaqꝫ expletis viſio apoſtoli aſſiſtentis ꝛ
colloquētis ei ablata eſt. At illa ꝓtinus cūcte congre-
gationis aſciuit matrem. eiq̄ꝫ quid viderit: quidue au-
dierit indicauit. Tertio autē die cum ea que iuſſa fue-
rat ſorore defuncta eſt. Illa vero quaꝫ ipſa popoſcerat
die eſt triceſimo ſubſecuta. Quod factum nunc vſq̄ꝫ in
eodem monaſterio manet memorabile. ſicq̄ꝫ hoc a pre-
cedentibꝰ matribus traditum narrare illic ſolent ſub-
tiliter iuniores que nūc ſunt ſanctimoniales virgines
ac ſi illo in tempore huic tam' grandi miraculo et ipſe
affuiſſent.

Galla ad ſctm̄ pe- trum.

CA. XIIII. De tranſitu Seruuli paralitici.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſ Ed inter hec ſciendū ē: qꝛ ſepe aīabꝰ exeuntibu s
electoꝝ dulces ſolēt laudes celeſtes erūpe. vt dū
illā libenť audiūt: diſſolutionē carnis ab aīa ſētire mi
nime ꝑmittanť. Vn̄ in omelijs qꝫ euangelijs iā narraſſe
me memini. ꝙ in ea porticu q̄ euntibꝰ ad eccleſiā beati
clemētis ē ꝑuia fuit quidā ſeruulus noīe: cuiꝰ te qꝫ nō
ambigo meminiſſe. q̄ q̄dē pauper rebus: ſ3 meritis di
ues erat: quē lōga egritudo diſſoluerat. Nā ex quo illū
ſcire potuimꝰ: vſqꝫ ad finē vite paraliticꝰ iacebat. quid
dicam? qꝛ ſtare nō poterat: q̄ nūqꝫ in lecto ſurgere vel
ad ſedendū valebat. nūqꝫ manū ſuā ad os ducere. nū
qꝫ ſe potuit in latus aliud declinare. Huic ad ſeruiēdū
mater cū fratre aderāt ꝛ quicq̄d ex elemoſina potuiſſ3
accipere: hoc eoꝝ manibꝰ pauperibus erogabat. Neq̄
qꝫ litteras nouerat: ſed ſcripture ſacre ſibimet codiceſ
emerat. et religioſos quoſq3 in hoſpitalitatē ſuſcipiēs
hos corā ſe ſtudioſe legere faciebat. Factū eſt vt iuxta
modū ſuū plene ſacrā ſcripturā3 diceret: cū ſicut dixi
litteras funditꝰ ignoraret: ſtudebat ſp̄ in dolore gr̄as
agere: hymnis deo et laudibꝰ diebꝰ ac noctibꝰ vacare.
Sed cum iam tempꝰ eſſet vt tanta eiꝰ patientia remūe=
rari debuiſſet: mēbroꝝ doloꝛ ad vitalia redijt. Cūqꝫ iā
ſe morti proximū agnouiſſet: peregrinos viros atqꝫ in
hoſpitalitatē ſuſceptos admonuit: vt ſurgerēt: et cum
eo pſalmos ꝓ expectatiōe ſui exitꝰ decātarēt. Cūq3 cū
eis et ipſe moriēs pſalleret: voces pſallētiū repēte cō=
peſcuit cū terrore magni clamoris: dicēs. Tacete. nū=
quid non auditis quāte reſonēt laudes ī celo? Et dum
eaſdem laudes q̄s intus audierat: aurē cordis intēde
rat: ſancta illa anima carne exeūte ſoluta eſt. Qua ſci
licet exeūte tanta illic fragrantia odoris aſperſa ē: vt
omnes qui illic aderant: ineſtimabili ſuauitate reple=
renť. ita vt per hoc patenter cognoſcerēt ꝙ eas laudes
in celo ſuſcepiſſēt. Cui rei monachꝰ noſter īterfuit: qui
nūc vſqꝫ viuit: ꝛ cū magno fletu atteſtari ſolet. qꝛ q̄uſqꝫ
corpus eius ſepulture traderēt: ab eorū naribus odo=
ris illius fragrantia non receſſit.

Seruulꝰ ī exitu ā=gelos cā=tare audiuit.

CA. XV. De tranſitu romule ancille dei.

N eiſdē qꝫ omelijs rē narraſſe me recolo: quam
i ſpecioſus p̄ſbyter meus q̄ hāc nouerat me nar=
rāte atteſtatꝰ eſt. Eo nāqꝫ tp̄e q̄ mōaſteriū petij:
anꝰ quedā redēpta noīe in ſcimoniali habitu ꝯſtituta
ī vrbe hac iuxta btē marie vgis eccleſiā manebat. Hec
illiꝰ diſciplia erudita fuerat: q̄ magnis vtutibꝰ pollēs
ſup p̄neſtinos mōtes vitā heremiticā duxiſſe ferebať.
Huic aūt redēpte due ī codē habitu diſcipule fuerant
vna noīe romula: ꝛ alťa q̄ nūc ſupeſt. ꝛ quā q̄dem facie
ſcio: ſ3 noīe neſcio. Tres itaqꝫ hec ī vno habitaclo com=
manētes. moꝝ q̄dē diuitijs plene: ſ3 tū paupē vitā rebꝰ
ducebāt. Hec autē quā p̄fatꝰ ſū romula aliā quā p̄dixi
ꝯdiſcipulā ſuā magnis vite meritis anteibat. Erat q̄p
pe mire patiētie. ſūme obediētie. cuſtos oris ſui ad ſilē
tiū. ſtudioſa valde ad cōtinue orōnis vſū. S3 qꝛ plerū
qꝫ hi q̄s iā hoīes pfectos eſtimāt: adhuc in oculꝭ ſummi
opificis aliq̄d impfectiōis habēt. ſicꝫ ſepe impiti hoīes
necdū pfecte ſculpta ſigilla conſpicimꝰ: etiā q̄ſi pfecta
laudamꝰ. q̄ tū adhuc artifex ꝯſiderat ꝛ limat: laudari
iā audit: ꝛ tū ea tūdere meliorādo nō deſinit. Hec quā
p̄diximꝰ romula ea quā greco vocabulo medici paraly
ſim vocāt moleſtia corporali pcuſſa ē. multiſqꝫ annis ī
lectulo decubās: pene oī iacebat mēbroꝝ officio deſti
tuta. nec tū hec eadē eiꝰ mētē ad īpatiētiā flagella pdu
xerāt. Nā ipa ei detrimēta mēbroꝝ fctā fuerāt īcremē
ta vtutū. qꝛ tāto ſoliciticꝰ ad vſū orōnis excreuerat: q̄
tō ꝛ aliud q̄olibet agē nequaqꝫ valebat. Nocte igiť qua
dā eadē redēptā quā p̄fatꝰ ſū q̄ vtraſq3 diſciplas ſuas
filiarū loco nutriebat vocauit dicēs. Mater veni: ma
ter veni. Que mox cū alia eiꝰ cōdiſcipula ſurrexit: ſicꝫ
vtriq3 referētibꝰ ꝛ multꝭ eadē res claruit: ꝛ ego qꝫ ī eo
dē tp̄e agnoui. Cūq3 noctꝭ medio lectulo iacētꝭ aſſiſte=
rēt: ſubito celitꝰ lux emiſſa: oē illiꝰ cellule ſpaciū īple=
uit. ꝛ ſplēdor tāte claritatꝭ emicuit: vt corda aſſiſtētiū
ieſtimabili pauore preſtrīgeret. atqꝫ vt poſt ipē refere
bat oē ī eiꝰ corpꝰ obrigeſceret: vt ꝛ ī ſubito ſtupore ma
nerēt. Cepit nāq3 q̄ſi cuiuſdā magne multitudinis in=
grediētꝭ ſonitꝰ audiri. oſtiūq3 cellule cōcuti: ac ſi igre=

Romule laudes.

Nota.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dictiũ turba ꝑmereꝛ. atq3 vt dicebãt itrãtiũ mltitudi-
nẽ sẽtiebãt. Sʒ nimietate timoꝛꝭ ⁊ lumis videre nõ po-
terãt. qꝛ eoꝝ oculos ⁊ pauoꝛ depſſerat: ⁊ ipa tãti lumis
claritas reuerberabat. Quã lucẽ ꝓtin⁹ ẽ miri odoris
fragrãtia ſubſecuta: ita vt eaꝝ animũ qꝛ lux emiſſa ter
ruerat: odoris ſuauitas refoueret. Sʒ cũ vim claritatꝭ
illi⁹ ferre nõ poſſent: cepit eadẽ romula aſſiſtẽtẽ ⁊ tre
mentẽ redẽptã ſuoꝝ moꝝ magiſtrã blãda voce ꝯſolari
dicẽs. Noli timere mater: nõ moriar modo. Cunq3 hoc
crebro diceret: paulatim lux q̃ fuerat emiſſa ſubtracta
eſt. ſed is q̃ ſubſecut⁹ eſt odoꝛ remãſit. ſicq3 dies ſecũd⁹
⁊ tertius tranſijt vt aſperſa odoris fragrãtia maneret
Nocte igitur quarta eandẽ magiſtrã ſuã iteꝝ vocauit:
qua veniẽte viaticũ petijt ⁊ accepit. Necdũ vero eadeʒ
redẽpta vel illa alia ei⁹ diſcipula a lectulo iacentis ab-
ſceſſerãt: ⁊ ecce ſubito in platea ante eiuſdẽ cellule ho-
ſtiũ duo chori pſallẽtiũ ꝯſtiterãt. et ſicut ipe dicebãt ſe
xus ex vocib⁹ diſcreuiſſe pſalmodie cãt⁹ dicebãt: viri ⁊
femie rñdebãt. Cũq3 añ fores cellule exhiberenꝛ cele-
ſtes exequie: ſcã illa aia carne ſoluta ẽ. Qua ad celuʒ
ducta quãto chori pſallẽtiũ alti⁹ aſcẽdebant: tanto ce-
pit pſalmodia lenius audiri quouſq3 et eiuſdẽ pſalmo
die ſonitus ⁊ odoris ſuauitas elõgata finiretur.

Celeſtes exequie.

CA. XVI. De tranſitu tarſille virginis.

n

Onnunq̃ vero i ꝯſolatione egrediẽtis aie: ipſe
apparere ſolet auctoꝛ ac retributoꝛ vite. Vñ et
hoc qđ de tarſilla amica mea i omelijs euãgelij
dixiſſe me recolo: replicabo. que inter duas alias ſoro-
res ſuas virtute continue orationis. grauitate vite. ſin
gularitate abſtinentie: ad culmen ſanctitatis excreue
rat. Huic per viſionẽ felix attauus meus huius roma
ne eccleſie antiſtes apparuit eiq3 manſionẽ perpetue
claritatis oſtendit dicens. Veni: qꝛ in hac te lucis mã
ſione ſuſcipio. Que ſubſequente moꝝ febre correpta
ad diem peruenit extremuʒ. Et ſicut nobilibus femis
viriſq3 morientibus multi ꝯueniunt: qui eorum proxi
mos ꝯſolentur: eadem hora exitus ipſius multi viri ac

femie ei⁹ lectulũ circũſteterũt. Tũc ſubito illa ſurſum
reſpiciẽs Jeſum veniẽtẽ vidit: ⁊ cũ magna vocis aiad
uerſione cepit circũſtãtib⁹ clamare: dicẽs. Recedite:
recedite. qꝛ Jeſus venit. Cũq3 in eũ tẽderet quẽ vide-
bat ſcã illa aia a corpore egreſſa. tãtaq3 ſubito fragran
tia miri odoris aſpſa eſt: vt ipa q̃ ſuauitas cũctis oſtẽ-
deret illic auctorẽ ſuauitatis veniſſe. Cũq3 corp⁹ eius
ex more mortuoꝝ ad lauãdũ eſſʒ nudatũ: longe oꝛois
vſu in cubitis ei⁹ ⁊ genub⁹ cameloꝝ more inuẽta ẽ ob-
durata cutis excreuiſſe. Et qđ viuẽs eius ſpũs ſemper
egerit: caro mortua teſtabaꝛ.

Traſilla hieſũ vidit.

CA. XVII. De tranſitu muſe puelle.

ſ

Ed neq3 hoc ſileã qđ predict⁹ ꝓbus dei famul⁹
de ſorore ſua noie muſa puella parua narrare
ꝯſueuit: dicẽs q̄ quadã nocte ei per viſionẽ ſan
cta dei genitrix virgo maria apparuit: atq3 coeuas ei i
albis veſtibus puellas oſtendit. Quib⁹ illa cũ admi-
ſceri appetiſſet: ꝫ ſe eis iungere non auderet: btẽ marie
virginis eſt voce requiſita an velit cũ eis eſſe: atq3 in
eius obſequio viuere. Cui cũ puella eadẽ diceret volo
ab ea ꝓtinus mandatũ accepit: vt nihil vltra leue aut
puellare ageret: ⁊ a riſu iocis ſe abſtineret. ſciẽs ꝑ oĩa
q̄ inter eaſdem virgines quas viderat ad eius obſeq-
um die triceſimo veniret. Quib⁹ viſis in cunctis ſuis
moribus puella mutata eſt: omneſq3 a ſe leuitates pu
ellaris vite magna grauitatis deterſit manu. Cunq3
eam parẽtes eius mutatã eſſe mirarentur: requiſita rẽ
retulit qđ ſibi beata dei genitrix iuſſerit: vꝫ quo die itu
ra eſſet ad obſequiũ eius indicauit. Tũc poſt. xxv. diẽ
febre correpta eſt. Die autẽ triceſimo cũ hora eius exi-
tus propinquaſſet: eandem beatam genitricem dei cũ
puellis quas per viſionẽ viderat ad ſe venire cõſpexit
Cui ſe etiã vocãti rñdere cepit: ⁊ depreſſis reuerẽter o-
cul' apta voce clamare. Ecce dña venio: ecce dña venio.
Jn q̃ etiã voce ſpm̃ tradidit. ⁊ ex virgineo corpore ha-
bitatura cũ ſanctis virginib⁹ exiuit. Petrus.

Muſa btãm virginẽ vidit.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

C Um humanū gen⁹ multis atq; innumeris vitijs sit subiectū: hiɫr'm celestis patrie maximā partez ex paruulis vel infantib⁹ arbitror posse ꝯpleri.

CA.XVIII. Qꝛ quibusdā paruulis regni celest' adit⁹ a parētib⁹ claudit: cū ab eis male nutriūtur. ⁊ d̄ puero blasphemo oñdit ⁊ postmodū declarat. Gregori⁹

Paruul' a pētibus regnū celeste non nūq; claudit.

E T si oēs baptisatos īfantes atq; ī eadē infātia moriētes igredi regnū celeste credēdū est: oēs tñ puulos q̄ scilicet iā loq̄ possūt regna celestia ingredi credēdū nō est. qꝛ nōnullis paruulis eiusdem regni celestis adit⁹ a parētib⁹ claudit si male nutriant. Nā quidā vir cūctis in hac vrbe notissim⁹ ante trieniū filiū habuit annoꝝ sicut arbitror quiq;. quē nimis carnaliter diligēs remisse nutriebat. atq; idē puul⁹ (qd dictu graue est.) mox vt ei⁹ aio aliquid obstitiss3: maiestatē dei blasphemare ꝯsueuerat. q̄ in hac añ trieniū mortalitate percussus venit ad mortē. Cunq; eū suus pr̄ in sinu teneret (sicut hi testati sūt q̄ presentes fuerūt) malignos ad se venisse spūs trementib⁹ oculis puer aspiciēs cepit clamare. Obsta pater: obsta pater. Qui clamans declinauit faciē: vt se ab eis ī sinu patris abscōderet Quē cū ille tremētē requireret quid videret: puer adiunxit dicens. Mauri hoīes venerunt q̄ me tollere volunt. Qui cū hoc dixisset: maiestati nomē ꝑtinus blasphemauit ⁊ aīam reddidit. vt eni omnipotēs de⁹ ostenderet pro quo reatu talibus fuisset tradit⁹ executoribus. Unde viuentē pater suus noluit corrigere: h̄ morientē permisit iterare. vt q̄ diu p diuinitatis patiētiā blasphem⁹ vixerat: qñq; p diuinitatis iudiciū blasphemaret et moreret. quatenus reatum suū pater agnosceret: qui paruuli filij animā negligens non paruulū peccatorez gehenne ignibus nutriret. Sed interim h̄ triste seponentes: ad ea que narrare ceperamus leta redeamus.

D pmo. 5 annorꝫ adeõibꝫ delato

CA.XIX. De transitu stephani viri dei.

P Redicto eteni ꝑbo alijsq; religiosis narrātib⁹ viris agnouit: ea q̄ indicare audientib⁹ de venerabili patre stephano i omelijs euāgelij curaui. Fuit eteni vir sicut idē ꝑbus ⁊ multi alij testantur: nihil in hoc mundo possidens nihil querens. solam cum deo paupertatem diligens. inter aduersa sē per patientiam amplectens. ꝯuentus secularium fugiens. vacare semp orōni cōcupiscens. De quo vnū bonū virtutis refero: vt ex hoc vno valeant multa ei⁹ bona pensari. Js nāq; cū quadā die messem quā sua manu seuerat decisam ad aream deduxisset: nihilq; alid cū discipulis suis ad totius anni stipendiū haberet. q̄dam puerse volūtatis vir antiqui hostis stimulis instigatus: eandē messem igne supposito ita vt erat in area incēdit. Quod factū dū alter ꝯspiceret eidē dei famulo cucurrit et nunciauit. Quod postq; inclinauit adiūxit. dicens. Ue ve pater stephane: quid tibi ꝯtigit? cui statim vultu ac mente placida ille respondit. Ue quid illi contigit qui mihi hoc fecit: nā mihi qd ꝯtigit? Jn quibus ei⁹ verbis ostēditur ī quo virtutis culmine sedebat qui vnū qd in sumptū mūdi habuerat: tā secura perdebat mente. magisq; illi ꝯdolebat q̄ peccatū cōmiserat q̄ sibi qui peccati illi⁹ dāna tolerabat. nec pensabat qd ipe exterius: sed culpe reus q̄tū perdebat intus. Hunc itaq; cū dies mortis egredi d̄ corpe vrgeret conuenerunt multi vt tā sancte aīe de hoc secl'o recedēti suas animas cōmendarent. Cunq; lecto hi qui conuenerant oēs assisterēt: alij ingredientes angelos viderunt: sed dicere aliquid nullo modo potuerūt. alij omnino nil viderūt. Sed oēs q̄ aderāt ita vehemētissim⁹ timor percussit: vt nullus egrediēte illa sancta aīa illic stare potuisset. Et hi ergo q̄ viderant: ⁊ hi q̄ oīno nil viderant: vno oēs timore percussi ⁊ territi fugerūt. vt palā daret itelligi q̄ et quanta vis eēt q̄ illā egrediētē aīa3 suscipet: cui⁹ egressū nēo mortaliū ferre potuisset

Laus stephani.

Nota virtutē eius eximiaz.

CA.XX. qꝛ aliqñ anime meritum nō in ipso suo egressu: sed post mortem verius declaratur.

S Ed inter hec sciendū ē. quia aliquando aīe meri

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

tum non ī ipſo ſuo egreſſu oſtendit: poſt moꝛtem ů certius declarat. Vn̄ ⁊ ſcī martyres ab īfidelibꝰ crudelia multa perpeſſi ſunt: qui tn̄ vt p̄diximꝰ ad oſſa ſua moꝛtua ſignis quotidie et miraculis clareſcunt.

CA·XXI· De duobꝰ monachis valentij abbatis.

v

Ite nāq3 venerabilis valētiꝰ ꝗ poſt ī hac romana vꝛbe mihi ſicut noſti ī eo q̄ȝ monaſterio p̄fuit: prius ī valerie ꝓuīcia ſuū mōaſteriū rexit. In quo dū lōgobardi ſeuientes veniſſent ſicut eiꝰ narratione didici: duos eius monachos ī ramis vniꝰ arboris ſuſpēderunt. ꝗ ſuſpenſi eodē die defūcti ſūt. Facto aūt veſpere vtroꝛūq3 eoꝝ ſpūs claris illic apertiſq3 vocibus pſallere ceperūt. ita vt ipi q̄ȝ qui eos occiderant cū voces pſallētiū audirēt nimiū mirati terrerent̄. q̄s videlicet voces captiui q̄ȝ oēs ꝗ illic aderant audierūt atq3 eoꝝ pſalmodie poſt modum teſtes extiterūt. Sed has voces ſpirituū omīps deꝰ icirco pertingere voluit ad aures coꝛpoꝝ: vt viuētes quiq3 ī carne diſcerēt: qꝛ ſi deo ſeruire ſtudeāt: poſt carnis moꝛtem veriꝰ viuāt.

Mōchi ſuſpenſi ad arbores canebant.

CA·XXII· De tranſitu ſurani abbatis.

q

Uibuſdā religioſis q̄ȝ viris atteſtantibꝰ adhuc in monaſterio poſitus agnoui ꝙ hoc longobardoꝝ tempoꝛe iuxta ī hac ꝓuīcia que ſura noīat̄ quidam monaſterij pater vite venerabilis ſuranus nomine fuerit qui captiuis aduenietibꝰ atq3 a longobardoꝝ dep̄datione fugientibꝰ cūcta que ī monaſterio videbatur habere largitus eſt. Cūq3 in elemoſinis veſtimenta ſua ac fratrū oīa et cellariū cōſumpſiſſet: et q̄cquid habere in hoꝛto potuit expendit. Expenſis vo rebus oībus lōgobardi ad eū ſubito venerūt: eūq3 tenuerunt et aurū3 ab eo petere ceperunt. Quibus cū ille diceret ſe oīno nihil habere: ī vicino monte ab eis ductus eſt: in quo ſilua immēſis magnitudinis ſtabat: ibi captiuus quidam fugiens in caua arboꝛe latebat. vbi vnus ex longobardis educto gladio p̄dictum vene-

rabilē occidit virū. Cuiꝰ coꝛpe in terrā cadēte mōs oīs ꝓtinꝰ ⁊ ſilua cōcuſſa eſt: ac ſi ſe ferre nō poſſe pōdus ſāctitatis eiꝰ diceret: terraq3 tremuiſſet.

Miraculum.

CAPI·XXIII· De trāſitu diaconi ecclīe marſoꝝ.

a

Lius q̄ȝ in marſoꝝ ꝓuīcia vite valde venerabilis diaconꝰ fuit. quē inuētū lōgobardi tenuerūt quoꝝ vnꝰ educto gladio caput eiꝰ amputauit. Sed cū coꝛpꝰ eiꝰ in terrā caderet: ipe ꝗ hūc capite trūcauerat immūdo ſpū coꝛreptꝰ: ad pedes eiꝰ coꝛruit. et qd amicū dei occidit: inimico dei traditꝰ oñdit.

Petrus.

q

Uid eſt h̄ q̄ſo te ꝙ omīps deꝰ ſic ꝑmittit moꝛi: q̄s tn̄ poſt moꝛtē cuiꝰ ſctitatꝭ fuerit nō patit̄ celari?

CA·XXIIII· De moꝛte viri dei qui miſſus bethel fuerat.

Gregoꝛius.

c

Um ſcriptū ſit. Juſtus q̄cūq3 moꝛte p̄uētus fuerit iuſticia eiꝰ nō auferet̄ ab eo. electi ꝗ ꝓculdubio ad ꝑpetuā vitā tendūt: qd eis obeſt ſi ad modicū dure moꝛiunt̄? Et eſt foꝛtaſſe nōnunq̄ȝ eoꝝ culpa: licz mīma q̄ in eadē debeat moꝛte reſecari. vn̄ fit ꝙ reꝓbi ꝑtātē q̄dē ꝯtra viuētes accipiāt. Sz illꝭ moꝛiētibꝰ h̄ in eis ḡuiꝰ vīdicet̄: ꝙ ꝯtra bonos ꝑtātē ſue crudelitatꝭ accepūt. ſicut idē carnifex ꝗ eūdē venerabilē diaconū viuētē ferire ꝑmiſſus eſt: gaudē ſup moꝛtuū ꝑmiſſus nō ē: qd ſacra q̄ȝ teſtant̄ eloq̄a. Nā vir dei ꝯtra ſamariā miſſus: qꝛ ꝑ īobediētiā ī itinere comedit: hūc leo in eodē itinē occidit. Sz ſtatī illic ſcriptū ē: qꝛ ſtetit leo iuxta aſinā: ⁊ nō comedit leo de cadauere. Ex q̄ re oſtēdit̄ ꝙ pctm̄ īobediētie ī ipa fuerit moꝛte laxatū. qꝛ idē leo quē viuētē ꝑſumpſit occidē: ꝯtigē nō ꝑſūpſit occiſū. Qui enī occidēdi auſū habuit: ꝺ occiſi cadauere comedēdi licētiā ñ accepit. qꝛ is ꝗ culpabilꝭ ī vita fuēat punita īobediētia erat iā iuſtꝰ ex moꝛte. Leo g̊ qui pri-

iij. re. xiij

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

Leo cuſtodiuit cadauer iuſti.

us peccatoris vitam necauerat: cuſtodiuit poſtmodū cadauer iuſti. Petrus.

p Placet quod dicis. ſed noſſe vellē ſi tunc ante reſtitutionē corpoꝝ i celo recipi valeāt aīe iuſtoꝝ

CA.XXV. ſi ante reſtitutionē corporis recipiantur in celo anime iuſtoꝝ. Gregorius.

HOc neqꝫ de oībus iuſtis fateri poſſumus: neqꝫ b de oībus negare. Nā ſūt quorūdā iuſtoꝝ anime q̄ a celeſti regno quibuſdā adhuc māſiōibus differuntur. In quo dilationis dāno quid aliud innuitur niſi qđ de perfecta iuſticia aliquid minus habuerunt: et tamen luce clarius conſtat. qꝛ perfectoꝝ aīe mox vt huius carnis clauſtra exeunt: in celeſtis regni ſedibꝰ recipiuntur. quod ⁊ ipſa per ſe veritas atteſtatur dicēs.

Luc.xvij Ubicunqꝫ fuerit corpus: illuc cōgregabuntur ⁊ aquile. qꝛ vbi ipſe redēptor noſter ē corpore: illuc ꝓculdubio

Phil.j. colliguntur iuſtoꝝ aīe. Et paulus. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cum xp̄o. Qui ergo xp̄m in celo eē nō dubitat: nec pauli aīam eē in celo negat. Qui etiā de diſſolutiōe ſui cor

ij.Cor.v poris atqꝫ de inhabitatione celeſtis patrie dicit. Scimus qm̄ ſi terreſtris domꝰ noſtra huiꝰ habitationis diſſoluatur: ꝙ edificationem habemꝰ ex deo domū nō manu factā eternam in celis. Petrus

f SI igitur nunc ſunt in celo anime iuſtorum: quid ē qđ i die iudicij ꝓ iuſticie ſue retributiōe recipiēt? Gre.

h HOc eis nimirum creſcit in iudicio ꝙ nunc animarum ſola: poſtmodum vero etiam corporum beatitudine perfruuntur. vt ipſa quoqꝫ carne gaudeant in qua dolores pro dn̄o cruciatuſqꝫ pertulerunt. pro hac

Iſaie.lxj quippe geminata eoꝝ gloria ſcriptuꝫ eſt. In terra ſua duplicia poſſidebunt. Hinc etiam ante reſurrectionis diem de ſanctorū aīabus ſcriptum eſt. Date ſunt illis ſingule ſtole albe. Et dictū eſt illis vt requieſcerent tēpus adhuc modicū: donec impleretur numerus conſeruorum et fratrum eorum. Qui itaqꝫ nunc ſingulas acceperūt binas in iudicio ſtolas habituri ſūt. quia modo animarum tantūmodo: tunc aūt animarum ſimul et corporum gloria letabuntur. Petrus

a Sſētio. ſed vellē ſcire quonā modo agitur: qđ plerūqꝫ morientes multa predicunt.

CA.XXVI. Quibꝰ modis moriētes aliq̄ p̄dicūt. ⁊ de morte cuiuſdā aduocati. ⁊ de reuelatiōe gerōtij ac melliti monachoꝝ. ⁊ de morte pueri armētarij. et de diuerſitate linguaꝝ. Gregorius.

i Ipſa aliqñ aīaꝝ vis ſubtilitate ſua aliqd̄ ꝓuidꝫ. Aliqñ eñi exiture de corpe aīe ꝑ reuelationem vētura cognoſcūt. Aliqñ vo dū iā iuxta ſit vt corpus deſerāt diuinitꝰ afflate i ſecreta celeſtia icorporeū mētis oculū mittūt. Nā ꝙ vis aīe aliqñ ſubtilitate ſua ea q̄ ſūt vētura cognoſcit. Patꝫ ex eo ꝙ cū quidā aduocatꝰ q in hac vrbe añ biduū lateris dolore defūctꝰ ē. ſꝫ añ paululū q̄ȝ moreretur: vocauit pueꝝ ſuū p̄parari ſibi veſtimēta ad ꝓcedēdū iuſſit. Que dū puer q̄ſi īſanire cerneret: eiuſqꝫ p̄ceptis mīme obediret: ſurrexit. veſtimēto ſe īduit. ⁊ ꝑ viā appiā ad beati ſixti eccleſiā ſe eſſe ꝓceſſuꝝ dixit. Cūqꝫ poſt modicū igraueſcēte moleſtia eſſet defūctꝰ: deliberatū fuerat vt apud beatū ianuariū martyrē p̄neſtina via eiꝰ corpꝰ poni debuiſſet. Sed qꝛ lōgū hoc his q̄ funus eiꝰ curauerāt viſū fuiſſet repēte orto ꝯſilio exeūtes cū eiꝰ funere ꝑ viā appiā neſcienteſqꝫ illi qđ dixerat: ī ipā eū eccl'ia quā p̄dixerat poſuerūt. Et cū eū dē virū curis ſecularibꝰ obligatū: lucriſqꝫ terrenis īhiantē fuiſſe nouerimꝰ vñ hoc p̄dicere potuit. niſi qꝛ id qđ futurū erat eiꝰ corpi ipā vis aīe ac ſubtilitas ꝓuidebat. Qđ aūt ſepe etiam reuelationibꝰ agitur vt a morituris futura p̄ſciantur. Ex his colligere poſſumꝰ q̄ apud nos geſta ī monaſterijs ſcimꝰ. In monaſterio etenī meo quidā frater añ decēniū gerontiꝰ dicebatur. Qui cum graui moleſtia corporis fuiſſet depſſꝰ in viſione nocturna albatos viros et clari omnimodo habitus in hocipſum monaſterium deſcēdere de ſuperioribus aſpexit. Qui cum coram lecto iacentis aſſiſterent: vnus eoꝝ dixit. Ad hoc venimus vt de monaſterio gregorij quoſdam fratres in militiā mittamus: atqꝫ alteri precipiens: adiunxit. Scribe marcellū. valētinianū. agnellūꝫ. atqꝫ alios quorum nunc minime re

Aduocatus futura predixit.

k

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

cordor. Quibus expletis addidit: dicēs. Scribe ꝛ hūc
ipm̄ ꝙ nos aſpicit. Ex qua viſione certꝰ redditꝰ p̄dictus
frater facto mane īnotuit fratribꝰ q̄ et ꝙ eſſet ī breui ex
eadē cella morituri. poſt quos ſe etiā denūciauit eſſe ſe
cuturū. Cūq̧ die alio p̄dicti fratres mori ceperūt: atq̧
ſub eodē ordine ſe in morte ſecuti ſūt quo fuerāt in de
ſcriptione noīati. ad extremū vero et ipe obijt: q̄ eoſdē
fratres morituros p̄uidit. In ea q̄ꝫ mortalitate q̄ añ tri
enniū hanc vrbē vehemētiſſima clade vaſtauit: in por
tunēſis ciuitatis monaſterio mellitꝰ dictꝰ eſt monachꝰ
adhuc ī annis iuuenilibꝰ ꝯſtitutꝰ: ſed mire ſimplicita
tis atq̧ humilitatis vir. q̄ appropiquāte vocatiōis die
eadē clade percuſſus ad extrema deductꝰ ē. Quod vir
vite venerabilis felix eiuſdē ciuitatis ep̄s audiēs: cuiꝰ
et hec relatione cognoui ad eū accedere ſtuduit. et ne
mortē timere debuiſſet verbis hūc perſuaſorijs ꝯforta
re. cui etiā adhuc ð diuina mīa lōgiora vite ſpacia pol
liceri cepit. Sed ad hec ille reſpondit curſus ſui tp̄a eē
ꝯpleta: dicēs apparuiſſe ſibi iuuenē atq̧ epiſtolas de
Nota. tuliſſe dicētē. Aperi ꝛ lege. Quibꝰ apertis: aſſeruit q̄a
ſe ꝛ oēs q̄ eodē tēpe a p̄dicto ep̄o ī paſchali feſtiuitate
fuerant baptiſati: ſcriptos in eiſdē epiſtolis litterꝭ au
reis inuenio. Primū q̄dē vt dicebat ſuū nomē reppe
rit: ac ide omniū illo in tempe baptiſatorū. Qua de re
certum tenuit: et ſe ꝛ illos de hac vita eſſe ſub celerita
te migraturos. Factumq̧ eſt vt die eadem ipſe morere
tur: atq̧ poſt eum cuncti illi qui baptiſati fuerant ita
ſecuti ſunt: vt intra paucos dies nullus eoꝝ in hac vi
ta remaneret. De quibus nimirū cōſtat ꝙ eos p̄dictus
dei famulus iccirco auro ſcriptos viderat. quia eorū
noīa apud ſe fixa eterna claritas habebat. Sicut itaq̧
hi reuelationibus poterunt vētura cognoſcere: ita nō
nunq̄ egreſſure anime poſſūt etiā myſteria celeſtia nō
per ſomnium: ſed vigilando prelibare. Ammoniū nā
q̧ monaſterij mei monachum bene noſti. qui dū eſſet
in ſeculari habitu conſtitutus: valeriani huius vrbis
aduocati naturalem filiam in coniugio ſortitus: eius
obſequijs ſedule atq̧ inceſſanter adherebat. et queq̧

in eiꝰ domo agebātur nouerat. Qui mihi iā in mōaſte
rio poſitus narrauit ꝙ in ea mortalitate q̄ patricij nar
ſe temporibꝰ hanc vrbē vehemēter afflixit: ī domo p̄di
cti valeriani puer armētarius fuit p̄cipue ſimplicitatꝭ
et humilitatis. Cum vero eiuſdē aduocati domꝰ eadē
clade vaſtaretur: idē puer percuſſus eſt ꝛ vſq̧ ad mor
tem deductus. Qui ſubito ſublatus a p̄ſentibꝰ redijt:
ſibiq̧ dominū ſuū vocari fecit. cui ait. Ego in celo fui:
et qui de hac domo morituri ſunt agnoui. ille ille atq̧
illi morituri ſunt. tu vero ne timeas: qꝛ hoc tempe mo
riturus non es. Ut vero ſcias ꝙ me ī celo fuiſſe verū fa
teor: ecce accepi illic vt linguis oīm loquar. Nunqd ti Nota rē
bi incognitū fuit grecā me linguā oīno non noſſe: ꝛ tū miram.
grece loquar. vt cognoſcas an verū ſit ꝙ me omnes lin
guas accepiſſe teſtificor. Cui tūc grece dn̄s ſuus locutꝰ
eſt atq̧ ita illi in eadem lingua reſpondit: vt cūcti qui
aderant mirarent. In ea quoq̧ domo predicti narſe
ſpatarius vulgaris manebat. Qui feſtine ad egrū de
ductus ei vulgarica lingua locutus eſt. ſed ita puer il
le in italia natus et nutritus in eadem barbara locuti
one reſpondit: ac ſi ex eadem fuiſſet gente generatus.
Mirati ſunt omnes qui audiebant: atq̧ ex duarū lin
guarum experimento quas eū antea neſciſſe nouerāt
crediderunt de omnibus quas probare minime vale
bant. Tunc per biduum mors eius dilata eſt. ſꝫ die ter Mors ter
tio quo occulto iudicio neſcit: manus ac brachia lacer ribil' pue
toſq̧ ſuos dentibꝰ laniauit atq̧ ita de corpore exiuit. ri.
Quo mortuo omēs illi quos predixerat ex hac ꝓtinꝰ
luce ſubtracti ſunt. nulluſq̧ in hac domo eadem tem
peſtate defunctus eſt: qui voce illius denūciatus nō ē.

Petrus.

v Alde terribile eſt: vt qui tale donū percipere me
ruit: tali etiam poſt hoc pena plecteretur.

Gregorius.

q Uis occulta dei iudicia ſciat. ea que in diuino
examine cōprehendere non poſſumus: timere
magis q̄ diſcutere debemus.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

CA.XXVII. De morte theophanij comitis.

v T aūt de egredientib⁹ aiab⁹ q̄ multa ꝑnoſcūt ea que cepim⁹ exequamur: nec̄ hoc ſilendū eſt qd de theophanio centerelēſis vrbis comite i eadē vrbe poſitus multis atteſtātib⁹ agnoui. Fuit nāq3 vir mīe actib⁹ deditus. bonis operib⁹ intent⁹. hoſpitalitati ꝑcipue ſtudens. Exercendis quidē comitatus curis occupatus agebat terrena ⁊ tēporalia: ſ; vt poſt in fine claruit magis ex debito q̄ ex intentiōe. Nā dū appropinquante mortis eius tempore grauiſſima aeris tempeſtas obſiſteret ne ad ſepeliendū duci potuiſſet: eūq3 vxor ſua cū fletu vehemētiſſimo inq̄reret dicēs. Quid faciam? quō te ad ſepeliēdū eijciā: q2 hoſtiū dom⁹ hui⁹ egredi ꝑ nimia tēpeſtate nō poſſumus? Tūc ille rn̄dit. Noli mulier flere: q2 mox vt ego defūct⁹ fuero aeris ſerenitas redit. Cui⁹ ꝓtinus vocē mors: ⁊ mortē ſerenitas ſecuta eſt. quod ſignū etiā alia ſigna ſunt comitata. Nam man⁹ ei⁹ et pedes podagre humore tumeſcentes verſi in vulnerib⁹ fuerāt: ⁊ ꝓfluēte ſanie patebāt. Sed dū corpus ei⁹ ex more ad lauandu3 fuiſſet nudatū: ita manus pedeſq3 ei⁹ ſani inuēti ſūt: ac ſi vnq̄ vulnera nil habuiſſent. Duct⁹ itaq3 ac ſepult⁹ eſt. eiuſq3 ꝯiugi viſū eſt vt quarto die in ſepulchro illi⁹ marmor qd ſuperpoſitū fuerat mutari debuiſſet. Quod videlicet marmor corpori eius ſuperpoſitū dum fuiſſet ablatum: tāta ex corpore ipſius fragrātia odoris emanauit: ac ſi ex putreſcēte carne illi⁹ ꝓ vermib⁹ aromata ferbuiſſēt. Qd factū dū narrāte me i omelijs infirmis q̄buſdā veniſſ3 in dubium: die quodam ſedente me in cōuentu nobiliu3: ipſi artifices qui ſepulchro illi⁹ marmor mutauerāt affuerūt: aliquid me de propria cauſa rogaturi. Quos ergo de eode3 miraculo coram clero nobili ac plebe requiſiui: qui eadem odoris fragrantia miro modo ſe repletos fuiſſe teſtati ſunt. Et quedam alia in augmēto miraculi que nunc narrare longum exiſtimo: de eodē ſepulchro eius addiderunt.

theophanius comes futura ꝑdixit

Petrus.

i Nquiſitioni mee ſufficient' iā video ſatiſfactum:

ſed hoc eſt adhuc quod queſtione animum pulſat. quia cum ſuperius dictum ſit: eſſe iam ſanctorum animas i celo: reſtat proculdubio vt iniquoꝝ quoq3 anime eē nō niſi in inferno credantur. Et quid hac dē re veritas habeat ignoro. Nā humana eſtimatio non habet peccatorum animas ante iudicium poſſe cruciari.

CA.XXVIII. Qꝫ ſicut perfectorum anime in celo: ita poſt diſſolutionē corpoꝝ iniquoꝝ aīe in inferno eſſe credende ſunt.

Gregorius.

ſ I eſſe ſanctoru3 animas in celo ſacri eloquij ſatiſfactione credidiſti oportet vt per omnia eſſe credas et iniquoꝝ animas in inferno. quia ex retributione interne iuſticie ex qua iuſti iam gloriant' neceſſe eſt per omnia vt et iniuſti crucientur. Na3 ſicut electos beatitudo letificat: ita credi neceſſe eſt q̄ a die exitus ſui ignis reprobos exurat.

Nota.

Petrus.

e T qua ratione credendum eſt: quia rem incorpoream tenere ignis corporeus poſſit?

CA.XXIX. Qua ratione credendum ſit vt incorporeos ſpiritus tenere ignis corporeus poſſit.

Gregorius.

ſ I viuentis hominis incorporeus ſpirit⁹ tenet' in corpore: cur non poſt mortem. cum incorporeus ſit ſpiritus etia3 corporeo igne teneatur?

Petrus.

i N viuente quolibet iccirco incorporeus ſpiritus tenet' i corpore: q2 viuificat corp⁹.

Gregori⁹.

ſ I incorporeus ſpiritus petre in hoc teneri poteſt quod viuificat: quare non penaliter et ibi teneat' vbi mortificatur? Teneri autem ſpiritum per igne3 dicimus: vt in tormēto ignis ſit videndo: atq3 ſentiēdo puniatur. Igne nanq3 eo ipſe patitur quo videt. ⁊ quia cremari ſi aſpicit: crematur. Sicq3 fit vt res corporea incorpoream exurat: dum ex igne viſibili ardor ac do-

Corporeus ignis in ſpūm peccatoris agit.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

lor inuiſibilis trahit. vt per ignem corporeũ mẽs ĩcor
porea etiã incorporea flãma crucietur. q̃uis colligere
ex dictis euangelicis poſſumus quia incendiũ anima
non ſolũ videndo: ſed etiã experiendo patiatur. Veri
tatis eteni voce diues mortuus in inferno dicit ſepul=
tus. Cuius anima q2 igne teneatur: inſinuat voce qui
Lu. xvi. abrahã deprecatur dicens. Mitte lazarũ vt intingat
extremũ digiti ſui in aquã et refrigeret linguã meã. q2
crucior in hac flãma. Dũ ergo peccatorẽ diuitẽ dãna=
tum veritas igne perhibet: quiſnã ſapiens reproborũ
aĩas teneri ignib9 neget? Petrus.

e Cce ratione ac teſtimonio ad credulitatem flecti=
tur anim9: ſed dimiſſus iteruz ad rigorem redit.
Quõ ei res corporea rem incorpoream teneat: atq3 af
fligere poſſit ignoro. Gregorius.

d Ic queſo an apoſtatas ſpiritus a celeſti gloria de
iectos eſſe corporeos: an ĩcorporeos ſuſpicaris?
Petrus.

q Uis ſanum ſapiens eſſe ſpiritus corporeos dixe=
rit? Gregorius.

g Ehenne ignem eſſe corporeum fateris?
Petrus.

i Gnem gehenne corporeum eſſe non ãbigo in quo
certum eſt corpora cruciari. Gregorius

mat. xxv c Erte reprobis veritas in fine dictura ẽ. Ite ĩ ignẽ
eternum qui paratus eſt diabolo et angelis eius.
Si igitur diabolus eiuſq3 angeli cum ſint incorporei:
corporeo ſunt igne cruciandi: quid nimirũ ſi anĩe ⁊ ãte
q̃ recipiant corpora poſſ ũt corporea ſentire tormẽta?
Petrus.

p Atet ratio: nec debet animus de hac revlterius
queſtione dubitare.

CA. XXX. De morte theodorici regis arriani.

Gregorius.

p Oſtq̃ laborioſe credidiſti opere precium credo ſi
ea que mihi a viris fidelibus ſunt digeſta narra=
uero. Julian9 nanq3 huius romane eccleſie[cui deo au
ctore deſeruio]ſecundus defenſor[qui ante ſeptem fer

me annos defunct9 eſt]ad me adhuc ĩ monaſterio poſi=
tum crebro veniebat: et mecũ colloqui de aĩe vtilitate
ꝯſueuerat. hic itaq3 michi quadã die narrauit dicens.
Theodorici regis temporib9 pater ſoceri mei in ſicilia
exactionẽ canonis egerat: atq3 iam ad italiã rediebat
cuius nauis appulſa eſt ad ĩſulã q̃ liparis appellatur.
Et q2 illic vir quidã ſolitari9 magne ꝟtutis habitabat
duz naute nauis armẽta repararẽt: viſũ eſt ꝑdicto pa=
tri ſoceri mei ad eũdẽ virũ dei pergere: ſeq3 eius orati
onib9 ꝯmendare. Quos vir dñi cũ vidiſſet: eis int alia
colloquẽs dixit. Scitis q2 rex theodoric9 mortuus eſt.
Cui illi ꝓtinus rñderunt. Abſit. nos eũ viuentẽ dimiſi
mus: et nichil tale ad nos de eo nũcuſq3 ꝑlatũ ẽ. Qui
bus di famul9 addidit dicẽs. Etiã mortu9 eſt. nã heſter
no die hora nona inter ioãnẽ papã ⁊ ſimachũ patriciũ
diſcinct9 atq3 diſcalciatus: et vinctis manib9 deduct9
in hanc vicinã vulcani ollã iactat9 eſt. Quod illi audi=
entes ſollicite ꝯſcripſerunt diẽ: atq3 in italiã reuerſi eo
die theodoricũ regẽ inuenerũt fuiſſe mortuũ: quo eiuſ
exitus atq3 ſuppliciũ dei famulo fuerat oſtenſũ. Et q2
ioannem papã affligendo ĩ cuſtodiã occidit. ſimachuz
q̃ patricium ferro trucidauit. ab illis in ignem mitti
apparuit: quos in hac vita iniuſte iudicauit.

CA. XXXI. De morte reparati.

e Odem q̃ tempore quo primũ remote vite deſi=
derio anhelabam: quidam honeſtus ſenex de=
uſdedit nomine valde huius vrbis nobilibus
amicus. michi quoq3 in amicitijs ſedule iungebatur:
qui mihi narrabat dicens. Gothorũ tempe quidẽ ſpe=
ctabilis vir reparatus nomine venit ad mortem. Qui
dũ diu iam cõmutatus ac rigidus iaceret: viſum eſt q2
ab eo funditus flatus vitalis exiſſet: atq3 exanime re=
manſiſſet corpus. Cunq3 et multi q̃ cõuenerant: ⁊ eum
iam mortuũ familia lugeret ſubito redijt: ⁊ cũctorum
plãgẽtiũ in ſtuporẽ verſe ſũt lachryme. Qui reuerſus
ait. Citi9 ad eccl'iam beati laurẽtij martyris que ex no
mĩe ꝯditoris damaſi vocat puerum mittite. et quid de

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

tyburtio p̄ſbytero agatᷣ videat: ⁊ renũciare feſtinet. q̇
videlicȝ tũc tyburtiꝰ carnalibꝰ deſideriis ſubiacere fe-
rebatᷣ: cuiꝰ adhuc vite morũqȝ bene q̄ȝ florētiꝰ eiꝰ nunc
eccl'ie p̄ſbyter meminit. Cũ vero puer pergeret: narra
uit idē reparatꝰ q̇ ad ſe reuerſus fuerat: q̄d de illo vbi
ductꝰ fuerat agnouit: dicēs. Paratꝰ fuerat rogus igēs
deductꝰ aũt tyburtius pb̄r in eo ē ſuppoſitꝰ atqȝ ſuppo
ſito igne ꝯcrematꝰ. Alius aũt parabatᷣ rogꝰ: cuiꝰ a t̄ra
in celũ cacumē tendi videbatᷣ. Cui emiſſa voce clama-
tũ eſt cuiꝰ eſſet. His dictis ſtatim reparatꝰ defunctꝰ eſt.
puer vero q̇ trãſmiſſus fuerat ad tyburtiũ: iam eũ mor
tuũ inuenit. Qui videlicet reparatꝰ ductꝰ ad loca pēa
rũ vidit. rediit. narrauit. ⁊ obiit. Aperte mõſtratᷣ q2 no-
bis illa nõ ſibi videret quibꝰ dũ adhuc cõceſſum ē viue-
re: licet etiã a malis operibꝰ emendare. Rogũ vero cõ-
ſtrui reparatus vidit nõ ꝙ apud infernũ ligna ardeāt
vt ignis fiat: ſed narraturꝰ hec viuētibus: illa de īcen-
dio prauoꝝ vidit: ex quibꝰ nutriri apud viuentes cor-
poreus ignis ſolet. vt per hec aſſueta viuentes diſcerēt
quid de inſuetis timere debuiſſent.

Reparatus loca penaꝝ vidit.

CA. XXXII. De morte curialis cuius ſepultura incenſa eſt.

t Erribile etiã quoddã ī valerie ꝓuincia ꝯtigiſſe
vir vite venerabilis maximianꝰ ſiracuſanꝰ ep̄s
qui diu ī hac vrbe meo mõaſterio p̄fuit narrare
ꝯſueuit dicēs. Quidã curial' illic ſacratiſſimo paſcha-
li ſabbato iuuēculã cuiuſdã filiam ī baptiſmate ſuſce-
pit. Qui dum poſt ieiunium domum reuerſus multo-
qȝ vino ebriatus eandem filiam ſuam ſecuȝ manere pe
tiit. eamqȝ nocte illa [quod dictu nefas eſt] perdidit.
Cũqȝ mane facto ſurrexiſſet reus cogitare cepit vt ad
balneũ ꝑgeret: ac ſi aqua balnei lauaret maculã p̄cti.
Perrexit igitᷣ. lauit. cepitqȝ trepidare an eccl'iaȝ īgre-
di vellet. ſ ſi tãto die nõ iret ad eccl'aȝ erubeſcebat hoi-
nes. ſin ů iret: ꝑtimeſcebat iudiciũ d̄i. Uicit itaqȝ hũa-
na verecũdia: perrexit ad eccleſiam: ſed tremebundꝰ
ac pauens ſtare cepit. atqȝ per ſingula momēta ſuſpe-

Nota.

ctus qua hora immũdo ſp̄ũi traderetᷣ: ⁊ corã oī popu-
lo vexaretᷣ. Cũqȝ vehemēter timeret: ei in illa miſſarũ
celebritate q̄ſi aduerſi nihil ꝯtigit. q̇ letꝰ exiit: ⁊ die al-
tero eccl'iam iã ſecurus intrauit. Factũqȝ ē vt ꝑ ſex cõ-
tinuos dies letus ac ſecurus ꝓcederet: eſtimãs ꝙ eius
ſcelus dñs aut nõ vidiſſet: aut viſũ miſericorditer auer-
tiſſet. Die aũt ſeptimo ſubita morte defunctꝰ eſt. Cũqȝ
ſepulture traditꝰ fuiſſet: ꝑ longũ tēpus cũctis videnti
bus de ſepulchro illiꝰ flãma exiit. ⁊ tãdiu oſſa eiꝰ cõcre
mauit: quouſqȝ oē ſepulchrũ cõſumeret. ⁊ terra q̄ in tu
mulũ collecta fuerat defoſſa videretᷣ. Q̄ȝ videlicȝ op̄s
deus faciēs: oſtēdit q̄d eiꝰ aīa in occulto ꝑtulit: cuius
etiã corpus ante humanos oculos flamma cõſumpſit.
Qua in re nobis q̄ȝ hec audiētibꝰ exemplũ formidis
dare dignatus eſt: q̄tenꝰ ex hac ꝯſideratiōe colligamꝰ
q̄d aīa viuēs aſſentiēs pro reatu ſuo patitᷣ: ſi tãto ignis
ſupplicio etiã inſenſibilia oſſa cõcremantᷣ. Petrus.

Oſſa curial' in ſepulchro arſa.

n Oſſe velim: vel ſi boni bonos in regno: vel mali
malos in ſupplicio agnoſcãt.

CAPI. XXXIII. Si boni bonos ī regno ⁊ mali malos in ſupplicio agnoſcunt.

Gregorius.

h Uius rei ſentētia in verbis eſt dominicis: quã
iã ſuꝑius ꝓtulimꝰ luce clarius demõſtrata. In
quibꝰ cũ dictũ eſſet. Homo quidã erat diues: ⁊
induebatᷣ purpura ⁊ byſſo: ⁊ epulabatᷣ quotidie ſplen
dide. ⁊ erat quidã mēdicus noīe lazarus: q̇ iacebat ad
ianuã eius vlceribꝰ plenus: cupiēs ſaturari de micis
que cadebãt de mēſa diuitis: ⁊ nemo illi dabat. ſ ⁊ ca-
nes veniebãt ⁊ lingebãt vlcera eius. Subiũctũ eſt ꝙ
mortuus lazarus portatꝰ eſt ab angel' in ſinũ abrahe.
⁊ mortuus eſt diues ⁊ ſepultus eſt in inferno. Qui ele
uãs oculos ſuos cũ eſſet in tormētis: vidit abrahã a lõ
ge ⁊ lazarũ in ſinu eius: ⁊ ip̄e clamauit dicēs. P̄r abra
hã miſerere mei: ⁊ mitte lazarũ vt intingat extremum
digiti ſui in aquã: ⁊ refrigeret linguã meã: q2 crucior
in hac flãma. Cui abrahã dixit. Fili recordare. q2 rece

Luc. xvi

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

pisti bona in vita tua: ⁊ lazarus similiter mala. Diues autem iam spem de seipso non habens ad ꝓmerendā suorum salutem conuertitur dicens. Rogo te pater vt mittas eum in domū patris mei. habeo enim quinqꝫ fratres: vt testetur illis ne et ipsi veniant in locū hunc tormētorū. Quibus verbis aperte declarat̃. quia ⁊ boni bonos: ⁊ mali malos cognoscunt. Si igitur abrahā lazarum minime recognouisset: nequaꝗ̄ ad diuitē in tormentis positum de transacta eius contritione loq̄retur: dicens ꝙ mala receperit in vita sua. Et si mali malos non recognoscerent: nequaꝗ̄ diues in tormētis positus fratrū suorū etiam absentiū meminisset. quomodo enim presentes non posset agnoscere: qui etiā ꝓ absentium memoria curauit exorare? Qua in re illud quoqꝫ ostenditur quod nequaꝗ̄ ipse requisisti. et q̄r boni malos: ⁊ mali cognoscunt bonos. Nam diues ab abraham cognoscitur: cui dictū est. Recepisti bona ī vita tua. Et electus lazarus a reprobo ē diuite cognitus quem mitti precat̃ ex nomine dicens. Mitte lazarū vt intingat extremum digiti sui in aquā et refrigeret linguam meam. In qua videlicet cognitione vtriusqꝫ partis cumulus retributionis excrescit: vt et boni amplius gaudeant qui secum eos letari conspiciunt quos amauerunt. et mali dū cum eis torquentur quos in hoc mundo despecto deo dilexerūt eos non solum sua: sed etiam eorū pena consumat. Fit aūt in electis quoddā mirabiliꝰ. q̄r nō solum eos agnoscūt quos in hoc mundo nouerunt: sed ⁊ inuisos ac incognitos recognoscūt bonos quos nunꝗ̄ viderunt. Nā cū antiquos patres in illa eterna hereditate viderit: eis incogniti per visionē non erunt quos in opere sp̄ nouerunt. q̄r enī illic omnes communi claritate deum conspiciunt. quid est quod ibi nesciant: vbi scientem omnia sciunt.

Pꝰ mortem boni malos et bonos mali ꝯcognoscēt.

CA. XXXIIII. ꝺ religioso moriēte qui ꝓphetas vidit.

n Am quidā nr̄ religiosus vir ⁊ vite valde laudabil̄ cū an̄ quadrienniū moreret̃: sicut religiosi aliȷ̄ q̄

presentes fuerūt testati sūt: in hora exitꝰ sui ionā prophetā: ezechielē qꝫ ⁊ danielē cepit aspicere. eosqꝫ dn̄os suos ex noīe clamare. Quos dū ad se venisse diceret: ⁊ depressis luminibꝰ eis reuerētie obsequiū p̄beret: ex carne eductꝰ est. Qua in re apte dat̃ intelligi que erit in illa incorruptibili vita noticia si vir iste adhuc ī carne corruptibili positus: ꝓphetas sāctos quos nimirū nunꝗ̄ viderat agnouit.

Moriēs ꝓphetas vidit.

CAPI. XXXV. Q̄r se etiā ignote aīe nōnunꝗ̄ exiture cognoscūt. q̄ vl̄ ꝓ culpis tormēta: vl̄ ꝓ bonis actibꝰ similia sūt premia recepture. ⁊ de morte ioannis ⁊ vrsi atqꝫ emorsi et stephani.

s Olet aūt plerūqꝫ ꝯtingere vt egressura aīa eos etiā recognoscat cū q̄bus ꝓ eq̄litate culparū vl̄ etiā premiorū in vna est māsione deputāda. Nā vir vite venerabil̄ eleutherius senex de quo p̄cedente libro multa narraui: in monasterio suo germanū fratrē ioānē se habuisse phibuit: q̄ ante dies. xiiȷ̄. suū fratribꝰ exitū predixit. Cūqꝫ decrescēte quotidie cōputaret dies: ante triduū q̄ vocaret̃ ex corpore febre correptus est. Ad horā vero mortis veniens mysteriū dn̄ici corporis ⁊ sanguinis accepit. Vocatisqꝫ fratribꝰ corā se psallere precepit. q̄bus tn̄ antiphonā ip̄e p semetip̄z de semetip̄o imposuit dicēs Apite mihi portas iusticie ⁊ ingressus in eas ꝯfitebor dn̄o. hec porta dn̄i. iusti ītrabūt per eam. Cunqꝫ corā eo assistētes frēs psallerēt: emissa subito ⁊ ꝑducta voce clamauit dicēs. Vrse veni Quod mox vt dixit eductus de corpore mortalē vitā finiuit. Mirati sunt frēs. q̄r hoc q̄d moriēs frater clamauerat ignorabāt Quo defūcto in monasterio facta est magna tristicia. Quarto aūt die quiddā fratribus necessariū fuit vt ad monasteriū aliud positū lōge trāsmitterēt. Illuc ꝗ̄ eūtes frēs oēs eiusdē monasteriȷ̄ mōachos: tristes vehemēter inuenerūt. Quibꝰ cū dicerēt q̄d habetis ꝙ vos ī tāto merore depmitis. respōderūt dicētes. Loci huius desolationē gemimus. q̄r vnus frater

Antiphona ioānis.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS

cuius nos vita in hoc monaſterio continebat hodie q̄r
tus eſt dies q ex hac luce ſubtractus ē. Cunq3 fratres
qui venerāt ſtudioſe inq̄rerēt qualiter dict⁹ fuiſſet: rñ-
derūt verſus. Qui vocationis ei⁹ horā ſubtiliter inq̄rē
tes: ipo eū momēto cognouerūt exiſſe d̄ corpore: q̄ p io-
annē qui apud eos defūct⁹ ē fuerat vocat⁹. Qua ex re
colligitur q2 vtrorūq3 par fuerat meriti. eiſq3 datū ē vt
in vna māſione ſocialiter viuerēt: q̄bus ex corpore ɔti-
git ſocialiter exire. Sz neq3 hoc ſileā qd dū adhuc laic⁹
viuerē: atq3 i domo mea q̄ mihi i hac vrbe ex iure pr̄is
obuenerat manerē: de q̄buſdā vicinis meis me ɔtigit
agnouiſſe. Quedā nanq3 iuxta me vidua galla diceba
tur. hec emorphium noīe iuuenē filiu3 habebat: a quo
nō longe quidā ſtephanus qui alio noīe optio dict⁹ fu-
Nota de ſtephano z eumorphio. it habitabat. Sed ide3 emorphi⁹ ad extrema vite veni-
ens vocauit puerū ſuū: eiq3 p̄cepit dicens. Uade z dic
ſtephano optioni vt concitus veniat: q2 ecce nauis pa-
rata eſt: vt ad ſicilia3 duci debeamus. Cunq3 hunc pu-
er inſanire crederet z obedire recuſaret: cepit ille vehe
menter innuere dicens. Uade z nuncia illi quod dico
quia nō inſanio. Egreſſus ē puer vt ad ſtephanū pgere
Cunq3 in medium iter veniſſet: ei alius quidā obui⁹ fa
ctus eſt: qui hunc requiſiuit dicēs. Quo vadis? Cui rñ
dit. Ad ſtephanum optionē a dño meo miſſus ſum. At-
q3 illi ptinus dixit. Ab eo venio: ſed ante me hac hora
defunctus eſt. Reuerſus vero ē puer ad emorphiū dñz
ſuum: ſed iam eū mortuū inuenit. Sicq3 factū ē vt dū
alter obuiā venit: et ex medio itinere puer reuerſus ē:
ex menſura ſpacij potuiſſet colligi q vno momēto vtri
q3 fuerant vocati.

Petrus.

t Erribile eſt valde quod dicitur. ſed queſo te cur e-
gredienti aīe nauis apparuit: vel cur ſe ad ſicili-
am duci moriturus predixit?

Gregorius.

a Nima vehiculo nō eget: ſ mirū nō ē ſi adhuc hoī i
corpore poſito illud apparuit quod p corp⁹ aſſue-
uerat videre. vt p hoc intelligi daretur quo eius aīa
ſpiritaliter duci potuiſſet. q vero ſe ad ſiciliam duci te-

ſtatus ē q̄d ſētiri aliud pōt: niſi q pre ceter̄ locis in ei⁹
terre inſul' eructāte igne tormētoꝝ olle patuerūt: q̄ vt
ſolēt narrare q̄ nouerūt laxat̄ q̄tidie finib⁹ excreſcūt
vt mūdi termīo appropiquāte q̄nto certū ē illuc ampli
us exurēdos colligi: tāto z eadē tormētoꝝ loca ampli⁹
videant' apparere. Qd omps de⁹ ad correptionē viuen Nota.
tiū in h̄ mūdo voluit oſtēdi vt mētes infideliū q̄ infer-
ni tormēta eſſe nō credūt: tormētoꝝ loca videāt q̄ audi
ta credere recuſāt. Qd x̄o ſiue electi: ſiue reprobi cui⁹
cōmunis cauſa in ope fuerit: in loca etiā cōia deducāt'
veritat̄ nobis x̄ba ſatiſfacerēt. ſi etiā exēpla deeſſent.
Ipa q̄ppe ppter electos in euāgelio dicit. In domo pr̄iſ Joannis
mei māſiones multe ſūt. Si eni diſpar retributio in il- xiiij.
la btitudīe et'na nō eſſ3: vna poti⁹ māſio q̄3 multe eſſet.
Multe q̄ māſiones ſūt in q̄bus z diſtīcti bonoꝝ ordīes
ſūt ppter meritoꝝ ɔſortiū ɔmunit' letent': z tñ vnū de-
nariū oēs laborātes accipiūt q̄ in multis māſionib⁹ di
ſtinguūt. q2 z vna ē btitudo quā illic pcipiūt: z diſpar
retributiōis q̄litas quā p opa diuerſa ɔſequunt'. Que
nimirū varietas iudicij ſui diē denūciās ait Tūc dicā math. xiij
meſſorib⁹. colligite zizaniā z ligate eā in faſcicul' ad cō
burēdū. Meſſores q̄ppe angeli zizaniā ad cōburēdū i
faſcicul' ligāt: cū pares parib⁹ in tormēt̄ ſimilib⁹ ſoci Nota.
ant. vt ſupbi cū ſupbis. luxurioſi cū luxurioſis. auari
cū auaris. fallaces cū fallacib⁹. inuidi cū inuidis. in-
fideles cū infidelib⁹ ardeāt. Cū ergo ſimiles in culpa
ad tormēta ſimilia deducant': q2 eos in locis penalib⁹
angeli deputāt: q̄ſi zizaniarū faſciculos ad cōburēdū
ligant.

Petrus.

a D inq̄ſitionē meam reſpōſionis ſatiſfactio patuit
cauſa rōnis: ſ q̄dnā eſt queſo te q nōnulli q̄ſi p er
rorē extrahunt' e corpore: ita vt facti exanimes redeāt
z eoꝝ quiſq3 audiſſe ſe dicat: q2 ipe nō fuerit q̄ erat iuſ-
ſus deduci.

CAPI. XXXVI. De is q̄ q̄ſi p errorē educi vident'
e corpore. z de vocatiōe z reuocatiōe petri monachi. et
de morte z reſuſcitatiōe ſtephani. ac de viſiōe cuiuſdā
militis: z de deuſdedit cui⁹ dom⁹ ſabbato viſa eſt edifi

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

Hoc cũ ſit petre ſi bñ perpẽdit̃ nõ error ſꝫ admonitio ẽ. Supna ei pietas ex magna mie ſue largitate diſponit: vt nõnulli etiã pꝰ exitũ ad corpus redeãt. et tormẽta iferni q̃ audita nõ crediderãt ſaltẽ viſa ptimeſcãt. Nã quidã iliricianꝰ monachꝰ q in hac vrbe i monaſterio mecũ viuebat mihi narrare ꝯſueuerat. qꝛ quodã tpe cũ adhuc i heremo moraret̃ aſſerit qꝫ petrꝰ qdã mõachꝰ ex regiõe ortꝰ hiberie q ei i loco vaſte ſolitudis cui euaſa nomẽ ẽ iherebat. ſicut ipo narrãte didicerat: puſqꝫ heremũ peteret moleſtia corpis int̃ueniẽte defũctꝰ ẽ. ſꝫ ptinꝰ corpi reſtitutꝰ iferni ſe ſupplicia atqꝫ inumera loca flãmaꝝ vidiſſe teſtabat̃. Qui etiaꝫ qſdã huiꝰ ſeculi potẽtes i eiſdẽ flãmis ſuſpẽſos ſe vidiſſe narrabat. Qui cũ iã ductꝰ eſſet vt i illas et ipẽ mergeret̃: ſubito angelũ choruſci habitꝰ apparuiſſe fatebatur: q eũ i ignẽ mergi phiberet. Cui etiã dixit. Regredere: et qliter tibi pꝰ hꝫ viuẽdũ ſit cautiſſime attẽde. pꝰ quã vocẽ paulatĩ recaleſcẽtibꝰ mẽbris ab eťne mortis ſomno euigilans: cũcta q̃ circa illũ fuerãt geſta narrauit. tãtiſqꝫ ſe poſtmodũ ieiunijs vigilijſqꝫ cõſtrixit vt iferni eũ vidiſſe et ptimuiſſe tormẽta etiã ſi taceret lingua: ꝯuerſatio loqret̃. Quippe cui omĩpotẽtis dei mira largitate in morte actũ ẽ ne mori debuiſſet. Sꝫ qꝛ hũanũ cor grauis valde duricie eſſe ſolet: ita vt ipẽ qꝫ penarũ oſtẽſionẽ q oĩbꝰ vtilis eſt ptẽnat. Nã illuſtris vir ſtephanus quẽ bñ noſti de ſemetipo mihi narrare ꝯſueuerat. qꝛ i ꝯſtantinopolitana vrbe p quadã cauſa demoratus moleſtia corporis defunctꝰ eſt. Cũqꝫ medicꝰ atqꝫ pigmentariꝰ ad aperiẽdũ eũ atqꝫ ꝯdiendũ eſſet qſitus: et die eodẽ minime inuentꝰ: ſubſequẽte nocte corpꝰ iacuit inhũatũ. Qui ductꝰ ad iferni loca: vidit multa q̃ pꝰ audita non credidit. Sed cum preſidenti iudici preſẽtatus fuiſſet: ab eo receptus non eſt ita vt diceret. Non hunc adduci: ſed ſtephanum ferrarium iuſſi. Qui ſtatim reductus in corpore eſt: et ſtephanus ferrarius q iuxta eum habitabat: eadem hora defunctus eſt. Sic-

Stephanꝰ qdã penas inferni vidit.

qꝫ probatũ eſt vera fuiſſe verba que audierat: dum hec effectꝰ mortis ſtephani demõſtrauit. Ante trienniũ qꝫ in hac peſtilẽtia que hanc vrbẽ clade vehementiſſima depopulauit. in qua etiã corporali viſu ſagitte celitꝰ venire: et ſingulos quoſqꝫ ferire videbant̃: ſicut noſti ſtephanus idẽ defunctꝰ eſt. Quidã vero miles in hac eadem vrbe noſtra pcuſſus: ad extrema peruenit. Qui eductus e corpore exanimis iacuit: ſed citius redijt. et que cũ eo fuerãt geſta narrauit. Aiebat eni (ſicut tunc res eadẽ etiam multis innotuit) qꝛ pons erat: ſub quo niger atqꝫ caliginoſus fetoris intolerabilis nebulam exalans fluuius decurrebat. Tranſacto autem ponte amena erant prata atqꝫ virentia: odoriferis herbarũ floribus exornata: in quibus albatoꝝ hominũ cõuenticula eſſe videbantur. Tantuſqꝫ in eodem loco odor ſuauitatis inerat: vt ipſa ſuauitatis fragrãtia illic deambulantes: habitãteſqꝫ ſatiaret. Ibi mãſiones erãt diuerſorũ: ſingule magnitudine lucis plene. Ibi quedam mire potentie edificabat̃ domus: que aureis videbatur laterculis conſtrui. ſed cuius eſſet non potuit agnoſci. Erãt vero ſup ripaꝫ predicti fluminis nõnulla habitacula: ſed alia exurgẽtis fetoris nebula tãgebat. alia autẽ exurgẽs fetor a flumine minime tangebat. Hec vero erat in predicto põte pbatio: vt quiſqꝫ per eum vellet iniuſtus tranſire: in tenebroſum fetentemqꝫ fluuiũ laberetur. Iuſti vero quibꝰ culpa nõ obſiſteret: ſecuro per eum greſſu ac libero ad loca amena peruenirent. Ibi ſe etiam Petrum eccleſiaſtice familie maiorem: qui ante quadriennium eſt defunctus deorſum poſitum in locis deterrimis: magno ferri pondere ligatum ac depreſſum: vidiſſe confeſſus eſt. Qui dum requireret cur ita eſſet: ea ſe dixit audiſſe que nos qui cum in eccleſiaſtica domo nouimus: ſcientes eius acta recolimus. Nanqꝫ dictum eſt. Hec iccirco patitur quia ſi quid ei pro facienda vltione videbatur ad inferendas plagas: plus ex crudelitatis deſiderio qꝫ obediẽtie fuiebat. qđ ſic fuiſſe nullꝰ q illũ nouerat ignorat Ibi ſe etiã quẽdaꝫ pegrinũ preſbyterũ vidiſſe fatebat̃

Miles qdã acherõta et elyſios campos vidit

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA

qui ad p̄dictū pontē veniēs tanta ꝑ eū auctoritate trā-
ſijt: quāta ⁊ hic ſinceritate vixit. In eodē quoqꝫ ponte
hūc quē p̄diximꝰ ſtephanū ſe cognouiſſe teſtatꝰ ē. Qui
dū tranſire voluiſſet: eiꝰ pes lapſus eſt: et ex medio cor
pore iā extra pōtē deiectꝰ a quibuſdā deterrimis viris
Nota cer ex flumine ſurgētibꝰ ꝑ coxā deorſū: atqꝫ a quibuſdam
tamen. albatis et ſpecioſiſſimis viris cepit per brachia ſurſū
ī ponte īferni trahi. Cūqꝫ h̔ luctamē cı̄ſet vt hūc boni ſpūs ſurſū ma-
li deorſū traherēt: ip̄e q̄ hec videbat ad corpus reuerſꝰ
eſt. ⁊ quid de eo plenıꝰ geſtū ſit: minime coḡuit. Qua ī re
de eiuſdē ſtephani vita d..r intelligi: qꝛ in eo mala car-
nis cū elemoſinaꝝ operatione certabant. Qui eī per
coxas deorſū per brachia trahebatꝛ ſurſū patꝫ nimirū
quia et elemoſinas amauerat: ⁊ carnis vitijs perfecte
nō reſiſtebat: q̄ eū deorſū trahebāt. Sed ī illo occulto
arbitris examine q̄d ī eo vicerit ⁊ nos ⁊ eū q̄ vidit et re
uocatus ē latet. Cōſtat tū qꝛ idē ſtephanꝰ poſtq̄ſ ſic ſupi
us narraui et infera loca vidit ⁊ ad corpꝰ redijt: ꝑfecte
vitā minime correxit. q̄ poſt multos annos de corpore
Nota. adhuc ī cert..mine vite et mortis exijt. Qua de re colli
gitur. quia ipſa quoqꝫ inferni ſupplicia cum demon-
ſtrantꝛ alijs hoc in adiutoriū: alijs vero in teſtimoniū
fiat. vt iſti videant mala que caueant: illi vero eo āpliꝰ
puniantꝛ: q̄m inferni ſupplicia nec viſa et cognita vita
revoluerunt. Petrus.

q Uid eſt hoc queſo te ꝙ in amenis locis cuiuſdam
domus laterculis aureis edificari videbatur? Ri
diculum eſt valde ſi credimus ꝙ in illa vita adhuc me-
tallis talibus egeamus. Gregorius.

q Uis hoc ſi ſanū ſapit intelligat. ſed per hoc q̄d il
lic oſtenſum eſt quiſquis ille eſt cui manſio ita cō-
ſtruebatur: aperte datur intelligi quid eſt quod hic o-
peratur. Nam quomodo premia eterne lucis elemoſi-
narum largitate promerebitur: nimirū conſtat qꝛ au
ro edificat manſionē ſuam. Quod enim ſuperius me
moriam fugit vt dicerem: idem miles qui hec viderat
narrabat ꝙ eoſdem laterculos aureos ad edificationē
domus ſenes ac iuuenes puelle et pueri ferebāt. Qua

ex re colligitꝛ. quia hi q̄bus hec pietas facta eſt: ip̄i illic
operatores eſſe videbantꝛ. Sic etiā quidā iuxta nos dꝰ Deus de
dedit noīe religioſus habitabat q̄ calceamēta ſolebat dit ſuam
operari. de quo alter per reuelationē vidit ꝙ eiꝰ domꝰ domum
edificabatur: ſed ī ea ꝯſtructores ſui ſolo die ſabbati vi ſabbato
debantꝛ operari. Qui eiuſdē viri poſtmodū ſubtiliter tm̄ edifi-
vitā requirēs: inuenit quia ex his que diebus ſingulis cabat.
laborabat: quicquid ex victu atqꝫ veſtitu ſupereſſe po-
tuiſſet: die ſabbato ad beati petri eccleſiam deferre cō
ſueuerat: atqꝫ indigētibꝰ erogare. Qua ex re ꝑpende:
qꝛ nō īmerito domꝰ ip̄iꝰ fabrica ſabbato creſcebat.

Petrus.

h Ac re mihi idonee video ſatiſfactū. ſꝫ q̄ſo te: q̄d eē
dicimus ꝙ quorūdam habitacula fetoris nebula
tangebantꝛ: quorūdā vero tangi nō poterant. vel ꝙ pō
tem quid eſt ꝙ fluuium vidit? Gregorius.

e X rerū petre imaginibꝰ penſantꝛ merita cauſarū. Nota.
Per pōtē q̄ppe ad amena loca trāſire iuſtos aſpe-
xit. qꝛ anguſta valde eſt ſemita que ducit ad vitā. Et fe
tentē fluuiū decurrentē vidit. qꝛ ad ima defluit quoti-
die carnalium hic putredo vitioꝝ. Et quorundam ha-
bitacula fetoris nebula tangebat: ⁊ quorundam vero
ab eo tangi non poterāt. quia ſunt pleriqꝫ qui mlta iā
bona opera faciūt: ſed tamē adhuc carnalibꝰ vitijs in
cogitationis delectatione tāguntꝛ. et iuſtū valde eſt vt
illic nebula fetoris obſideat quos hic adhuc carnis fe
tor delectat. Unde et eandē delectationē carnis eē be
atus. Job in fetore conſpiciēs de luxurioſo ac lubrico
ſententiā ꝓtulit: dicens. Dulcedo illius vermes. Qui Job vice
autē perfecte cor ab omni delectatione carnis excuti- ſimoq̄rto
unt: cōſtat nimirū quia eoꝝ habitacula fetoris nebu-
la non tanguntꝛ. Et notandū ꝙ idem fetor eſſe et nebu
la viſa ſit. qꝛ nimiꝝ carnalꝭ delectatio mētē quā inficit
obſcurat: vt veri luminis claritatem nō videat. ſed vn̄
delectatꝛ inferius: inde caliginē ſuꝑnam patiatur.

Petrus.

p Utamꝰne h̔ auctoritate ſacri eloquij poſſe mōſtra
ri: vt culpe carnaliū: fetoris pena puniantꝛ. Greg.

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

p Oteſt. Nāq₃ libro geneſeos atteſtāte didicim⁹. qꝛ ſup̱ ſodomitas dn̄s ignē ꝛ ſulphur pluit. vt eos et ignis īcēderet: et fetor ſulphuris necaret. Qꝛ eī amore illicito corruptibil' carnis arſerāt: ſimul īcēdio ꝛ fetore perierūt. q̄ten⁹ ī pia ſua cognoſcerēt: qꝛ et ne morti fetoris ſui delectatione tradidiſſēt. Petrus.

d E his quibus dubius fui: nihil mihi fateor q̄ſtionis remanſiſſe.

CA·XXXVII· Qꝛ quorundā anime adhuc ī corpore poſite penale aliq̄d de ſpiritalibus vident. ꝛ de theodoro puero.

s Ciendū q̄₃ eſt: qꝛ nōnunq̄₃ aīe adhuc ī ſuis corporib⁹ poſite penale aliquid de ſpiritalibus vidēt. qd̄ tamē quibuſdā ad edificationē ſuam: quibuſdā vero ꝯtingere ad edificationē audiētiū ſolet. nā is de quo ī omelijs corā populo me narraſſe iā memini inquietus valde theodorus noīe puer fuit. qui in mōaſteriu₃ meū fratrē ſuū neceſſitate magis q̄₃ volūtate ſecutus ē. Cui nimiꝝ grauis erat ſi q̄s ꝓ ſalute ſua aliq̄d loqueret̄. Bona enī nō ſolū facere: ſed etiā audire nō poterat. nunq̄₃ ſe ad ſancte ꝯuerſationis habitū venire iurando. iraſcēdo. deridendo teſtabat̄. In hac autē peſtilētia que nuper hui⁹ vrbis populū magna ex parte ꝯſumpſit: percuſſus ī inguine ē perduct⁹ ad mortem. Cūq₃ extremū ſpm̄ ageret: ꝯuenerūt fratres vt egreſſum illi⁹ orando ꝓtegerent. Jam corp⁹ ei⁹ ab extrema parte erat p̄mortuū: ī ſolo tm̄ pectore vitalis adhuc calor anhelabat. Cūcti aūt fratres tāto ꝓ eo ceperūt orare: quāto eū iā videbāt ſub celeritate diſcedere. Tunc repēte cepit eiſdē fratrib⁹ aſſiſtētib⁹ clamare: ꝛ cū magnis vocib⁹ orōnes eoꝝ interrūpere: dicēs. Recedite: recedite. ecce draconi ad deuorandū dat⁹ ſū q̄ ꝓpter veſtrā preſentiā deuorare me nō poteſt. caput meū ia₃ in ſuo ore abſorbuit. date locū vt non me ampli⁹ cruciet: ſed faciat quod factur⁹ eſt. ſi ei ad deuorādū datus ſū: quare ꝓpter vos moras patior? Tunc fratres ceperūt ei dicere. Quid eſt qd̄ loqueris frater: ſignū tibi ſācte crucis imprime. Reſpōdit ille dicēs. Volo me ſignare

Theodorus puer prauus.

ſed nō poſſum. qꝛ ſquamis huius draconis p̄mor. Cūq₃ hoc fratres audirēt: ꝓſtrati in terrā cū lachrymis ceperūt ꝓ ereptione illi⁹ vehemētius orare: et ecce ſubito cepit eger clamare dicens. Gratias do. ecce draco q̄ me ad deuorandū acceperat fugit. orōnibus veſtris expulſus ſtare non potuit. ꝓ peccatis modo intercedite quia cōuerti paratus ſū et ſecularē vitā fundit⁹ relinq̄re. Homo ergo q̄ ſicut iā dictū eſt ab extrema corporis parte fuerat p̄mortuus reſeruatus ad vitam: toto corde ad deū cōuerſus eſt. Et poſtq̄₃ mutatus mente diu ē flagellis attritus et tūc eius aīa carne ſoluta eſt.

Theodori cōuerſio.

CA·XXXVIII· d̄ morte criſorij ꝛ monachi cuiuſdā yconie.

a T contra criſorius ſicut probus propinqu⁹ illius cuius iam ſuperius memoriam feci narrare conſueuit: vir in hoc mundo valde idoneus fuit. ſed tantum plenus vitijs: quantum rebus. ſuperbia tumidus. carnis ſue voluptatibus ſubditus. in acquirendis rebus auaricie facibus accenſus. Sed cu₃ tot malis dominus finem ponere decreuiſſet: corporali hunc moleſtia percuſſit. Qui ad extremum veniens eadem hora qua ia₃ de corpore erat exiturus: apertis oculis vidit teterrimos viros et nigerrimos ſpirit⁹ coram ſe aſſiſtere: et vehemēter īminere vt ad īferni clauſtra eum raperent. Cepit tremere. palleſcere. ſudare. et magnis vocibus inducias petere. filium ſuum noīe maximum quem ipſe iam monachus monachum vidit: nimis turbatus vocibus vocare dicens. Maxime curre. nunq̄₃ tibi mali aliquid feci: in fide tua me ſuſcipe. Turbatus mox maximus affuit. lugens ac perſtrepens familia conuenit. Eos autem quos ille īſiſtētes ſibi grauiter tolerabat: ipſi malignos ſpiritus videre non poterant: ſed eoꝝ preſentiam in cōfuſione: ꝛ pallore: ꝛ tremore illi⁹ q̄ trahebat̄ videbant. Pauore autē tetre eorum imaginis huc illucq₃ vertebat̄. in lectulo iacebat. in ſiniſtro latere aſpectu₃ eorum ferre non poterat: vertebatur ad parietem: ibiq₃ aderant. Cūq₃ cōſtrictus nimis relaxari ſe iā poſſe deſperaret: cepit ma

Criſori⁹ vitioſus homo.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA

gnis vocibus clamare. Inducias vel vſq₃ mane: īduci
as vel vſq₃ mane. S₃ cū hec clamaret: ī ipſis vocib⁹ ꝺ ha
bitaculo ſue carnis euulſus ē. De quo nimiꝝ ꝯſtat. ꝗa
pro nobis iſta nō ꝑ ſe viderit. vt ei⁹ viſio nobis ꝓficiat:
quos adhuc diuina patiētia lōganimiter expectat. nā
illi tetros ſpūs añ mortē vidiſſe ⁊ īducias petiſſe ꝗd ꝓ
fuit ꝗ eaſdē inducias q̄s petiīt nō accepit. Eſt etiā nūc
apud nos athanaſius ex yſauria p̄ſbyter: ꝗ in dieb⁹ ſu
is yconii rem terribilē narrat eueniſſe. Ibi nāq₃ vt ait
quoddā monaſteriū thōgolaton dicit. ī quo quidā mo
nachus magne eſtimationis habebat. bonis q̄ppe cer
nebat moribus: atq₃ in oī ſua actione ꝯpoſitus. Sed ſi
Nota. cut ex fine res patuit lōge aliter q̄₃ apparebat fuit. Nā
cū ieiunare ſe cū fratrib⁹ demōſtraret: occulte mādu
care ꝯſueuerat. quod ei⁹ vitiu₃ fratres oīno neſciebāt
Sed corporis ſuperueniente moleſtia ad vite extrema
perduct⁹ eſt. Qui cū iā eſſet ī fine: fratres ad ſe oēs qui
monaſterio inerāt cōgregari fecit. At illi a tali vt puta
bant viro moriente magnū quid ac ꝺlectabile ſe ab eo
audire crediderunt. Quibus ipſe afflictus et tremens
ꝯpulſus ē prodere cui hoſti traditus cogebat exire. nā
dixit. Quādo me vobiſcū credebatis ieiunare: occul
te comedebam. et ecce nunc ad deuorādū draconi tra
ditus ſū. qui cauda ſua mea genua pedeſq₃ colligauit
caput ſuū intra meū os mittens. ſpiritum meū ebibēſ
extrahit. Quibus dictis ſtatim defunctus eſt. atq₃ vt
penitendo liberari potuiſſet: a dracone quē viderat ex
pectatus non eſt. Quod nimiꝝ cōſtat q₂ ad ſolam vtili
tatem audientiū viderit: qui eum hoſtem cui traditus
fuerat: et innotuit et non euaſit. Petrus.
D Oceri vellem: ſi poſt mortem purgatorius ignis
eſſe credendus eſt.

CA. XXXIX. An poſt mortē purgatorius ignis ſit.

Gregorius.

Joā. xii. I N euāgelio dicit dñs. Ambulate dū lucē habetis
Iſa. xlix Per ꝓphetā q̄₃ ait. Tēpe accepto exaudiui te ⁊
in die ſalutis audiui te. Qđ paul⁹ apl's exponēs

Ecce nunc tēp⁹ acceptabile. ecce nūc dies ſalutis. Sa ii. Coꝝ vi
lomon q̄₃ ait. Quodcūq₃ pōt manus tua facē: inſtāter Eccl. ix.
operare. q₂ nec opus. nec ratio. nec ſciētia. nec ſapien
tia erit apud inferos q̄ tu ꝓperas. Dauid q̄₃ ait. Qm̄ ī p̄s. cxxx
ſeculū mīa ei⁹. Ex quibus nimirū ſententiis cōſtat. ꝗa vii.
qualis hinc q̄ſq₃ egreditur: talis in iudicio preſentat.
Sed tñ de quibuſdā leuibus culpis eſſe añ iudiciū pur
gatorius ignis credendus ē: ꝓ eo q̄ veritas dicit. Qr math. xii
ſi q̄s ī ſctō ſpū blaſphemiā dixerit: neq₃ ī hoc ſeculo re
mittit ei: neq₃ ī futuro. In qua ſententia dat intelligi
quaſdā culpas in hoc ſeculo: quaſdā vero ī futuro poſ
ſe laxari. qđ enī de vno negat: conſequēs intellect⁹ pa
tet q₂ de q̄buſdā ꝯcedit. Sed tñ vt p̄dixi hoc de paruis
minimiſq₃ peccatis fieri poſſe credendū ē. ſicut eſt aſſi
due ocioſus ſermo: īmoderat⁹ riſus: vel peccatu₃ cure
rei familiaris. q̄ vix ſine culpa vel ab ipſis agit: ꝗ a cul
pa qualiter declinare debeāt ſciunt. aut nō in grauib⁹
rebus error ignorātie q̄ cūcta etiā poſt mortē grauant
ſi adhuc ī hac vita poſitis mīme fuerit relaxata. Nā cū
paul⁹ dicat xp̄₃ eſſe fūdamētū atq₃ ſubiūgat. Si q̄s ſu
peredificauerit ſuper hoc fundamētū. aurū. argentū.
lapides p̄cioſos. ligna. fenū. ſtipulā. vniuſcuiuſq₃ op⁹
quale ſit: ignis ꝓbabit. ſi cui⁹ opus māſerit: qđ ſupedi
ficauit mercedē accipiet. ſi cuiuſ op⁹ arſerit detrimētū
patietur. ipſe aūt ſaluus erit: ſic tñ quaſi ꝑ ignē. Quan
uis hoc de igne tribulatiōis in hac nobis vita adhibi
to poſſit intelligi: tñ ſi quis hoc de igne future purgati
onis accipiat: penſaudū ſollicite ē. q₂ illū per ignē di
xit poſſe ſaluari nō qui ſuper hoc fundamētū ferrū es
vel plūbū edificat. id ē peccata maiora: et iccirco duri Nota.
ora: atq₃ tunc iam inſolubilia. Sed lignum. fenum. ſti
pulam. id eſt peccata minuta atq₃ leuiſſima que ignis
facile conſumat. Hoc tamen ſciendu₃ eſt: quia illic ſal
tem de minimis nichil quiſq₃ purgationis obtinebit:
niſi bonis hoc actibus in hac adhuc vita poſitus vt il
lic obtineat: ꝓmereatur.

CA. XL. De anima paſcaſii diaconi.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

n

Am cũ adhuc eſſem iuuenculus atq3 i laico habitu conſtitutus narrari a maioribus atq3 ſcientibus audiui. q paſchaſius huius apoſtolice ſedis diaconus cui⁹ apud nos rectiſſimi ⁊ luculenti de ſancto ſpiritu libri extant mire ſanctitatis vir fuerit. elemoſinaꝝ maxime operibus vacans. cultoꝛ paupeꝝ et contemptoꝛ ſui. Sed hic in ea contentione que inardeſcẽte zelo fidelium inter ſimachum atq3 laurentiu3 facta eſt: ad pontificatus oꝛdinem laurentium elegit. et oĩm poſt vnanimitate ſuperatuſ: in ſua tñ ſententia vſq3 ad die3 ſui exitus perſtitit: illum amando atq3 p̃ferendo que3 epiſcopoꝛum iudicio preeſſe ſibi eccleſia refutauit. Hic itaq3 cum tempoꝛibus ſimachi apoſtolice ſedis p̃ſulis eſſet defunct⁹: eius dalmaticã feretro ſuperpoſitam demoniacus tetigit: ſtatimq3 ſanatus ẽ. Poſt multũ vero tempus germano capuano ep̃o cuius ſuperius memoꝛiã feci medici p coꝛpoꝛis ſalute dictauerant vt in angularib⁹ termis lauari debuiſſet. Qui ingreſſus eaſdem termas predictum paſchaſium diaconum ſtantem et obſequentem in caloꝛibus inuenit. Quo viſo vehementer extimuit: et quid illic tãtus vir faceret inquiſiuit. Cui reſpondit. Pro nulla alia cauſa in hoc penali loco deputatus ſu3: niſi quia in parte laurentij contra ſimachum ſenſi: Sed queſo te: pro me dominum deprecare. atq3 in hoc cognoſces q exauditus ſis: ſi huc rediens me non inueneris. Qua de re vir domini germanus ſe in precib⁹ ſtrinxit: ⁊ poſt paucos dies redijt: ſed iam dictum paſcaſium in loco eodẽ minime inuenit. quia enim non malicie: ſed ignorantie erroꝛe peccauerat: purgari poſt moꝛtem a peccato potuit. Quod tamen credendu3 eſt quia ex illa elemoſinarum ſuarum largitate hoc obtinuit: vt tunc poſſet promereri veniam cum iam nil poſſet operari.

Paſcaſij laus.

Demõia c⁹ ſanat⁹

Error paſcaſij.

Petrus.

q

Uid hoc eſt queſo te q in his extremis tempoꝛibus tam multa de animabus clareſcunt que ante latuerũt. ita vt apertis reuelatiõib⁹ atq3 oſtenſiõib⁹ vẽturũ ſeculũ inferre ſe nobis atq3 aperire videatur.

CA. XLI. Cur in extremis tempoꝛibus tam multa d animabus clareſcunt que antea latuerunt.

Gregoꝛius.

i

Ta eſt. nam quantum preſens ſeculum propinquat ad finem: tantum futurum ſeculum ipſa iam quaſi propinquitate tangitur: et ex ſignis manifeſtioꝛibus aperitur. Quia enim in hoc cogitationes noſtras viciſſim minime videmus: in illo autẽ noſtra in alterutrum coꝛda conſpicimus. Quid hoc ſeculum niſi noctem: et quid futurum niſi diem dixerim? Sed quemadmodum cum nox finiri et dies incipit oꝛiri ante ſolis oꝛtum ſimul aliquo modo tenebꝛe cũ luce commixte ſunt quouſq3 diſcedentis noctis reliquie in lucem diei ſubſequẽtis perfecte vertantur. Ita huius mundi finis iam cum futuri ſeculi exoꝛdio permiſcetur: atq3 ipſe reliquiarum eius tenebꝛe quadam iã rerum ſpiritalium permixtione tranſlucent: et que illius mundi ſunt multa iam cernimuſ. Sed nec dũ perfecte cognoſcimus: quia quaſi in quodam mentis crepuſculo hec velut ante ſolem videmus.

Nota.

Petrus.

p

Lacet quod dicis. ſed de tanto viro paſcaſio hoc animum ad inquiſitionem mouet q poſt moꝛtem ad penalem locum ductus eſt: cuius feretri veſtis tangi potuit: et malignus ſpiritus ab obſeſſo homine fugari.

Gregoꝛius.

h

Ac in re magna debet omnipotentis dei diſpenſatio et q̃ ſit multiplex agnoſci. Cuius iudicio actum eſt: vt idem vir paſcaſius et ipſe intus aliquanto tempoꝛe reciperet quod peccaſſet: et tamẽ ante humanos oculos mira per coꝛpus ſuum poſt moꝛte3 faceret qui ante moꝛtem eis quoq3 cognoſcentibus pia opera fecerit. vt neq3 hi qui bona eius videant de elemoſinarum illius eſtimatione fallerentur: neq3 ipſa ſine vltione laxaretur culpa: quam nec eſſe culpam credidit. et iccirco hanc fletibus non extinxit.

Quõ paſcaſi⁹ miraculũ fecerit.

Petrus.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

p. Expēdo que dicis. verūtamē hac rōne ꝯſtrictus: nō ſolū que intelligo: ſ etiā ipſa que in me nō intelligo cogor iā peccata formidare. ſed queſo te: qꝛ paulo ſupius ſermo de locis penalibꝰ inferni verſabatur. vbi nam eſſe infernū putamꝰ ſup hāc terrā: an ſubter hac terra eſſe credēdus eſt:

CAPI. XLII. Ubi eſſe infernꝰ credēdus ſit.

Gregorius.

h. Ac de re temere diffinire nō audeo. Nonnulli nanq3 quadā terrarū parte infernū eſſe putauerūt. Alij vero hūc ſub terra eſſe eſtimāt. Sed tamē hoc animū pulſat. qꝛ ſi iccirco infernū dicimꝰ qꝛ inferius iacet qđ terra a celo eſt: hoc eſſe debet infernꝰ
ꝑ. lxxxv. a terra. Unde ꝛ fortaſſe ꝑ pſalmiſtā dicit. Liberaſti animā meā ex inferno inferiori. vt infernꝰ ſupior in ter
Apoc. v. ra: infernꝰ vero inferior ſub terra eſſe videat. Et ioannis vox in eſtimatiōe iſta cōcordat. q cū ſignatū librū ſeptē ſigillis vidiſſe ſe diceret. qꝛ nemo inuentus eſt dignus neq3 in celo. neq3 in terra. neq3 ſubtus terrā apire librū ꝛ ſoluere ſignacula eius: adiūxit. Et ego flebā multū. Quē tamē librū poſtea ꝑ leonem de tribu iuda dicit aperiri. In quo videlic3 libro quid aliud ꝗ̄ ſacra ſcriptura ſignat: quā ſolus redēptor nr̄ aperuit. q hō factꝰ. moriēdo. reſurgēdo. aſcēdēdo: cūcta myſteria q̄ in eo fuerāt clauſa patefecit. Et nullus in celo: qꝛ neq3 angelus. nullus in terra. qꝛ neq3 hō viuēs in corpore. nullus ſubtus terrā dignꝰ inuētus eſt. qꝛ neq3 aīe corpore exute aperire nobis ꝑter dn̄m ſacri eloquij ſecreta potuerunt. Cū ergo ad aperiendū librū nullus ſub terra inuētus eſt dignus dicitur: qđ obſtet non video niſi vt ſub terra infernus eſſe credatur.

Infernꝰ ſub terra eſſe creditur.

Petrus.

q. Ueſo te. vnꝰ eſſe gehēne ignis credēdus eſt: an q̄nta pctōꝝ diuerſitas fuerit: tāta ꝗ̄ eſtimāda ſunt ꝛ ipſa incēdia eſſe preparata:

CA. XLIII. Utrū vnꝰ gehēne ignis ſit: an diuerſi:

Gregorius.

v. Nus quidē eſt gehēne ignis: ſ non vno modo oēs cruciat pctōres. Uniuſcuiuſq3 etenī quantū exigit culpa: tāta illic ſentiet pena. Nā ſicut in hoc mūdo ſub vno ſole multi cōſiſtūt: nec tñ eiuſdē ſolis ardorē eq̄liter ſentiūt. qꝛ alius plus eſtuat: atq3 alius minꝰ, ita illic in vno igne nō vnꝰ eſt modus incēdij. qꝛ qđ hic diuerſitas corpoꝝ: h illic agit diuerſitas pctōꝝ. vt ꝛ ignē nō diſſimilē habeāt: ꝛ tñ eoſdē ſingulos diſſimiliter exurat.

Unus ignis eſt eterne pene.

Petrus.

n. Unqđ nō queſo te: dicimꝰ eos qui ſemel illic merſi fuerint ſemper arſuros:

CA. XLIIII. Si ſemp ardeāt qui gehēne incēdijs deputant.

Gregorius.

c. Onſtat nimirū ꝛ incūctāter verū eſt. qꝛ ſicut finis nō eſt gaudio bonoꝝ: ita finis nō erit tormētomaloꝝ. Nā cū veritas dicat. Ibunt impij in ſupliciū eternū: iuſti autē in vitā eternā. qꝛ veru3 eſt qꝺ ꝓmiſit: falſum ꝓculdubio nō erit quod minatus eſt deus.

mat. xxv

Petrus.

q. Uid ſi quis dicat. icirco peccātibꝰ eternā pena3 minatus eſt: vt eos a pctōꝝ ꝑpetratiōe cōpeſcēt:

Gregorius.

ſ. I falſū eſt qđ minatꝰ eſt: vt ab iniuſticia corrigēt: etiā falſa eſt pollicitꝰ: vt ad iuſticiā ꝓuocaret. S3 ꝗs hoc dicere vel inſanus preſumat: Et ſi minatus eſt quod nō erat impleturus dū aſſerere eū miſericordem volumꝰ fallacē (qđ dici nephas eſt) predicare compellimur.

Petrus.

ſ. Cire velim quomodo iuſtū ſit vt culpa que cū fine ꝑpetrata eſt: ſine fine puniat.

Gregorius.

h. Oc recte dicitur: ſi diſtrictus iudex nō corda hominū: ſ facta penſaret. Iniqui enī ideo cum fine deliquerūt qꝛ cū fine vixerūt. Nā voluiſſēt vtiq3 ſi potuiſſent ſine fine viuere: vt potuiſſent ſine fine peccare. Oſtēdūt enī quia in peccato ſemper viuere cupiūt: q

Nota.

UNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

nunq̄ deſinūt peccare dū viuūt. Ad magnā ergo iuſti
ciam iudicantis pertinet: vt nunq̄ careāt ſupplicio q̄
in hac vita nunq̄ voluerūt carere pctō. Petrus.

ſ J nullus iuſtꝰ crudelitate paſcitur: ⁊ deliquēs ſer
uus a iuſto dn̄o iccirco cedi ꝓcipit̄: vt a neq̄tia cor
rigat̄. Ad hoc ergo vapulat: vt emendari debeat. Iniq̄
aūt gehēne ignibꝰ traditi ſi ad correctionē nō ꝑueniūt
quo fine ſemper ardebūt. Gregorius.

o Mnipotens deꝰ q꞉ pius eſt: miſeroꝝ cruciatu nō
paſcit̄. q꞉ vero iuſtus ē: ab iniquoꝝ vltione īꝑpetu-
um nō ſedat̄. Sȝ iniq̄ oēs et̄no ſupplicio deputati ſua
quidē iniquitate puniunt̄: ⁊ tñ ad aliquid ardebūt. ſci
licet vt iuſti omnes ⁊ i deo videant gaudia que percipi-
unt: et in illis reſpiciant ſupplicia que euaſerunt. qua
tenus tanto magis in eternū gratie diuine debitores
ſe eſſe cognoſcant: quanto in eternum mala puniri cō-
ſpiciunt que eiꝰ adiutorio vicerūt. Petrus.

Cur mali et̄naliter puniant̄

e T vbi eſt q꞉ ſancti cum inimicis ſuis quos tūc ar-
dere vident nō orabūt: quibus vtiq̄ dictū eſt: ꝓ
inimicis veſtris orate. Gregorius

p Ro inimicis ſuis orant eo tempore quo poſſūt ad
fructuoſam penitentiam eorum corda conuerte-
re: atq̄ ipſa conuerſione ſaluare. Quid enim aliud ꝓ
inimicis orandum eſt: niſi hoc quod apoſtolus ait. Vt
det illis deus penitentiam ad cognoſcendum verita-
tem: et reſipiſcant a diaboli laqueis a quo capti tenen
tur ad ipſius voluntatem. Et quomodo pro illis tunc
orabunt qui iam nullatenus poſſunt ad iuſticie opera
ab iniquitate ꝯmutari. Eadem itaq̄ cauſa eſt cur nō
oretur tunc pro hominibus igni eterno damnatꝪ: que
nunc: etiam cauſa eſt vt non oretur pro diabolo ange-
liſq̄ eius eterno ſupplicio deputatis: que nunc etiam
cauſa vt non orent ſancti homines pro hominibus in-
fidelibus impijſq̄ defunctis: qui a pro eis vtiq̄ quos
eterno deputatos ſupplicio iam nouerunt: ante illum
iudicis iuſti conſpectum orationis ſue meritum caſſa
ri refugiunt. Quod ſi nunc quoq̄ viuentes iuſti mor-
tuis: damnatis: iniuſtis: minime compatiūtur quan-

Cur ſācti ꝓ dānatꝪ nō orant

do adhuc aliquid iudicabile de ſua carne ſe ꝑpeti etiā
ipſi nouerunt. Quanto enī diſtrictius tunc iniquoꝝ
tormēta reſpiciunt: tanto ab omni vitio corruptionis
exuti ipſi iam iuſticie vicinius atq̄ arctius inherebūt
Sic quippe eorum mentes per hoc quod iuſtiſſimo iu-
dici ĩherent: vis diſtrictionis abſorbet: vt omnino eis
non liceat: q̄cq̄d ab illius eterne regule ſubtilitate di-
ſcordat. Petrus.

n On eſt iam q꞉ reſpondere debeam aperte rationi
Sed hec nunc queſtio mentē mouet quomodo a-
nima immortalis dicitur dū conſtat q꞉ imperpetuo i-
gne moriatur.

CA.XLV. Quomodo anima immortalis dicitur ſi conſtat q꞉ mortis damnatione puniatur.

Gregorius.

q Uia duobus modis vita dicitur: duobus etiā
modis mors debet intelligi. Aliud nanq̄ ē q꞉ i
deo viuimus aliud vero q꞉ in hoc q꞉ conditi vel
creati ſumus. Itē aliud eſt beate viuere: atq̄ aliud eſ-
ſentialiter. Aīa itaq̄ mortalis eſſe intelligit̄: ⁊ īmorta
lis. Mortalis quippe q꞉ beate viuere amittit. Immor
talis aūt q꞉ eſſentialiter viuere nunq̄ deſinit. ⁊ nature
ſue vitam perdere non valet: cū imꝑpetuū fuerit mor
te damnata. Illic enī poſita beata eſſe perdit: et eē nō
perdit. Qua ex re cogit̄ ſꝑ vt ⁊ mortē ſine morte: ⁊ de
fectum ſine defectu: et finem ſine fine patiatur. quate-
nus ei ⁊ mors īmortalis ſit: ⁊ defectus indeficiens: et
finis infinitus. Petrus.

Anima ⁊ mortal' ⁊ immortalis eſt.

q Uis hāc tā inexplicabilē dānationis ſententiā
cuiuſlibet ſit operis ad exitum veniens nō perti-
meſcat: quando et ſi iā nouit quid egit ⁊ adhuc tamen
facta illius q̄ ſubtiliter iudicētur ignorat.

CA.XLVI. de quodā ſancto viro q̄ veniens ad mortem expauit.

Gregorius.

v T aſſeris ita ē petre. Sed plerūq̄ de culpis mi
nimis ipſe ſolus pauor egredientes aīas iuſto-
rum purgat: ſicut quoq̄ narrari de quodā ſan

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

ctoviro me frequenter audisti. Qui ad mortē veniens vehemēter timuit. & post mortē discipulis i stola candida apparuit. ⁊ q̄ʒ p̄clare sit susceptus īdicauit.

CA.XLVII. q̄ quidā ne i morte timeāt: reuelatiōe roborank. ⁊ de anthonio ⁊ merulo ⁊ ioanne monachis

n Onnunq̄ʒ vero omēs deꝰtrepidātiū mentes q̄busdā prius reuelationibꝰ roborat: vt i morte minime pertimescāt. Nā quidā mecū in monasterio frater anthoniꝰ noīe viuebat: qui multis q̄tidianis lachrymis ad gaudia patrie celestꝭ anhelabat. Cū q̄ʒ studiosissime ⁊ magno feruoris desiderio sacra eloq̄a meditaret: non in eis verba scientie: sed fletū cōpunctiōis inquirebat. quatenus per hec exaltata mēs eiꝰ inardesceret: et ima deserens ad regionē celestis p̄rie per ꝯtēplationē volaret. Huic per visionē nocturnā dictū est. Paratus esto: q̄ dn̄s iussit migrare te. Cūq̄ʒ ille nō habere sūptus ad migrandū diceret: responsum ꝓtinus audiuit dicēs. Si de peccatis imis agit dimissa sunt. Quod cū semel audisset: ⁊ magno adhuc metu trepidaret: nocte q̄ʒ alia eisdē verbis ē admonitꝰ. Tūc post quinq̄ʒ dies febre correptus: cunctis fratribꝰ orātibus flētibusq̄ʒ defunctus est.

Visio anthonij.

a Lius etiam frater in eodem monasterio merulus dicebatur vehemēter lachrymis atq̄ʒ elemosinis intentus. psalmodia vero ex ore illius pene nullo tempore cessare ꝯsueuerat. excepto cū aut alimentū corpi aut membra dedisset sopori. Huic nocturna visione apparuit q̄ ex albis floribus corona de celo in caput illiꝰ descendebat. Qui mox molestia corporis occupatꝰ cū magna securitate animi atq̄ʒ hilaritate defunctꝰ ē. Ad cuius sepulchrum dum petrus qui nunc monasterio meo preest sibi sepulturam facere post annos .xiiij. voluisset tanta vt asseritur de eodem sepulchro illiꝰ fragrantia suauitatis emanauit: ac si illic florum omniū fuissent odoramenta congregata. Qua ex re manifeste patuit q̄ʒ verum fuit quod per nocturnam visionē vidit.

Meruli visio nocturna.

i N eodē q̄ʒ monasterio alius quidā ioānes dictus est: magne indolꝭ adolescēs. q̄ etatē suā intellectu ⁊ humilitatis dulcedine ⁊ grauitate trāsigebat. Huic egrotāti atq̄ʒ ad extremū deducto p̄ nocturnā visionē ei quidā senex apparuit: ⁊ hūc virga tetigit: eiq̄ʒ dixit. Surge. ex hac enī molestia modo minime morierꝭ: sed paratꝰ esto: q̄ longū tēpus hic facturꝰ nō erꝭ. Qui dū iā essꝫ a medicis despatꝰ: repēte sanatus est atq̄ʒ cōualuit. rē quā viderat narrauit. seq̄ʒ p̄ bieniū i dei suicio sicut p̄dixi vltra etatis sue annos exhibuit. Ante h̄ autē trienniū cū quidā frater fuisset mortuus: atq̄ʒ eiusdē mōasterij coemiterio a nobis sepultꝰ. cūctis nob̄ ab eodē coemiterio exeūtibꝰ idē ioānes (sicut postmoduʒ pallidus ⁊ tremēs indicauit) illic nobis discedētibꝰ inuētus: ab eodē frē q̄ mortuꝰ fuerat de sepulchro vocatus ē. Qd̄ mox etiā subseqēs finis edocuit. Nam post dies .x. inuasus febribꝰ: carne solutus est. Petrꝰ

Visio ioannis.

d Oceri vellē si hoc qd̄ per nocturnas visiones ostēditur debeat obseruari.

CAPI.XLVIII. An obſuāda sint somnia. et quot sunt modi somniorū.

Gregorius.

i N hoc petre sciēdum ē. q̄ sex modis tāgūt animū imagines somniorū. Aliq̄n nāq̄ʒ somnia vētris plenitudine vel inanitate. aliq̄n vero illusione. aliq̄n cogitatiōe simul ⁊ illusione. aliq̄n reuelatione. aliq̄n aūt cogitatiōe simul ⁊ reuelatione gn̄antur Sed duo q̄ p̄mo diximꝰ oēs experimēto cognoscimꝰ: subiūcta aūt q̄ttuor in sacre scripture pagina repimꝰ. Sōnia enī nisi plerūq̄ʒ ab occulto hoste p̄ illusionē fierent nequaq̄ʒ hoc vir sapiēs indicaret: dicēs. Multos eniʒ errare fecerūt somnia ⁊ exciderūt sperātes in illis. Et iterū. Nō auguriabimini: nec obseruabitꝭ sōnia. Quibus pfecto verbis cuius sint detestatiōis ostēdit q̄ augurijs ꝯiungunt. Rursus. Nisi aliq̄n ex cogitatione simul ⁊ illusione pcederet: vir sapiens minime dixisset. Multas curas sequuntur somnia. Et nisi aliq̄n sōnia

Sex modi somniorum.

Eccl'iastici .xxxiiij

Leui .xix

Eccl'.v.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ex myſterio reuelationis orirenẗ: ioſeph preferēdū ſe fratribus ſomnio nō videret. nec ſponſū marie vt ablato puero i egyptū fugeret per ſomniū angelus admoneret. Rurſum. niſi aliquādo ex cogitatione ſimul ⁊ reuelatione ꝓcederēt: nequaꝗ daniel ꝓpheta nabuchodonoſor viſionē diſſerens a radice cogitationis ichoaſſet dicens. Tu rex cepiſti cogitare in ſtratu tuo qđ eſſet futurum. poſt hoc et q̇ reuelat myſteria: oſtendit tibi q̄ ventura ſunt. ⁊ paulopoſt videbas: ⁊ ecce quaſi ſtatua vna grandis. ſtatua illa magna ⁊ ſtatura ſublimis ſtabat cōtra te. ⁊c̄. Daniel itaqꝫ dū ſomniū ad implēdum reuerenter inſinuat: et ex qua ortū ſit cogitatione manifeſtat patenter oſtendiẗ q: hoc plerūqꝫ cogitatiōe ſil' et reuelatione genereẗ. Sed nimiꝝ cū ſomnia tot rerꝫ q̄litatibus alternenẗ: tanto eis credi difficilius debet quāto ⁊ quo impulſu veniāt facilius nō elucet. Sancti aūt viri inter illuſiones atqꝫ reuelatiōes ipas viſionuꝫ voces aut imagines quodā intimo ſapore diſcernunt: vt ſciant vel qđ a bono ſpū percipiant: vel quid ab il-

Nota.

luſione patianẗ. Nam ſi erga hec mens cauta non fuerit: per deceptorē ſpm̄ multis ſe vanitatibus imergit. q: nōnunꝗ ſolet multa vera predicare: vt ad extremū valeat aiam ex vna aliqua falſitate laqueare.

CA. XLIX. De quodā cui per ſomniū lōga vite ſpacia ꝓmiſſa ſunt: ⁊ in breui tp̄e morte reſecata.

Quidaꝫ ſōnio deceptus.

n Uper nāqꝫ nr̄oꝝ cuidā certū ē ꝯtigiſſe. qui duꝫ ſomnia vehemēter attēderet: ei ꝑ ſomniū lōga ſpacia hui⁹ vite ꝓmiſſa ſunt Cūqꝫ multas pecunias ꝓ lōgioris vite ſtipēdijs collegiſſet: ita repente defunct⁹ eſt vt intactas oēs relinq̄ret: et ipſe ſecū nichil ex bono opere portaret. Petrus.

q Uis ille ſit memini. ſed queſo te: ea que cepimus exequamur. Putamus ne animabus aliquid prodeſſe ſi mortuoꝝ corpora fuerint in eccleſiis ſepulta?

CA. L. An proſit animabus ſi mortuoꝝ corpora in eccleſia fuerint ſepulta?

q Uē grauia peccata nō dep̄mūt: hoc ꝓdeſt mortuis ſi in eccleſia ſepelianẗ q: eoꝝ ꝓximi quotiens ad eadē ſacra loca cōueniunt: ſuoꝝ quorū ſepulchra cōſpiciunt recordanẗ. et ꝓ eis dn̄o p̄ces fundunt. Nā q̇s peccata grauia dep̄mūt: nō abſolutioneꝫ potius qꝫ ad maiorē dānationis cumulū eoꝝ corpa in eccleſijs ponunẗ. Quod meli⁹ oſtendere poterim⁹ ſi ea que dieb⁹ noſtris geſta ſunt breuiter enarremus.

Quibus mortuis ꝓſit in eccl'ia ſepeliri.

CA. LI. De quadā ſanctimoniali femia i eccleſia ſcti laurentij ſepulta q̄ dimidia apparuit incenſa.

v Ir nanqꝫ vite venerabilis felix portuēſis ep̄us ſabinenſi ꝓuincia ortus atqꝫ nutritus ē. Qui quandā ſctimonialē feminā in loco eodem fuiſſe teſtatur. que carnis quidē continentiā habuit: ſꝫ lingue ꝓcacitatē atqꝫ ſtultiloquiū non declinauit. Hec igitur defuncta atqꝫ in eccleſia ſepulta eſt. Eadē auteꝫ nocte cuſtos eiuſdē eccleſie per reuelationē vidit: quia deducta ante ſacrū altare per mediū ſecabatur. et ps vna illius igne cremabatur: et pars altera intacta remanebat. Cunqꝫ hoc ſurgens mane fratribus narraſſet: ⁊ locū oſtenderet in quo fuerat igne cōſumpta ipa flāme ꝯbuſtio ita ante altare in marmoribus apparuit: ac ſi illic eadem femina igne corporeo fuiſſet concremata. Qua ex re aperte datur intelligi: quia hi quib⁹ peccata dimiſſa nō fuerint: ad euitandum iudiciuꝫ ſacris locis poſt mortem non valeant adiuuari.

Moniaľ ſemiuſta

CA. LII. De valeriani patricij ſepultura.

i Oannes qꝫ vir magnificus in hac vrbe locum prefectorum ſeruans: cuius grauitatis atqꝫ veritatis ſit nouimus: qui mihi teſtatus eſt valerianum patricium in ciuitate que brixa dicitur fuiſſe defunctum. Cui eiuſdem ciuitatis epiſcopus accepto precio locum in eccleſia prebuit: i quo ſepeliri debuiſſet. Qui videlicet valerianus vſqꝫ ad etateꝫ decrepitā leuis ac lubricus extitit: modumqꝫ ſuis prauitatibus ponere contempſit. Eadem vero nocte qua ſepultus eſt beatus Fauſtinus martyr: in cuius eccleſia cor-

De valeriano patricio.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

pus illius fuerat humatū cuſtodi ſuo apparuit dicēs. Uade ꝛ dic ep̄o vt ꝓijciat hinc fetētes carnes quas hic poſuit. qđ ſi non fecerit: die triceſimo ip̄e morieť. Quā viſionem cuſtos ep̄o timuit cōfiteri: ꝛ rurſus admonitus declinauit. Die āt triceſimo eiuſdē ciuitatis ep̄us cū veſpertina hora ſan⁹ atqꝫ incolumis ad lectū rediſſꝫ ſubita et inopinata morte defunctus eſt.

CA.LIII. De corpore valentini ab eccleſia poſt mortem proiecto.

a Deſt quoqꝫ in preſenti venerabilis frater venācius lunenſis ep̄us: et magnificus liberius vir nobiliſſimus atqꝫ veraciſſimus. qui ſe ſcire ſuoſqꝫ hoīes interfuiſſe teſtatur ei rei quā narrauit nup in genuenſi vrbe cōtigiſſe. Ibi nanqꝫ vt dicunt valentinus noīe eccleſie mediolanenſis defenſor defunctus ē vir valde lubricus et cunctis leuitatib⁹ occupatus: cuius corpus ī eccleſia beati martyris ſyri ſepultum eſt. Nocte aūt media in eadem eccleſia facte ſunt voces ac ſi quis violenter ex ea repelleretur: atqꝫ traheretꝛ foras Ad quas nimirum voces cucurrerūt cuſtodes: et viderunt duos quoſdā teterrimos ſp̄us: qui eiuſdē valētini pedes quadam ligatura ſtrinxerant. et eū ab eccl'ia clamātē ac nimiꝝ vociferātē foras trahebāt. qui videlicet exterriti ad ſua ſtrata reuerſi ſunt. Mane aūt facto aperientes ſepulchrū in quo idem valentinus poſitus fuerat: eius corpus non inuenerūt. Cūqꝫ extra eccleſiam quererēt vbi proiectum eſſet: inuenerūt hoc in ſepulchro alio poſitum ligatis adhuc pedibus ſicut ab eccleſia fuerat abſtractū. Ex qua re petre collige qꝛ hi quos peccata grauia deprimūt ſi in ſacro loco ſepeliri ſe faciant: reſtat vt etiā de ſua preſumptiōe iudicenť. quatenus eos ſacra loca non liberent: ſed etiaꝫ culpa temeritatis accuſent.

Corp⁹ valētini ex eccl'iam a diabol' extractū

CA.LIIII. De tinctoris corpore in eccleſia ſepulto poſt non inuento.

n Am qđ ꝙ̄ in hac vrbe ꝯtigerit: tinctoꝝ qui hic habitant multitudo teſtatur. ꝙ quidam artis coruꝫ primus cū defunctus fuiſſet: in eccleſia beati ianuarij

martyris iuxta portā ſcti laurentij a ꝯiuge ſua ſepult⁹ eſt. Sequēti aūt nocte ex eadē ſepultura audiēte cuſtode ei⁹ ſp̄us cepit clamare. Ardeo: ardeo. Cū ů diu has duas voces emiſiſſet: cuſtos h ei⁹ nūciauit vxori. vxor vero illius eos q̄ diligent' īſpicerēt artis eiuſdē viros trāſmiſit ad eccleſiā: volēs cognoſcere q̄liter ei⁹ corp⁹ eſſet in ſepulchro de q̄ talia clamaret. Qui aperientes ſepulchꝛ veſtimēta qđē ītacta reperierūt [q̄ nūc vſqꝫ ī eadem eccleſia ꝑ eiuſdē cauſa teſtimonio ſeruanť]. corpus vero illius omnino nō inuenerūt: ac ſi ī ſepulchro eodem poſitum non fuiſſet. Qua ex re colligenduꝫ eſt qua vltione anima eius dānata ſit: cuius et caro eſt ab eccleſia proiecta. Quid igitur ſacra loca ſepultis proſunt: quando hi qui indigni ſunt ab eiſdem ſacris locꝭ diuinitus proijciuntur? Petrus.

Corp⁹ tinctoris in ſep'chro cōbuſtū.

q Uidnam ergo eſſe poterit quod mortuorū valeat animabus prodeſſe?

CA.LV. Quid ſit quod poſt mortem valeat ad abſolutionem animas adiuuare. ꝛ de centūcellenſi preſbytero qui a cuiuſdā ſpiritu petitus eſt: vt per ſacraꝫ hoſtiam poſt mortem potuiſſet adiuuari. et de anima iuſti monachi. Gregorius.

ſ I culpe poſt mortē inſolubiles nō ſūt: multum ſolet aīas etiā poſt mortē ſacra oblatio hoſtie ſalutaris adiuuare: ita vt hanc nōnunꝙ̄ ip̄e defunctoꝝ aīe expetere videanť. Nā p̄dictus felix ep̄s a quodā vite venerabilis p̄ſbytero: q̄ vſqꝫ ante bienniuꝫ vixit: ꝛ in dioceſi centūcellenſis vrbis habitabat. atqꝫ eccleſie beati ioannis [q̄ in loco q̄ diciť tauriana ſita ē] ꝑerat: cognouiſſe ſe aſſerit ꝙ idem p̄ſbyter in eodē loco in quo aque calide vapores nimios faciūt quotiēs corporis neceſſitas exigebat lauari cōſueuerat. Ubi duꝫ die quadā fuiſſet ingreſſus: inuenit quēdā incognituꝫ virum ad ſuum obſequium preparatum. qui ſibi de pedibus calceamenta abſtraheret. veſtimēta ſuſciperet. ꝛ exeunti de caloribus ſabana preberet. atqꝫ omne miniſteriū cuꝫ magno famulatu perageret. Cunqꝫ hoc ſepius fieret: idem p̄ſbyter die quadam ad balnea itur⁹

Mortu⁹ balneāti famulabať.

m

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

intra ſemetipſm cogitās: dixit. Uiro illi q̄ mihi ſolet tā deuotiſſime ad lauādū obſequi īgrat⁹ apparere nō debeo: ſ aliquid mihi neceſſe ē ei ꝓ munere portare. Tūc duas ſecū oblationū coronas detulit. q̄ mox vt peruenit ad locū hoīem īuenit: atq; ex more eius obſeq̄o i oībus vſus eſt. Lauit itaq; ꝛ cū iā veſtitus voluiſſet egredi: hoc quod ſecū detulerat obſequēti ſibi viro ꝓ bn̄dictione obtulit. petēs vt benigne ſuſciperet qđ ei gratia charitatis offerret. Cui ille merēs afflictuſq; reſpōdit Mihi iſta quare das pater? Iſte panis ſcūs ē. ego hūc manducare nō poſſū. ego eteni quē vides hui⁹ loci dn̄s aliqñ fui: ſ ꝓ culpis meis hic poſt mortē deputat⁹ ſum ſi autē mihi p̄ſtare vis: oīpotenti deo offer hūc panem vt ꝓ peccatis meis interueniat. Et tūc exauditū te eē cognoſce: cū huc ad lauādū veneris ꝛ me minime reppereris. In q̄bus verbis diſparuit. ꝛ is q̄ homo eſſe videbatur: euaneſcēdo īnotuit q̄ ſpūs fuit. Idem vo p̄ſbyter ebdomada ꝯtinua ſe ꝓ eo i lachrymis afflixit. ſalutarem hoſtiā q̄tidie obtulit. ꝛ reuerſus p⁹ ad balneū eū iā mīme inuenit. Qua ex re q̄tū ꝓſit aīab⁹ imolatio ſacre oblationis oſtenditur quādo hanc et ipſi mortuorum ſpiritus a viuentibus petunt: et ſigna indicāt quibus per eam abſoluti videantur.

Qr oblatio hoſtiarū mortuis ſit vtil'

n Ex hoc ſilendū puto quod actum in meo monaſterio ante hoc triennium reminiſcor. Quidam nanq; monachus iuſtus nomine: medicinali arte fuerat imbutus. qui mihi in eodē monaſterio conſtituto ſedule obſequi atq; in aſſiduis egritudinibus meis excubare conſueuerat. Hic itaq; lāguore corporis p̄uentus ad extremum deductus eſt. Cui in ipſa ſua moleſtia frater germanus nomine cupioſus ſeruiebat. qui ipſi quoq; nunc in hac vrbe per eandem medicine artē temporalis vite ſtipendia ſectatur. Sed predictus iuſtus cū iam ſe ad extremū perueniſſe cognouiſſet: eidē cupioſo fratri ſuo quia occultatos tres aureos haberē innotuit. Quod nimirū fratribus non potuit celari: ſ ſubtiliter indagātes atq; illi⁹ omnia medicamēta perſcrutantes eoſdē tres aureos inuenerunt abſconſos

in medicamine. Quod mox vt mihi nunciatū eſt tātū malum de fratre qui nobiſcū cōmuniter vixerat: equanimiter ferre nō valui. quippe quia eiuſdem mei mōaſterij ſemper regula fuerat: vt cūcti fratres ita ꝯmuniter viuerent: quatenus eis ſingulis nulla haberi propria liceret. imo terrore percuſſus cogitare cepi: vl' q̄d ad purgationē moriētis facerem: vel quid ad exēpluz viuentibus fratribus ꝓuiderem. Precioſo igit̄ eiuſdē mōaſterij prepoſito ad me accerſito dixi. Uide ꝛ vt nullus ex fratribus ſe ad eū moriētē iūgat: nec ſermonez ꝯſolationis ex cuiuſlibet eoꝝ ore percipiat. ſed cum in morte ꝯſtitutus fratres exq̄ſierit: ei ſuus carnalis frater dicat. Quia per aureos quos occultatos habuit: a cūctis fratrib⁹ abhominat⁹ ſit: vt ſaltē in morte de culpa ſua mētē ipſius amaritudo trāſuerberet: atq; a peccato qđ perpetrauerat purget. Cū vero mortu⁹ fuerit: corpus illi⁹ cū fratrū corporibus nō ponatur: ſed q̄libet in ſterquilinio foſſam facite: in ea corpus eius ꝓijcite: ibiq; ſuper eum tres aureos quos reliquit iactate. omnes ſimul clamātes. Pecunia tua tecū ſit in perditione: et ſic eum terra operite. In quib⁹ vtriſq; reb⁹ vnā morientib⁹: alterā vero volui prodeſſe fratrib⁹ viuentib⁹: vt ꝛ illū amaritudo mortis a culpa ſolubilez faceret: ꝛ iſtos auaricie tāta dānatio terreret: atq; a cl'pa prohiberet. quod ita factum eſt. Nā cū idem monachus perueniſſet ad mortem: atq; anxie ſe quereret cōmēdare fratribus ꝛ nullus ei a fratribus applicare et loqui dignaret̄: ei carnalis frater cur ab omnibus fratribus eſſet abhominatus: indicauit. Qui protinus đ reatu ſuo vehementer ingemuit: atq; in ipſa ſue triſticia e corpore exiuit. q̄ ita eſt ſepultus vt dixeram. Sed fratres omnes ex eadem eius ſententia cōturbati: ceperūt ſinguli extrema q̄q; ꝛ vtilia ꝛ que eis habere regulariter ſēp licuerat ad medium proferre: vehementerq; formidare ne quid apud eos eſſet vnde reprehendi potuiſſent. Cum vero poſt mortem eius triginta iam eſſent dies euoluti: cepit animus meus defuncto fratri compati: eiuſq; cum dolore graui ſupplicia

Attēde ꝓuidū gregorii fcm̄

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

penſare: ⁊ ſi quod eſſet ereptionis eiꝰ remediũ querere
Tunc vocato ad me eodẽ precioſo monaſterij mei ꝑpo=
ſito triſtis dixi. Diu eſt ꝙ frater ille q̄ defunctꝰ ẽ i igne
cruciatur. debemus ei aliquid charitatis impẽdere: ⁊
eum in quantũ poſſumus vt eripiatur adiuuare. Va=
de itaqʒ: et ab hodierna die diebus triginta cõtinuis
offerre pꝛo eo ſacrificium ſtude. vt nullus omnino pꝛe
termittatur dies: quo pꝛo abſolutione illius hoſtia ſa=
lutaris non offeratur. Qui ꝓtinus abſceſſit: et paruit
Nobis autez alia curantibus atqʒ dies euolutos non
numerantibus idem frater qui defunctus fuerat no=
cte quadaz fratri ſuo germano cupioſo per viſionẽ ap=
paruit. Quez ille cum vidiſſet inquiſiuit: dicẽs. Quid
eſt frater: quomodo es? Cui reſpondit. Nũc vſqꝫ male
fui: ſed iam modo bene ſũ: quia hodie cõmunionẽ re=
cepi. Quod idem cupioſus pergens pꝛotinus indica=
uit fratribus in monaſterio. Fratres vero ſollicite cõ=
putauerunt dies: et ipſe dies extiterat quo pꝛo eo tri=
ceſima oblatio fuerat impleta. Cunqꝫ ⁊ cupioſus neſci
ret quid pꝛo eo fratres agerent: et fratres ignoꝛaſſent
quid de illo cupioſus vidiſſet vno eodemqꝫ tempoꝛe dũ
cognoſceret ille quid iſti egerant: atqʒ iſti cognoſcerẽt
quid ille viderat concoꝛdantes ſimul viſione et ſacrifi=
cio res aperte claruit. quia frater q̄ defunctus fuerat:
per ſalubꝛẽ hoſtiam euaſit ſuppliciũ.

per oblationẽ hoſtie iuſtus a penis liberatꝰ eſt

Petrus.

m Ita ſunt valde q̄ dicis ⁊ nõ mediocriter leta.

CA. L VI. de vita ⁊ trãſitu caſſij epi. Gregoꝛius.

n Ne nobis in dubium veniãt verba moꝛtuoꝝ: cõ=
firmant hec facta viuẽtiũ. Nã vir vite venera=
bilis caſſius narnienſis epus: qui q̄tidianũ of=
ferre conſueuerat deo ſacrificium: ſeqꝫ in lachꝛymas
inter ipſa ſacrificioꝛum archana mactabat mandatũ
domini per cuiuſdã ſui viſionem pſbyteri ſuſcepit: di=
cens. Age quod agis. opera quod operaris. non ceſſet
pes tuus. non ceſſet manus tua. natali apoſtoloꝛuʒ ve=
nies ad me: et retribuam tibi mercedem tuam. Qui
poſt annos ſeptem ipſo natalicio apoſtoloꝝ die cũ miſ

Viſio caſſi epi.

ſarum ſolẽnia peregiſſet: et myſteria ſacre ꝯmunionis
accepiſſet e coꝛpoꝛe exiuit.

CA. LVII. De quodã ab hoſtibus capto cuiꝰ vĩcula oblationis hoꝛa ſoluebantur. et de baraca nauta ꝑ ſalutarẽ hoſtiam a naufragio liberato.

h Hoc quoqꝫ quod audiuimus quẽdã apud hoſteſ
in captiuitate poſitum: ⁊ in vinculis religatuʒ
fuiſſe pꝛo quo ſua coniunx diebus certis ſacrifi
cium offerre conſueuerat. Qui longo poſt tempoꝛe ad
coniugez reuerſus: quibus diebus eius vincula ſolue=
rentur innotuit. eiuſqʒ coniunx illos fuiſſe dies quibꝰ
pꝛo eo ſacrificium offerebat: recognouit.

Captiuꝰ liberatꝰ.

e Ex alia etiam re que nobis ante annos ſeptem ge=
ſta eſt: certiſſime confirmatur. Agatꝰ enim panoꝛ
mitanus epus ſicut fideles mihi ac religioſi viri mul=
ti teſtati ſunt atqʒ teſtantur cum beate memoꝛie ante=
ceſſoꝛis mei tempoꝛe iuſſus eſſet vt romã veniret: vĩ ni=
mie tempeſtatis pertulit: ita vt ſe ex tanto vndarũ pe=
riculo euadere poſſe diffideret. nauta vero illiꝰ baraca
nomine qui nunc eiuſdem eccleſie clericatus officio fũ
gitur: poſt nauem carabum regebat. ruptoqʒ fune cuʒ
eodem carabo quem regebat inter vndarum cumulos
repente diſparuit. nauis autem cui epiſcopus pꝛeerat
tandem poſt multa pericula ad oſticam inſulam flucti
bus quaſſata peruenit. Cũqʒ die tertio epiſcopus nau
tam qui ab eo abꝛeptus in carabo fuerat: in nulla ma
ris parte viderit aparere: vehemẽter afflictus moꝛtu=
um credidit. ſed per obſequium charitatis viuo vnum
quod moꝛtuo debebat impendit: ⁊ omnipotenti deo ꝓ
abſolutiõe eius aie offerre ſacrificiũ victime ſalutaris
iubet. quo oblato reſtaurata naue perrexit ad italiam
Cunqʒ ad romanũ poꝛtum veniſſet: illic nautam rep=
perit quem moꝛtuum putabat. tunc inopinata exulta
tione gauiſus eſt: et eum qualiter tot diebus in illo tã=
to maris periculo viuere potuiſſet: inquiſiuit. Qui vi=
delicet indicauit quotiens in illius tempeſtatis flucti

Agathus episcopꝰ

VNiVERSiDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

bus cum eodem quem regebat fuiſſet caraboverſatus qualiter cum illo vndis pleno natauerat: et quotiens eo a ſuperiori parte deorſum verſo ipſe carine eius ſuperſederet. adiungens cum diebus ac noctibus hoc iceſſanter faceret: iamq3 eius virtus funditus ex fame ſimul et labore cecidiſſet: quo eum ordine diuina miſericordia ſeruauerit indicauit. Etenim quod etiã nunc vſq3 teſtatur dicens. Laborans in fluctibus atq3 deficiens ſubito mentis pondere ſum grauatus: ita vt neq3 vigilare me crederem: neq3 depſſus ſomno eſſem. et ecce in eode3 medio mari me poſito quidam apparuit qui mihi panem ad refectionem detulit. Que3 mox vt comedi vires recepi. nec longe poſt nauis tranſiens af- fuit que me ab illo vndarum periculo ſuſcepit: atq3 ad terram deduxit. Quod ſcilicet epiſcopus audiens requiſiuit diem atq3 illo fuiſſe die repperit quo pro eo pſbyter in oſtica inſula deo omnipotenti hoſtiã ſacre oblationis immolauit.

Attende

Petrus.

e A que narras ipſe q3 in ſicilia poſitus agnoui.

Gregorius.

i Ccirco credo q2 hoc tam aperte cum viuentib9 ac neſcientibus agitur: vt cũctis hec agentibus atq3 ſcientibus oſtendatur. quia ſi inſolubiles culpe non fuerint: ad abſolutionem prodeſſe etia3 mortuis victime ſacre oblatiõis poſuit. S3 ſciẽdũ ẽ q2 ill9 ſacre victime mortuis proſunt: qui hic viuendo obtinuerunt: vt eos etiam poſt morte3 bona adiuuent que hic pro ipis ab aliis fiunt.

CA. LVIII. De xtute ac myſterio victime ſalutaris.

i Nter hec autem penſandum eſt q3 timor ſit via vt bonum quod quiſq3 poſt mortem ſuam ſperat agi per alios agat ipſe dum viuit per ſe. beatius quippe eſt liberum exire: q3 poſt vincula libertatem querere. Debemus itaq3 preſens ſeculum vel quia iam conſpicimus defluxiſſe tota mente contẽnere quotidiana deo lachrymarum ſacrificia: quotidianas carnis eius et ſanguinis hoſtias immolare. Hec nanq3 ſin-

Nota diligenter.

gulariter victima ab eterno interitu animam ſaluat: que illam nobis mortem vnigeniti per myſteriu3 reparat. qui licet reſurgens a mortuis iam non moritur: et mors ei vltra non dominabitur: tamen in ſeipſo imortaliter atq3 incorruptibiliter viuens pro nobis iteru3 in hoc myſterio ſacre oblationis immolatur. Ei9 quippe ibi corpus ſumitur. eius caro in populi ſalute3 partitur. eius ſanguis non iam in manus infidelium: ſed in ora fidelium funditur. Hic ergo penſemus quale ſit pro nobis hoc ſacrificiu3 quod pro abſolutione noſtra paſſionem vnigeniti filii ſemper imitatur. Quis enim fidelium habere dubium poſſit in ipſa imolationis hora ad ſacerdotis vocem celos aperiri: in illo ieſu chriſti myſterio angelorum choros adeſſe ſummis ima ſociari: terrena celeſtibus iungi. vnum quoq3 ex viſibilib9 atq3 inuiſibilibus fieri.

De imolatõe xpi

Nota.

CA. LIX. De affligendo corde inter ſacra myſteria. et poſt de mentis cuſtodia.

ſ Ed neceſſe eſt vt cum hec agimus: noſmetipſos deo in cordis contritione mactemus. quia qui paſſiõis dominice myſteria celebramus: debemus imitari quod agimus. Tunc ergo vere pro nobis hoſtia erit deo: cum nos ipſos hoſtiam fecerimus. Sed ſtudendum nobis eſt vt etiam poſt orationis tempora inquantu3 deo largiente poſſumus in ipſo animũ ſuo põdere et vigore ſeruemus: ne poſt cogitatio fluxa diſſoluat. ne vana menti leticia ſurrepat. et lucrum cõpũctionis anime per incuriam fluxe cogitationis pdat. Sic quippe quod popoſcerat anna obtinere meruit: q̃ ſe poſt lachrymas in eodem mẽtis vigore ſeruauit. De qua nimirum ſcriptum eſt. vultuſq3 eius non ſunt amplius in diuerſa mutati. Que igitur non eſt oblita qd petiit. non eſt priuata munere quod popoſcit.

Sacdos iter celebrand qd agere debeat.

CAPI. LX. De relaxandis culpis alienis vt noſtre relaxentur.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL

Ed inter hec ſciendum eſt: quia ille recte deli-
ſ cti veniam poſtulat: qui prius hoc quod in iƥo
delinquitur relaxat. Munus enim non accipi
tur: niſi ante diſcordia ab animo pellatur: dicente ve-
ritate. Si offers munus tuum ante altare: et recorda-
Mat. v. tus fueris quia frater tuus habet aliquid aduerſuꝫ te
Relinque ibi munus tuum ante altare: et vade pri⁹ re
cõſiliari fratri tuo: et tunc veniens offeres munus tu-
um. Qua in re penſandum eſt cum omnis culpa mũe-
re ſoluatur: q̄ꝫ grauis ē culpa diſcordie pro qua nec mu
nus accipitur. Debemus itaqꝫ ad proximum q̄ꝫuis lõ-
ge poſitum: longeqꝫ diſiunctuꝫ mente ire. eiqꝫ animũ
ſubdere. humilitate illum ac beniuolentia placare. vt
ſcilicet conditor noſter dum tale placitum noſtre men
tis aſpexerit a peccato nos ſoluat. quia munus ꝓ cul-
mat. xv-iij. pa ſumit. Veritatis autem voce atteſtante didicimus
quia ſeruus qui decem milia talenta debebat: cum pe
nitentiam ageret abſolutionem a domino accepit. Sꝫ
quia conſeruo ſuo centum ſibi denarios debenti debi-
tum non dimiſit: et hoc iuſſus exigi quod ei fuerat iaꝫ
per penitentiam dimiſſum. Ex quibus videlicet dictiſ
conſtat: quia ſi hoc quod in nos deliquitur ex corde nõ
dimittimus: et illud rurſus exigitur quod nobis iam
per penitentiaꝫ dimiſſum fuiſſe gaudebamus. Igitur
dum per indulti temporis ſpacium licet dum iudex ſu
ſtinet: dum conuerſionem noſtrã is qui culpas exami-
nat expectat: conflemus in lachrymis duriciam mẽtiſ
formemus in proximis gratiam benignitatis. Et au-
denter dico. quia ſalutari hoſtia poſt morteꝫ non indi-
gebimus: ſi ante mortem deo ipſi hoſtia fuerimus.

DEO GRATIAS.

Finit Dialogus beati Gregorii Pape. Impreſſus
Opa Udalrici gering. ⁊ Berchtoldi renbolt ſocioꝝ.
Pariſius cõmorantiũ In vico ſorbonico Ad iterſignũ
ſolis aurei. Anno. ⁊c̄. xciiii. Die vero. vi. Marcii.

TABVLA.

Incipit tabula capituloꝝ ſuꝑ dialogũ bt̄i Gregorij
pape. Et primo capitula primi libri.

Capitulum primum.

d E honorato abbate monaſterij fundenſis.
Capitulũ. ij. de libertio ꝑpoſito eiuſdẽ monaſterij
Capi. iij. de monacho hortulano monaſterij eiuſdem.
Capi. iiij. de equitio abbate valerie ꝓuincie.
Ca. v. de ꝯſtãtio mãſionario eccl'ie ſcti ſtephani.
Ca. vj. de marcellino anchõitane ciuitatis epiſcopo.
Ca. vij. de nõnoſo ꝑpoſito mõaſterij in mõte q̇ ſoractiſ dr̄
Ca. viij. de anaſtaſio abbate monaſterij qd̓ ſuꝑpẽtenia
Ca. ix. de bonifacio ferẽtine ciuitatiſ ep̄o. ſvocat.
Ca. x. de fortunato tudertine ciuitatis ep̄o.
Ca. xj. de martyrio monacho ꝓuincie valerie.
Ca. xij. de ſeuero preſbytero eiuſdem ꝓuincie.

Incipiũt capitula ſecundi libri. de vita ⁊ mi
raculis beati Benedicti.

Capitulum primum.

d E capiſterio fracto et conſolidato.
Ca. ij. de tẽtatione carnis ſuperata.
Capi. iii. de ampula vitrea ſigno crucis erupta.
Ca. iiii. de monacho vage mẽtis ad ſalutẽ reducto.
Ca. v. de aqua quã in mõtis vertice ex petra ꝓduxit.
Ca. vi. de ferro ex ꝓfũdo aque in manubrio retruſo.
Ca. vii. de mauro eius diſcipulo qui ſuper aquas pedi
bus ambulauit.
Capi. viii. de infecto per venenũ pane per coruum lõ-
gius proiecto.
Capi. ix. de ingẽti ſaxo ꝑ eius orationẽ leuiato.
Capi. x. de fantaſtico coquine incendio.
Capi. xi. de ſeruo dei puerulo ruina cõfracto ⁊ ſanato.
Ca. xii. de ſeruis dei q̇ cibũ cõtra regulã ſumpſerunt.
Capi. xiii. de fratre valentiniani monachi quẽ vir dei
in via comediſſe in ſpũ cognouit.
Capi. xiiii. de ſimulatione regis totile deprehenſa.
Capi. xv. de ꝓphetia que de eodẽ rege totila facta eſt.
Capi. xvi. de clerico a demone liberato.
Ca. xvii. de ꝓphetia deſtructionis monaſterii ſui.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Ca.xviij.de flaſcone ſublato ⁊ per ſpm̄ cognito.
Ca.xix.ꝺ mapulaꝝ receptõe a ſuo dei cognita.
Ca.xx.de cogitatiõe mõachi ſupba a viro dei cognita.
Ca.xxj.ꝺ ducẽtiſ farine modijs famis tpe añ cellã iuẽtiſ
Ca.xxij.ꝺ fabrica mõaſterij taraconẽſ.ꝑ viſi.diſpoſita
Ca.xxiij.de ancillis dei que poſt mortẽ per eius oblationem cõmunioni ſunt reddite.
Ca.xxiiij.ꝺ puero mõacho quẽ ſepultũ terra ꝓiecit.
Ca.xxv. de monacho qui de monaſterio diſcedẽs draconem in itinere inuenit.
Ca.xxvj.de curatione morbi elephantici.
Ca.xxvij.de ſolidis ꝑ miraculũ debitori redditis.
Ca.xxviij.de ampula vitrea i ſaxis ꝓiecta ⁊ nõ fracta.
Ca.xxix.de dolio vacuo ⁊ oleo repleto.
Ca.xxx.de monacho a demone liberato.
Ca.xxxj.de ruſtico ligato ⁊ ſolo eius viſu ſoluto.
Ca.xxxij.de mortuo ſuſcitato.
Ca.xxxiij.de miraculo ſcholaſtice ſororis eius.
Ca.xxxiiij.ꝺ aia ſororiſ eiꝰ viſa q̃lr e corpe ſit egreſſa.
Ca.xxxv.de mũdo añ oculos collecto.et de aia germani capuane ciuitatis epi.
Ca.xxxvj.ꝙ regulã monachoꝝ ſcripſerit.
Ca.xxxvij.de ꝓphetia ſui exitꝰ fratribꝰ denũciata.
Ca.xxxviij.de iſana muliere i eiꝰ ſpecu ſanata.

Incipiũt capitula t̃ij libri. Capi.primũ.

D E paulino nolane ciuitatis epo.
Ca.ij.de ioanne papa.
Ca.iij.de agapito papa.
Ca.iiij.de datio mediolanẽſi epo.
Ca.v.de ſabino camiſine ciuitatis epo.
Ca.vj.de caſſio narniẽſis ciuitatis epo.
Ca.vij.de andrea fundane ciuitatis epo.
Ca.viij.de ꝯſtãtio aquine ciuitatis epo.
Ca.ix.de frigidano lunenſis ciui.epo.
Ca.x.de ſabino placentino epo qui padũ flumẽ per literas ſuas compeſcuit.
Capi.xi.de cerbonio populonij epo.
Ca.xij.de fulgentio vtricolane ciuitatis epo.

Ca.xiij.de herculano peruſine ciuitatis epo.
Ca.xiiij.de iſaac.ſeruo dei.
Ca.xv.de eutitio et florentio ſeruis dei.
Ca.xvj.de martio monacho de mõte marſico.
Ca.xvij.ꝺ mõacho ex mõte argẽtario q̃ mortuũ ſuſci.
Ca.xviij.de benedicto monacho.
Ca.xix.de eccleſia bti zenonis martyris in q̃ aq̃ vltra portã apertã inundãtes minime itrauerunt.
Ca.xx.de ſtephano pbro ꝓuincie valerie.
Ca.xxj.ꝺ puella ꝯuſa cuiꝰ ſolo ipio hõ ẽ a demõe libatꝰ
Ca.xxij.ꝺ pbro ꝓuincie valerie qui furem ad ſepulchꝝ ſuum tenuit.
Ca.xxiij.de abbate ꝑneſtini mõtis eiuſq; pbro.
Ca.xxiiij.ꝺ theodoro mãſionario eccl'e.b.pe.vrb rome
Ca.xxv.de abũdio mãſionario eccl'ie beati petri.
Ca.xxvj.de monacho ſolitario.
Ca.xxvij.ꝺ.xl.ruſticiſ q̃ ꝑ eo ꝙ carnes imolaticiaſ comedere noluerũt a lõgobardis occiſi ſũt.
Ca.xxviij.de multitudie captiuorũ q̃ ꝑ eo ꝙ caput capre adorare noluerũt occiſi ſunt.
Ca.xxix.de arriano epo cecato.
Ca.xxx.de arrianoꝝ eccl'ia q̃ i romana vrbe catholica ꝯſecratione dedicata eſt.
Ca.xxxj.de ermigildo rege liuigildi viſigothaꝝ regis filio ꝑ fide catholica ab eodẽ patre ſuo occiſo.
Ca.xxxij.de epis africanis q̃ ꝑ defenſione catholice fidei abſciſis ab arrianis vuãdaloꝝ lingis nullum locutionis ſolite ſuſtinuere diſpendiũ.
Ca.xxxiij.de eleutherio ſeruo dei.
Ca.xxxiiij.q̊t ſunt genera ꝯpunctionis.
Ca.xxxv.de amãtio pbro ꝓuincie tuſcie.
Ca.xxxvj.de maximiano ſyracuſane ciuitatis epo.
Ca.xxxvij.de ſanctulo pbro ꝓuincie nurſie.
Ca.xxxviij.de viſione redẽpti ferẽtine ciuitatis epi.

Incipiũt capitula libri q̃rti. Capi.primum.

q Uod eterna ac ſpiritualia ideo a carnalibus minus credantur.quia ea que audiunt: per experimentum minime nouerunt.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

Capitulũ.ii.ꝙ ſine fide neqꝫ infidelis viuat.
Capi.iii.ꝙ tres ſpũs vitales ſunt creati.
Capi.iiii.de queſtione ſalomonis qua dicit: vnus interitus eſt hoīs ꝛ iumentorum.
Capi.v.de queſtione aīe inuiſibiliter exeũtis an ſit ꝗ videri non poſſit.
Capi.vi.ꝙ vita aīe manētis in corpore ſicut deprehēdit ex motu mēbroꝝ: ſic vita aīe poſt corpus in ſanctiſ penſanda eſt ex virtute miraculoꝝ.
Capi.vii.de egreſſibus animarum.
Ca.viii.de egreſſu aīe ſpecioſi monachi.
Capi.ix.de aīa cuiuſdā incluſi.
Capi.x.de egreſſu aīe ſpei abbatis.
Capi.xi.de egreſſu anime vrſini preſbyteri.
Capi.xii.de anima probi reatine ciuitatis epiſcopi.
Capi.xiii.de tranſitu galle ancille dei.
Capi.xiiii.de tranſitu ſeruuli paralitici.
Capi.xv.de tranſitu romule ancille dei.
Ca.xvi.de tranſitu tarſille virginis.
Capi.xvii.de tranſitu muſe puelle.
Capitulũ.xviii.ꝙ quibuſdā paruul' regni celeſtis aditus a parētibus claudit cum ab eis male nutriuntur. vt de puero blaſphemo oſtēdit: et poſtmodũ declarat
Capi.xix.de tranſitu ſtephani ſerui dei.
Capitulum.xx.ꝙ aliquādo anime meritum non in ipo ſuo egreſſu: ſed poſt mortem verius declaratur.
Ca.xxi.de duobꝰ monachis valentii abbatis.
Capi.xxii.de tranſitu ſorani abbatis.
Capi.xxiii.de tranſitu diaconi eccleſie marſorum.
Ca.xxiiii.de morte viri dei qui miſſus bethel fuerat.
Capitulum.xxv.ſi ante reſtitutionē corporis recipiantur in celo anime iuſtorum.
Ca.xxvi.quibus modis morientes aliqua predicũt.et de morte cuiuſdā aduocati.et de reuelatione gerontii ac melliti monachoꝝ.ꝛ de morte pueri armētarii.ꝛ de diuerſitate linguarum.
Ca.xxvii.de morte theophanii comitis.
Ca.xxviii.ꝙ ſicē aīe pfcōꝝ ī celo: ita pꝰ diſſolutōꝫ corpũ iniquoꝝ aīe in inferno eſſe credende ſunt.

TABVLA.

Capi.xxix.qua ratione credendũ ſit vt īcorporeos ſpiritus tenere ignis corporeus poſſit.
Capi.xxx.de morte theodorici regis arriani.
Capi.xxxi de morte reparati.
Ca.xxxij.de morte curialis cuiꝰ ſepultura incēſa eſt
Capi.xxxiij.ſi boni bonos ī regno et mali malos ī ſupplicio agnoſcunt.
Capi.xxxiiij.de quodam religioſo moriente qui ꝓphetas vidit.
Ca.xxxv.ꝙ ſe etiā ignote aīe nōnunqꝫ exiture cognoſcunt: ꝗ vel ꝓ culpis tormenta: vel ꝓ bonis actibꝰ ſimilia ſunt premia recepture.ꝛ de morte ioannis ꝛ vrſi atqꝫ eumorſi et ſtephani.
Capi.xxxvj.de his ꝗ per errorē duci vident e corpe et de vocatione et de reuocatione petri monachi.ꝛ đ morte et reſuſcitatōe ſtephani: ac de viſione cuiuſdā militiſ et de deuſdedit: cuiꝰ domꝰ ſabbato viſa eſt edificare.et de pena ſodomoꝝ.
Ca.xxxvij.ꝙ quorūdā aīe adhuc ī corpore poſite pēale aliꝗd de ſpiritalibꝰ videt.ꝛ de theodoro puero.
Ca.xxxviij.đ morte criſorij ꝛ mōachi cuiuſdā iconie.
Capi.xxxix.an poſt mortē ignis purgatorius ſit.
Ca.xl.de aīa paſcaſij diaconi.
Ca.xlj.cur in extremis tpibꝰ tā multa de aīabus clareſcunt que ante latuerũt.
Cap.xlij.vbi eſſe infernus credēdꝰ ſit.
Ca.xliij vtrũ vnus gehēne ignis ſit: an diuerſi.
Ca.xliiij.ſi ſp ardeāt ꝗ gehēne īcendio deputant.
Capi.xlv.quō aīa immortalis dicit ſi ꝯſtat ꝙ mortiſ dānatione puniatur.
Capi.xlvj.de ꝗdā ſctō viro ꝗ ad mortē veniēs expauit.
Ca.xlvij.ꝙ ꝗdā ne ī morte timeāt reuelatōe roborant et de anthonio ꝛ merulo ꝛ ioanne monachis.
Ca.xlviij.an obſeruanda ſint ſomnia et quot ſunt modi ſomniorum.
Ca.xlix.de quodā viro cui per ſomniũ lōga vite ſpacia ꝓmiſſa ſunt: ꝛ in breui tempore morte reſecata.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Ca.l.an proſit animabus ſi mortuorũ corpora in eccleſia fuerint ſepulta.
Capi.li.de quadã ſanctimoniali in eccleſia ſancti laurentii ſepulta que dimidia apparuit incenſa.
Capi.lii.de valeriani patricii ſepultura.
Capi.liii.de corpore valentini ſepulti ab eccleſia poſt mortẽ proiecto.
Capi.liiii.de tinctoris corpore ĩ eccleſia ſepulto ⁊ poſtmodũ non inuento.
Capi.lv.quid ſit quod poſt mortẽ valeat ad abſolutionem aĩas adiuuare.⁊ de cẽtũcellenſi preſbytero qui a cuiuſdam ſpũ petitus eſt: vt per ſacrã hoſtiã poſt mortẽ potuiſſet adiuuari.⁊ de anima iuſti monachi.
Capi.lvi.de vita ⁊ trãſitu caſſii epiſcopi.
Capi.lvii.de quodã ab hoſtib⁹ capto cuius vĩcula oblationis hora ſoluebant᷑.⁊ de baraca nauita per ſalutarẽ hoſtiam a naufragio liberato.
Capi.lviii.de virtute ac myſterio victime ſalutaris.
Capi.lix.de affligẽdo corde inter ſacra myſteria.⁊ de mẽtis cuſtodia poſt compunctionem.
Ca.lx.de relaxãdis culpis alienis: vt nr̃e relaxentur.

Finis tabule. Laus deo.

Azpilcueta

ocho. reales

Dominus tecum

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

~~[illegible]~~

oca[illegible] in libro [illegible] parte libro de[illegible]
[illegible]

D. OD

UNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS USAL

Vicesima

quisque vestrum dicit. Ego quidem sũ
pauli. ego autē apolo ego vero Cephe
ego autē cristi: diuisus est cristus? nũ
quid paulus crucifixus est pro vobis
aut in nomine pauli baptizati estis? Et
hoc idem apostolus prime ad Cor. 3. re ad cor. 3.
prehendit ecclesie ministros īter quos
erat scisma. ait. n. et ego fratres non po
tui vobis loqui quasi spiritualibus (.i.
vobis denũciaui minora precepta secũ
dum fidei vestre capacitatē). Sꝫ quasi
carnalib⁹. tāqꝫ paruulis in cristo lac vo
bis potum dedi non escā. Nundũ n. po
tera[illegible] dē potestis. ad
huc [illegible] Cũ enim [illegible]
vos [illegible]

Conclusio.

1. ad cor. tercio. sus. Et prime ad cor. 3. ego plātaui (.i.
cristi pdica tionē) apolo rigauit: deus
autem incrementū dedit. Qd autē apo
stolus per multas terre prouincias cri
sti nomen detulerit. Probat ad ro. xv.
vbi ipse de se dicit. nūc vero vlterius lo
cum nō habens in his regionibus: cu
piditatem autē habens veniēdi ad vos
ex multis iam precedentibus [illegible]
inspaniā proficiscer ce[illegible]
[illegible] videam [illegible]